

Απόφαση ΕΠΑ 7/2021

Αρ. Φακέλου: 11.17.017.12

ΟΙ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΙ ΤΟΥ 2008 ΚΑΙ 2014

Καταγγελία της κας Δέσποινας Αποστόλου –Διαχειρίστριας του αποθανόντος Ντίνου Αποστόλου και της εταιρείας Ντίνος Αποστόλου Λτδ εναντίον την R.A.M. OIL CYPRUS LIMITED και της Hellenic Petroleum Cyprus Ltd

Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού

κα Λουκία Χριστοδούλου	Πρόεδρος
κ. Ανδρέας Καρύδης	Μέλος
κ. Παναγιώτης Ουστάς	Μέλος
κ. Πολυνείκης-Παναγιώτης Χαραλαμπίδης	Μέλος

Ημερομηνία απόφασης: 8 Φεβρουαρίου 2021

ΑΠΟΦΑΣΗ

Αντικείμενο της παρούσας υπόθεσης αποτελεί η καταγγελία της Δέσποινας Αποστόλου - διαχειρίστριας του αποθανόντος Ντίνου Αποστόλου και της εταιρείας Ντίνος Αποστόλου Λτδ (εφεξής η «Ντίνος Αποστόλου») εναντίον της R.A.M. Oil Cyprus Limited (εφεξής η «RAMOIL») και της Hellenic Petroleum Cyprus Ltd (εφεξής η «ΕΚΟ» ή η «ΕΠΚ») για πιθανολογούμενες παραβάσεις των άρθρων 3(1), 6(1) και 6(2) του Νόμου.

1. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

Την 1/10/2017, η Δέσποινα Αποστόλου - διαχειρίστρια του αποθανόντος Ντίνου Αποστόλου και της εταιρείας Ντίνος Αποστόλου Λτδ (εφεξής η «Ντίνος Αποστόλου») - υπέβαλε στην Επιτροπή

καταγγελία εναντίον της R.A.M. Oil Cyprus Limited (εφεξής η «RAMOIL») και της Hellenic Petroleum Cyprus Ltd (εφεξής η «ΕΚΟ» ή η «ΕΠΚ») για πιθανολογούμενες παραβάσεις των άρθρων 3(1), 6(1) και 6(2) του Νόμου.

Η Επιτροπή, σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 19/10/2017, αφού μελέτησε το περιεχόμενο του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης, αποφάσισε ότι δικαιολογείται η διερεύνηση της καταγγελίας και ενεργώντας στη βάση των διατάξεων του άρθρου 35, έδωσε οδηγίες στην Υπηρεσία να διεξάγει προκαταρκτική έρευνα και να καταθέσει σχετικό σημείωμα.

Η Επιτροπή, σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 21/12/2018, συνήλθε υπό τη νέα σύνθεσή της, σύμφωνα με το διορισμό της από το Υπουργικό Συμβούλιο, ως οι αποφάσεις του ημερομηνίας 24/4/2018 και 21/5/2018, για να εξετάσει το χειρισμό της υπό τον ως άνω αριθμό και τίτλο υπόθεσης.

Το Μέλος της Επιτροπής, κ. Άριστος Αριστείδου Παλούζας, μετά από σχετική δήλωσή του, εξαιρέθηκε από την εξέταση της υπόθεσης λόγω συγγενικής σχέσης τετάρτου βαθμού με την καταγγέλλουσα και αποχώρησε.

Το νέο μέλος της Επιτροπής, κ. Πολυνείκης-Παναγιώτης Χαραλαμπίδης, δήλωσε ότι είναι πλήρως ενημερωμένος σχετικά με την απόφαση 19/10/2017 που έχει ληφθεί στο πλαίσιο της υπό εξέταση υπόθεσης, και έχει λάβει πλήρη γνώση όλων των σχετικών με αυτή στοιχείων, ιδίως τα πρακτικά της συνεδρίας της Επιτροπής και τα σχετικά στοιχεία και τα έγγραφα αυτής, τα οποία είναι αναγκαία για το χειρισμό της υπόθεσης, τη διαμόρφωση γνώμης και άποψης επί αυτής και τη λήψη αποφάσεων. Ο κ. Πολυνείκης-Παναγιώτης Χαραλαμπίδης, δήλωσε πως συμφωνεί με την απόφαση της Επιτροπής ημερομηνίας 19/10/2017 με την οποία αποφασίσθηκε η διεξαγωγή προκαταρκτικής έρευνας αναφορικά με πιθανολογούμενες παραβάσεις που περιέχονται στην καταγγελία, και υιοθετεί αυτή.

Η Επιτροπή στη συνέχεια, επισημαίνοντας τη δήλωση του Μέλους της Επιτροπής, κ. Άριστου Αριστείδου Παλούζα, ότι κωλύεται να συμμετέχει στην εξέταση της εν λόγω υπόθεσης και αφού έλαβε υπόψη το στάδιο στο οποίο βρίσκεται η ενώπιον της υπόθεση αποφάσισε να ενεργοποιήσει το άρθρο 9(7)(α) του Νόμου, και να καλέσει το αναπληρωματικό μέλος του κ. Αριστείδου, κ. Άνθιμο Χριστοδουλίδη, ως ο διορισμός του από το Υπουργικό Συμβούλιο, σύμφωνα με την απόφαση του ημερομηνίας 21/5/2018, για αναπλήρωση του μέλους στην άσκηση των καθηκόντων του αναφορικά με την παρούσα υπόθεση.

Η Επιτροπή, και συγκεκριμένα η Πρόεδρος και τα Μέλη της Επιτροπής κ. Ανδρέας Καρύδης, κ. Παναγιώτης Ουστάς και κ. Πολυνείκης- Παναγιώτης Χαραλαμπίδης σε συνεδρία ημερομηνίας 5/2/2019, σημείωσαν τα όσα αναφέρονται στην επιστολή του κ. Άνθιμου Χριστοδουλίδη και ειδικότερα το γεγονός ότι κωλύεται να αναπληρώσει τον κ. Άριστο Αριστείδου Παλούζα στην εξέταση της υπό αναφορά καταγγελίας.

Η Υπηρεσία, στη βάση των οδηγιών της Επιτροπής διεξήγαγε την προκαταρκτική της έρευνα, αποστέλλοντας ερωτηματολόγια προς την καταγγέλλουσα και τις καταγγελλόμενες. Η Υπηρεσία με την ολοκλήρωση της προκαταρκτικής έρευνας κατάθεσε σημείωμα ημερομηνίας 24/06/2020.

Η Επιτροπή, σε συνεδρία της ημερομηνίας 29/6/2020, υπό το φως της δήλωσης του κ. Αριστείδου Παλούζα για αδυναμία συμμετοχής του λόγω ύπαρξης κωλύματος στην εξέταση της υπόθεσης και δήλωσης του αναπληρωματικού του μέλους κ. Χριστοδουλίδη ότι κωλύεται να συμμετέχει, ομόφωνα αποφάσισε όπως συνεχίσει την εξέταση της υπόθεσης με τη συμμετοχή της Προέδρου κας Λουκίας Χριστοδούλου και των Μελών κ.κ. Ανδρέα Καρύδη, Παναγιώτη Ουστά, και Πολυνείκη-Παναγιώτη Χαραλαμπίδη, εφόσον αποτελούν απαρτία.

Η Επιτροπή στις 29/6/2020, σε συνέχεια της συνεδρίας της ημερομηνίας 21/12/2018, κατά τη διάρκεια της οποίας αποφασίστηκε όπως ενεργοποιηθεί η διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 9(7)(α) του Νόμου καθώς και μετά από την υποβολή εσωτερικού σημειώματος ημερομηνίας 24/6/2020 από την Υπηρεσία, ομόφωνα αποφάσισε όπως ζητήσει περαιτέρω διευκρινίσεις από την Υπηρεσία αναφορικά με την παράγραφο 170 του σημειώματος στην οποία καταγράφεται ότι: «170. Η Υπηρεσία, στην παρούσα ανάλυση διερευνά τον ισχυρισμό της Ντίνος Αποστόλου, ο οποίος αναφέρεται στο ότι η ΕΚΟ η οποία αποτελεί τον μοναδικό προμηθευτή της Ντίνος Αποστόλου βαρελιών λιπαντικών για πώληση χύμα λαδιού στα πρατήρια, απέστειλε επιστολή απόσυρσης βαρελιών και εξοπλισμού βαρελιών με ισχύ από 30/4/2016, θέτοντας έτσι όλα τα πρατήρια σε δυσμενή θέση σε σχέση με τους μηχανικούς οι οποίοι εξακολουθούν να χρησιμοποιούν βαρέλια για τη συντήρηση των αυτοκινήτων».

Η Υπηρεσία, κατέθεσε συμπληρωματικό εσωτερικό σημείωμα στις 30/06/2020.

Ακολούθως, η Επιτροπή κατά τη συνεδρία της ημερομηνίας 30/6/2020, μελέτησε το συμπληρωματικό εσωτερικό σημείωμα της Υπηρεσίας ημερομηνίας 30/6/2020 και ομόφωνα αποφάσισε όπως υποβάλει ερώτημα προς την Υπηρεσία για να δοθούν περαιτέρω διευκρινίσεις αναφορικά με την παράγραφο 170 του σημειώματος της Υπηρεσίας ημερομηνίας 24/6/2020, και συγκεκριμένα την τελευταία φράση αυτής σε συνέχεια της συζήτησης που έγινε και των διευκρινίσεων που ζητήθηκαν από την Επιτροπή σε συνεδρία της ημερομηνίας 29/6/2020: «Η Υπηρεσία, στην παρούσα ανάλυση διερευνά τον ισχυρισμό της Ντίνος Αποστόλου, ο οποίος αναφέρεται στο ότι η ΕΚΟ η οποία αποτελεί τον μοναδικό προμηθευτή της Ντίνος Αποστόλου βαρελιών λιπαντικών για πώληση χύμα λαδιού στα πρατήρια, απέστειλε επιστολή απόσυρσης βαρελιών και εξοπλισμού βαρελιών με ισχύ από 30/4/2016, θέτοντας έτσι όλα τα πρατήρια σε δυσμενή θέση σε σχέση με τους μηχανικούς οι οποίοι εξακολουθούν να χρησιμοποιούν βαρέλια για τη συντήρηση των αυτοκινήτων».

Η Υπηρεσία, κατέθεσε επιπρόσθετο συμπληρωματικό εσωτερικό σημείωμα στις 30/06/2020.

Η Επιτροπή, κατά τη συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 1/7/2020, αφού μελέτησε το διοικητικό φάκελο της υπόθεσης, κατέληξε ότι δεν στοιχειοθετείται εκ πρώτης όψεως παράβαση επί των ισχυρισμών της καταγγέλλουσας. Επίσης, η Επιτροπή ομόφωνα αποφάσισε να κληθούν τα εμπλεκόμενα μέρη της υπόθεσης να δηλώσουν τα στοιχεία, πληροφορίες και άλλα έγγραφα, που εμπεριέχουν εμπιστευτικής φύσεως πληροφορίες ή/και επαγγελματικά μυστικά ούτως ώστε η Επιτροπή να προβεί σε στάθμιση του δικαιώματος προστασίας του επαγγελματικού απορρήτου/επαγγελματικών μυστικών σε συνάρτηση με την κατοχύρωση των δικαιωμάτων άμυνας και εάν κριθεί αναγκαίο, να γίνουν οι απαραίτητες αποκρύψεις προτού καλέσει την καταγγέλλουσα να θέσει εγγράφως τις απόψεις της επί των προκαταρκτικών της συμπερασμάτων.

Στις 15/9/2020, η Επιτροπή σε συνεδρία της, στη βάση των δηλώσεων των εταιρειών Hellenic Petroleum Cyprus Ltd (ΕΚΟ) και R.A.M. Oil Cyprus Ltd αναφορικά με τα εμπιστευτικά στοιχεία που εμπεριέχονται στις απαντήσεις τους στα ερωτηματολόγια της Υπηρεσίας και είναι καταχωρισμένα στο Διοικητικό Φάκελο της υπόθεσης, κατέληξε στο μη εμπιστευτικής μορφής κείμενο των προκαταρκτικών της συμπερασμάτων.

Στις 11/11/2020, κοινοποιήθηκε προς την καταγγέλλουσα εταιρεία το μη εμπιστευτικής μορφής κείμενο των προκαταρκτικών συμπερασμάτων της Επιτροπής, δίδοντάς της τη δυνατότητα, εάν το επιθυμεί, να θέσει εγγράφως τις τυχόν απόψεις και θέσεις της επ' αυτής εντός είκοσι μίας (21) ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησής της.

Στις 15/11/2020, η καταγγέλλουσα με επιστολή της, ζήτησε όπως της αποσταλεί άμεσα η σελίδα 50 των προκαταρκτικών συμπερασμάτων της Επιτροπής η οποία εκ παραδρομής δεν είχε σταλεί στο μη εμπιστευτικής μορφής κείμενο των προκαταρκτικών της συμπερασμάτων καθώς και το σύνολο των προκαταρκτικών συμπερασμάτων σε ηλεκτρονική μορφή (pdf). Επίσης ζήτησε να αποκρυφθεί ο κύκλος εργασιών της Ντίνος Αποστόλου από τη μελλοντική δημοσίευση της απόφασης, και να δοθεί πρόσβαση στο φάκελο της υπόθεσης με τα στοιχεία που χρησιμοποιούν τα Ελληνικά Πετρέλαια Κύπρου για να στηρίξουν τη θέση τους. Επιπρόσθετα αιτήθηκε παράταση 15 ημερών για την ετοιμασία της απάντησης του και ζήτησε όποια επικοινωνία να γίνεται με τους δικηγόρους της εταιρείας.

Στις 24/11/2020, η Επιτροπή σε συνεδρία της ομόφωνα αποφάσισε όπως δοθεί η ζητηθείσα παράταση των 15 ημερών σημειώνοντας παράλληλα ότι έχει ήδη αποσταλεί προς την καταγγέλλουσα η επιστολή της ημερομηνίας 11/11/2020 σε ηλεκτρονική μορφή (συμπεριλαμβανομένης της σελίδας 50) ως το αίτημά της. Όσον αφορά το αίτημα της καταγγέλλουσας εταιρείας για απόκρυψη του κύκλου εργασιών της, η Επιτροπή επισήμανε ότι ο εν λόγω κύκλος εργασιών θα αποκρυφθεί κατά τη δημοσίευση της απόφασης, όπως και οποιαδήποτε άλλα εμπιστευτικά στοιχεία της καταγγέλλουσας εταιρείας που θα κριθούν ως τέτοια κατά τη διαδικασία που θα ακολουθηθεί όταν ληφθεί η τελική απόφαση της Επιτροπής. Όσον αφορά το θέμα της πρόσβασης σε διοικητικό φάκελο υπόθεσης, η Επιτροπή επισήμανε ότι ο Νόμος δεν προβλέπει

την παραχώρηση πρόσβασης στο διοικητικό φάκελο υπόθεσης προς καταγγέλλουσα επιχείρηση ή πρόσωπο και αποφάσισε όπως απορρίψει το αίτημα της. Η καταγγέλλουσα ενημερώθηκε σχετικά με επιστολή ημερομηνίας 4/12/2020.

Στις 4/12/2020, η καταγγέλλουσα ζήτησε εκ νέου παράταση για την υποβολή των θέσεων της επί των προκαταρκτικών συμπερασμάτων της Επιτροπής.

Στις 10/12/2020, η Επιτροπή σε συνεδρία της ομόφωνα αποφάσισε όπως δοθεί η ζητηθείσα παράταση στην καταγγέλλουσα και όρισε ως νέα ημερομηνία υποβολής των θέσεων της, τις 11/01/2021. Η καταγγέλλουσα ενημερώθηκε με επιστολή αυθημερόν.

Η καταγγέλλουσα απέστειλε τις θέσεις της επί των προκαταρκτικών συμπερασμάτων της Επιτροπής, μέσω του νομικού της εκπροσώπου, στις 11/01/2021. Στη συνέχεια, η Επιτροπή, σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 13/01/2021 και στις 25/01/2021, ομόφωνα αποφάσισε να αναβάλει τη συζήτηση της παρούσας υπόθεσης σε επόμενη της συνεδρία.

Η Επιτροπή, κατά τη συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 8/2/2021, συνεκτιμώντας τα γεγονότα που συνθέτουν την υπό αναφορά καταγγελία, μελέτησε ενδελεχώς όλα τα ενώπιον της στοιχεία, που βρίσκονται καταχωρισμένα εντός του διοικητικού φακέλου της καταγγελίας και ομόφωνα έλαβε την απόφασή της ως ακολούθως:

2. ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ

2.1 Καταγγέλλουσα εταιρεία

Η Δέσποινα Αποστόλου είναι η διαχειρίστρια του αποθανόντος Ντίνου Αποστόλου και της εταιρείας Ντίνος Αποστόλου. Ο Ντίνος Αποστόλου (αποθανών) διαχειριζόταν το πρατήριο καυσίμων και/ή πετρελαιοειδών από το 1961 στην οδό Ηλία Καννάουρου 20, 4187, Ύψωνα, στη Λεμεσό και το 1988 ιδρύει την εταιρεία Ντίνος Αποστόλου, η οποία είναι εταιρεία περιορισμένης ευθύνης δεόντως εγγεγραμμένη στην Κύπρο που συνεχίζει να διαχειρίζεται το πρατήριο.

Το πρατήριο είναι ιδιοκτησία της εταιρείας ΕΚΟ και αρχικά, βάσει συμφωνίας διαχείρισης του Ντίνου Αποστόλου με την BP Cyprus Ltd (License Agreement – 1992) και μετά, βάσει συμφωνίας διαχείρισης του Ντίνου Αποστόλου με την ΕΚΟ (Addendum to the License Agreement – 2008), η καταγγέλλουσα εταιρεία έχει αναλάβει να διαθέτει πετρελαιοειδή και λιπαντικά.

Ο {...}^{*} ήταν ιδιοκτήτης του {...} περιπίου του τεμαχίου γης μέσα στο οποίο βρίσκεται το πρατήριο καυσίμων και, μετά το θάνατο του, ιδιοκτήτης του τεμαχίου είναι ο {...}.

* Οι αριθμοί και/ή τα στοιχεία που παραλείπονται/διαγράφονται και δεν εμφανίζονται τόσο σε αυτό το σημείο, όσο και στη συνέχεια, καλύπτονται από επιχειρηματικό απόρρητο ή αφορούν πληροφορίες εμπιστευτικής φύσεως ή/και αφορούν τον περί της Προστασίας των Φυσικών Προσώπων Έναντι της Επεξεργασίας των Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και της Ελεύθερης Κυκλοφορίας των Δεδομένων αυτών Νόμο του 2018 (Ν. 125(Ι)/2018). Ενδεικτικό της παράλειψης είναι το σύμβολο {...}.

2.2 Καταγγελλόμενες εταιρείες

Η καταγγελλόμενη εταιρεία ΕΚΟ είναι εταιρεία περιορισμένης ευθύνης δεόντως εγγεγραμμένη στο Ηνωμένο Βασίλειο, η οποία δραστηριοποιείται στη διάθεση, διακίνηση και εμπορία υγρών καυσίμων, λιπαντικών και υγραερίου σε εμπορικούς και βιομηχανικούς πελάτες. Ταυτόχρονα, διαθέτει στο ευρύτερο κοινό όλα τα προϊόντα της μέσω ενός δικτύου 94 πρατηρίων σε όλες τις επαρχίες, με την εμπορική επωνυμία ΕΚΟ.

Κύριος στόχος της ΕΚΟ, σύμφωνα με δηλώσεις της, είναι η αξιόπιστη παροχή ποιοτικών προϊόντων και υπηρεσιών, ασφαλών εργασιακών συνθηκών, σεβασμό στο περιβάλλον και τον καταναλωτή και κοινωνική προσφορά στο ευρύτερο κοινό. Το 100% του μετοχικού κεφαλαίου της ΕΚΟ ανήκει στην Hellenic Petroleum International AG, η οποία είναι εταιρεία δεόντως εγγεγραμμένη στην Αυστρία με αποκλειστικό μέτοχο την ελληνική εταιρεία Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε..

Η ΕΚΟ είναι αδελφική εταιρεία της καταγγελλόμενης RAMOIL, η οποία δραστηριοποιείται στη διαχείριση πρατηρίων πετρελαιοειδών και στον τομέα πωλήσεων καυσίμων σε αεροπορικές εταιρείες. Ειδικότερα, το 100% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας RAMOIL ανήκει στην Hellenic Petroleum International AG.

Επίσης, η ΕΚΟ αποτελεί μητρική εταιρεία της εταιρείας Superlube Ltd, η οποία δραστηριοποιείται στην πρόσμιξη και παραγωγή λιπαντικών. Το 65% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας Superlube Ltd ανήκει στην ΕΚΟ ενώ το υπόλοιπο 35% ανήκει στην εταιρεία Petrolina (Holdings) Public Limited.

3. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑΣ

Σύμφωνα με την καταγγελία ημερομηνίας 01/10/2017 η εταιρεία Ντίνος Αποστόλου αναφέρει τους εξής ισχυρισμούς, οι οποίοι καταγράφονται συνοπτικά:

- «Οι εταιρείες ΕΚΟ και RAMOIL καταγγέλλονται για το άρθρο 3.1, 6.2 και ίσως 6.1 του «Οι Πέρι Προστασίας του Ανταγωνισμού Νόμοι του 2008 και 2014».» Το 6.1, το οποίο προϋποθέτει δεσπόζουσα θέση στην αγορά μπορεί να ισχύει σε περιορισμένο αριθμό πρατηρίων.
- Το 100% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας RAMOIL και ΕΚΟ ανήκει στην Hellenic Petroleum International AG. Το διοικητικό συμβούλιο της RAMOIL είναι το ίδιο με το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΟ. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα η RAMOIL να έχει πρόσβαση σε ευαίσθητες πληροφορίες όλων των Πρατηρίων με τη επωνυμία ΕΚΟ.
- Η ΕΚΟ, σύμφωνα με την καταγγέλλουσα, μέσω ηλεκτρονικών συστημάτων διαχείρισης πρατηρίων τα οποία νοικιάζει με μηδενικό κόστος προς τους πρατηριούχους και σε συνδυασμό με τους όρους του συμβολαίου, μπορεί να έχει online πρόσβαση στις πωλήσεις των πρατηρίων. Σύμφωνα με το License Agreement, η ΕΚΟ έχει δικαίωμα να έχει πρόσβαση στα λογιστικά βιβλία του πρατηριούχου ανά πάσα στιγμή.
- Η καταγγέλλουσα ισχυρίζεται ότι «η πρόσβαση της RAMOIL σε πληροφορίες ανταγωνιστών

της – άλλων πρατηριούχων συνιστά «σύμπραξη» μεταξύ δύο θυγατρικών εταιρειών, ΕΚΟ και RAMOIL, με σκοπό τη νόθευση και περιορισμό του ανταγωνισμού».

- Η καταγγέλλουσα ισχυρίζεται ότι η πολιτική της RAMOIL για χαμηλά έως μηδαμινά κέρδη «διασφαλίζει μεγάλο ποσοστό κέρδους στην ΕΚΟ, καθώς ασκείται πίεση για μείωση προμηθειών και δικαιωμάτων στους υπόλοιπους πρατηριούχους». Εφόσον τα πρατήρια της RAMOIL βρίσκονται σε κοντινή απόσταση με των υπόλοιπων πρατηριούχων της ΕΚΟ, σε πιθανή αύξηση τιμών από την ΕΚΟ οι πρατηριούχοι δεν μπορούν να αντιδράσουν καθότι τα ανταγωνιστικά πρατήρια της RAMOIL κρατούν τις τιμές χαμηλά. «Μειώνεται έτσι η κερδοφορία της RAMOIL και των πρατηριούχων και ταυτόχρονα αυξάνεται η κερδοφορία της ΕΚΟ».
- «Η ΕΚΟ καταγγέλλεται για καταχρηστική εκμετάλλευση του Πρατηρίου Ντίνος Αποστόλου καθώς σαν αποκλειστικός προμηθευτής βαρελιών λιπαντικών, απαγόρευσε την πώληση χύμα λαδιού στα πρατήρια. Επίσης καταγγέλλεται η ΕΚΟ και η RAMOIL για σύμπραξη με σκοπό με αυτή την απαγόρευση να αυξηθεί η κερδοφορία της ΕΚΟ τόσο ώστε η συνολική κερδοφορία των δυο εταιρειών να επηρεαστεί ελάχιστα ή/και να αυξηθεί». Η ΕΚΟ πωλεί μέσω των πρατηρίων της βαρέλια λιπαντικών σε μηχανικούς οι οποίοι μπορούν στη συνέχεια να πωλούν λάδι χύμα από τα βαρέλια. «Συνεπώς θέτει όλα τα πρατήρια ΕΚΟ σε δυσμενή διάκριση σε σχέση με μηχανικούς που χρησιμοποιούν βαρέλια λιπαντικών ΕΚΟ για συντήρηση, καθώς η χρήση μονόλιτρων και τετράλιτρων συσκευασιών λιπαντικών υπερδιπλασιάζει το κόστος ανά λίτρο λιπαντικού στον πρατηριούχο».
- «Η RAMOIL ακολουθώντας την πολιτική της ΕΚΟ δεν αφήνει περιθώρια στους υπόλοιπους πρατηριούχους να αυξήσουν τις τιμές εφόσον αυξήθηκαν οι τιμές του προϊόντος που προσφέρουν. Αυτό βοηθά την ΕΚΟ να διατηρήσει το μερίδιο της στην αγοράς αυξάνοντας ταυτόχρονα την κερδοφορία της. Επίσης μειώνεται η κερδοφορία των πρατηρίων έτσι ώστε να εμποδίζεται ο όποιος νέος πρατηριούχος να μπει στην αγορά». Η κερδοφορία της ΕΚΟ αυξάνεται καθώς η διαφορά του χύμα λαδιού και της συσκευασίας την επωμίζεται η ΕΚΟ. «Η κερδοφορία της RAMOIL παρόλο ότι χαμηλώνει, η κερδοφορία RAMOIL και ΕΚΟ μαζί, από αυτή την πολιτική μεγαλώνει, άρα η μητρική εταιρεία της RAMOIL και ΕΚΟ αυξάνει τα κέρδη της. Επίσης με αυτό τον τρόπο, η ΕΚΟ εκτοπίζει τους πρατηριούχους από το παζάρι. Τέλος τονίζεται ότι μέχρι σήμερα η ΕΚΟ δεν προχώρησε σε αποζημιώσεις προς την Ντίνος Αποστόλου» [...].
- Σύμφωνα με την καταγγέλλουσα, στόχος της ΕΚΟ ήταν η υπογραφή από τους πρατηριούχους νέων συμβολαίων, προσθέτοντας πάρα πολλούς νέους όρους στην σχέση ΕΚΟ και πρατηριούχου. Ειδικά θα νομιμοποιούσε την πράξη της ΕΚΟ για μη πώληση χύμα λαδιού αφού, εάν υπογραφόταν το συμβόλαιο, θα εφαρμοζόταν πώληση μόνων συγκεκριμένων κωδικών προϊόντων που θα καθόριζε από καιρό εις καιρό η ΕΚΟ. Η επιβολή πρόσθετων όρων εμπίπτει στην παράβαση του άρθρου 3.1(ε) καθώς η ΕΚΟ επιδιώκει κατόπιν πίεσης να

επιβάλλει νέους όρους στη σχέση εταιρείας πρατηριούχου. Τονίζεται ότι πράξη αυτή, πώληση χύμα λαδιού, παρόλο ότι δεν επηρεάζει σημαντικά τον τζίρο των πρατηριούχων, επηρεάζει σημαντικά την κερδοφορία τους. Η κερδοφορία είναι ο κύριος λόγος εισδοχής νέων ανταγωνιστών στην αγορά.

- Με νέα συμβόλαια που ετοιμάζει η ΕΚΟ, υποβιβάζει ουσιαστικά τους πρατηριούχους σε υπαλλήλους. Στην παράγραφο 3 των συμβολαίων αναφέρεται ότι: *«Η παρούσα άδεια χρήσης και εκμετάλλευσης του πρατηρίου είναι προσωπική για τον αδειούχο μόνο. Ο Αδειούχος εμποδίζεται από του να μεταβιβάσει ή εκχωρήσει σε τρίτο πρόσωπο την άδεια, ή να προσλάβει οποιοδήποτε συντάιρο άνευ της προηγούμενης ρητής και γραπτής συγκατάθεσης της Εταιρείας»*. Οι νέοι πρατηριούχοι στην ουσία είναι εκτός ανταγωνισμού και ούτε ποτέ μπορούν να συνεργαστούν, έτσι ώστε να ανταγωνιστούν την RAMOIL μειώνοντας τα έξοδα λειτουργίας. Στην ουσία η ΕΚΟ ρυθμίζει τον ανταγωνισμό απέναντι στην RAMOIL με το να μην αφήνει τα πρατήρια από μόνα τους να μειώσουν το κόστος τους μέσα από συνεργασίες και ταυτόχρονα η RAMOIL, λειτουργώντας με χαμηλή κερδοφορία, εξασφαλίζει συνεχή πίεση στα πρατήρια.
- *«Η ΕΚΟ καταγγέλλεται για σύμπραξη με την RAMOIL με σκοπό να υποβαθμίσουν την αξία του πρατηρίου της Ντίνος Αποστόλου»*. Αναλυτικά:
- Από το 2008 η ΕΚΟ ετοίμασε σχέδια για ανακαίνιση του πρατηρίου. Ο λόγος που ετοίμασε τα σχέδια ήταν ότι ήταν βασικός όρος (προφορικά) για να συνεχίσει ο {...} Ιδιοκτήτης του {...} περίπου του τεμαχίου Γης, και αδειούχος πρατηριούχος, που βρίσκεται μέσα το πρατήριο καυσίμων να συνεχίσει να το νοικιάζει. Ο ιδιοκτήτης του τεμαχίου αυτού σήμερα είναι ο {...}.
- Το 2008 δημιουργήθηκε η εταιρεία RAMOIL. Το 2012 μέχρι σήμερα χτίστηκαν 3 νέα πρατήρια από την ΕΚΟ τα οποία διαχειρίζεται η RAMOIL Τα τελευταία 2, δόθηκαν σε λειτουργία Μάιο του 2016 και Σεπτέμβριο του 2016 αντίστοιχα. Η αύξηση της αγοράς καυσίμων από το 2016 ήταν 2,4% στη Βενζίνη και 8,5% στο Πετρέλαιο κίνησης. Η αύξηση για την περίοδο Ιανουάριο - Αυγούστου 2017 με την αντίστοιχη του 2016 είναι μηδαμινή στην Βενζίνη και 8,5% στο Πετρέλαιο. Η μείωση που είχε το πρατήριο Ντίνος Αποστόλου το 2016 στο πετρέλαιο το 2016 ήταν {...} και στη βενζίνη {...}. Για την περίοδο Ιανουάριο-Αύγουστο 2017 με την αντίστοιχη του 2016 στο πετρέλαιο υπήρξε μείωση {...} και στη βενζίνη {...}.
- Το πρατήριο RAMOIL που βρίσκεται κοντά στον Ύψωνα *«διατηρεί τις ίδιες τιμές στα καύσιμα έτσι ώστε να μη θεωρηθεί ότι ανταγωνίζεται την καταγγέλλουσα (όσον αφορά τιμές αλλά όχι στον εξοπλισμό) γιατί όπως παραδέχτηκε η ΕΚΟ δεν το θεωρεί σωστό και όπως ειπώθηκε παλαιότερα τα πρατήρια RAMOIL δεν είναι παράνομα εφόσον δεν ανταγωνίζονται τους υπόλοιπους πρατηριούχους της ΕΚΟ»*.
- Τα πρατήρια, διαθέτουν χώρους για πλούσιμο αυτοκινήτων ενώ το πρατήριο της Ντίνος Αποστόλου, το οποίο λειτουργεί από τη δεκαετία του 1960, δεν διαθέτει. Η Ντίνος Αποστόλου

δεν μπορεί να κάνει προσφορές σε πελάτες με την βοήθεια του χώρου πλυσίματος αυτοκινήτων, μια κοινή πρακτική που παίρνει χώρα σε πάρα πολλά πρατήρια στην Κύπρο. «Το πρατήριο Ντίνος Αποστόλου Λτδ χάνει εισοδήματα δεκάδων χιλιάδων ευρώ κάθε χρόνο από το μη πλύσιμο αυτοκινήτων». Τα κτίρια του πρατηρίου που διαχειρίζεται η Ντίνος Αποστόλου εμφανίζουν εικόνα εγκατάλειψης σε αντίθεση με τα καινούρια πρατήρια που διαχειρίζεται η RAMOIL.

4. ΓΕΓΟΝΟΤΑ/ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΠΡΟΕΚΥΨΑΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ.

4.1 Στοιχεία από καταγγέλλουσα εταιρεία

Η καταγγέλλουσα εταιρεία κατά την προκαταρκτική έρευνα, απέστειλε στις 2/1/2018 τις απαντήσεις της, αναφέροντας τα ακόλουθα τα οποία καταγράφονται συνοπτικά:

- Εάν θεωρηθεί ότι η ΕΚΟ και η RAMOIL είναι ανεξάρτητες εταιρείες, επειδή έχουν κοινούς διευθυντές και έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες της Ντίνος Αποστόλου, η RAMOIL μπορεί να ανταγωνίζεται καλύτερα τους πρατηριούχους της ΕΚΟ. Οι υπόλοιποι πρατηριούχοι της ΕΚΟ βρίσκονται σε δυσμενή θέση απέναντι στην RAMOIL.
- Η RAMOIL ακολουθεί πολιτική μηδανιμών κερδών (όπως φαίνεται στην οικονομική κατάσταση 2014), σε αντίθεση με την ΕΚΟ. Αξιοσημείωτο για την RAMOIL είναι ότι στα κέρδη, 0,5% συνεισφέρει η προμήθεια καυσίμων στα αεροπλάνα του αεροδρομίου Πάφου, όπως περιγράφεται στην οικονομική κατάσταση του 2014.
- Η ΕΚΟ ανήγειρε 2 πρατήρια που δόθηκαν στην RAMOIL για διαχείριση, σε κοντινή απόσταση από το πρατήριο που διαχειρίζεται η Ντίνος Αποστόλου.
- Η Ντίνος Αποστόλου δεν μπορεί να αυξήσει τις τιμές, καθώς η RAMOIL θα διατηρήσει χαμηλές τιμές. Σε αντίθετη περίπτωση, οι πελάτες θα καταλήξουν σε γειτονικά πρατήρια άλλων εταιρειών, χωρίς ουσιαστικά η ΕΚΟ να χάσει πελάτες.
- Η ΕΚΟ δεν αυξάνει τις προμήθειες των πρατηριούχων. Αντίθετα, τις συμπιέζει, όπως στην περίπτωση των λιπαντικών (απαγόρευση πώλησης χύμα λαδιού στα πρατήρια) και των εταιρικών πελατών, όπου υπάρχει πρόσθετη αποκοπή προμήθειας μέχρι και 40-50% από την τιμή της ταμπέλας που καθορίζει ο πρατηριούχος¹.
- Ενώ η ΕΚΟ κτίζει σύγχρονα εξοπλισμένα πρατήρια για την RAMOIL, δεν προχωρά σε καμία ανακαίνιση του πρατηρίου της Ντίνος Αποστόλου, το οποίο βρίσκεται σε φάση εγκατάλειψης.
- Τα πρατήρια που κτίζει η ΕΚΟ για την RAMOIL διαθέτουν χώρο πλυντηρίου ή υπηρεσία για πλύσιμο αυτοκινήτου ενώ το πρατήριο της Ντίνος Αποστόλου δεν διαθέτει κάτι τέτοιο με

¹ Απαντητική επιστολή ημερομηνίας 2/1/2018.

αποτέλεσμα να μειονεκτεί. Η RAMOIL διαφημίζει προσφορές τόσο προς εταιρικούς (κάρτες ΕΚΟ και easy fuel) όσο και απλούς πελάτες για πλήσιμο αυτοκινήτων, κάτι που δεν μπορεί να προσφέρει η καταγγέλλουσα.

- Το πρατήριο της RAMOIL στον Ύψωνα επιχορηγείται από την ΕΚΟ, όσον αφορά την κατανάλωση νερού, έτσι τουλάχιστον φαίνεται από την οικονομική κατάσταση που έστειλε η ΕΚΟ, εκ λάθους, στην Ντίνος Αποστόλου.²
- Σύμφωνα με την Ντίνος Αποστόλου, φαίνεται ότι υπάρχει παράβαση του άρθρου 3(1)(α) από την ΕΚΟ – RAMOIL έτσι ώστε να ελέγχουν τις τιμές στο πρατήριο της καταγγέλλουσας, την ίδια στιγμή που η ΕΚΟ έχει θέσει σε μειονεκτική θέση το Πρατήριο Ντίνος Αποστόλου σε σχέση με τα RAMOIL. Επίσης, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της καταγγέλλουσας, φαίνεται ότι υπάρχει παράβαση του άρθρου 3(1)(β), καθώς με την όλη δράση της η ΕΚΟ και η RAMOIL προσπαθούν να κατανέμουν τη διάθεση προϊόντων στα πρατήρια της εταιρείας ΕΚΟ με τρόπο που να είναι πιο κερδοφόρος για την ΕΚΟ.
- Επίσης, η καταγγέλλουσα αναφέρει ότι, στην περίπτωση που η ΕΚΟ – RAMOIL - Hellenic Petroleum International Ltd θεωρηθούν ως μία ενιαία οικονομική οντότητα, η παράβαση μετατρέπεται σε παράβαση της παραγράφου 6(1)(α) και 6(1)(β). Η ΕΚΟ έχει δεσπίζουσα θέση τόσο τοπικά όσο και σε παγκύπρια βάση. Η ΕΚΟ-RAMOIL είναι ταυτόχρονα προμηθευτής και ανταγωνιστής. Επίσης, υπάρχει και παράβαση του άρθρου 6(2), αφού το πρατήριο Ντίνος Αποστόλου έχει σχέση οικονομικής εξάρτησης από την ΕΚΟ τόσο για τον εφοδιασμό καυσίμων και λιπαντικών όσο και για συντήρηση του πρατηρίου. Η ΕΚΟ-RAMOIL-Hellenic Petroleum International Ltd άφησαν το πρατήριο στην κατάσταση που έχει αναφερθεί, ενώ τα νέα πρατήρια RAMOIL που κτίστηκαν σε κοντινή απόσταση έχουν περισσότερες υπηρεσίες (πλήσιμο αυτοκινήτου), καλύτερη εμφάνιση και καλύτερο εξοπλισμό όπως π.χ προβολείς Led.
- Η καταγγέλλουσα αναφέρει ότι βάσει του άρθρου 6(1), η ΕΚΟ θα πρέπει να έχει δεσπίζουσα θέση στην αγορά για να καταγγελθεί. Σύμφωνα με διάφορες αποφάσεις της ΕΠΑ, μια εταιρεία για να έχει δεσπίζουσα θέση, πρέπει σε μια συγκεκριμένη εταιρεία να έχει μερίδιο αγοράς πέραν του 40% σε μια γεωγραφική περιοχή η οποία συνήθως ορίζεται μετά από συνεδριάσεις της ΕΠΑ. Σε μια περίπτωση στην Πάφο, η ΕΠΑ θεώρησε την απόσταση των 3 χιλιομέτρων σαν την γεωγραφική περιοχή για να εξετάσει το μερίδιο αγοράς της κάθε εταιρείας. Τα πρατήρια που βρίσκονται σε απόσταση 3 χιλιομέτρων από το πρατήριο Ντίνος Αποστόλου (ΕΚΟ) και κτίστηκαν σχετικά πρόσφατα είναι: 1) Πρατήριο RAMOIL (ΕΚΟ) (Αγίου Γεωργίου 99, Ύψωνας), 1,5KM, έτος λειτουργίας 2016. 2) Πρατήριο LUKOIL (Ηλία Καννάουρου 64, Ύψωνας), 0,5KM, έτος λειτουργίας 2008 (με επιφύλαξη). 3. Πρατήριο Petrolina (Δρόμος Νέου Λιμανιού – Λεμεσού), 2,7 KM έτος λειτουργίας 2015 (με επιφύλαξη). 4. Πρατήριο RAMOIL

² Απαντητική επιστολή ημερομηνίας 2/1/2018.

(Δρόμος Νέου Λιμανιού - Λεμεσού), 3KM, έτος λειτουργίας 2016. Βάσει των πιο πάνω και εάν η ΕΠΑ αποδεχτεί τη γεωγραφική τοποθεσία όπως ορίστηκε, υπάρχει μεγάλη πιθανότητα η ΕΚΟ να έχει δεσπόζουσα θέση την αγορά (3 πρατήρια από τα 5 στην περιοχή). Βάσει εκτιμήσεων και πείρας, η Ντίνος Αποστόλου θεωρεί ότι η ΕΚΟ θα έχει περίπου το 50% - 60% με τα 3 πρατήρια, συμπεριλαμβανομένου και του πρατηρίου της καταγγέλλουσας. Το πρατήριο της Ντίνος Αποστόλου θα διαθέτει περίπου το 35% από το 50%-60% που διαθέτει η ΕΚΟ. Έτσι, η Ντίνος Αποστόλου ισχυρίζεται ότι τα 2 μικρά πρατήρια (RAMOIL), με καλύτερες και καινούριες υποδομές (ίσως όχι βιώσιμα ή κερδοφόρα λόγω χαμηλών πωλήσεων) κτίστηκαν για να ελέγχουν τις τιμές στο πρατήριο Ντίνος Αποστόλου.

- Επίσης, η καταγγέλλουσα ισχυρίζεται ότι η ΕΚΟ έχει δεσπόζουσα θέση όσον αφορά τα προϊόντα που διαθέτει στην αγορά (στους πρατηριούχους της), καθώς όλα τα πρατήρια ΕΚΟ προμηθεύονται το 100% των λιπαντικών και των καυσίμων από την Εταιρεία ΕΚΟ σε παγκύπρια βάση.
- Η Ντίνος Αποστόλου θεωρεί ότι η διάταξη του άρθρου 6(1) που παραβιάζεται είναι η 6(1)(α) και 6(1)(β), «*Τον έμμεσο ή/και άμεσο καθορισμό αθέμιτων τιμών αγοράς ή πώλησης ή άλλων θεμιτών υπό τις περιστάσεις όρων συναλλαγής*». Αυτό ισχύει για την τιμή πώλησης των λιπαντικών και για τις τιμές πώλησης των καυσίμων. Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της καταγγέλλουσας, η ΕΚΟ δεν έχει σκοπό να αυξήσει τις πωλήσεις της, αλλά να διατηρήσει το μερίδιο αγοράς της, αυξάνοντας ταυτόχρονα το περιθώριο κέρδους εις βάρος των πρατηριούχων της.
- Οι ευαίσθητες πληροφορίες στις οποίες η RAMOIL έχει πρόσβαση αφορούν τις πωλήσεις σε λίτρα καυσίμων, λιπαντικών και πελατολόγιο. Η καταγγέλλουσα ισχυρίζεται ότι, όλοι οι διευθυντές της RAMOIL συμμετέχουν στο Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΟ. Η ΕΚΟ, μέσω των ηλεκτρονικών συστημάτων διαχείρισης καυσίμων, έχει πρόσβαση στις πιο πάνω αναφερόμενες ευαίσθητες πληροφορίες. Άρα, σύμφωνα πάντα με τους ισχυρισμούς της καταγγέλλουσας, η RAMOIL έχει πρόσβαση σε αυτές τις πληροφορίες.
- Η καταγγέλλουσα, για απόδειξη του ισχυρισμού της περί σύμπραξης μεταξύ ΕΚΟ και RAMOIL, κατά παράβαση του άρθρου 3(1)(α) & (β), επικαλείται την απόφαση της Επιτροπής με αρ. 43/2014, η οποία, μεταξύ άλλων, αναφέρει, «*Η ΕΚΟ σημείωσε ότι η εταιρεία R.A.M. Oil είναι ακόμα ένας πελάτης. Για τον καθορισμό της παροχής έκπτωσης προς αυτήν, έχει ληφθεί υπόψη το ότι η R.A.M. Oil είναι πελάτης που δραστηριοποιείται παγκύπρια με αριθμό πρατηρίων, έχει μηδενικό πιστωτικό όριο, ο πιστωτικός κίνδυνος είναι ελάχιστος έως και ανύπαρκτος και παρατηρείται συνέπεια στις πληρωμές. Παρόμοιες εκπτώσεις με αυτές που έχουν δοθεί στη R.A.M. Oil έχουν παραχωρηθεί και σε άλλες εταιρείες/πρατηριούχους, οι οποίοι δραστηριοποιούνται σε περισσότερα του ενός πρατηρίου σε άλλες επαρχίες, ή σε περιπτώσεις πρατηριούχων που διαχειρίζονται πρατήρια με υψηλό όγκο πωλήσεων. Η ΕΚΟ*

επιπρόσθετα σημείωσε ότι, η εταιρεία R.A.M. Oil είναι καταχωρημένη στο Καθολικό Χρεωστών (Customer Ledger) ως ένας πελάτης. Περαιτέρω, η εταιρεία R.A.M. Oil έχει και άλλες δραστηριότητες, όπως για παράδειγμα [...]»

- Η RAMOIL, παρόλο που η ΕΚΟ αύξησε τις τιμές ανά λίτρο στα λιπαντικά, κράτησε τις τιμές σχεδόν τις ίδιες, όπως ήταν πριν την αλλαγή πολιτικής για απαγόρευση πώλησης χύμα λαδιού, ελαχιστοποιώντας την κερδοφορία της. Αυτό αναγκάζει τους πρατηριούχους ΕΚΟ, επειδή έχουν κοντά τους πρατήρια RAMOIL, να κρατήσουν ίδιες τις τιμές όπως και πριν. Επίσης, οι πρατηριούχοι μπορούν να πωλήσουν βαρέλια σε μηχανικούς για αλλαγή λαδιών και αυτό έχει σαν αποτέλεσμα οι μηχανικοί να έχουν πολύ μεγαλύτερο περιθώριο κέρδους από τους πρατηριούχους από τους οποίους προμηθεύονται τα βαρέλια. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα η ΕΚΟ να διατηρήσει το μερίδιο αγοράς της σταθερό. Επίσης, έχει σαν αποτέλεσμα μέρος της κερδοφορίας από όλους τους πρατηριούχους, συμπεριλαμβανομένου και της RAMOIL, να μετακινηθεί προς την ΕΚΟ. Άρα, η RAMOIL αναλαμβάνει σκόπιμα να μειώσει το περιθώριο κέρδους της ανά λίτρο, με σκοπό να αυξηθούν τα συνολικά κέρδη ΕΚΟ+RAMOIL, εις βάρος των υπόλοιπων πρατηριούχων. Οι πρατηριούχοι που δεν έχουν δυνατότητα να προμηθευτούν από αλλού λιπαντικά βρίσκονται σε δυσμενή θέση.
- Άρα, σύμφωνα με την καταγγέλλουσα, υπάρχει παραβίαση του άρθρου 3(1): «Τηρουμένων των διατάξεων των άρθρων 4 και 5, απαγορεύονται όλες οι συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων, όλες οι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και κάθε εναρμονισμένη πρακτική, που έχουν ως αντικείμενο ή αποτέλεσμα την παρακώλυση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της Δημοκρατίας, ιδίως εκείνες οι οποίες συνίστανται - (α) στον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό των τιμών αγοράς ή πώλησης ή άλλων όρων συναλλαγής», καθώς και του 3(1)(β) που αφορά τον έλεγχο της διάθεσης –(αφορά απαγόρευση πώλησης χύμα λιπαντικού).
- Η καταγγέλλουσα αναφέρει ότι, σε περίπτωση που η Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού υιοθετήσει τον ισχυρισμό της ότι η ΕΚΟ και RAMOIL είναι αδελφές εταιρείες, όπως άλλωστε αναφέρει η ίδια η Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού στην υπόθεση ΕΠΑ 43/2014, σελ.2 και παράγραφο 3.2, τότε η παράβαση μετατρέπεται σε παράβαση του άρθρου 6(1).
- Σε τέτοια περίπτωση, η παράβαση του άρθρου 3(1) μετατρέπεται σε παράβαση του άρθρου 6(1) και τότε ισχύουν τα εξής: Τα πρατήρια της ΕΚΟ (94) έχουν αποκλειστικό προμηθευτή καυσίμων και λιπαντικών την ΕΚΟ, βάσει άδειας χρήσης των πρατηρίων. Αυτό ισχύει απόλυτα και στην περίπτωση της Ντίνος Αποστόλου. Κατά συνέπεια, η ΕΚΟ έχει 100% μερίδιο των καυσίμων και λιπαντικών στα πρατήρια της και οι πρατηριούχοι της δεν έχουν οποιαδήποτε άλλα εναλλακτικά προϊόντα και προμηθευτές. Η Hellenic Petroleum International AG είναι 100% μέτοχος τόσο της ΕΚΟ όσο και της RAMOIL (ΕΠΑ 43/2014, σελ.2 και παράγραφο 3.2). Κατά συνέπεια, η ΕΚΟ και η RAMOIL μπορούν να θεωρηθούν ενιαία οικονομική οντότητα με

την Hellenic Petroleum International AG. Κατά συνέπεια υπάρχει παράβαση του άρθρου 6(1) του Νόμου και συγκεκριμένα του σημείου (α): «τον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό αθέμιτων τιμών αγοράς ή πώλησης ή άλλων μη θεμιτών υπό τις περιστάσεις όρων συναλλαγής» και (β) δηλαδή τον περιορισμό -έλεγχο της διάθεσης εις βάρος του καταναλωτή, καθώς υπάρχει μείωση του περιθωρίου κέρδους του τελικού πωλητή (πρατηριούχοι).

- Επίσης, η καταγγέλλουσα ισχυρίζεται ότι υπάρχει και παράβαση του άρθρου 6(2), καθώς η Ντίνος Αποστόλου έχει οικονομική εξάρτηση από την ΕΚΟ, υπήρξε μονομερής αλλαγή πολιτικής όσον αφορά την πώληση χύμα λαδιού στο πρατήριο, χωρίς η Ντίνος Αποστόλου να έχει ισοδύναμη εναλλακτική λύση. Παρόλο ότι στην αλληλογραφία (επισυναπτόμενο 17-18-19 της καταγγελίας), η ΕΚΟ προσφέρθηκε να αποζημιώσει το πρατήριο Ντίνος Αποστόλου, δεν το έχει πράξει μέχρι σήμερα. Ενδεικτική είναι η μείωση του ποσού κέρδους της Ντίνος Αποστόλου.
- Σύμφωνα με τα προαναφερθέντα, η ΕΚΟ είναι αποκλειστικός προμηθευτής της καταγγέλλουσας, αλλά ταυτόχρονα και ανταγωνιστής της (ενιαία οικονομική οντότητα ΕΚΟ-RAMOIL-Hellenic Petroleum International AG).
- Η καταγγέλλουσα ισχυρίζεται ότι η αλλαγή πολιτικής όσον αφορά τα λιπαντικά ζημίωσε τόσο τα πρατήρια όσο και τους τελικούς καταναλωτές.
- Κατόπιν έντονης μελέτης όλων των συμβολαίων τον τελευταίο χρόνο, η καταγγέλλουσα ζητά απάντηση εάν ο όρος του συμβολαίου του 2009 στην παράγραφο 7.2.2³ είναι συμβατός με την περί της Προστασίας του Ανταγωνισμού Νομοθεσίας. Ο όρος αυτός αναφέρει: *«7.2.2: Για όλους τους υπόλοιπους πελάτες που συμμετέχουν στα Ηλεκτρονικά Συστήματα Διαχείρισης Καυσίμων ολόκληρο το ποσό που αντιστοιχεί με βάση τη μέση λιανική τιμή καυσίμων όπως αυτή ανακοινώνεται επί εβδομαδιαίας βάσεως από το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού και την ποσότητα των προσφερόμενων προϊόντων και υπηρεσιών που φαίνονται σε κάθε Απόδειξης Συναλλαγής, με απευθείας πίστωση στο Λογαριασμό του».*
- Τέλος, η καταγγέλλουσα αναφέρει σειρά γεγονότων, όπως απειλή για έξωση από το πρατήριο⁴, για να δείξει το καθεστώς τρομοκρατίας που της υποβάλει η ΕΚΟ τους τελευταίους μήνες. Τα γεγονότα αυτά σε συνδυασμό με την μονομερή ανανέωση του Licence Agreement από την ΕΚΟ έχουν σαν σκοπό, σύμφωνα με την καταγγέλλουσα, τη νομιμοποίηση των παρανομιών της και προσπάθεια για να κάνουν την Ντίνος Αποστόλου συνένοχη και ταυτόχρονα θύμα.

³ Απαντητική επιστολή ημερομηνίας 2/1/2018.

⁴ Απαντητική επιστολή ημερομηνίας 2/1/2018.

Η καταγγέλλουσα εταιρεία κατά την προκαταρκτική έρευνα, απέστειλε διευκρινίσεις στις 15/6/2018, αναφέροντας τα ακόλουθα τα οποία καταγράφονται συνοπτικά:

- Ζήτησε να ενταχθεί στο σχέδιο επιείκειας (που προβλέπεται από την ΚΔΠ 463/2011) για εξαίρεση από πιθανή επιβολή διοικητικού προστίμου, κάτι άλλωστε που είχε ζητήσει και στις απαντήσεις της στο πρώτο ερωτηματολόγιο της Υπηρεσίας, αναφορικά με την συμφωνία της με την ΕΚΟ.
- Στο έγγραφο με τίτλο «Διαμόρφωση Τιμών Μεταπώλησης Καυσίμων και Εταιρική Κάρτα»⁵ φαίνεται, σύμφωνα με την καταγγέλλουσα, ότι η ΕΚΟ επέβαλε την τιμή πώλησης για συγκεκριμένη κατηγορία πελατών σε όλους τους πρατηριούχους. Το εν λόγω έγγραφο προηγήθηκε ημερολογιακά του επισυναπτόμενου 31 της απαντητικής επιστολής ημερομηνίας 2/1/2018, με τίτλο «Συμφωνία Συμμετοχής στα Ηλεκτρονικά Συστήματα Διαχείρισης Καυσίμων» και υποπαράγραφο 7.2.2 που προνοεί ότι: *«Για όλους όπως υπόλοιπους πελάτες που συμμετέχουν στα Ηλεκτρονικά Συστήματα Διαχείρισης Καυσίμων ολόκληρο το ποσό που αντιστοιχεί με βάση τη μέση λιανική τιμή καυσίμων όπως αυτή ανακοινώνεται επί εβδομαδιαίας βάσεως από το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού και την ποσότητα των προσφερόμενων προϊόντων και υπηρεσιών που φαίνονται σε κάθε Απόδειξης Συναλλαγής, με απευθείας πίστωση στο Λογαριασμό του αδειούχου (πρατηριούχου) με την εταιρεία».*
- Η κατηγορία αυτή των πελατών αντιστοιχεί κοντά στο 10-15% του τζίρου της Ντίνος Αποστόλου για τις χρονιές 2015-2017.
- Στο επισυναπτόμενο 41 της απαντητικής επιστολής ημερομηνίας 15/6/2018, φαίνεται ότι, μέσα από τα ηλεκτρονικά συστήματα που υπάρχουν στα Πρατήρια, εκτός ότι έχει πλήρη πρόσβαση σε πληροφορίες του πρατηρίου, η απόδειξη που εκδίδεται για πελάτες καρτών (εκδίδεται DELIVERY NOTE) και όχι απόδειξη. Αυτό φανερώνει ότι η ΕΚΟ παραβιάζει τους όρους της συμφωνίας του επισυναπτόμενου 31 της απαντητικής επιστολής ημερομηνίας 2/1/2018. Κατά συνέπεια η ΕΚΟ πωλεί άμεσα σε πελάτες από τα πρατήρια των πρατηριούχων. Πρέπει να τονιστεί ότι η τιμή δεν συνδέθηκε με τη χονδρική τιμή πώλησης καυσίμων ΕΚΟ προς τους πρατηριούχους. Κατά διαστήματα η ΕΚΟ ήταν από τις πιο ακριβές εταιρείες Καυσίμων στην Κύπρο.
- Επίσης, οι πελάτες που συμμετέχουν στα ηλεκτρονικά Συστήματα Διαχείρισης ΕΚΟ⁶ ουδέποτε χαρακτηρίστηκαν πελάτες της ΕΚΟ και ορθά αφού σχεδόν όλοι οι πελάτες ξεκίνησαν από τα πρατήρια των πρατηριούχων ή/και οι πρατηριούχοι βοήθησαν στο να συμμετάσχουν οι στα Ηλεκτρονικά Συστήματα Διαχείρισης Καυσίμων. Επίσης στην παράγραφο 1.3 του επισυναπτόμενου 31 της απαντητικής επιστολής ημερομηνίας 2/1/2018 αναφέρεται:

⁵ Απαντητική επιστολή ημερομηνίας 15/6/2018.

⁶ επισυναπτόμενο 31 της Απαντητικής επιστολής ημερομηνίας 2/1/2018

«Συναλλαγή με κάρτα» ή συναλλαγή «σημαίνει συναλλαγή μεταξύ του Αδειούχου (Πρατηριούχος) και ενός με καλή πίστη κατόχου Κάρτας ή ηλεκτρονικού συστήματος διαχείρισης καυσίμων».

- Στην απόφαση της ΕΠΑ 43/2014 η ΕΚΟ δεν αναφέρει πουθενά ότι επέβαλε τη συγκεκριμένη τιμή που θα πιστώνονται οι πρατηριούχοι.
- Η υποβολή των όρων συναλλαγής (τιμή που θα πιστώνεται ο πρατηριούχος και η επιβολή πρόσθετων αποκοπών) αποτελεί παράβαση του άρθρου 6(2) του Νόμου.
- Η εταιρεία ΕΚΟ ετοίμασε τα συμβόλαια⁷ για όλους τους πρατηριούχους. Εάν δεν αποδεχόταν η Ντίνος Αποστόλου τους όρους του επισυναπτόμενου 31 (της απαντητικής επιστολής ημερομηνίας 2/1/2018), όπως και οι υπόλοιποι πρατηριούχοι, θα μειωνόταν άμεσα ο κύκλος εργασιών τους. Τονίζεται ότι η Ντίνος Αποστόλου δεν διέθετε εναλλακτική λύση. Κατά συνέπεια η ΕΚΟ επέβαλε τη συμμετοχή των πρατηριούχων σε συμφωνία προσυμφωνημένης τιμής.
- Σημειώθηκε ότι, όπως αναφέρεται και στην υπόθεση ΕΠΑ: 43/2014, η ΕΚΟ επέβαλε πρόσθετες χρεώσεις προς τους πρατηριούχους όσον αφορά τους πελάτες που χρησιμοποιούν το σύστημα easy fuel και εταιρικές κάρτες. Λόγω όμως της πιο πάνω δέσμευσης με συμβόλαιο, οι πρατηριούχοι δεν μπορούν να αυξήσουν τις τιμές τους για να καλύψουν τη διαφορά. Το γεγονός αυτό δίνει το πλεονέκτημα της ΕΚΟ να ρυθμίζει την αγορά στη συγκεκριμένη κατηγορία πελατών.
- Στις 12 Μαρτίου 2018, η ΕΚΟ έστειλε νέα συμφωνία αυτοτιμολόγησης για τους πελάτες (πρατηριούχους) που συμμετέχουν στα Ηλεκτρονικά Συστήματα Διαχείρισης Καυσίμων.⁸ Η συμφωνία είναι γεμάτη ασάφειες χωρίς μάλιστα να συνδέεται με την αρχική συμφωνία του 2009.⁹ Με την υπογραφή αυτή της συμφωνίας, ο πρατηριούχος θα εκδίδει τιμολόγια για την ΕΚΟ. Έτσι η ΕΚΟ θα νομιμοποιήσει την παρανομία της όσο αφορά τη νομοθεσία της Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού για ρύθμιση των τιμών του κάθε πρατηρίου για τη συγκεκριμένη κατηγορία πελατών. Έμμεσα οι πρατηριούχοι που θα υπογράψουν τη συμφωνία θα συμφωνήσουν ότι οι πελάτες αυτοί ανήκουν στην ΕΚΟ.
- Έχοντας υπόψη την άδεια χρήσης του πρατηρίου που απορρίψαμε και δεν υπογράψαμε - το επισυναπτόμενο 39 της απαντητικής επιστολής ημερομηνίας 2/1/2018, «*It is expressly acknowledged that the Licensee is free to set the retail pump prices*», το επισυναπτόμενο 42 καθώς και άλλα έγγραφα που δόθηκαν στα πλαίσια της καταγγελίας, η ΕΚΟ δημιουργώντας

⁷ επισυναπτόμενο 31 της Απαντητικής επιστολής ημερομηνίας 2/1/2018

⁸ απαντητική επιστολή ημερομηνίας 15/6/2018.

⁹ απαντητική επιστολή ημερομηνίας 2/1/2018.

ένα κλίμα τρόμου, εκμεταλλεζόμενη την άγνοια των πρατηριούχων και χρησιμοποιώντας διάφορα τεχνάσματα προσπαθεί να νομιμοποιήσει τις παρανομίες της.

- Ενδεικτικά αναφέρεται από την καταγγέλλουσα ότι ο κύκλος εργασιών συμπεριλαμβανομένων του ΦΠΑ για τους εταιρικούς πελάτες ξεπερνούσε το {...} ευρώ το 2017, έτος μειωμένου κύκλου εργασιών. Το πρατήριο ζήμιωσε {...} ευρώ (συμπεριλ. ΦΠΑ) από τον παράνομο όρο που επέβαλε η ΕΚΟ. Το ποσό αυτό δεν λαμβάνει υπόψη τις επιπρόσθετες αποκοπές όπως αναλύονται στο επισυναπτόμενο 32 της απαντητική επιστολή ημερομηνίας 2/1/2018 και που αναφέρονται στην απόφαση της ΕΠΑ 43/2014.
- Όσον αφορά τον κύκλο εργασιών του πρατηρίου, αυτός είχε ως ακολούθως:

	Κύκλος Εργασιών (Χωρίς ΦΠΑ)
2015	{...}
2016	{...}
2017	{...} (δεν έχουν κλείσει τα λογιστικά βιβλία)

- Πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι σύμφωνα με το επισυναπτόμενο 45, οι μέσες τιμές των καυσίμων στη Κύπρο 2015 με 2017 είχαν μείωση της τάξης του 1-2% (πηγή globalpetrolprices.com) ενώ αναφέρεται σε απαντήσεις της καταγγέλλουσας ότι «Η αύξηση της αγοράς καυσίμων (Παγκύπρια) το 2016 ήταν 2,4% στη Βενζίνη και 8,5% στο Πετρέλαιο κίνησης. Η αύξηση για την περίοδο Ιανουαρίου – Αυγούστου 2017 με την αντίστοιχη του 2016 είναι μηδαμινή στην Βενζίνη και 8,5% στο Πετρέλαιο».
- Όσον αφορά τα έσοδα από την πώληση χύμα λαδιού:
 - ✓ Λόγω χρήσης της ταμειακής μηχανής που δεν διαχωρίζει τα προϊόντα, τα ακριβή έσοδα και κατά συνέπεια οι ζημιές δεν μπορούν να καθοριστούν με ακρίβεια.
 - ✓ Πρέπει να τονιστεί, ότι μετά το πέρας των 5-6 μηνών, όταν αντιλήφθηκε η καταγγέλλουσα ότι η ΕΚΟ προσπαθούσε να την βάλει να υπογράψει νέα συμβόλαια, άρχισαν κατά διαστήματα (όχι συνεχώς) να αγοράζουν βαρέλια σε συνεργασία με πελάτες. Αναφέροντας τα στοιχεία τους, παραλαμβάναν τα βαρέλια από αυτούς για να τα χρησιμοποιήσουν για πώληση χύμα λαδιού. Μετά από κάποιο χρονικό διάστημα, η ΕΚΟ παρέδιδε πλέον τα βαρέλια στο πρατήριο. Το μόνο που ζητούσε ήταν να αναφέρεται το όνομα και το τηλέφωνο του πελάτη. Κατά συνέπεια υπήρξε μείωση του κέρδους, αλλά όχι στο βαθμό που θα ήταν εάν εφαρμόζονταν πλήρως οι οδηγίες της ΕΚΟ. Τους τελευταίους 6 περίπου μήνες, εγκαταστάθηκε ο μηχανισμός στο χώρο αλλαγής λαδιού για απευθείας πρόσθεση λαδιού από το βαρέλι στα αυτοκίνητα χρησιμοποιώντας συνεχώς χύμα λάδι για τις αλλαγές λαδιών.

- ✓ Η ΕΚΟ, μεταξύ Φλεβάρη και Μάρτη του 2018, μετά που αντιλήφθηκε ότι έγινε εγκατάσταση μηχανισμού για εξαγωγή του λαδιού από τα βαρέλια στο χώρο αλλαγής λαδιού στα αυτοκινήτων, φωτογράφησε το μηχανισμό και σταμάτησε να παραδίδει πλέον τα βαρέλια στο πρατήριο. Τα παρέδιδε απευθείας στους πελάτες, δημιουργώντας επιπρόσθετο κόστος για να τα φέρουν πίσω.
- ✓ Η ΕΚΟ δεν έχει εφαρμόσει την απειλή της μέχρι στιγμής (2018), όπως ανέφερε στην επιστολή για απόσυρση των βαρελιών με ημερομηνία 04 Μαΐου 2016 (επισυναπτόμενο 12). «Η εταιρεία δεν θα διστάσει, χωρίς άλλη προειδοποίηση, να πάρει οποιαδήποτε νομικά μέτρα απαιτούνται για τη διαφύλαξη όλων των δικαιωμάτων της (τα οποία και επιφυλάσσονται)».
- ✓ Υπενθυμίζεται ότι το κόστος αγοράς του λίτρου από το βαρέλι και τις συσκευασίας (ίδιας ποιότητας λιπαντικού) έχει διαφορά {...} ευρώ περίπου τη στιγμή που το περιθώριο κέρδους για τη συσκευασία στο πρατήριο της RAMOIL που βρίσκεται κοντά μας είναι περίπου {...} ευρώ. Είναι ξεκάθαρο ότι για να υπάρχει το ίδιο κέρδος, εφόσον ακολουθηθεί η πολιτική της ΕΚΟ και οι τιμές της RAMOIL θα πρέπει να υπερδιπλασιαστούν οι ποσότητες των λιπαντικών που πωλεί το πρατήριο της καταγγέλλουσας.
- Ο κύκλος εργασιών του πρατηρίου επηρεάστηκε από:
 - ✓ Απουσία πλυντηρίου αυτοκινήτων την τελευταία τουλάχιστον 10ετία. Υπενθυμίζεται ότι το 2008 λειτούργησε το πρατήριο LUKOIL σε απόσταση μικρότερη των 600 μέτρων.
 - ✓ Τη λειτουργία 2 νέων πρατηρίων ΕΚΟ-RAMOIL σε κοντινή απόσταση από το 2016 που ήταν καλύτερα εξοπλισμένα σε σχέση με αυτό της καταγγέλλουσας.
- Η καταγγέλλουσα ανέφερε πως δεν αύξησε την τιμή των λαδιών γιατί:
 - ✓ Εφάρμοσε μερικώς την πολιτική της ΕΚΟ. Η εφαρμογή της πολιτικής της ΕΚΟ δεν μειώνει τον τζίρο στα λιπαντικά αλλά την κερδοφορία.
 - ✓ Απορροφήθηκε μέρος τις ζημιάς καθώς χρησιμοποιήθηκαν συσκευασίες για αλλαγή λαδιού σε αρκετές περιπτώσεις.
 - ✓ Η αλλαγή της πολιτικής της ΕΚΟ στα λιπαντικά δεν ήταν λόγος για μείωση του κύκλου εργασιών, αλλά ένας από τους λόγους μείωσης της κερδοφορίας.
- Όσον αφορά τις εναλλακτικές λύσεις που πρότεινε η ΕΚΟ:
 - ✓ Όσον αφορά την απόσυρση των βαρελιών, υπενθυμίζεται η επιστολή της εταιρείας (επισυναπτόμενο 16-17 στην Καταγγελία) που μιλούσε για σύγχρονο pit-stop (για αλλαγή λαδιού) και αναπλήρωση της απώλειας από τα κέρδη μας όσον αφορά την πώληση χύμα λαδιού. Ακόμη πρότεινε δημιουργία υποδομής για αυτόματο πλυντήριο ή εγκαταστάσεις

για πλύσιμο στο χέρι. Αυτά που πρότεινε η ΕΚΟ στην επιστολή, ουδέποτε εφαρμόστηκαν. Όταν τους αναφέρθηκε προφορικά ότι δεν έχουν κάνει αυτά που είχαν υποσχεθεί για βελτίωση του σταθμού, ανέφεραν προφορικά ότι το συμβόλαιο της γης όπου βρίσκεται μέσα ο σταθμός θα έπρεπε να ανανεωθεί.

- ✓ Όσον αφορά τη μείωση του όγκου καυσίμων αλλά και λιπαντικών, δεν έχει δοθεί γραπτά η όποια πρόταση.
- ✓ Προφορικά πάντα, η ΕΚΟ ανέφερε να προσφερθούν 300.000 ευρώ από το συνολικό κόστος του πρατηρίου που βρίσκεται 1,6 χιλιόμετρα μακριά από την καταγγέλλουσα. Με τα χρήματα αυτά θα αποκτούσαν το πρατήριο αλλά με προμήθειες γύρω στα 5 σεντ/λίτρο. Όταν ρωτήθηκε η ΕΚΟ πόσα λίτρα υπολογίζουν να κάνει το πρατήριο, μας είπαν 1-1,5 εκατομμύριο λίτρα. Φυσικά μέρος αυτών των λίτρων θα το έπαιρνε από το υφιστάμενο πρατήριο. Άρα πρότειναν να ξοδέψει η καταγγέλλουσα 300.000 ευρώ για να έχει καθαρά - πρόσθετα έσοδα τις τάξης των 20.000 ευρώ.
- ✓ Σε επιστολή της η ΕΚΟ το Γενάρη του 2018 (επισυναπτόμενο 44) αναφέρει ότι έχει εκπληρώσει στο ακέραιο τις υποχρεώσεις της και ότι δεν παραβιάζει οποιαδήποτε νομοθεσία της Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού. Στην ίδια παράγραφο, επιφυλάσσει τα δικαιώματά της να κινηθεί εναντίον μας λόγω κατασκευοφάντησής της προς την ΕΠΑ.
- ✓ Πρέπει να αναφερθεί ότι από το Μάρτιο του 2018, αφού η ΕΚΟ πιθανόν να έμαθε για την καταγγελία στην ΕΠΑ, μείωσαν τις τιμές του άλλου πρατηρίου και την ίδια στιγμή έστειλαν το επισυναπτόμενο 42 για την αυτοτιμολόγηση.
- Οι μόνες βελτιώσεις που έκανε η ΕΚΟ στο πρατήριο της καταγγέλλουσας ήταν:
 - ✓ Η διόρθωση των σουβάδων και το βάψιμο του κτιρίου εξωτερικά. Δεν έκαναν οποιαδήποτε παρέμβαση εσωτερικά. Η βελτίωση αυτή έγινε μετά την αποστολή του επισυναπτόμενου 26 η οποία παρουσιάζει ένα κτίριο σε πολύ επικίνδυνη κατάσταση.
 - ✓ Αλλαγή των αντλιών του πρατηρίου με άλλες μεταχειρισμένες (έτος κατασκευής 2009). Η αλλαγή έγινε τον Μάιο του 2018. Ο λόγος είναι η συμμόρφωση της ΕΚΟ με την ισχύουσα νομοθεσία που θα τεθεί σε εφαρμογή από την 1/1/2019. Η νομοθεσία αφορά την συλλογή εξάτμισης της βενζίνης κατά τη διάρκεια εφοδιασμού των αυτοκινήτων.

4.2 Στοιχεία από καταγγελλόμενη εταιρεία

Η εταιρεία ΕΚΟ κατά την προκαταρκτική έρευνα, απέστειλε στις 15/06/2018 τα ακόλουθα, τα οποία καταγράφονται συνοπτικά:

- Η ποιοτική αναβάθμιση της εικόνας της ΕΠΚ αποτελεί διαχρονικά πάγια πολιτική και αναπόσπαστο μέρος της στρατηγικής της. Τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει μια σειρά από

σημαντικές ενέργειες, οι οποίες αποσκοπούσαν προς αυτήν την κατεύθυνση. Ανάμεσα σε άλλα, έχει ολοκληρωθεί ο μεταχρωματισμός των πρατηρίων και έχει εφαρμοστεί σε όλα τα πρατήρια η νέα εταιρική εικόνα, έχει λανσαριστεί η νέα γενιά καυσίμων EKONOMY, καθώς και τα διαφοροποιημένα προϊόντα EKO Racing 98, Diesel Avio Double Filtered και η EKO Racing 100. Στον τομέα των λιπαντικών έχει λανσαριστεί η νέα γενιά λιπαντικών EKO και η σειρά λιπαντικών Castrol {...}.

- Μέσα στα πλαίσια της στρατηγικής για ποιοτική βελτίωση της εικόνας της ΕΠΚ, είχε ενταχθεί και η απόφαση της ΕΠΚ για απομάκρυνση λιπαντικών σε συσκευασίες βαρελιών από τα πρατήρια της.
- Σύμφωνα με τις νέες προδιαγραφές των κατασκευαστών αυτοκινήτων τις τελευταίες δύο δεκαετίες οι αυτοκινητοβιομηχανίες απαιτούν για τους κινητήρες τους τη χρήση εξειδικευμένων λιπαντικών, συγκεκριμένα συνθετικών και ημι-συνθετικών, με στόχο τη μεγαλύτερη εξοικονόμηση καυσίμων, καθώς και την πιο σωστή λειτουργία των κινητήρων και των συστημάτων μείωσης των εκπομπών ρύπων (καταλύτες, φίλτρα σωματιδίων για κινητήρες ντίζελ, κλπ). Επιπρόσθετα, οι πλείστες εταιρείες κατασκευής κινητήρων θέτουν οι ίδιες τις συγκεκριμένες προδιαγραφές, τις οποίες πρέπει να πληρούν τα λιπαντικά (π.χ. Mercedes Benz 228.51, BMW LL-04, Renault, Peugeot General Motors, κλπ). Για παράδειγμα, ενώ από πλευράς ιξώδους μπορεί τα λιπαντικά να είναι τα ίδια (π.χ. 5W-30), χρειάζονται 3 διαφορετικά λιπαντικά 5W-30 για να καλύψουν όλα τα σύγχρονα αυτοκίνητα: το EKO Megatron synthetic 5W-30, που απευθύνεται κυρίως σε ιαπωνικής προέλευσης αυτοκίνητα, το EKO Megatron Platinum 5W-30 Formula C, που απευθύνεται σε BMW, Mercedes και Peugeot-Citroen και το EKO Megatron Platinum 5W-30 Formula V, που απευθύνεται κυρίως σε αυτοκίνητα του VolksWagen Group (VW, Audi, Seat Scoda). Πριν από 20 – 30 χρόνια με το ορυκτέλαιο λιπαντικό 15W-40, καλύπτονταν οι προδιαγραφές που έθεταν όλες οι πιο πάνω αυτοκινητοβιομηχανίες εξ ου και η παρουσία βαρελιών στα πρατήρια τότε.
- Επίσης και σύμφωνα με στατιστικές, η μέση ηλικία αυτοκινήτων στην Κύπρο είναι τα 11 χρόνια, ως εκ τούτου, οι προδιαγραφές τους για λιπαντικά συνάδουν με αυτές των ημι-συνθετικών και συνθετικών λιπαντικών.
- Τα πλείστα συμβατικά λιπαντικά μέσω συσκευασίας βαρελιών δεν είναι πλέον σε θέση να καλύψουν τις πιο πάνω αναβαθμισμένες προδιαγραφές και είναι για αυτό το λόγο που η ΕΠΚ προχώρησε σε απομάκρυνση λιπαντικών σε συσκευασίες βαρελιών από τα πρατήρια της.
- Η ΕΠΚ, μέσα στα πλαίσια των αναγκών της σύγχρονης αγοράς για τη χρήση ολοένα και περισσότερων ημι-συνθετικών και συνθετικών λιπαντικών και τις εξελιγμένες ανάγκες και προδιαγραφές των αυτοκινήτων, έχει προχωρήσει σε μια σειρά από αλλαγές στα πρατήρια της, με στόχο την πώληση των ενδεδειγμένων λιπαντικών για την κάθε περίπτωση, αλλά και

για τη διασφάλιση της σωστής ποιότητας μέσω σφραγιστών συσκευασιών προς αποφυγή επιμόλυνσης από σκόνες περιβάλλοντος και υγρασία.

- Η απόφαση της ΕΠΚ για την απομάκρυνση λιπαντικών από συσκευασία βαρελιών μέσω των πρατηρίων επηρέασε θετικά τόσο την ΕΠΚ όσο και τον καταναλωτή, εφόσον πρόσφερε στον καταναλωτή μια νέα σειρά σύγχρονων προϊόντων, ικανοποιώντας με αυτόν τον τρόπο τις τεχνολογικές ανάγκες των μηχανοκίνητων οχημάτων. Πιο κάτω παρατίθεται πίνακας με το ποσοστό μεταβολής των όγκων πωλήσεων και του κύκλου εργασιών της ΕΠΚ, όσον αφορά τον τομέα πώλησης λιπαντικών μέσω πρατηρίων.

	2015	2016	2017
Volume % change	(5-10%]	(5-10%]	(10-20%]
Turnover % change	(5-10%]	(20-30]%	[0-5]%

- Ως αποτέλεσμα της εταιρικής απόφασης για πλήρη απομάκρυνση των λιπαντικών σε συσκευασίες βαρελιών, η ΕΠΚ έχει προβεί σε διάφορες ενέργειες με σκοπό την παροχή διευκολύνσεων για αναπροσαρμογή των εταιρειών με τις οποίες είναι συμβεβλημένη με συμβόλαια αποκλειστικότητας όπως:
 - Τη διάθεση μέσω των πρατηρίων της νέας εξειδικευμένης σειράς συνθετικών λιπαντικών (EKO Megatron PLATINUM 5W-30, 10W-40) με τις τελευταίες προδιαγραφές, καθώς και σε εξασφάλιση προμήθειας συνθετικών λιπαντικών Castrol μέσω διαδικτύου.
 - {...}
 - {...}
 - Τη διενέργεια διαφημιστικής καμπάνιας αναφορικά με τη νέα γενιά λιπαντικών.
 - Τη δημιουργία και εγκατάσταση εξειδικευμένου λογισμικού, καθώς και tablet σε πρατήρια, με στόχο την εύρεση του κατάλληλου λιπαντικού ανάλογα με τον τύπο αυτοκινήτου και τις εν λόγω προδιαγραφές που θέτονται για κάθε αυτοκίνητο. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την υποβοήθηση των πρατηριούχων/εργολάβων και υπαλλήλων πρατηρίων, καθώς και των ιδίων των καταναλωτών.
 - Το σχεδιασμό και την κατασκευή νέων εκθετηρίων λιπαντικών, τα οποία έχει αποστείλει σε όλα τα πρατήρια.
 - {...}
 - {...}

- Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι σε ερωτηματολόγιο της Υπηρεσίας και σε διευκρινιστικές ερωτήσεις που τέθηκαν, η εταιρεία ΕΚΟ απάντησε στις 22/07/2019 και 06/08/2019, τα εξής:
- Η ΕΠΚ στην κυπριακή αγορά εμπορεύεται συνολικά τρία είδη λιπαντικών, συγκεκριμένα τα λιπαντικά ΕΚΟ, Castrol και Fuchs. Η ΕΚΟ δεν επιτρέπει την πώληση χύμα λιπαντικών από ανοικτή συσκευασία βαρελιού προς τους καταναλωτές - πελάτες των πρατηρίων που φέρουν το σήμα της. Ο λόγος είναι για να διασφαλιστεί η σωστή ποιότητα λιπαντικού προς τον πελάτη μέσω της πώλησης μικρής, σφραγισμένης συσκευασίας που αποκλείει την εισχώρηση υγρασίας ή/και σκόνης στο δοχείο και κατ' επέκταση στην μηχανή του πελάτη. Σε αντίθεση, το λιπαντικό σε συσκευασία βαρελιού (λόγω μεγάλης, ανοικτής συσκευασίας) μπορεί να εκτεθεί σε υγρασία ή/και σκόνη με πιθανό αποτέλεσμα την πρόκληση ζημιάς στην μηχανή. Η ΕΚΟ κατ' ουδένα λόγο δεν επιθυμεί να πωληθεί προϊόν από πρατήριο με το σήμα της στο οποίο να υπάρχει η πιθανότητα επιμόλυνσης λόγω ανοικτής συσκευασίας. Η ΕΚΟ επιτρέπει την πώληση λιπαντικών σε συσκευασία σφραγισμένων βαρελιών μέσω των πρατηρίων της απευθείας σε ανεξάρτητα συνεργεία/καταναλωτές.
- Σύμφωνα με την Απόφαση της Επιτροπής 51/2017 ο κλάδος πετρελαιοειδών σε πρατήρια βενζίνης χαρακτηρίζεται από τη διάθεση των ακόλουθων υγρών καυσίμων:
 - ✓ αμόλυβδη βενζίνη 95 οκτανίων
 - ✓ αμόλυβδη βενζίνη 98 οκτανίων
 - ✓ πετρέλαιο κίνησης LS
 - ✓ πετρέλαιο θέρμανσης
 - ✓ αγροτικό πετρέλαιο και
 - ✓ κηροζίνη

(Εφεξής «Υγρά Καύσιμα»)

- Τα Υγρά Καύσιμα αμόλυβδη βενζίνη 95 οκτανίων, αμόλυβδη βενζίνη 98 οκτανίων, πετρέλαιο κίνησης LS, πετρέλαιο θέρμανσης, αγροτικό πετρέλαιο και κηροζίνη, δε θεωρούνται υποκατάστατα από την πλευρά της ζήτησης καθώς ικανοποιούν διαφορετικές ανάγκες/χρήσεις. Για παράδειγμα, οι βενζίνες (π.χ. αμόλυβδη βενζίνη 95 οκτανίων και αμόλυβδη βενζίνη 98 οκτανίων) και το πετρέλαιο κίνησης (LS) δε θεωρούνται εναλλάξιμα μεταξύ τους, καθώς τα μηχανοκίνητα αυτοκίνητα οχήματα καταναλώνουν μόνον τον έναν από τους δύο τύπους υγρών καυσίμων (βενζινοκίνητοι και πετρελαιοκίνητοι κινητήρες αντίστοιχα). Επιπρόσθετα, το πετρέλαιο θέρμανσης έχει περιεκτικότητα 0,1% σε θείο και είναι κατάλληλο για τη χρήση σε συστήματα θέρμανσης (π.χ. λέβητες θέρμανσης). Σε αντίθεση, το πετρέλαιο κίνησης LS που χρησιμοποιείται σε πετρελαιοκίνητα αυτοκίνητα οχήματα έχει εξαιρετικά χαμηλή περιεκτικότητα σε θείο (περίπου 10ppm) και συνάδει με το πρότυπο EN 5902. Από την

άλλη, η κηροζίνη έχει πολύ χαμηλό σημείο ανάφλεξης και ως εκ τούτου είναι ιδιαίτερα εύφλεκτη σε αντίθεση με το πετρέλαιο κίνησης, το αγροτικό πετρέλαιο και το πετρέλαιο θέρμανσης. Επισημαίνεται ότι η κηροζίνη χρησιμοποιείται σε θερμάστρες κηροζίνης αλλά και σε λάμπες κηροζίνης. Για αυτό το λόγο είναι γνωστή και ως φωτιστικό πετρέλαιο. Υπογραμμίζεται ότι η κηροζίνη δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε μηχανοκίνητα αυτοκίνητα οχήματα ή και σε λέβητες θέρμανσης. Εκτός από τις διαφορετικές ανάγκες που εξυπηρετούν, τα υγρά καύσιμα έχουν διαφορετική σύσταση ή και ιδιότητες. Για παράδειγμα, οι αμόλυβδες βενζίνες διακρίνονται από τα οκτάνια π.χ. 95 οκτανίων, 98 οκτανίων. Ένας υψηλότερος αριθμός οκτανίων απεικονίζει την υψηλότερη αντικρουστική ικανότητα της βενζίνης. Με άλλα λόγια, ο αριθμός των οκτανίων συνιστά ένα μέτρο της ποιότητας της βενζίνης για μηχανές εσωτερικής καύσης. Η βενζίνη 98 οκτανίων επιτυγχάνει καλύτερη απόδοση του κινητήρα ενός βενζινοκίνητου αυτοκίνητου οχήματος (π.χ. μεγαλύτερη επιτάχυνση, χαμηλότερες στροφές, λιγότερος θόρυβος μηχανής) και ομαλότερη οδήγηση. Σε σχέση με το πετρέλαιο κίνησης LS και το πετρέλαιο θέρμανσης επισημαίνεται ότι εκτός από τη διαφορετική περιεκτικότητα σε θείο (sulfur) έχουν διαφορετικό αριθμό κετανίων (μεγαλύτερο στο πετρέλαιο κίνησης LS) και διαφορετικό ιξώδες (το πετρέλαιο κίνησης LS είναι πιο λεπτόρρευστο). Για το λόγο αυτό το πετρέλαιο θέρμανσης δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε πετρελαιοκίνητους κινητήρες αυτοκινήτων.

- Πέραν των διαφορετικών αναγκών τις οποίες εξυπηρετούν τα πιο πάνω Υγρά Καύσιμα, και των διαφορετικών συστατικών και/ή ιδιοτήτων τους, υπάρχουν και σημαντικές διαφορές όσον αφορά στις τιμές τους. Για παράδειγμα, σύμφωνα με τα στοιχεία του Παρατηρητηρίου Λιανικών Τιμών Καυσίμων της Υπηρεσίας Προστασίας Καταναλωτή, είναι εμφανές ότι η μέση λιανική τιμή πώλησης του πετρελαίου κίνησης διαφέρει από τη μέση λιανική τιμή πώλησης του πετρελαίου θέρμανσης.
- Στην Κύπρο, εκτός από την ΕΚΟ δραστηριοποιούνται οι ακόλουθες εταιρείες πετρελαιοειδών:
 - Petrolina (Holdings) Public Ltd
 - ExxonMobil Cyprus Limited
 - CORAL ENERGY PRODUCTS CYPRUS LTD
 - Staroil Cyprus Ltd
 - FILL N GO STATIONS LTD
 - Total Plus.

Τα πρατήρια βρίσκονται τόσο σε αστικά κέντρα όσο και σε επαρχιακές οδούς και κοινότητες. Γενικά στον τομέα παρουσίας πρατηρίων στην Κύπρο, η Κύπρος είναι σχετικά κορεσμένη αγορά με 2775 κατοίκους ανά πρατήριο (855,000 κάτοικοι /308 πρατήρια).

- Τα εκτιμώμενο μερίδιο αγοράς της ΕΚΟ στη σχετική αγορά διάθεσης Υγρών Καυσίμων μέσω πρατηρίων κυμαίνεται στο (20-30]%.
- Τα στοιχεία των συνολικών αγορών των πρατηρίων στην Κύπρο δημοσιεύονται από το Υπουργείο Εμπορίου σε μηνιαία βάση και αντιπαραβάλλονται σε σύγκριση με τις πωλήσεις της εταιρείας προς τα πρατήρια και προκύπτει το μερίδιο της συγκεκριμένης αγοράς.

ΕΤΟΣ	ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΕΚΟ (ΜΤ)	ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΣΥΝΟΛΟΥ ΑΓΟΡΑΣ (ΜΤ)	ΜΕΡΙΔΙΟ ΑΓΟΡΑΣ ΕΚΟ %
2014	{...}	{...}	(30-40]%
2015	{...}	{...}	(30-40]%
2016	{...}	{...}	(30-40]%
2017	{...}	{...}	(30-40]%

- Τα Υγρά Καύσιμα και τα λιπαντικά δεν μπορούν να θεωρηθούν υποκατάστατα από την πλευρά της ζήτησης καθώς ικανοποιούν διαφορετικές ανάγκες/χρήσεις και ως εκ τούτου δεν μπορούν να θεωρηθούν ότι ανήκουν στην ίδια σχετική αγορά.
- Η χρήση των λιπαντικών σκοπεύει στην πρόληψη της φθοράς και της οξειδωσης, αλλά και του περιορισμού της διάβρωσης των λιπαινόμενων εξαρτημάτων κινητήρων ή και άλλων μηχανικών μερών. Επίσης, μέσω της χρήσης των λιπαντικών επιτυγχάνεται η καλύτερη απόδοση των κινητήρων και άλλων μηχανικών μερών και η επιμήκυνση του χρόνου ζωής τους. Σύμφωνα με την υφιστάμενη νομολογία¹⁰ τα λιπαντικά διακρίνονται στις εξής επιμέρους σχετικές αγορές λόγω της διαφορετικής τους χρήσης και του χαμηλού βαθμού υποκατάστασης μεταξύ τους, κυρίως από την πλευρά της ζήτησης:
 - ✓ Λιπαντικά αυτοκινήτου και μοτοσυκλέτας (ορυκτελαϊκής, ημισυνθετικής και συνθετικής βάσης).
 - ✓ Λιπαντικά ναυτιλίας (ορυκτελαϊκής, ημισυνθετικής και συνθετικής βάσης).
 - ✓ Λιπαντικά αεροπορίας (ορυκτελαϊκής, ημισυνθετικής και συνθετικής βάσης).
 - ✓ Λιπαντικά βιομηχανίας (ορυκτελαϊκής βάσης).
 Επισημαίνονται τα ακόλουθα:

¹⁰ Βλ. απόφαση Ελληνικής Αρχής Ανταγωνισμού (επαντ) 319/V/2006

- ✓ Τα λιπαντικά αυτοκινήτου και μοτοσυκλέτας χρησιμοποιούνται για την κάλυψη αναγκών λίπανσης διαφόρων τμημάτων των μηχανοκίνητων οχημάτων όπως π.χ. κινητήρας, κιβώτια ταχυτήτων και διαφορικά.
 - ✓ Τα λιπαντικά ναυτιλίας χρησιμοποιούνται για την κάλυψη των αναγκών λίπανσης των πλοίων
 - ✓ Τα λιπαντικά βιομηχανίας χρησιμοποιούνται για την κάλυψη αναγκών λίπανσης του παραγωγικού βιομηχανικού εξοπλισμού.
 - ✓ Τα λιπαντικά αεροπορίας χρησιμοποιούνται για την κάλυψη των αναγκών λίπανσης των αεροσκαφών και αεριωθούμενων.
- Οι πωλήσεις λιπαντικών στην Κύπρο γίνονται από όλα τα πρατήρια, τις ίδιες τις εταιρείες πετρελαιοειδών αλλά και από άλλες επιχειρήσεις (όπως εισαγωγείς εξαρτημάτων κλπ). Οι πωλήσεις των πρατηρίων και εταιρειών πετρελαιοειδών υπολογίζονται στο 50% της αγοράς, με το υπόλοιπο 50% να καλύπτεται από τις ανεξάρτητες επιχειρήσεις και ιδιώτες. Η διάθεση λιπαντικών γίνεται σε όλες τις συσκευασίες (1Λτ, 4Λτ 20Λτ, 60Λτ και 205Λτ). Ένεκα του ότι όλες οι εταιρείες πετρελαιοειδών διακινούν και διαθέτουν τα προϊόντα τους μέσω των Πρατηρίων τους σε ολόκληρη την Κυπριακή επικράτεια, υποβάλλεται ότι ως σχετική γεωγραφική αγορά καθορίζεται η γεωγραφική έκταση η οποία ελέγχεται από την Κυπριακή Δημοκρατία.
 - Παρατίθεται πίνακας που καταγραφεί τους τόνους και/ή τα λίτρα που διέθεσε η ΕΚΟ στην Κυπριακή αγορά για τα έτη 2014 μέχρι και το 2017, μέσω απευθείας πελατών, του δικτύου πρατηρίων της και εμπορικών μεταπωλητών:

ΕΤΟΣ	ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ (ΜΤ)
2014	{...}
2015	{...}
2016	{...}
2017	{...}

- Υπολογίζεται ότι η συνολική αγορά λιπαντικών στην Κύπρο κυμαίνεται από τις 4500 ως 5000 ΜΤ. Με βάση την πιο πάνω εκτίμηση (δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία από κάποια υπηρεσία που να μπορεί να γίνει σωστός υπολογισμός), το μερίδιο αγοράς της ΕΚΟ για τα έτη από τα 2014 έως 2017 κυμαίνεται στο {...} όπως φαίνεται στο πιο κάτω πίνακα.

ΕΤΟΣ	ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΜΕΓΕΘΟΥΣ ΑΓΟΡΑΣ (ΜΤ)	ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΜΕΡΙΔΙΟ ΑΓΟΡΑΣ ΕΚΟ %
2014	4500	(10-20]%
2015	4500	(10-20]%
2016	5000	(10-20]%
2017	5000	(20-30]%

- Σχετικά με το πρατήριο το οποίο διαχειρίζεται η Ντίνος Αποστόλου, η ΕΚΟ δήλωσε ότι έχει ενοικιαστεί από την ΕΚΟ με μακρόχρονο συμβόλαιο lease agreement. Ως εκ τούτου η γη, τα κτήρια και όλος ο εξοπλισμός ανήκουν στην ΕΚΟ η οποία αναλαμβάνει επίσης την συντήρηση τους.
- Η ΕΚΟ έχει παραχωρήσει άδεια χρήσης LICENSE AGREEMENT για το συγκεκριμένο πρατήριο στην εταιρεία Ντίνος Αποστόλου, η οποία το διαχειρίζεται. Πάγια πολιτική της εταιρείας η οποία εφαρμόζεται σε όλα τα πρατήρια, είναι η διατήρηση της υποδομής όλων των πρατηρίων σε πολύ ψηλά επίπεδα, έτσι ώστε να συνάδουν τόσο με την νομοθεσία όσο και με τα πρότυπα εμφάνισης, ασφάλειας και ποιότητας της εταιρείας. Η εταιρεία έχει την ευθύνη και πραγματοποιεί συντηρήσεις σε συνεχή βάση σε όλα τα πρατήρια, ανάλογα με τα προβλήματα που παρουσιάζονται και το βαθμό της σημαντικότητας ή/και επικινδυνότητας του κάθε προβλήματος. Ανακαινίσεις ή/και αναβαθμίσεις σε πρατήρια διεξάγονται από καιρού εις καιρό, ανάλογα με την περίπτωση (και αφού εξασφαλιστούν όλες οι προβλεπόμενες από τον νόμο άδειες) και με βάση τα δεδομένα του κάθε πρατηρίου και τη διαθεσιμότητα των απαιτούμενων κονδυλίων, ανεξάρτητα από το ποιος διαχειρίζεται το πρατήριο. Σημειώνεται ότι, η συντήρηση και η αναβάθμιση του οποιουδήποτε πρατηρίου δεν αποτελεί συμβατική υποχρέωση αλλά εναπόκειται στην κρίση της εταιρείας το κατά ποσό θα προχωρήσει ή όχι σε ανακαινίσεις. Σημειώνεται ότι αυτή ήταν και η κατάληξη της Επιτροπής στην υπόθεση 43/2014. Με βάση τα πιο πάνω, και ένεκα του γεγονότος πως ο ενοικιαστής του τεμαχίου όπου βρίσκεται το πρατήριο είναι η ΕΚΟ, η ΕΚΟ είναι υπεύθυνη για τις οποίες επενδύσεις/αλλαγές/αναβαθμίσεις στο πρατήριο.
- Σε απάντηση της επιστολής της εταιρείας ημερ. 21/11/2016 με την επιστολή της ημερ, 23/01/2017 η εταιρεία Ντίνος Αποστόλου επέμενε στις αρχικές τις θέσεις και απαιτήσεις για αποζημιώσεις με συνεχείς απειλές πως αν δεν ικανοποιείτο η θέση τους η εταιρεία θα προχωρούσε με καταγγελία στην επιτροπή ανταγωνισμού- όπως και έκανε. Η ΕΚΟ, πάντα στο πλαίσιο της νομιμότητας και της συμβατικής σχέσης μεταξύ των μερών, κατέβαλε κάθε

προσπάθεια για διαπραγμάτευση αλλά η εταιρεία Ντίνος Αποστόλου ουδέποτε προσήλθε για διαπραγμάτευση των όσων η ΕΚΟ είχε θέσει στην αναφερόμενη επιστολή σαν βάση για συζήτηση.

- Η ΕΚΟ επίσης απορρίπτει τον ισχυρισμό για χαμηλή κερδοφορία της R. A.M. Oil Cyprus Ltd για σκοπούς άσκησης πίεσης στα γύρω πρατήρια. Η εταιρεία R.A.M. Oil Cyprus Ltd συστάθηκε στις 26/11/2008 με αριθμό εγγραφής ΗΕ 242511. Η εταιρεία είναι θυγατρική κατά 100% εταιρεία του Ομίλου Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε., του μεγαλύτερου εμπορικού και βιομηχανικού ομίλου της Ελλάδας.
- Η R.A.M. Oil Cyprus Ltd δημιουργήθηκε για να διαχειριστεί νέες δραστηριότητες στον τομέα πετρελαιοειδών όπως η διαχείριση πρατηρίων και η τροφοδοσία αεροπορικών καυσίμων στα αεροδρόμια Λάρνακας και Πάφου. Και οι δύο δραστηριότητες είναι εξίσου σημαντικές για τα κέρδη της Εταιρείας.
- Υπάρχουν δύο τρόποι καθορισμού τιμών για τους πελάτες της ΕΚΟ που συμμετέχουν στα ηλεκτρονικά συστήματα διαχείρισης καυσίμων (πελάτες ΕΚΟ Κάρτας). Διευκρινίζεται εδώ ότι οι πελάτες αυτοί έχουν συμβόλαια/συμβάσεις με την εταιρεία και όχι με τα πρατήρια. Ως εκ τούτου, ο καθορισμός των τιμών πώλησης προς τους πελάτες αυτούς καθορίζεται σε αυτά τα συμβόλαια. Αυτοί είναι οι ακόλουθοι:

1. Η κύρια κατηγορία πελατών ζητά προσφορές για τις αγορές καυσίμων για κάλυψη των αναγκών τους απαιτώντας να δοθεί συγκεκριμένο ποσό έκπτωσης από την μέση τιμή της αγοράς των προϊόντων, όπως αυτή ανακοινώνεται εβδομαδιαία από την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Εμπορίου. Ο λόγος που χρησιμοποιείται η μέση τιμή αγοράς, είναι για να μπορεί ο κάθε οργανισμός/επιχείρηση να συγκρίνει τις εκπτώσεις που του προσφέρονται από την κάθε εταιρεία πετρελαιοειδών από μια ενιαία τιμή (και όχι από την εκάστοτε χονδρική τιμή της κάθε εταιρείας). Παραδείγματα τέτοιων οργανισμών είναι το ίδιο κράτος μέσω του κυβερνητικού συμβολαίου αγοράς καυσίμων, ημικρατικοί οργανισμοί, δήμοι κοινότητες αλλά και οι πλείστες, αν όχι όλες, οι μεγάλες επιχειρήσεις στην Κύπρο (πχ στον τομέα κατασκευών, δημόσιων συγκοινωνιών, λιανικού εμπορίου, εφοδιαστικές αλυσίδες τροφίμων κλπ).

2. Η δεύτερη κατηγορία πελατών είναι μικρές εταιρείες όπου επιλέγουν συνήθως να ανεφοδιάζουν από συγκεκριμένα πρατήρια ζητώντας να αγοράζουν καύσιμα με βάση την τιμή που ορίζει το κάθε πρατήριο. Το λογισμικό σύστημα που υπάρχει εγκατεστημένο στα πρατήρια της ΕΚΟ, στο τέλος κάθε μήνα υπολογίζει τον όγκο καυσίμων που έχει παραδοθεί στους πελάτες ΕΚΟ κάρτας ανά πρατήριο. Επίσης υπολογίζει αν η κάθε πώληση σε πελάτη ΕΚΟ κάρτας ανά πρατήριο, έχει γίνει από την μέση τιμή αγοράς ή την τιμή του πρατηρίου και ανάλογα πιστώνεται ο λογαριασμός του πρατηριούχου. Κατά ή περί τον Ιούνιο του 2014 για κάθε λίτρο καυσίμων που πωλείται σε πελάτες ΕΚΟ κάρτας ανά πρατήριο αποκόπτεται

περαιτέρω {...} σεντ ανά λίτρο και σε πελάτες με εγκατεστημένο σύστημα Fleet Fuel {...} σεντ ανά λίτρο. Ταυτόχρονα, σε αντιστάθμισμα, δόθηκε επιπρόσθετη έκπτωση σε όλους τους πρατηριούχους. Η επιπρόσθετη έκπτωση τέθηκε σε εφαρμογή κατόπιν εισήγησης από τον Σύνδεσμο Πρατηριούχων.

Η εταιρεία ΕΚΟ κατά την προκαταρκτική έρευνα, απέστειλε στις 11/10/2019 τα ακόλουθα, τα οποία καταγράφονται συνοπτικά:

- Στην αγορά λιπαντικών υπάρχει μεγάλος αριθμός εταιρειών που εισάγουν λιπαντικά. Αντίστοιχα μεγάλος είναι και αριθμός των διαφόρων brands. Κατά τα έτη 2014-2017 υπήρχαν περισσότερα από τριάντα μάρκες (brands) λιπαντικών, μεταξύ των οποίων: Esso, Mobil, ENI Agip, Shell, Texaco, ELF, REPSOL, Petronas, ENEOS, CEPSA, Valvoline, Q8, North Sea Lubricants, Total, Wolf, Castrol, Morris, Motul, Kroon Lubricants, MPM Lubricants κλπ. Το μεγαλύτερο ποσοστό λιπαντικών που χρησιμοποιούνται στην Κύπρο αποτελείται από λιπαντικά μηχανοκινήτων οχημάτων. Συνεπώς, θεωρείται ότι όλες οι εταιρείες εμπορεύονται και/ή εισάγουν αυτή την κατηγορία λιπαντικών.
- Η ΕΠΚ παράλληλα με τις εισαγωγές λιπαντικών, προμηθευόταν και λιπαντικά που παρασκευάζονταν στην Κύπρο από την εταιρεία Superlube Ltd. Η Superlube Ltd μέχρι τον Απρίλιο του 2016, δραστηριοποιείτο στην πρόσμιξη και παραγωγή λιπαντικών και συγκεκριμένα στην παραγωγή λιπαντικών ΕΚΟ για την ΕΠΚ και AGIP για την Petrolina, με άδεια και συνταγές (Formulations) από τις αντίστοιχες εταιρείες. Οι δραστηριότητες της εταιρείας Superlube Ltd, τερματίστηκαν τον Απρίλιο του 2016 μετά από απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της εταιρείας λόγω της επικείμενης μετακίνησης των εγκαταστάσεων των εταιρειών πετρελαιοειδών δυνάμει διατάγματος που εκδόθηκε από τον Δήμο Λάρνακας, ως αρμόδια πολεοδομική αρχή, το οποίο και επικυρώθηκε από τον Υπουργό Εσωτερικών στις 30 Ιανουαρίου 2014. Από το έτος 2017 όλες οι ποσότητες καλύπτονταν από εισαγωγές από την εξωτερική αγορά. Κατά τα έτη 2014 και 2015 η ΕΠΚ προμηθεύτηκε λιπαντικά {...} από Κυπριακή εταιρεία εισαγωγής λιπαντικών {...} σε ποσότητες {...} MT αντίστοιχα (ποσοστά {...} και {...} του συνόλου των αγορών της αντίστοιχα) . Κατά το έτος 2016 η ΕΠΚ προμηθεύτηκε λιπαντικά {...} από κυπριακή εταιρεία {...} σε ποσότητα {...} MT (ποσοστό {...} του συνόλου των αγορών της).
- Οι ποσότητες (σε MT) και το ποσοστό εισαγωγής λιπαντικών σε σχέση με το σύνολο των αγορών της ΕΠΚ για την περίοδο 2014-2017 φαίνονται στον πιο κάτω πίνακα:

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ	2014	2015	2016	2017
Εισαγωγή	{...}	{...}	{...}	{...}
Τοπική	{...}	{...}	{...}	{...}
ΣΥΝΟΛΟ (ΜΤ)	{...}	{...}	{...}	{...}
Ποσοστό Εισαγωγών	(20-30]%	(30-40]%	(60-70]%	(90-100]%

- Η ποσότητα λιπαντικών σχετικά με μηχανοκίνητα οχήματα που διέθεσε η ΕΠΚ στην κυπριακή αγορά παρουσιάζεται πιο κάτω:

ΕΤΟΣ	ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ (ΜΤ)
2014	{...}
2015	{...}
2016	{...}
2017	{...}
ΣΥΝΟΛΟ	{...}

- Με βάση την εκτίμηση της αγοράς όπως αυτή παρατέθηκε στην απάντηση 3 στην επιστολή ημερομηνίας 6.8.2019, το μερίδιο αγοράς της ΕΠΚ σε σχέση με μηχανοκίνητα οχήματα παρουσιάζεται πιο κάτω:

ΕΤΟΣ	ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΑΓΟΡΑΣ (ΜΤ)	ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ ΕΠΚ (ΜΤ) (Μηχ. Οχήματα)	ΜΕΡΙΔΙΟ ΑΓΟΡΑΣ ΕΠΚ (Μηχ. Οχήματα)
2014	4500	{...}	(10-20]%
2015	4500	{...}	(10-20]%
2016	5000	{...}	(10-20]%
2017	5000	{...}	(10-20]%

- Η ΕΠΚ διαθέτει τα λιπαντικά μηχανοκίνητων οχημάτων μέσω πρατηρίων, μεταπωλητών και απευθείας πωλήσεων σε πελάτες. Τα πρατήρια εμπορεύονται όλων των ειδών τα λιπαντικά και όχι αποκλειστικά και μόνο λιπαντικά μηχανοκίνητων οχημάτων.

Τέλος, η καταγγελλόμενη ΕΠΚ έστειλε στις 18/06/2020 τα ακόλουθα:

- Η ΕΠΚ δεν είναι υποχρεωμένη συμβατικά να διαβουλευτεί με τον οποιοδήποτε πρατηριούχο για το περιεχόμενο της κάθε πρότασης και ούτε έχει συμβατική υποχρέωση αναβάθμισης των εγκαταστάσεων στα πρατήρια.
- Οι προτάσεις αναβάθμισης είναι εσωτερικές διαδικασίες και συνδυάζονται τις περισσότερες φορές με πρόταση ανανέωσης της σύμβασης ενοικίασης της γης του πρατηρίου, έτσι ώστε να υπάρχει αρκετή υπόλοιπη περίοδος για απόσβεση της απαιτούμενης επένδυσης. Όλες οι αναβαθμίσεις γίνονται πάντοτε με γνώμονα την τήρηση των κανόνων ασφάλειας, με βάση την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία και τη σωστή και συνετή ανάπτυξη του δικτύου της ΕΠΚ, μέσα στα πλαίσια πάντοτε της τήρησης των νόμων και κανονισμών του κράτους. Σε ό,τι αφορά το εν λόγω πρατήριο της Ντίνας Αποστόλου, η συντήρηση και προσθήκες που έχουν γίνει από το 2003 και μετά, έχουν στοιχίσει πέραν των €445.000. Πέραν της ανακατασκευής το 2003, το 2010 έγινε και η αναβάθμιση του λιπαντηρίου του πρατηρίου, η εφαρμογή συστημάτων αυτοματισμών και συστημάτων ελέγχου δεξαμενών και διαχείρισης στόλων το 2010 και αλλαγές αντλιών καυσίμου το 2018. Μάλιστα μέσα στο 2018, η ΕΠΚ προχώρησε στην εγκατάσταση σημείου πώλησης αμόλυβδης 100 στο πρατήριο που είναι 1 εκ των 3 πρατηρίων στην Λεμεσό που μπορούν να πωλούν το συγκεκριμένο προϊόν από το σύνολο των 22 πρατηρίων της επαρχίας. Στο κτήριο του πρατηρίου έχουν γίνει όλες οι απαραίτητες επιδιορθώσεις. Όλες οι αναβαθμίσεις γίνονται πάντοτε με γνώμονα τη σωστή και συνετή ανάπτυξη του δικτύου της μέσα στα πλαίσια πάντοτε της τήρησης των νόμων και κανονισμών του κράτους.
- Για υλοποίηση της οποιοσδήποτε πρότασης αναβάθμισης, πέραν της τήρησης των Ομιλικών διαδικασιών έγκρισης, απαιτείται και η διαθεσιμότητα των απαιτούμενων κονδυλίων, κάτι το οποίο δεν γίνεται πάντοτε παράλληλα με την έγκριση της πρότασης, αλλά γίνεται ανάλογα με την διαθεσιμότητα των απαιτούμενων κονδυλίων.
- Έχουν υλοποιηθεί δύο από τις προτάσεις ανάπτυξης και βελτίωσης που ακολούθησαν την προβλεπόμενη Ομιλική διαδικασία. Συγκεκριμένα:
 - α) η ανακατασκευή του πρατηρίου στη Λεωφ. Πάφου- οι δεξαμενές του εν λόγω πρατηρίου είχαν ηλικία πέραν των 40 ετών και η αντικατάστασή τους κρίθηκε αναγκαία για λόγους ασφάλειας.
 - β) η ανακατασκευή του πρατηρίου στη Λεωφ. Δημοσθένη Σεβέρη: η ανακατασκευή κρίθηκε αναγκαία και η Εταιρεία προχώρησε σε αντικατάσταση των υπόγειων δεξαμενών, λόγω της μικρής χωρητικότητας των υπόγειων δεξαμενών καυσίμων, κάτι το οποίο, σε συνδυασμό με την αύξηση των πωλήσεων στο συγκεκριμένο πρατήριο, δημιουργούσε σοβαρό πρόβλημα στην επάρκεια αποθεμάτων.

- Σημειώνεται ότι και τα δυο πρατήρια, κατά τον ουσιώδη χρόνο των αναβαθμίσεων, ήταν υπό τη μορφή CODO (company-owned, dealer-operated), όπως είναι και το πρατήριο της Ντίνος Αποστόλου. Στα υπόλοιπα πρατήρια δεν υλοποιήθηκαν οποιεσδήποτε αναβαθμίσεις μέχρι τώρα. Ειδικά, την περίοδο 2014-2017, λόγω της οικονομικής κρίσης, η έγκριση των σχετικών κονδυλίων σε Ομιλικό επίπεδο ήταν σχεδόν μηδενική και περιοριζόταν μόνο στην υλοποίηση των άκρων απαραίτητων προτάσεων αναβάθμισης.
- Τα κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη στην προετοιμασία των προτάσεων που θα αποσταλούν για έγκριση είναι, κατά βάση, τα ακόλουθα :
 - Θέματα ασφάλειας -Υγείας- Περιβάλλοντος σε κάθε πρατήριο.
 - Η παλαιότητα του εξοπλισμού
 - Η εναπομείνασα διάρκεια της σύμβασης ενοικίασης της γης και η πιθανότητα ανανέωσης/επέκτασης της σύμβασης ενοικίασης, με σκοπό την απόσβεση της απαιτούμενης επένδυσης
 - Η βιωσιμότητα του πρατηρίου, με βάση τον όγκο πωλήσεων
- Για την κατασκευή πλυντηρίου είναι απαραίτητη η εξασφάλιση των απαιτούμενων από τον νόμο πολεοδομικών αδειών και αδειών οικοδομής. Πολιτική της ΕΠΚ είναι η κατασκευή πλυντηρίων σε όλα τα πρατήρια τα οποία εξασφαλίζουν τις απαιτούμενες από τη νομοθεσία άδειες, ανεξάρτητα από την τοποθεσία του πρατηρίου και τον όγκο πωλήσεων. Στην παρούσα υπόθεση, η άδεια οικοδομής, η οποία είχε εκδοθεί το 2012 και η οποία προέβλεπε μεταξύ άλλων πέραν της ριζικής αναβάθμισης η οποία είχε εκτιμηθεί ότι θα στοίχιζε περίπου €500,000 και την εγκατάσταση αυτόματου πλυντηρίου οχημάτων, δεν υλοποιήθηκε λόγω της οικονομικής κρίσης. Το σενάριο προέβλεπε και την παραχώρηση με μηδενικό ενοίκιο εκ μέρους του πρατηριούχου τεμαχίου γης το οποίο βρίσκεται στο πίσω μέρος του πρατηρίου και το οποίο θα χρησιμοποιείτο για την καλύτερη διαρρύθμιση και χωροθέτηση του πρατηρίου.
- Μετά τη λήξη της πολεοδομικής άδειας το 2013, ξεκίνησαν εκ νέου οι διαδικασίες με σκοπό την υποβολή για έκδοση των σχετικών αδειών αναβάθμισης. Παράλληλα, ξεκίνησαν συζητήσεις με σκοπό την ανανέωση της σύμβασης μίσθωσης γης η οποία λήγει στις 31/12/2023. Σημειώνεται πως μόνο μέρος της γης ανήκει στην Ντίνος Αποστόλου. Τελικώς, η κατάθεση σχεδίων για έκδοση των σχετικών αδειών δεν προχώρησε και ως εκ τούτου η κατασκευή πλυντηρίου δεν υλοποιήθηκε. Η ΕΠΚ έδωσε προτεραιότητα σε επίλυση θεμάτων που είχαν σχέση τόσο με την βελτίωση πωλήσεων (τοποθέτηση του διαφοροποιημένου προϊόντος Diesel Avio Double Filter σε όλες τις αντλίες κλπ), όσο και με την επίλυση των θεμάτων ασφάλειας που υπήρχαν στο συγκεκριμένο πρατήριο.

- Να σημειωθεί επίσης ότι η παραχώρηση με μηδενικό ενοίκιο εκ μέρους του πρατηριούχου του τεμαχίου γης το οποίο βρίσκεται στο πίσω μέρος του πρατηρίου και το οποίο θα χρησιμοποιείτο για την καλύτερη διαρρύθμιση και χωροθέτηση του πρατηρίου, δεν υλοποιήθηκε ποτέ.
- Η συνεργασία της ΕΠΚ με τον αποθανόντα Ντίνο Αποστόλου σαν πρατηριούχο ξεκίνησε με την ανέγερση του πρατηρίου το 1960. Να σημειωθεί ότι ο Ντίνος Αποστόλου ήταν και συνιδιοκτήτης στο τεμάχιο γης στο οποίο βρίσκεται το πρατήριο. Για τη συγκεκριμένη συνεργασία είχε υπογραφεί μακρόχρονη συμφωνία ενοικίασης γης με ημερ. λήξης 31/12/2023. Η συνεργασία μεταξύ Εταιρείας και του κ. Ντίνου Αποστόλου ήταν αγαστή και πλήρως επαγγελματική μέχρι και λίγο πριν το θάνατο του το 2017. Λόγω του ότι περί το 2015 ο μακαριστός Ντίνος Αποστόλου είχε σοβαρά προβλήματα υγείας πριν το θάνατο του το 2017, είχαν αναλάβει τη λειτουργία του πρατηρίου η σύζυγος του, με τη βοήθεια των παιδιών της. Έκτοτε, η επικοινωνία με την οικογένεια Αποστόλου και η όλη συνεργασία έγινε πολύ προβληματική, λόγω της αρνητικής στάσης και των παράλογων απαιτήσεων της οικογένειας σε θέματα που είχαν σχέση με τη συνεργασία, τόσο σε σχέση με την ενοικίαση του τεμαχίου στο οποίο ευρίσκεται το πρατήριο, όσο και σε σχέση με τους όρους της συμφωνίας Παραχώρησης Άδειας Λειτουργίας του πρατηρίου "License Agreement".
- Τα τελευταία χρόνια και ειδικά μετά την αποστολή των επιστολών με ημερομηνία 20/07/2016 έγιναν πάρα πολλές προσπάθειες, είτε μέσω κατ' ιδίαν συναντήσεων, επιστολών και τηλεφωνικών συνομιλιών με τα μέλη της οικογένειας Αποστόλου για εξεύρεση λύσεων στις απαιτήσεις που κατά καιρούς προέβαλαν. Οι κύριες διαπραγματεύσεις με την οικογένεια Αποστόλου έγιναν την περίοδο του Αυγούστου - Νοεμβρίου 2016. Έγιναν τουλάχιστον 3 συναντήσεις στα γραφεία της ΕΠΚ στις 16/08/2016, 27/9/2016 και 5/10/2016 σε μια προσπάθεια για εξεύρεση συναινετικής λύσης στα αιτήματα της. Ως αναφέρθηκε, τα αιτήματα της οικογένειας Αποστόλου ήταν υπερβολικά και εκτός των πλαισίων συνεργασίας.
- Η ΕΠΚ προχώρησε στην προετοιμασία νέων σχεδίων για αναβάθμιση του πρατηρίου η οποία περιλάμβανε την κατασκευή κτιρίου αυτόματου πλυντηρίου και τη μετακίνηση του λιπαντηρίου. Αντιπρόσωπος της ΕΠΚ μαζί με εργολάβο και αρμόδιους λειτουργούς, μετέβηκε στο πρατήριο στις 10/08/2017, με σκοπό τη συμφωνία σε σχέση με τη διαρρύθμιση του πρατηρίου και την ετοιμασία των τελικών σχεδίων για κατάθεση στις αρμόδιες αρχές ώστε να εξασφαλιστούν οι απαιτούμενες άδειες. Κατά την συνάντηση, ένας εκ των υιών του κ. Αποστόλου, δήλωσε ότι δεν ήταν σίγουροι αν θα γινόταν ανανέωση της σύμβασης μίσθωσης της γης μετά την λήξη της, στις 31/12/2023. Τελικά, ο εκπρόσωπος της ΕΠΚ δήλωσε ότι η συζήτηση για τα οποιαδήποτε σχέδια αναβάθμισης δεν μπορούσε να συνεχιστεί, παρά μόνο αν υπήρχε και ταυτόχρονη ανανέωση του ενοικιαστηρίου γης για να μπορεί να γίνει απόσβεση της επένδυσης, και αποχώρησε μαζί με τους υπόλοιπους λειτουργούς και τον εργολάβο.

- Σε μετέπειτα συνάντηση αναφέρθηκε από την οικογένεια Αποστόλου ότι δεν επρόκειτο να προβούν σε ανανέωση της συμφωνίας ενοικίασης γης, εγείροντας, ως αναφέρθηκε, παράλογες απαιτήσεις προς την ΕΠΚ βάσει των δεδομένων της αγοράς, λέγοντας ενδεικτικά πως αν δεν τους προσφερόταν έκπτωση επί της χονδρικής τιμής πέραν των 10 σεντ ανά λίτρο, θα προτιμούσαν να συνεργαστούν με άλλη εταιρεία πετρελαιοειδών. Να σημειωθεί χαρακτηριστικά ότι η έκπτωση των 10 σεντ ανά λίτρο είναι στο ανώτερο όριο των παρεχόμενων εκπτώσεων που δίνονται σε πρατηριούχους οι οποίοι λειτουργούν πρατήρια σε μορφή CODO (company-owned, dealer-operated), όπως είναι και το πρατήριο της Ντίνος Αποστόλου.
- Οι σχετικές άδειες δεν έχουν ακόμα εξασφαλιστεί εφόσον η προφορική δήλωση των αντιπροσώπων της οικογένειας Αποστόλου κατά τη συνάντηση στο πρατήριο στις 10/08/2017 για πιθανή μη ανανέωση της συμφωνίας ενοικίασης της γης μετά τη λήξη της το 2023, σήμαινε αυτόματα ότι η ΕΠΚ δεν μπορούσε να προχωρήσει σε οποιαδήποτε αναβάθμιση, επειδή η επένδυση θα κρινόταν αντιοικονομική λόγω της μικρής διάρκειας του συμβολαίου ενοικίασης γης.
- Αναφορικά με την ισχυριζόμενη επιχορήγηση λογαριασμού νερού, η ΕΚΠ δήλωσε ότι ενοικιάζει τεμάχιο γης στον Ύψωνα (κοντά στο Κολότσι), όπου έχει ανεγείρει πρατήριο πετρελαιοειδών. Η λειτουργία του εν λόγω πρατηρίου έχει ανατεθεί στη εταιρεία R.A.M. Oil Cyprus Ltd με βάση την υπογραμμένη συμφωνία διαχείρισης πρατηρίων (License Agreement) μεταξύ της ΕΠΚ και της R.A.M. Oil Cyprus Ltd. Οι λογαριασμοί άρδευσης εκδίδονται στο όνομα του ιδιοκτήτη της γης, ενώ οι λογαριασμοί ύδρευσης εκδίδονται στο όνομα της ΕΠΚ. Η ΕΠΚ εξοφλεί τους λογαριασμούς αυτούς και ακολούθως χρεώνει την εταιρεία Ramoil. Η ΕΠΚ εκ παραδρομής χρέωσε τον Κωνσταντίνο Αποστόλου αντί τη Ramoil και ακολούθως προέβη σε διόρθωση της λανθασμένης εγγραφής.

Κατά την προκαταρκτική έρευνα, η καταγγελλόμενη RAMOIL, στις 14/02/2020 απέστειλε τα ακόλουθα, τα οποία καταγράφονται συνοπτικά:

- Η RAMOIL, μετά την αλλαγή της πολιτικής της ΕΠΚ για τη μη πώληση λιπαντικών από βαρέλι εντός των πρατηρίων, αναθεώρησε τον τιμοκατάλογο πώλησης λιπαντικών από τα πρατήρια της. Οι αλλαγές στις τιμές πώλησης των λιπαντικών ήταν ανάλογες με τις νέες τιμές κόστους, διατηρώντας περίπου το ίδιο % περιθώριο. Ο ισχυρισμός ότι η RAMOIL «διατήρησε εξαιρετικά χαμηλές τιμές πώλησης κατόπιν της αλλαγής της πολιτικής της ΕΠΚ» δεν ευσταθεί, όπως μπορεί να διαπιστωθεί από τους τιμοκαταλόγους αγοράς λιπαντικών πριν και μετά την αλλαγή.
- Η Συμφωνία Παροχής Άδειας Χρήσης / Εκμετάλλευσης Πρατηρίου, ημερ. 27 Νοεμβρίου 2009 μεταξύ των εταιρειών RAMOIL και ΕΠΚ η οποία ήταν σε ισχύ κατά τον ουσιώδη υπό έρευνα χρόνο (ήτοι 2014-2017), ισχύει για όλα τα πρατήρια της RAMOIL. Η συμφωνία συμμετοχής στα ηλεκτρονικά συστήματα διαχείρισης καυσίμων, ημερ. 30 Νοεμβρίου 2009 μεταξύ RAMOIL

και ΕΠΚ (τα οποία περιλαμβάνουν την ΕΚΟ Κάρτα και το σύστημα Easy Fuel) δεν είναι αλληλένδετη με τη Συμφωνία Παροχής Άδειας Χρήσης / Εκμετάλλευσης Πρατηρίου καθώς η RAMOIL έχει το δικαίωμα, να επιλέξει, εάν επιθυμεί να συμμετάσχει η όχι στα ηλεκτρονικά συστήματα διαχείρισης καυσίμων που κατέχει η ΕΠΚ και να συνάψει την σχετική προς τούτο σύμβαση.

- Η κατάρτιση συμφωνίας για την παροχή ΕΚΟ Κάρτας και συστήματος Easy Fuel σε εμπορικούς πελάτες γίνεται μόνον από την ΕΠΚ. Η RAMOIL δεν παρέχει την δυνατότητα κατάρτισης τέτοιου είδους συμφωνιών και δεν γνωρίζει τους επιμέρους όρους των συμφωνιών αυτών μεταξύ της ΕΠΚ και των εμπορικών πελατών της. Περαιτέρω, η RAMOIL έχει καταρτίσει με την ΕΠΚ την από 30 Νοεμβρίου 2009, Συμφωνία Συμμετοχής στα Ηλεκτρονικά Συστήματα Διαχείρισης Καυσίμων, βάσει της οποίας η RAMOIL υποχρεούται όπως εξυπηρετεί στα διαχειριζόμενα από αυτή πρατήρια με το σήμα ΕΚΟ, τους εμπορικούς πελάτες της ΕΠΚ που κατέχουν ΕΚΟ Κάρτα ή πρόσβαση στο σύστημα Easy Fuel. Οι εν λόγω εμπορικοί πελάτες όταν προσέρχονται στα πρατήρια της RAMOIL χρεώνονται ηλεκτρονικά και μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος η ΕΠΚ λαμβάνει γνώση των ποσοτήτων καυσίμων που παραδόθηκαν από το πρατήριο. Για την εν λόγω συναλλαγή με τον εμπορικό πελάτη της ΕΠΚ, το πρατήριο της RAMOIL εκδίδει παραστατικό-delivery note στο οποίο αναγράφεται η τιμή της αντλίας, όπως για κάθε πελάτη του πρατηρίου. Εν συνεχεία η RAMOIL τιμολογεί την ΕΠΚ για την εξυπηρέτηση των εν λόγω εμπορικών πελατών της ΕΠΚ σύμφωνα με τον όρο 7.2.1 ή 7.2.2 της Συμφωνίας Συμμετοχής στα Ηλεκτρονικά Συστήματα Διαχείρισης Καυσίμων, κατά περίπτωση. Ο όρος 7.2.2 της Συμφωνίας συμμετοχής στα ηλεκτρονικά συστήματα διαχείρισης καυσίμων μεταξύ ΕΠΚ και RAMOIL δεν σχετίζεται με τον όρο 5 της Συμφωνίας Παροχής Άδειας Χρήσης / Εκμετάλλευσης Πρατηρίου ημερ. 27 Νοεμβρίου 2009.
- Δεν γίνεται διαχωρισμός οποιονδήποτε εμπορικών πελατών με βάση κάποια συμφωνία. Όπως αναφέρθηκε, η RAMOIL δεν προσφέρει την παροχή ΕΚΟ Κάρτας και συστήματος Easy Fuel σε εμπορικούς πελάτες.
- Οι προωθητικές ενέργειες της RAMOIL που σχετίζονται με το πλυντήριο αυτοκινήτων ορίζονται από την RAMOIL και όχι από την ΕΠΚ. Δεν λαμβάνονται οποιεσδήποτε επιχορηγήσεις από την ΕΠΚ. Όλα τα έξοδα των πρατηρίων που διαχειρίζεται η RAMOIL (λειτουργικά έξοδα και αλλά) καλύπτονται από τη RAMOIL.

5. ΘΕΣΕΙΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΥΣΑΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΩΝ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η καταγγέλλουσα απέστειλε τις θέσεις της με επιστολή του δικηγόρου της ημερομηνίας 11/1/2021 επί των προκαταρκτικών συμπερασμάτων της Επιτροπής που λήφθηκαν κατά τη συνεδρία της που

πραγματοποιήθηκε στις 1/7/2020. Τις θέσεις αυτές τις χωρίζει σε τέσσερις κατηγορίες ως ακολούθως:

5.1 Γεωγραφική Αγορά

- Σύμφωνα με την καταγγέλλουσα, το προκαταρκτικό συμπέρασμα της Επιτροπής όσον αφορά τη γεωγραφική αγορά στο θέμα των καυσίμων, έρχεται σε αντίθεση με την απόφαση της **ΕΠΑ 33/2013**, όπου η Επιτροπή, για τον ορισμό της σχετικής γεωγραφικής αγοράς, έκρινε ως καθοδηγητικές εκθέσεις αρχών ανταγωνισμού άλλων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ήτοι του Ηνωμένου Βασιλείου (Office of Fair Trading (OFT)) και της Γερμανίας (BundesKartellamt), στις οποίες η αγορά ορίζεται σε τοπικό επίπεδο. Αναφέρθηκε ακόμα ότι στη δε απόφαση **70/2013** η Επιτροπή αποφάσισε να ορίσει την γεωγραφική περιοχή που μπορεί να επηρεάζει το πρατήριο της καταγγέλλουσας εταιρείας σε αποστάσεις μέχρι και 3,9 χιλιόμετρα (κάτω από 4 χιλιόμετρα).
- Σύμφωνα με την καταγγέλλουσα, εάν καθοριστεί μέχρι 3 ή 4 χιλιόμετρα απόσταση, ως οι προηγούμενες αποφάσεις επί παρόμοιων θεμάτων τότε το ότι υπάρχει δεσπόζουσα θέση της ΕΚΟ-RAMOIL στην περιοχή είναι πασιφανές. Η καταγγέλλουσα παραθέτει σχετικά Πίνακα στον οποίο παρουσιάζονται τα πρατήρια της περιοχής εντός της πιο πάνω αναφερόμενης ακτίνας.
- Επιπρόσθετα, η καταγγέλλουσα ισχυρίζεται ότι υπάρχει έλλειψη σχετικότητας των υποθέσεων 465/VI/2009 και 242/III/2003 της Ελληνικής Επιτροπής Ανταγωνισμού με το υπό εξέταση θέμα της παρούσας υπόθεσης. Η απόφαση 465/VI/2009 της Ελληνικής Επιτροπής Ανταγωνισμού, που αναφέρει η Επιτροπή, αναφέρει στη σελίδα 14 ότι για το επίπεδο χονδρικής εμπορίας για γεωγραφική αφορά αναφέρει ολόκληρη την ελληνική επικράτεια. Στη σελίδα 14-15 της εν λόγω απόφασης αναφέρεται ότι για το επίπεδο λιανικής, η αγορά περιορίζεται στο νομό.
- Όσον αφορά την απόφαση 242/III/2003, εξετάζει τα ΕΛΠΕ για τις εκπτώσεις που δίνει πανελλαδικά σαν εταιρεία διύλισης, κάτι που δεν έχει σχέση με το παράπονο της Ντίνος Αποστόλου.
- Σύμφωνα με την καταγγέλλουσα, η Επιτροπή θα πρέπει να ακολουθήσει το σκεπτικό που ακολούθησε σύμφωνα και με τις ήδη υφιστάμενες αποφάσεις της στις υποθέσεις 33/2013 και 70/2013.
- Καταληκτικά, η καταγγέλλουσα ισχυρίζεται «ότι η «Γεωγραφική Αγορά» στην οποία δραστηριοποιείται η Ντίνος Αποστόλου ΛΤΔ πρέπει να περιοριστεί στα 3 με μέγιστο 4 χιλιόμετρα γύρω από το πρατήριο. Συνεπώς σε όλα τα στάδια της καταγγελία θα πρέπει να επανεξεταστεί κατά πόσο η συμπεριφορά της ΕΚΟ μπορεί να ερμηνευθεί ότι παραβιάζει το

άρθρο 6(1) ή και το 6(2) έχοντας δεσπόζουσα θέση και ευρύτερη εξουσία να προβαίνει σε καταχρηστικές συμπεριφορές.»

5.2 Εταιρικές Κάρτες – Καταγγελία σύμπραξης για τις εταιρικές κάρτες – Επιβολή τιμών πώλησης χρεώσεων για τις εταιρικές κάρτες

- Αρχικά η καταγγέλλουσα αναλύει το νομικό πλαίσιο στο οποίο εφαρμόζεται στην παρούσα περίπτωση όσον αφορά το Άρθρο 3 του Νόμου, όσον όμως και το 101 της ΣΛΕΕ, τον Κανονισμό (ΕΕ) Αρ. 330/2010 αναφορικά με ορισμένες κατηγορίες κάθετων συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών, αλλά και τις κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ημερ. 10/05/2010. Υπενθυμίζει επίσης ότι αιτήθηκε να ενταχθεί στο σχέδιο επιείκειας (που προβλέπεται από την ΚΔΠ 463/2011).
- Η καταγγέλλουσα κάνει αναφορά στην επιστολή της ημερ. 15/06/2018, όπου επισυνάπτεται επιστολή της ΕΚΟ προς όλους τους πρατηριούχους με θέμα «Διαμόρφωση Τιμών Μεταπώλησης Καυσίμων και Εταιρική Κάρτα». Στο συγκεκριμένο έγγραφο αναφέρεται ότι εάν οι πρατηριούχοι δεν υπόγραφαν το μελλοντικό συμβόλαιο, τότε δεν θα συμμετείχαν πλέον στο συγκεκριμένο σχέδιο. Κάνει επίσης αναφορά στη σημασία του θέματος για όλους τους Πρατηριούχους. Στα προκαταρκτικά συμπεράσματα της Επιτροπής, διαφαίνεται ότι η ΕΚΟ αναφέρεται σε επιπρόσθετη έκπτωση που θα δινόταν ως αντιστάθμισμα για τις αποκοπές στο θέμα των εταιρικών καρτών. Βασίζεται στην απόφαση της ΕΠΑ 51/2017 όπου αναφέρεται: *«Εκπτώσεις: Είναι αποδεκτό από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ότι ο καθορισμός τιμών μεταπώλησης αποτελεί ένα ιδιαίτερης σοβαρότητας περιορισμό του ανταγωνισμού. Ο καθορισμός των τιμών μπορεί να είναι άμεσος ή έμμεσος. Ένας έμμεσος τρόπος καθορισμού τιμών μεταπώλησης και ελέγχου συμμόρφωσης τιμών συνιστά και ένα σύστημα παροχής εκπτώτικών προγραμμάτων, ή καθορισμού του περιθωρίου κέρδους του αγοραστή. Η χορήγηση έκπτωσης ενδέχεται να συνιστά ένα πλαίσιο πλήρους και ολοκληρωτικού ελέγχου της συμπεριφοράς των πρατηριούχων και της τιμολογιακής πολιτικής που θα εφαρμόζουν».*
- Η καταγγέλλουσα ισχυρίζεται ότι θα πρέπει να εξεταστεί η συμφωνία και οι όροι που η ΕΚΟ της επιβάλλει κατά παράβαση του Άρθρου 3 του Νόμου, 101 ΣΛΕΕ, και κανονισμού 330/2010. Επίσης, αναφέρεται και πάλι η επιστολή της καταγγέλλουσας ημερομηνίας 15/06/2018, με την οποία καταγγέλλεται η ΕΚΟ για σύμπραξη με τους πρατηριούχους, και επιβολή όρων συναλλαγής στη βάση ότι σαν αδύνατο μέρος οι πρατηριούχοι δεν είχαν άλλες εναλλακτικές.
- Συνεχίζει δε ότι δεν μπορεί να ερμηνευθεί παρά καταχρηστική συμπεριφορά κατά παράβαση του Άρθρου 6(2) με την επιβολή όρων χωρίς διαπραγμάτευση ή και την επιβολή καθορισμού τιμών ή και περιθωρίου εκπτώσεων. Πρέπει να τονιστεί ότι τα πρατήρια RAMOIL, τα οποία η Επιτροπή ανέφερε ότι ανήκουν στον ίδιο όμιλο με την ΕΚΟ, έχοντας μάλιστα το ίδιο

διευθυντικό προσωπικό, ουσιαστικά μηδενίζουν το τελευταίο όπλο των πρατηριούχων (απεργία) σε αυτή την κατηγορία των πελατών. Εάν προσπαθήσει κάποιος πρατηριούχος να κλείσει το πρατήριο, λόγω των απαράδεκτων όρων ζητώντας μείωση των περικοπών, τότε τα αυτοκίνητα αυτής της κατηγορίας των πελατών θα κατευθυνθούν προς τα πρατήρια της RAMOIL αυξάνοντας ουσιαστικά την κερδοφορία του ομίλου που ανήκουν η ΕΚΟ και η RAMOIL ακόμα περισσότερο.

- Η καταγγέλλουσα καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η Επιτροπή «στα πλαίσια της προκαταρκτικής της έρευνας δεν εξέτασε δεόντως το θέμα όσον αφορά την παραβίαση εκ μέρους της ΕΚΟ του άρθρου 3.1 (Άρθρο 101 της ΣΛΕΕ και Κανονισμός 330/2010), παρά το ότι τα στοιχεία που παρατέθηκαν πιο πάνω αποδεικνύουν ξεκάθαρα την ύπαρξη «κάθετης σύμπραξης», όπως τούτη ορίζεται από τη σχετική νομολογία και παρέλειψε να εξετάσει την καταγγελία για την ενδεχόμενη παραβίαση του άρθρου 6.2.

Επιπρόσθετα ή και διαζευκτικά, η ΕΚΟ παραβιάζει το Άρθρο 6(1) (102 ΣΛΕΕ) με την συμπεριφορά της στην συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή σε απόσταση 3 με 4 χιλιόμετρα από το πρατήριο της καταγγέλλουσας αφού καταχράται την δεσπόζουσα της θέση.»

5.3 Ισχυριζόμενη παραβίαση του άρθρου 3 (101 ΣΛΕΕ, Κανονισμός 330/2010), 6.1 και 6.2 του Νόμου που σχετίζεται με τα πρατήρια RAMOIL και Εγκαταστάσεις

- Στην καταγγελία, αναφέρεται ότι «Οι εταιρείες ΕΚΟ και RAMOIL καταγγέλλονται για το άρθρο 3.1, 6.2 και ίσως 6.1 του «Οι Πέρι Προστασίας του Ανταγωνισμού Νόμοι του 2008 και 2014». Το 6.1, το οποίο προϋποθέτει δεσπόζουσα θέση στην αγορά μπορεί να ισχύει στον κατάλογο των πρατηρίων που υπάρχουν πιο πάνω». Στο σημείο 3.1.2.6 αναφέρονται τα πρατήρια RAMOIL σαν εργαλείο ελέγχου των τιμών.
- Η καταγγέλλουσα ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή παρέλειψε να εξετάσει δεόντως, τα στοιχεία που παρέθεσε η Ντίνος Αποστόλου στα πλαίσια της καταγγελίας της, σύμφωνα με τα οποία η ΕΚΟ-RAMOIL, ενεργεί ταυτόχρονα με πολλαπλές ιδιότητες, ως προμηθευτής, ανταγωνιστής, υπεύθυνος για την παροχή ηλεκτρονικού εξοπλισμού και υπεύθυνος συντήρησης-αναβάθμισης της καταγγέλλουσας.
- Ισχυρίζεται ότι η ενέργεια της ΕΚΟ όμως, να δραστηριοποιήσει και να λειτουργήσει δύο πρατήρια τύπου COCO πολύ κοντά σε ένα πρατήριο τύπου CODO, εκ των πραγμάτων προάγει τον αθέμιτο ανταγωνισμό, για τους λόγους που εξηγούνται στην απόφαση της Ελληνικής Επιτροπής Ανταγωνισμού με αρ.583/VII/2013, ημερ.2.12.2013.
- Επίσης η καταγγέλλουσα παραπέμπει στην απόφαση της Ελληνικής ΕΠΑ 602/2015 ημερ. 16/02/2015 και η οποία ακολουθεί την προηγούμενη απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Case Comp/B-1/38.348 – REPSOL C.P.P. στη βάση της οποίας, η σύμβαση μεταξύ

ΕΚΟ και καταγγέλλουσας για την διαχείριση του πρατηρίου παραβιάζει το Άρθρο 3 του Νόμου, και κατ' επέκταση το Άρθρο 101 της ΣΛΕΕ αλλά και το άρθρο 5 του Κανονισμού 330/2010, γιατί εξ αρχής ξεπερνούσε τα 5 χρόνια που επιτρέπεται ο περιορισμός ή και η επιβαλλόμενη υποχρέωση μη άσκησης ανταγωνισμού από τον πρατηριούχο. Έπειτα, εάν συνδυαστεί με την διάρκεια εκμίσθωσης του ακινήτου που ήταν για 16 χρόνια, τότε και πάλι είναι παράνομη για το λόγο ότι αυτό προκαλεί εμπόδιο στον πρατηριούχο από του να απαλλαγεί από την ΕΚΟ μετά την λήξη των 5 χρόνων της διαχείρισης.

- Η Επιτροπή, σύμφωνα με την καταγγέλλουσα παρά το γεγονός ότι είχε ενώπιον της όλα τα γεγονότα και τις σχετικές συμφωνίες μεταξύ των μερών στην διαδικασία, δεν εξέτασε αυτή την πτυχή.
- Επίσης, η καταγγέλλουσα αναφέρει ότι οι ενέργειες της ΕΚΟ για εισαγωγή καυσίμων AVIO και ΕΚΟ RACING 100 ελάχιστα επηρεάζουν τον τζίρο της Ντίνος Αποστόλου και δεν μπορούν να θεωρηθούν ως επένδυση για αναβάθμιση του πρατηρίου ή και να αναιρέσουν τις αρχικές δεσμεύσεις της ΕΚΟ προς την καταγγέλλουσα το 2008.
- Ταυτόχρονα, η ΕΚΟ δεν αποδέχεται ο πρατηριούχος να επενδύσει στο πρατήριο χρήματα. Στο σημείο αυτό η καταγγέλλουσα τονίζει ότι η καταγγελλόμενη εταιρεία, συνδέει επίτηδες, την αναβάθμιση του πρατηρίου της καταγγέλλουσας, με την υπογραφή των συμβολαίων ανανέωσης ενοικίασης γης από τον Ιωάννη Αποστόλου, ο οποίος είναι ο κύριος ιδιοκτήτης της γης επί της οποίας εδράζεται το συγκεκριμένο πρατήριο και κύριο μέτοχο της εταιρείας Ντίνος Αποστόλου. Η αναβάθμιση χρησιμοποιείται καταχρηστικά κατά παράβαση του Άρθρου 6(1) και 6(2) ως μοχλός πίεσης και ελέγχου της επιχείρησης της Ντίνος Αποστόλου.
- Επίσης, αναφορικά με την αναβάθμιση του πρατηρίου, η καταγγέλλουσα ισχυρίζεται ότι οι απαραίτητες άδειες είναι ξεκάθαρα δουλειά της ΕΚΟ και οι δυο συνιδιοκτήτες είναι υποχρεωμένοι να υπογράψουν. Ο {...} τόσο υπό την ιδιότητα του ως συνιδιοκτήτης του τεμαχίου, όσο και υπό την ιδιότητα του ως ιδιοκτήτης της εταιρείας Ντίνος Αποστόλου, επιθυμεί μέχρι σήμερα να υπογράψει.
- Επιπρόσθετα, η καταγγέλλουσα αναφέρει ότι η Επιτροπή υιοθετεί την άποψη της ΕΚΟ ότι το πλυντήριο και άλλες αναβαθμίσεις δεν υλοποιήθηκαν λόγω των απαιτήσεων της Ντίνος Αποστόλου για προμήθεια 10 σεντ το λίτρο επί των αγορών της. Ισχυρίζεται δε ότι η ΕΚΟ ξεγέλασε τον Ντίνο Αποστόλου το 2008 συνδέοντας αυθαίρετα την υπογραφή νέου συμβολαίου γης με τις προμήθειες που δίνει στα πρατήρια ενώ οι εκπτώσεις πρέπει να συνδέονται με τα λίτρα και όχι ανάλογα με τις σχέσεις που διατηρεί ο κάθε πρατηριούχος με την εκάστοτε εταιρεία πετρελαιοειδών. Επαναλαμβάνει επίσης τον ισχυρισμό ότι στην περίπτωση των εταιρικών πελατών ο πρατηριούχος δεν μπορεί να ορίζει ελεύθερα την τιμή

του γιατί έχει προσυμφωνήσει την τιμή με την οποία θα πιστώνεται (μέση τιμή αγοράς) και επιπλέον η ΕΚΟ κάνει πρόσθετες αποκοπές.

- Τέλος αναφορικά με τη δημιουργία πλυντηρίου αυτοκινήτων η Ντίνος Αποστόλου, αναφέρει «*Τα πρατήρια, διαθέτουν χώρους για πλύσιμο αυτοκινήτων ενώ το πρατήριο της Ντίνος Αποστόλου ΛΤΔ, το οποίο λειτουργεί από τη δεκαετία του 1960, δεν διαθέτει.*» Αντικρούει τους ισχυρισμούς της ΕΚΟ ότι δεν διαθέτουν όλα της τα πρατήρια πλυντήριο αναφέροντας ότι για το πρατήριο ΕΚΟ κατηγορίας DODO, είναι θέμα του ίδιου του πρατηριούχου αν θα κτίσει ή όχι πλυντήριο και όχι της καταγγελλόμενης, άρα δεν μπορεί να λαμβάνεται υπόψιν σε σχέση με την παρούσα καταγγελία. Η καταγγέλλουσα εξαρτάται από την ΕΚΟ αφού δεν της επιτρέπει να επενδύσει δικά της κεφάλαια για την αναβάθμιση του πρατηρίου της.
- Επίσης, η καταγγέλλουσα σχολιάζει ότι το πρατήριο RAMOIL που βρίσκεται στη Λεωφόρο Σπύρου Κυπριανού 5, στη Λεμεσό, δε διαθέτει πλυντήριο καθώς υπάρχει σε απόσταση λιγότερη από 1000μ. άλλο πρατήριο ΕΚΟ-πρατηριούχου με πλυντήριο, 1100 μέτρα πρατήριο καυσίμων άλλου πρατηριούχου ΕΚΟ (Νίκου Παττίχη 17) και υπερσύγχρονο πλυντήριο ιδιώτη, στα 1000μ που απασχολείται αποκλειστικά με πλύσιμο αυτοκινήτων. Κατά συνέπεια το κάθε πρατήριο πρέπει να εξεταστεί διαφορετικά όσον αφορά τους λόγους που δεν διαθέτει πλυντήριο και κρίνεται απαραίτητη η προσκόμιση της λίστας για σχολιασμό. Το πρατήριο Ντίνος Αποστόλου έχει ακόμα ένα σεβαστό κύκλο εργασιών που δικαιολογεί την κατασκευή πλυντηρίου.
- Η θέση της καταγγέλλουσας είναι ότι η Επιτροπή «*πρέπει να εξετάσει την όλη υπόθεση αξιοποιώντας όλα τα υφιστάμενα στοιχεία τα οποία έχει στη διάθεσή της. Το κύριο ερώτημα είναι κατά πόσο η ΕΚΟ μπορεί να έχουν ταυτόχρονα το ρόλο αποκλειστικού προμηθευτή λιπαντικών, προμηθευτή καυσίμων, παρόχου λογισμικού διαχείρισης πρατηρίου, να έχει την ευθύνη για αναβάθμιση των πρατηρίων και ταυτόχρονα η αδελφή της εταιρεία RAMOIL να ανταγωνίζεται τους πρατηριούχους σε όλο το φάσμα των προϊόντων και υπηρεσιών. Θα πρέπει δε να εξετάσει την συμπεριφορά της υπό το πλαίσιο των Άρθρων 3 και 6.1, 6.2 του Νόμου (101 και 102 του ΣΛΕΕ και Κανονισμό 330/2010) ως γίνεται περιγραφή ανωτέρω.*»

5.4 Αναφορικά με τη διακοπή προμήθειας λιπαντικών σε συσκευασία βαρελιών(205Λ)

/Άρθρο 3 και 6.2 του Νόμου

- Αρχικά διευκρινίζεται ότι η ΕΚΟ δεν πωλεί χύμα λιπαντικό στην Ντίνος Αποστόλου αλλά σε σφραγισμένες συσκευασίες σε βαρέλια.
- Η καταγγέλλουσα θεωρεί ότι η Επιτροπή λανθασμένα εξέτασε μόνο το γεγονός ότι η συγκεκριμένη πολιτική της ΕΚΟ για διακοπή προμήθειας λιπαντικών σε συσκευασία βαρελιών έθεσε σε δυσμενή θέση τους πρατηριούχους σε σχέση με τους μηχανικούς αυτοκινήτων. Το θέμα ότι η πολιτική της ΕΚΟ θέτει σε δυσμενή θέση τους πρατηριούχους με

τους μηχανικούς αναφέρει ότι είναι ένα επί μέρους σημείο που σίγουρα πρέπει εξεταστεί στο πλαίσιο της όλης καταγγελίας. Επί τούτου, η καταγγέλλουσα τονίζει ότι τα πρατήρια καυσίμων και οι μηχανικοί έχουν κάποιες κοινές υπηρεσίες όπως αλλαγή λαδιού, φίλτρων λαδιού, πετρελαίου και αέρα. Σύμφωνα με την καταγγέλλουσα, η Επιτροπή πρέπει να εξηγήσει γιατί θεωρεί ότι τα πρατήρια δεν ανταγωνίζονται τους μηχανικούς στην αλλαγή λαδιού, ποια η διαφορά μεταξύ αλλαγής λαδιού ή/και φίλτρου σε πρατήριο καυσίμων και αλλαγής λαδιού ή/και φίλτρου σε μηχανικό.

- Επίσης, η Επιτροπή, σύμφωνα με την καταγγέλλουσα, θα πρέπει να εξετάσει εάν η συγκεκριμένη πολιτική επέβαλε την μείωση του περιθωρίου κέρδους της Ντίνος Αποστόλου, αύξησε το κόστος στον καταναλωτή, ενώ ταυτόχρονα αύξησε την κερδοφορία της ΕΚΟ. Επιπρόσθετα, αναφέρεται ότι η αδελφή εταιρεία της ΕΚΟ, η RAMOIL ανταγωνίζεται το πρατήριο Ντίνος Αποστόλου ελέγχοντας τις τιμές τόσο Παγκύπρια αλλά πιο σημαντικά και στην ευρύτερη περιοχή.
- Η ΕΚΟ, σύμφωνα με την καταγγέλλουσα, αναφέρει παραπλανητικά ότι λιπαντικά σε συσκευασία βαρελιού δεν είναι σε θέση να καλύψουν αναβαθμισμένες προδιαγραφές και για αυτό το λόγο η ΕΚΟ προχώρησε στην απομάκρυνσή τους. Η ίδια η ΕΚΟ προσφέρει σε πρατήρια με την επωνυμία ΕΚΟ και μηχανουργεία όλων των ποιοτήτων λιπαντικών τόσο σε συσκευασίες 1Λ-4Λ όσο και σε βαρέλια 205 λίτρων ανέκαθεν (ορυκτέλαια, ημισυνθετικά, συνθετικά), όπως φαίνεται και από τον τιμοκατάλογο της ίδιας της εταιρείας. Τα λάδια που έρχονται σε βαρέλια μπορούν να καλύπτουν τις ανάγκες όλων των αυτοκινήτων ασχέτως ηλικίας.
- Η ΕΚΟ χαρακτήρισε τα βαρέλια μεγάλη ανοικτή συσκευασία, στην οποία έχει μεγάλο κίνδυνο επιμόλυνσης από σκόνη και υγρασία. Πρέπει να αναφερθεί ότι στο πρατήριο Ντίνος Αποστόλου η αλλαγή λαδιού γίνεται στη παρουσία του πελάτη.
- Η καταγγέλλουσα απέστειλε και σειρά από προδιαγραφές, δημοσιεύσεις και αλληλογραφία που αντάλλαξε σχετικά με το θέμα της ποιότητας με τις εταιρείες λιπαντικών Castrol, Kroon-OIL και MECLUBE SRL
- Η καταγγέλλουσα αναφέρει ότι ένα λιπαντικό μέσα στη μηχανή αυτοκινήτου, για μήνες έως χρόνο, εκτίθεται σε ατμοσφαιρικό αέρα, πολλαπλάσιο σε σχέση με τον ατμοσφαιρικό αέρα που μπορεί να εισέλθει στα βαρέλια, υψηλές θερμοκρασίες και πιέσεις. Μάλιστα μέσα στη μηχανή αυξάνεται η επιφάνεια του λαδιού που έρχεται σε επιφάνεια με τον αέρα. Το συγκεκριμένο επιχείρημα της ΕΚΟ, της επιμόλυνσης του λιπαντικού που βρίσκεται μέσα σε βαρέλι, έρχεται σε αντίθεση με τη συνήθη διεθνή πρακτική, με το γεγονός ότι η ίδια η ΕΚΟ συνεχίζει να πωλεί δικά της λιπαντικά σε συσκευασία βαρελιού σε συνεργεία ή άλλους πελάτες, καθώς και με βασικές αρχές οξειδωσης των λιπαντικών.

- Σύμφωνα με την καταγγέλλουσα, η τακτική της ΕΚΟ με τις μικρές συσκευασίες εμποδίζει την πρόσβαση του κοινού σε υψηλής ποιότητας λιπαντικό σε φθηνές τιμές.
- Η Ντίνος Αποστόλου χρησιμοποιούσε και χρησιμοποιεί λιπαντικά σύμφωνα με τις ανάγκες και οικονομικές δυνατότητες των πελάτων. Για το λόγο αυτό πωλούσε και αρκετές φορές λιπαντικά σε μικρές συσκευασίες. Το 50% πωλήσεων λιπαντικών προέρχεται από πωλήσεις από λιπαντικά από μικρότερες συσκευασίες
- Η καταγγέλλουσα αναφέρει ότι η ΕΚΟ συνεχίζει να πωλεί λιπαντικά παλαιάς τεχνολογίας, τόσο σε μικρές συσκευασίες όσο και σε βαρέλια. Το ίδιο πράττει και για τα πρατήρια RAMOIL.
- Η καταγγέλλουσα σημειώνει ότι σύμφωνα με την Νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου η άρνηση στην προμήθεια (refusal to supply) χωρίς επαρκή ή και αντικειμενική αιτιολογία είναι αρκετή για να υπάρξει παραβίαση του Άρθρου 102 της ΣΛΕΕ, και κατ' επέκταση μπορεί να θεωρηθεί κατάχρηση της σχέσης εξάρτησης στο πλαίσιο του Άρθρου 6(2) του Νόμου.
- Κατ' αναλογία μπορεί να εφαρμοστεί και στην παρούσα όπου η αδικαιολόγητη άρνηση προμήθειας λιπαντικών υπό μορφή βαρελιού συνιστά καταχρηστική συμπεριφορά και κατ' επέκταση κατάχρηση της οικονομικής σχέσης εξάρτησης (Άρθρο 6.2) αφού η καταγγέλλουσα δεν είναι σε θέση ούτε να αρνηθεί στην επιβολή του όρου για μη πώληση από βαρέλια αλλά ούτε και να προμηθευτεί από αλλού βαρέλια η καταγγέλλουσα. Επίσης επηρεάζει αρνητικά τον ανταγωνισμό στην περιοχή στην οποία δραστηριοποιείται η καταγγέλλουσα. Επιπρόσθετα υπάρχει και παραβίαση του Άρθρου 3 του Νόμου (101 ΣΛΕΕ) ως κάθετος περιορισμός, αφού περιορίζει την διάθεση προϊόντων λιπαντικών αλλά και τα άρθρα 3 και 6(2) για τον επιπρόσθετο λόγο ότι αυτή η πρακτική συνιστά έμμεσο καθορισμό της τιμής πώλησης των λιπαντικών μέσω των πρατηρίων ΕΚΟ. Αυξάνεται αδικαιολόγητα η χαμηλότερη τιμή αγοράς λιπαντικών και παράλληλα μειώνεται το περιθώριο κέρδους ή και εκπτώσεων που μπορεί να παρέχουν οι πρατηριούχοι κατά την πώληση λιπαντικών έτσι που αφενός συνιστά κάθετος περιορισμός που επηρεάζει τους καταναλωτές και τον ανταγωνισμό και αφετέρου καταχρηστική συμπεριφορά σχέσης εξάρτησης κατά παράβαση του Άρθρου 6(2).
- Επιπρόσθετα, η καταγγέλλουσα θεωρεί ότι παραβιάζεται το Άρθρο 3 και 6(2) αφού συνιστά κάθετο περιορισμό στους πρατηριούχους ή και έλεγχος της παραγωγής και διάθεσης των λιπαντικών. Συνεπάγεται σε κατάχρηση της σχέσης εξάρτησης. Ο αδικαιολόγητος περιορισμός και καθορισμός ότι δεν δικαιούται να πωλεί πλέον σε πελάτες από βαρέλια χύμα λιπαντικά ενώ την ίδια ώρα η ΕΚΟ εξασφαλίζει για τον εαυτό της μόνο το δικαίωμα συνιστά κατάχρηση της σχέσης εξάρτησης και κάθετος περιορισμός. Δεν μπορεί να συνιστά επαρκής αιτιολογία περί μη ενδεδειγμένου ή και μη ποιοτικού από την στιγμή που η ίδια η ΕΚΟ

συνεχίζει να πωλεί βαρέλια σε μη πρατηριούχους αλλά και σύμφωνα με όλη τη μαρτυρία που έχει προσκομιστεί από την καταγγέλλουσα.

- Επίσης, η καταγγέλλουσα θεωρεί ότι παραβιάζεται το Άρθρο 3 και 6(2) αφού ο κάθετος περιορισμός συνιστά εφαρμογή ανόμοιων όρων για την ισοδύναμη συναλλαγή μεταξύ πρατηριούχους και μη πρατηριούχους έτσι που η καταγγέλλουσα βρίσκεται σε μειονεκτική στον ανταγωνισμό θέση. Πόσο μάλλον όταν η ίδια η καταγγελλόμενη πουλεί και σε άλλους μη πρατηριούχους και προωθεί το λιπαντικό σε μορφή βαρελιού.
- Η θέση της καταγγέλλουσας είναι ότι η Επιτροπή «πρέπει να επανεξετάσει την καταγγελία σχετικά με παράβαση του άρθρου 3 αλλά και πιο σημαντικά με το Άρθρο 6.2 του Νόμου, με βάση τα πιο πάνω δεδομένα καθώς και να κάνει χρήση όλων το δεδομένων που της έδωσε η καταγγέλλουσα. Η επανεξέταση του συγκεκριμένου θέματος πρέπει να εξεταστεί στο πλαίσιο της ευρύτερη συμπεριφοράς της εταιρείας. Τονίζεται ότι η καταγγελία αφορούσε την αλλαγή της πολιτικής της ΕΚΟ εις βάρος της Ντίνος Αποστόλου, ανταγωνισμός από την εταιρεία RAMOIL στο θέμα των λιπαντικών και όχι τον ανταγωνισμό πρατηριούχων με μηχανικούς αυτοκινήτων. Υπό εξέταση στο θέμα των λιπαντικών είναι η κατάχρηση της οικονομικής εξάρτησης που έχει η καταγγέλλουσα με την ΕΚΟ.»

6. ΣΧΕΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

6.1 Σχετική Αγορά Προϊόντων / Υπηρεσιών

Η Επιτροπή επισημαίνει πως σύμφωνα με την ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αναφορικά με τον τρόπο οριοθέτησης της σχετικής αγοράς για σκοπούς του ενωσιακού δικαίου του ανταγωνισμού (97/C 372/03):

«η αγορά του σχετικού προϊόντος περιλαμβάνει όλα τα προϊόντα ή και τις υπηρεσίες που είναι δυνατό να εναλλάσσονται ή να υποκαθίστανται αμοιβαία από τον καταναλωτή, λόγω των χαρακτηριστικών, των τιμών και της χρήσης για την οποία προορίζονται».¹¹

Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η παρούσα υπόθεση αφορά καταρχάς τη χονδρική προμήθεια πετρελαιοειδών για διανομή τους μέσω πρατηρίων καυσίμων. Η ΕΚΟ, προμηθεύει το πρατήριο που διαχειρίζεται η εταιρεία Ντίνος Αποστόλου με τα ακόλουθα πετρελαιοειδή:

- (α) βενζίνη UNL 95,
- (β) βενζίνη UNL 98,
- (γ) βενζίνη UNL 100,
- (δ) πετρέλαιο κίνησης,

¹¹ Βλ. Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον καθορισμό της σχετικής αγοράς, ΕΕ C 372 της 3.12.1997.

(ε) καθαρό πετρέλαιο κηροζίνη και,

(στ) πετρέλαιο θέρμανσης.

Σύμφωνα με την απόφαση υπ'αριθ.70/2013 της Επιτροπής, ημερομηνίας 7/11/2013,¹² τα διάφορα είδη βενζίνης χρησιμοποιούνται κυρίως για την κίνηση βενζινοκίνητων οχημάτων και χαρακτηρίζονται από την αντικροτική τους ικανότητα και την περιεκτικότητά τους σε μόλυβδο που περιέχεται στα αντικροτικά πρόσθετα. Διακρίνονται σε αμόλυβδη βενζίνη 95 οκτανίων (βενζίνη απλή αμόλυβδη) και αμόλυβδη βενζίνη 98 οκτανίων (βενζίνη σούπερ αμόλυβδη), η οποία μπορεί να διαχωριστεί από την απλή αμόλυβδη βάσει των ιδιαίτερων ποιοτικών χαρακτηριστικών της και της τιμής πώλησής της. Το πετρέλαιο κίνησης LS χρησιμοποιείται σε πετρελαιοκινητήρες (φορτηγά, λεωφορεία, ταξί, κλπ.).

Η Επιτροπή θεώρησε στην προαναφερόμενη απόφαση ότι, χωρίς τα βασικά προϊόντα για τη λειτουργία ενός πρατηρίου, ήτοι Αμόλυβδη Βενζίνη 95 οκτ., Αμόλυβδη Βενζίνη 98 οκτ. και Πετρέλαιο Κίνησης, τα πρατήρια τα ίδια θα ήταν αδύνατο να λειτουργούν, εφόσον κύρια δραστηριότητα αυτών είναι ο ανεφοδιασμός βενζινοκίνητων και/ή πετρελαιοκίνητων οχημάτων. Επισημαίνεται ότι, η βενζίνη UNL 100, αν και αποτελεί προϊόν, το οποίο εμπορεύεται η ΕΚΟ, δεν φαίνεται ότι είναι τόσο ευρέως διαδεδομένο στους καταναλωτές.

Η Επιτροπή επισήμανε ότι, οι εταιρείες πετρελαιοειδών μπορούν να προμηθεύσουν τα προϊόντα τους για ανεφοδιασμό μηχανοκίνητων οχημάτων των τελικών καταναλωτών μόνο μέσω των πρατηρίων πώλησης καυσίμων με τα οποία συνάπτουν σχετικές συμφωνίες προς το σκοπό αυτό.

Επιπρόσθετα, η Επιτροπή σε προηγούμενη απόφαση της με αριθμό 33/2013, ημερομηνίας 12/4/2013,¹³ είχε καθορίσει τη σχετική αγορά ως την αγορά της χονδρικής προμήθειας πετρελαιοειδών για διανομή μέσω πρατηρίων καυσίμων.

Η Επιτροπή έχοντας υπόψη της το αντικείμενο της καταγγελίας καθώς και τα πραγματικά γεγονότα της υπόθεσης καθώς και την καθοδήγηση που έλαβε από τις προαναφερθείσες αποφάσεις της Επιτροπής, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, η πρώτη σχετική αγορά προϊόντος / υπηρεσίας αφορά τη **χονδρική προμήθεια πετρελαιοειδών για διανομή τους μέσω πρατηρίων καυσίμων**, η οποία, δεν κρίνεται απαραίτητο στα πλαίσια της εν λόγω καταγγελίας, να διαχωριστεί περαιτέρω.

Περαιτέρω, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι πέραν των πετρελαιοειδών, η παρούσα υπόθεση σχετίζεται και με τη χονδρική προμήθεια λιπαντικών για διανομή τους μέσω πρατηρίων καυσίμων. Η ΕΚΟ, προμηθεύει το πρατήριο που διαχειρίζεται η εταιρεία Ντίνος Αποστόλου με λιπαντικά.

¹² Απόφαση Αρ. 70/2013, ημερομηνίας 7/11/2013, «Καταγγελία και αίτημα για λήψη προσωρινών μέτρων της εταιρείας Gkinis Petrol Station Ltd εναντίον της εταιρείας Hellenic Petroleum Cyprus Ltd (ΕΚΟ)».

¹³ Απόφαση αρ. 33/2013, ημερομηνίας 12/4/2013, «Καταγγελία και αίτημα για λήψη προσωρινών μέτρων του κ. Ανδρέα Καραγιώργη εναντίον των κ.κ. Petrolina (Holding) Public Ltd και Petrolina και/ή του Ομίλου Εταιρειών Λευκαρίτη και Petrolina».

Η Επιτροπή παρατηρεί ότι από τα στοιχεία της προκαταρκτικής έρευνας της υπόθεσης προέκυψε πως η χρήση των λιπαντικών σκοπεύει στην πρόληψη της φθοράς και της οξείδωσης, αλλά και του περιορισμού της διάβρωσης των λιπαινόμενων εξαρτημάτων κινητήρων ή / και άλλων μηχανικών μερών. Επίσης, μέσω της χρήσης των λιπαντικών επιτυγχάνεται η καλύτερη απόδοση των κινητήρων και άλλων μηχανικών μερών και η επιμήκυνση του χρόνου ζωής τους.¹⁴

Βάσει της απόφασης συγκέντρωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,¹⁵ «*Lubricants are blends of base oils and a number of chemical additives, each contributing their specific properties to the finished products*». Συνεπώς, τα λιπαντικά αποτελούνται γενικά κατά ένα μεγαλύτερο ποσοστό από ένα λάδι βάσης συν κάποια πρόσθετα που προσδίδουν επιθυμητά χαρακτηριστικά στο τελικό προϊόν.

Η Επιτροπή παρατηρεί ότι βάσει νομολογίας¹⁶ τα λιπαντικά διακρίνονται στις εξής επιμέρους σχετικές αγορές λόγω της διαφορετικής τους χρήσης και του χαμηλού βαθμού υποκατάστασης μεταξύ τους, κυρίως από την πλευρά της ζήτησης:

- Λιπαντικά αυτοκινήτου και μοτοσυκλέτας (ορυκτελαϊκής, ημισυνθετικής και συνθετικής βάσης), τα οποία χρησιμοποιούνται για την κάλυψη αναγκών λίπανσης διαφόρων τμημάτων των μηχανοκίνητων οχημάτων όπως π.χ. κινητήρα, κιβώτια ταχυτήτων και διαφορικά.
- Λιπαντικά ναυτιλίας (ορυκτελαϊκής, ημισυνθετικής και συνθετικής βάσης), τα οποία χρησιμοποιούνται για την κάλυψη των αναγκών λίπανσης των πλοίων¹⁷.
- Λιπαντικά αεροπορίας (ορυκτελαϊκής, ημισυνθετικής και συνθετικής βάσης), που χρησιμοποιούνται για την κάλυψη των αναγκών λίπανσης των αεροσκαφών και αεριωθούμενων.
- Λιπαντικά βιομηχανίας (ορυκτελαϊκής βάσης) που χρησιμοποιούνται για την κάλυψη αναγκών λίπανσης του παραγωγικού βιομηχανικού εξοπλισμού.

Στην προκειμένη υπόθεση η Ντίνος Αποστόλου εμπορεύεται μέσω του πρατηρίου της λιπαντικά για αυτοκίνητα και μοτοσυκλέτες.

Σε ό,τι αφορά τα κανάλια διανομής οι καταγγελλόμενες επιχειρήσεις ανέφεραν κατά το στάδιο της προκαταρκτικής έρευνας ότι οι πωλήσεις λιπαντικών στην Κύπρο γίνονται από όλα τα πρατήρια, τις ίδιες τις εταιρείες πετρελαιοειδών αλλά και από άλλες επιχειρήσεις (όπως εισαγωγείς εξαρτημάτων κλπ.). Οι πωλήσεις των πρατηρίων και εταιρειών πετρελαιοειδών υπολογίζονται στο 50% της αγοράς με το υπόλοιπο 50% να καλύπτεται από τις ανεξάρτητες επιχειρήσεις και ιδιώτες. Η διάθεση λιπαντικών γίνεται σε όλες τις συσκευασίες (1Λτ, 4Λτ, 20Λτ, 60Λτ και 205Λτ).

¹⁴ Βλ. απαντητική επιστολή ΕΚΟ ημερομηνίας 22/7/2019 και απόφαση συγκέντρωσης της Επιτροπής (ΕΠΑ) 31/2016, ημερομηνίας 22/12/2016.

¹⁵ Απόφαση συγκέντρωσης COMP/M.1891 - BP AMOCO / CASTROL σημ.8 ημερομηνίας 18.05.2000.

¹⁶ Βλέπε ενδεικτικά την απόφαση της Ελληνικής Επιτροπής Ανταγωνισμού 319/V/2006 και απόφαση συγκέντρωσης της Επιτροπής (ΕΠΑ) 31/2016 ημερομηνίας 22/12/2016.

¹⁷ Βλέπε ενδεικτικά απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής COMP/M.1891 – BP AMOCO / CASTROL.

Ως εκ των ανωτέρω, η Επιτροπή καταλήγει ότι η δεύτερη σχετική αγορά προϊόντος στην υπό κρίση υπόθεση αφορά την **αγορά χονδρικής προμήθειας λιπαντικών που προορίζονται για αυτοκίνητα και μοτοσυκλέτες (ορυκτελαϊκής, ημισυνθετικής και συνθετικής βάσης).**

6.2 Σχετική Γεωγραφική Αγορά

Η Επιτροπή σημειώνει πως σύμφωνα με την Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, όσον αφορά τον προσδιορισμό της σχετικής αγοράς για σκοπούς του κοινοτικού δικαίου του ανταγωνισμού:

*«η γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή όπου οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις συμμετέχουν στην προμήθεια και τη ζήτηση προϊόντων ή υπηρεσιών και οι όροι του ανταγωνισμού είναι επαρκώς ομοιογενείς και η οποία μπορεί να διακριθεί από γειτονικές κυρίως περιοχές, διότι στις εν λόγω περιοχές οι όροι του ανταγωνισμού διαφέρουν σημαντικά».*¹⁸

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι σύμφωνα με την Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,¹⁹ με τον ορισμό της αγοράς προσδιορίζονται τα όρια εντός των οποίων ασκείται ο ανταγωνισμός μεταξύ επιχειρήσεων. Κύριος σκοπός του προσδιορισμού της σχετικής αγοράς είναι να διαπιστώσει η Επιτροπή τους ανταγωνιστικούς περιορισμούς τους οποίους αντιμετωπίζουν οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις. Ο ορισμός μιας αγοράς, τόσο όσον αφορά τα προϊόντα όσο και τη γεωγραφική διάστασή της, έχει ως στόχο τον προσδιορισμό των πραγματικών ανταγωνιστών, οι οποίοι είναι σε θέση να επηρεάσουν τη συμπεριφορά των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων και να τις εμποδίσουν να ενεργούν ανεξάρτητα από τις πιέσεις που επιβάλλει ο πραγματικός ανταγωνισμός.

Η σχετική γεωγραφική αγορά ταυτίζεται με την περιοχή, μέσα στα όρια της οποίας δραστηριοποιούνται και ανταγωνίζονται (ή έχουν τη δυνατότητα να ανταγωνιστούν), οι επιχειρήσεις ως πωλητές ή αγοραστές των σχετικών προϊόντων ή υπηρεσιών.

Ενδεικτικά, η Επιτροπή σημειώνει τις αποφάσεις της ομόλογης Ελληνικής Αρχής, Ε.Α 242/III/2003 και Ε.Α 465/VI/2009 σύμφωνα με τις οποίες προκύπτει αναφορικά με την χονδρική προμήθεια πετρελαιοειδών, ότι ως σχετική γεωγραφική αγορά μπορεί να θεωρηθεί το σύνολο της ελληνικής επικράτειας.

Αναφορικά με τη σχετική αγορά της χονδρικής προμήθειας πετρελαιοειδών για διανομή τους μέσω πρατηρίων καυσίμων και την αγορά της χονδρικής προμήθειας λιπαντικών που προορίζονται για αυτοκίνητα και μοτοσυκλέτες (ορυκτελαϊκής, ημισυνθετικής και συνθετικής βάσης), η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η ΕΚΟ δραστηριοποιείται σε ολόκληρη την κυπριακή αγορά διαθέτοντας τα προϊόντα της σε ένα μεγάλο αριθμό πρατηρίων που φέρουν την επωνυμία της και που βρίσκονται σε όλες τις επαρχίες.

¹⁸ *Supra* υποσ. 11, Ανακοίνωση Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον καθορισμό της σχετικής αγοράς.

¹⁹ *Ibid*, παρά. 2.

Η καταγγέλλουσα στις θέσεις της ημερομηνίας 11/01/2021, κάνει αναφορά στην απόφαση της Επιτροπής υπ' αριθμό 33/2013 όπου η Επιτροπή έκρινε ως τη σχετική γεωγραφική αγορά αυτή που περιορίζεται σε χιλιομετρική απόσταση μικρότερη των 3 χλμ γύρω από πρατήριο καυσίμων, καθώς και στην απόφαση 70/2013 όπου η Επιτροπή έκρινε ως τη σχετική γεωγραφική αγορά αυτή που περιορίζεται σε χιλιομετρική απόσταση μικρότερη των 4 χλμ γύρω από πρατήριο καυσίμων.

Στην απόφαση με αριθμό 33/2013 αναφέρονται τα ακόλουθα:

«Συγκεκριμένα, η Επιτροπή άντλησε καθοδήγηση από έκθεση του OFT (Competition in the Supply of Petrol in the UK, May 1998) σε σχέση με την προμήθεια πετρελαιοειδών, όπου αναφέρεται: «The responses of the OFT's questionnaire for wholesalers and independent retailers suggest that, as far as individual retail site is concerned, it is operating in a local market». Επίσης, η Επιτροπή έλαβε υπόψη της κατ' αναλογία και την πρόσφατη έρευνα του OFT για τον γενικότερο τομέα των πετρελαιοειδών στο Ηνωμένο Βασίλειο (UK petrol and diesel market – An OFT Call for information, January 2013) όπου εξετάζεται, μεταξύ άλλων, και ο ανταγωνισμός των πρατηρίων σε τοπικές αγορές και όπου η αγορά ορίζεται για κάθε πρατήριο καυσίμων ως η περιοχή γύρω από το πρατήριο σε χρόνο οδήγησης μικρότερης ή ίσης των 10 λεπτών: «In the case of the data on the 18 local areas, it was possible to compute driving times from each site to surrounding ones. The limit on driving times – isochrones – was set to 10 minutes for forecourts in urban areas and 20 minutes for forecourts in rural areas». Επίσης, η Επιτροπή έκρινε ως καθοδηγητική κατ' αναλογία και σχετική έκθεση του Bundeskartellamt της Γερμανίας, όπου αναφέρεται σε σχέση με τον τομέα των πετρελαιοειδών (Fuel Sector Inquiry, Interim Report, June 2009): «Geographically, too, consumers' real alternatives are decisive for assessing competition under the demand substitutability principle. It must (still) be economically reasonable for them to purchase the products concerned in the area concerned. Accordingly, petrol station fuel markets are to be defined geographically as at least being no larger than Germany. In the Bundeskartellamt's view, however, the actual demand behaviour indicates a regional market definition. Demand behaviour can be approximated in terms of distance or accessibility in minutes by car. Defining regional markets by distance conforms to recognised practice (cf. Federal Court of Justice, Wirtschaft und Wettbewerb/E DE-R 1301, 1304 "Sanacorp/ANZAG"; Düsseldorf Higher Regional Court, Wirtschaft und Wettbewerb/E DE-R 1625-1631 "GfKKöthen"). The point of reference has to be an overall economic assessment of the actual market situation based on the demand side of the market and thus ultimately on the geographic substitution possibilities available to purchasers with regard to the economic good concerned». Η Επιτροπή επισημαίνει ότι στην εν λόγω έκθεση το Bundeskartellamt έχει χρησιμοποιήσει ένα υπόδειγμα το οποίο υπολογίζει τις εναλλακτικές επιλογές πρατηρίων καυσίμων στις οποίες ένας οδηγός μπορεί πραγματικά να έχει πρόσβαση μέσα σε ένα ορισμένο χρόνο οδήγησης από το κάθε υπό εξέταση πρατήριο καυσίμων. Το Bundeskartellamt επέλεξε το μέγιστο χρόνο οδήγησης των 30 λεπτών για αστικές περιοχές, παρόλο που παραδέχεται ότι αυτός είναι ένας ευρύς ορισμός της

αγοράς και, δεδομένου του ευρύ ορισμού της αγοράς, χρησιμοποιεί την απόσταση για να σταθμίσει την ένταση του ανταγωνισμού από πρατήρια τα οποία βρίσκονται σε διαφορετικές αποστάσεις. Η Επιτροπή σημειώνει επιπρόσθετα ότι και στην ακαδημαϊκή βιβλιογραφία χρησιμοποιείται η απόσταση οδήγησης ή ο χρόνος οδήγησης για να οριστεί η σχετική αγορά. Σε άρθρο τους στην *Χαρχα de Referencia En Economia Aplicada (XREAP)*, οι Jordi Perdiguero και Juan-Ramon Borell εφαρμόζουν το SSNIP test για τον ορισμό της αγοράς, κοιτάζοντας τον ανταγωνισμό πρατηρίων καυσίμων σε τοπικές αγορές της Ισπανίας. Συμπεραίνουν ότι η σχετική αγορά συμπεριλαμβάνει περιοχές σε απόσταση οδήγησης 5-6 λεπτά από το πρατήριο καυσίμων.» (Άλλα δύο χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι τα ακόλουθα: (1) Netz, J. and B. Taylor (2002). "Maximum or Minimum Differentiation? Location Patterns of Retail Outlets." *Review of Economics and Statistics* 89(2), 221-233. (2) Shepard, Andrea. "Price Discrimination and Retail Configuration." *Journal of Political Economy* 99(1991), 30-53.)

Επίσης η απόφαση με αριθμό 33/2013 της Επιτροπής αναφέρει:

«Η Επιτροπή καταλήγει ότι η σχετική γεωγραφική αγορά για την υπό εξέταση υπόθεση είναι ουσιαστικά η περιοχή του Δήμου Πάφου, και συγκεκριμένα η περιοχή εντός απόστασης οδήγησης μικρότερης των 3 χλμ από το πρατήριο του κ. Καραγιώργη. Σε αυτή συμπεριλαμβάνονται τα πρατήρια του Πίνακα 1. Η σχετική γεωγραφική αγορά ορίζεται ουσιαστικά η περιοχή στην οποία οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις/πρατήρια προβαίνουν σε προσφορά των υπηρεσιών τους υπό συνθήκες ανταγωνισμού επαρκώς ομοιογενείς και η οποία μπορεί να διακριθεί από γειτονικές περιοχές, ιδίως επειδή οι συνθήκες ανταγωνισμού στις περιοχές αυτές είναι αισθητά διαφορετικές. Βασικοί παράμετροι στην οριοθέτηση της εν λόγω αγοράς αποτελούν η πυκνότητα πληθυσμού της περιοχής, οι συνθήκες κυκλοφορίας οχημάτων στην περιοχή λόγω της σύνδεσης του οδικού δικτύου με την οδό Ευαγόρα Παλληκαρίδη, οι δυσκολίες πρόσβασης σε άλλες περιοχές λόγω γεωγραφικών αποστάσεων και το κόστος μετάβασης.

Ως εκ τούτου, η γεωγραφική αγορά συμπεριλαμβάνει τις περιοχές σε απόσταση οδήγησης μικρότερης των 3 χιλιομέτρων από το πρατήριο του κ. Καραγιώργη, στις οποίες βρίσκονται όλα τα πρατήρια του Δήμου Πάφου και το πρατήριο της Έμπας, το οποίο είναι στα όρια του Δήμου Πάφου και σε κοντινή απόσταση από το πρατήριο του κ. Καραγιώργη. Οι υπόλοιπες περιοχές της επαρχίας Πάφου θεωρούνται εκτός της σχετικής γεωγραφικής αγοράς διότι η απόσταση μεταξύ τους και του πρατηρίου του κ. Καραγιώργη επί της Οδού Ευαγόρα Παλληκαρίδη είναι αρκετά μεγάλη. Επίσης, δεν μπορεί να αγνοηθεί η ύπαρξη διαφορών μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών έτσι ώστε τα πρατήρια να αντιμετωπίζουν διαφορετικές συνθήκες ανταγωνισμού. Συγκεκριμένα, αναμένεται να υπάρξει μικρός αριθμός οδηγών οι οποίοι κατά τη διάρκεια του δρομολογίου τους συναντούν και πρατήρια σε αυτές τις μακρινές περιοχές και το πρατήριο του κ. Καραγιώργη, ενώ οι υπόλοιποι καταναλωτές οι οποίοι επιλέγουν το πρατήριο του κ. Καραγιώργη θα έχουν μεγάλο κόστος να βγουν εκτός της διαδρομής

τους για να επιλέξουν κάποιο πρατήριο από αυτές τις μακρινές περιοχές. Το ίδιο σκεπτικό ισχύει και για τις περιοχές εκτός της επαρχίας Πάφου.

Συνεπώς, η Επιτροπή καταλήγει ότι ως γεωγραφική αγορά καθορίζεται η περιοχή εντός των ορίων του Δήμου Πάφου και στα σύνορα αυτού και εντός απόστασης οδήγησης μικρότερης των 3 χιλιομέτρων από το πρατήριο του κ. Καραγιώργη.»

Στην απόφαση της Επιτροπής με αριθμό 70/2013 αναφέρονται τα ακόλουθα:

«Η Επιτροπή διαπίστωσε ότι το πρατήριο που διαχειριζόταν η εταιρεία Gkinis βρίσκεται σε κεντρική λεωφόρο της Λευκωσίας. Ως σχετικό έκρινε η Επιτροπή και το “Ολοκληρωμένο Σχέδιο Κινητικότητας Λευκωσίας” του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων το οποίο έχει εκδοθεί τον Νοέμβριο του 2010 και αναφέρει ότι η λεωφόρος Λεμεσού αποτελεί «Primary Arterial». Ειδικότερα, με το εν λόγω έγγραφο: «these streets are high-capacity streets with at least two lanes in each direction or one-way streets with at least two lanes; maximum speed limit of 50 km/h. These streets connect the City to the main motorways and other rural roadways. They intersect with primary collectors and secondary collectors with either traffic signals or roundabouts. Right turns are accomplished through designated right turn bays».

[...]

Συνεπώς, η Επιτροπή κατέληξε ότι ως γεωγραφική αγορά καθορίζεται η περιοχή εντός απόστασης οδήγησης μικρότερης των 4 χιλιομέτρων από το υπό εξέταση Πρατήριο, δηλαδή έως τα 3,9 χλμ. Εξάλλου, η Επιτροπή επεσήμανε ότι τυχόν συμπερίληψη των πρατηρίων που βρίσκονται σε απόσταση 4,1 – 5 χλμ δεν θα επηρέαζε την ανάλυση καθώς απλώς θα μείωνε τον αριθμό πρατηρίων που λειτουργεί η ΕΚΟ στην υπό εξέταση αγορά εφόσον θα αυξανόταν ο αριθμός των πρατηρίων των εταιρειών-ανταγωνιστών. Με βάση τη γεωγραφική κατανομή των πρατηρίων καυσίμων σε σχέση με τις αποστάσεις οδήγησης από το πρατήριο στα υπόλοιπα πρατήρια, η Επιτροπή έκρινε ότι η σχετική γεωγραφική αγορά θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει τα πρατήρια του Πίνακα 1 ανωτέρω, ήτοι τα πρατήρια εκείνα τα οποία βρίσκονται εντός απόστασης οδήγησης μικρότερης των 4 χλμ από το πρατήριο που λειτουργούσε η εταιρεία Gkinis.»

Από τα πιο πάνω στοιχεία που αναφέρονται στις εν λόγω αποφάσεις φαίνεται ότι ο ορισμός της σχετικής γεωγραφικής αγοράς δεν είναι απόλυτος, αλλά ποικίλει αναλόγως των συνθηκών, των περιστάσεων και των δεδομένων της κάθε υπόθεσης. Στις δύο αποφάσεις 33/2013 και 70/2013, η Επιτροπή έλαβε υπόψη τις ξεχωριστές συνθήκες της καθεμίας και αποφάσισε να θέσει διαφορετικό εύρος/ακτίνα χιλιομέτρων για κάθε περίπτωση. Είναι δε χαρακτηριστικό ότι ενώ στην απόφαση 70/2013 καταλήγει στη χιλιομετρική απόσταση των 4χλμ, μετά προσθέτει διευκρινίσεις και για την διευρυμένη απόσταση των 5χλμ. Επίσης, φαίνεται και μέσα από τα καθοδηγητικά στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν στις πιο πάνω αναφερόμενες αποφάσεις, ότι ενώ στην Γερμανία η οδηγική απόσταση που λήφθηκε υπόψη για τον ορισμό της γεωγραφικής αγοράς είναι τα 30 λεπτά, στην

Ισπανία ο αντίστοιχος οδηγικός χρόνος είναι τα 5-6 λεπτά παρόλο που δεν πρόκειται για χώρες με τεράστια διαφορά στην έκταση. Στο δε Ηνωμένο Βασίλειο, η οδηγική απόσταση ορίζεται στα 10 λεπτά για αστικές περιοχές και 20 λεπτά για τις επαρχίες.

Επίσης, η Επιτροπή αναφέρει και την απόφαση της με αριθμό 43/2014, η οποία είναι μεταγενέστερη και στην οποία η γεωγραφική αγορά ορίστηκε ως αυτή της επαρχίας Λεμεσού, χωρίς να τίθεται κανένας χιλιομετρικός περιορισμός. Συγκεκριμένα, η εν λόγω απόφαση αναφέρει:

«Αναφορικά με τη σχετική αγορά της χονδρικής προμήθειας πετρελαιοειδών για διανομή τους μέσω πρατηρίων καυσίμων από την εταιρεία ΕΚΟ, η Επιτροπή παρατηρεί ότι η ΕΚΟ δραστηριοποιείται σε ολόκληρη την κυπριακή αγορά διαθέτοντας τα πετρελαιοειδή σε ένα μεγάλο αριθμό πρατηρίων που φέρουν την επωνυμία της και που βρίσκονται σε όλες τις επαρχίες.

Ωστόσο, αν και το δίκτυο και η ανάπτυξη των δραστηριοτήτων της καταγγελλόμενης εταιρείας στη χονδρική προμήθεια πετρελαιοειδών προς τα πρατήρια της πραγματοποιείται σε όλη την κυπριακή αγορά υπό επαρκώς ομοιογενείς συνθήκες ανταγωνισμού, στην παρούσα καταγγελία, λαμβάνεται υπόψη το γεγονός ότι, η καταγγέλλουσα εταιρεία δραστηριοποιείται στη Λεμεσό και λόγω της συμβατικής της σχέσης με την ΕΚΟ, η προμήθεια των προϊόντων της γίνεται αποκλειστικά από την τελευταία. Περαιτέρω, η Επιτροπή παρατηρεί ότι, οι υπό εξέταση ισχυρισμοί της καταγγέλλουσας εταιρείας για διακριτική μεταχείριση αφορούν μεν τη χονδρική προμήθεια πετρελαιοειδών από την ΕΚΟ που πραγματοποιείται προς τα πρατήρια της R.A.M. Oil, αλλά τα αποτελέσματα/επηρεασμός, της κατ' ισχυρισμό συμπεριφοράς/πρακτικής της ΕΚΟ, λαμβάνουν χώρα για την καταγγέλλουσα εταιρεία στο επίπεδο που ανταγωνίζεται με την εταιρεία R.A. M. Oil στη Λεμεσό, στην αγορά επόμενου σταδίου, στη λιανική.

Επομένως, δεδομένων των πιο πάνω, η Επιτροπή θεωρεί ότι η κρινόμενη κατ' ισχυρισμό συμπεριφορά της ΕΚΟ στην αγορά της χονδρικής προμήθειας πετρελαιοειδών προς αυτήν, αφορά την τοπική αγορά της Λεμεσού και καταλήγει ότι, η γεωγραφική αγορά της χονδρικής προμήθειας πετρελαιοειδών για διανομή τους μέσω πρατηρίων καυσίμων αφορά την ευρύτερη περιοχή της πόλης Λεμεσού, όπου η ΕΚΟ προμηθεύει χονδρικώς τους μεταπωλητές της υπό επαρκώς ομοιογενείς όρους και η Goldhawk ανταγωνίζεται τα υπόλοιπα πρατήρια της ΕΚΟ. Οι επιχειρήσεις συμμετέχουν στην προμήθεια των πετρελαιοειδών από την συμβαλλόμενη με αυτές εταιρεία ΕΚΟ και οι όροι του ανταγωνισμού στην αγορά της λιανικής εμπορίας πετρελαιοειδών είναι επαρκώς ομοιογενείς στη χονδρική προμήθεια πετρελαιοειδών.»

Στόχος της Επιτροπής, μέσα από τις πιο πάνω αναφορές, είναι να δείξει ότι η γεωγραφική αγορά είναι μια έννοια δυναμική που μεταβάλλεται από υπόθεση σε υπόθεση αναλόγως των δεδομένων κάθε φορά και των μοναδικών συνθηκών που πρέπει να αντιμετωπιστούν σε κάθε περίπτωση. Πρέπει δε να τονιστεί σε απόλυτη συνάφεια με αυτή τη θέση, πόσο διαφορετική θα ήταν η εικόνα της

αγοράς αν στην περίπτωση της παρούσας υπόθεσης η χιλιομετρική απόσταση που ενδεχομένως να λαμβανόταν υπόψη από το πρατήριο της εταιρείας Ντίνος Αποστόλου θα ήταν τα 4 ή τα 5 χλμ²⁰. Στην πρώτη περίπτωση ακτίνας 4 χλμ θα ενέπιπταν 3 πρατήρια της επωνυμίας ΕΚΟ στο σύνολο των 6 πρατηρίων, ως παρουσιάζεται στον πιο κάτω πίνακα, ενώ στην δεύτερη περίπτωση ακτίνας 5 χλμ θα ενέπιπταν 4 πρατήρια της επωνυμίας ΕΚΟ στο σύνολο των 13 πρατηρίων.

A/A	BRAND	COMPANY	ADDRESS	AREA	KM
1	EKO	ΝΤΙΝΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΛΙΜΙΤΕΔ	Ηλία Καννάουρου 20 Τ.Κ 4187 τηλ: 25391284	Ύψωνας	0
2	LUKOIL	N.P.M. GABRIEL LIMITED	Ηλία Καννάουρου 64 Τ.Κ 4188 τηλ: 25714801	Ύψωνας	0,1
3	EKO	R.A.M. OIL CYPRUS LIMITED	Αγίου Γεωργίου 99 Τ.Κ 4180 τηλ: 25390691	Ύψωνας	0,6
4	PETROLINA	PETROLINA (HOLDINGS) PUBLIC LIMITED	Κάθετος Δρόμος Νέου Λιμανιού Τ.Κ 4150 τηλ: 25715042	Κάτω Πολεμίδα	2,8
5	EKO	R.A.M. OIL CYPRUS LIMITED	Κάθετος Δρόμος Νέου Λιμανιού Τ.Κ 4150 τηλ: 25391801	Κάτω Πολεμίδα	3
6	PETROLINA	ΤΟΥΜΠΑΣ ΧΑΡΗΣ	Αποστόλου Λουκά 66 Τ.Κ 4632 τηλ: 25932566	Κολόσσι	3,5
7	PETROLINA	PETROLINA (HOLDINGS) PUBLIC LIMITED	Πάφου 33 Τ.Κ 3052 τηλ: 25571717	Λεμεσός	4,4
8	SHELL	CORAL ENERGY PRODUCTS CYPRUS LTD	Πάφου 37 Τ.Κ 3052 τηλ: 25566155	Λεμεσός	4,5
9	ESSO	DEMETRIS XANDRIS DEVELOPMENTS LTD	Πάφου 26 Τ.Κ 4607 τηλ: 25221010	Πισσούρι	4,6
10	ESSO	A & K PAVLOU TRADING LIMITED	Πάφου 21 Τ.Κ 3052 τηλ: 25562279	Λεμεσός	4,7

²⁰ Χιλιομετρικές αποστάσεις από google maps

11	EKO	ΑΝΔΡΕΑΣ ΧΡ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ & ΥΙΟΣ ΛΙΜΙΤΕΔ	Λεωφ. Σπ. Κυπριανού 28 Τ.Κ 4154 τηλ: 25822228	Κάτω Πολεμίδα	4,7
12	SHELL	ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΚΟΜΠΟΣ & ΥΙΟΙ ΛΙΜΙΤΕΔ	Λεωφ. Ομονοίας 32 Τ.Κ 3052 τηλ: 25569893	Λεμεσός	4,7
13	EKO	ΝΙΚΟΛΑΣ ΜΟΡΑΡΗΣ	Πάφου 11 Τ.Κ 3052 τηλ: 25563791	Λεμεσός	4,8

Σε κάθε περίπτωση όμως, σε όλες τις πιο πάνω καθοδηγητικές αναφορές των αποφάσεων της Επιτροπής γίνεται σαφής αναφορά ότι η γεωγραφική αγορά ως ορίστηκε, είχε σκοπό να δείξει τον ανταγωνισμό στο επίπεδο της λιανικής πώλησης πετρελαιοειδών σε επίπεδο πρατηρίου. Για παράδειγμα, η έκθεση του OFT (Competition in the Supply of Petrol in the UK, May 1998) αναφέρει «*The responses of the OFT's questionnaire for wholesalers and independent retailers suggest that, **as far as individual retail site is concerned, it is operating in a local market***». (έμφαση της Επιτροπής). Επίσης, η σχετική έκθεση του BundesKartellamt της Γερμανίας, αναφέρεται στις επιλογές των καταναλωτών σε σχέση με τον τομέα των πετρελαιοειδών (Fuel Sector Inquiry, Interim Report, June 2009): «*Geographically, too, **consumers' real alternatives** are decisive for assessing competition under the **demand substitutability principle**. It must (still) be economically reasonable for them to purchase the products concerned in the area concerned....*» (έμφαση της Επιτροπής). Τέλος στο άρθρο τους στην Χarxa de Referencia En Economia Aplicada (XREAP), οι Jordi Perdiguero και Juan-Ramon Borell κοιτάζουν τον ανταγωνισμό πρατηρίων καυσίμων σε τοπικές αγορές της Ισπανίας.

Συνεπώς, αν η καταγγέλλουσα ανταγωνίζεται τα κοντινά της πρατήρια, αυτό δεν έχει σχέση με τα δεδομένα της καταγγελίας, τα οποία αναφέρονται στο προηγούμενο επίπεδο της αγοράς, ήτοι τη χονδρική προμήθεια πετρελαιοειδών ή/και λιπαντικών από την εταιρεία ΕΚΟ προς τα πρατήρια, καθώς και τις ισχυριζόμενες καταχρηστικές πρακτικές από πλευράς της ΕΚΟ. Εξάλλου υπενθυμίζεται ότι «Ο ορισμός μιας αγοράς, τόσο όσον αφορά τα προϊόντα όσο και τη γεωγραφική διάστασή της, έχει ως στόχο τον προσδιορισμό των πραγματικών ανταγωνιστών, οι οποίοι είναι σε θέση να επηρεάσουν τη συμπεριφορά των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων και να τις εμποδίσουν να ενεργούν ανεξάρτητα από τις πιέσεις που επιβάλλει ο πραγματικός ανταγωνισμός. Από την άποψη αυτή, ο ορισμός της αγοράς καθιστά δυνατό, μεταξύ άλλων, να υπολογιστούν τα μερίδια αγοράς, τα οποία προσφέρουν χρήσιμες πληροφορίες σχετικά με τη δύναμη στην αγορά για την αξιολόγηση μιας δεσπόζουσας θέσης ή για την εφαρμογή του άρθρου 85.»²¹ (υπογράμμιση της Επιτροπής) Η

²¹ Ανακοίνωση της Επιτροπής όσον αφορά τον ορισμό της σχετικής αγοράς για τους σκοπούς του κοινοτικού δικαίου ανταγωνισμού Επίσημη Εφημερίδα αριθ. C 372 της 09/12/1997 σ. 0005 - 0013

Επιτροπή επαναλαμβάνει ότι: «*Η σχετική γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή όπου οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις συμμετέχουν στην προμήθεια προϊόντων ή υπηρεσιών και οι όροι του ανταγωνισμού είναι επαρκώς ομοιογενείς και η οποία μπορεί να διακριθεί από γειτονικές κυρίως περιοχές, διότι στις εν λόγω περιοχές οι όροι του ανταγωνισμού διαφέρουν σημαντικά.*» Η Επιτροπή τονίζει ότι τα προϊόντα που παρέχει η ΕΚΟ, δεν μπορούν να επηρεάζονται από τοπικές προτιμήσεις καθότι οι συνθήκες της αγοράς είναι ομοειδείς Παγκύπρια. Τα χαρακτηριστικά των προϊόντων που παρέχει η ΕΚΟ δεν επηρεάζονται από την απόσταση, όπως θα μπορούσε να συμβαίνει στην περίπτωση του σκυροδέματος, ούτε και διαφοροποιούνται αισθητά οι τιμές τους από περιοχή σε περιοχή, αλλά ούτε και διέπονται από διαφορετικές νομικές ρυθμίσεις και απαιτήσεις, για παράδειγμα αναφορικά με εισαγωγικούς δασμούς, άδειες χρήσης, ρυθμιστικές εγκρίσεις και άλλα, ώστε να πρέπει να ληφθούν υπόψη οι τοπικές αυτές διαφοροποιήσεις.

Στην παρούσα υπόθεση η σχετική αγορά έχει οριστεί ως (α) η χονδρική προμήθεια πετρελαιοειδών για διανομή τους μέσω πρατηρίων καυσίμων και (β) η αγορά χονδρικής προμήθειας λιπαντικών που προορίζονται για αυτοκίνητα και μοτοσυκλέτες (ορυκτελαϊκής, ημισυνθετικής και συνθετικής βάσης). Στο πλαίσιο του αναφερόμενου ορισμού, η Επιτροπή κρίνει ότι η γεωγραφική αγορά ορθώς ορίζεται ως η περιοχή, μέσα στα όρια της οποίας δραστηριοποιούνται και ανταγωνίζονται (ή έχουν τη δυνατότητα να ανταγωνιστούν), οι επιχειρήσεις αυτού του επιπέδου της αγοράς, δηλαδή της χονδρικής προμήθειας των πιο πάνω προϊόντων, και όχι η περιοχή εντός της οποίας δραστηριοποιούνται οι πελάτες τους. Η Επιτροπή κρίνει αν η εταιρεία ΕΚΟ έχει δεσπόζουσα θέση στην υπό εξέταση αγορά και όχι τη θέση που έχει η εταιρεία ΕΚΟ στην αγορά που δραστηριοποιείται η καταγγέλλουσα, ήτοι την αγορά επόμενου σταδίου.

Αναφορικά με τον ισχυρισμό της καταγγέλλουσας περί έλλειψης σχετικότητας των αποφάσεων της Ελληνικής Αρχής Ε.Α 242/III/2003 και Ε.Α 465/VI/2009, σύμφωνα με τις οποίες προκύπτει αναφορικά με τη χονδρική προμήθεια πετρελαιοειδών, ότι ως σχετική γεωγραφική αγορά μπορεί να θεωρηθεί το σύνολο της ελληνικής επικράτειας, η Επιτροπή αναφέρει από τη μία, ότι αυτό συνηγορεί με τη θέση της ότι κάθε υπόθεση εξετάζεται στη βάση των δικών της δεδομένων, ισχυρισμών και συνθηκών και από την άλλη, ότι σε μία υπόθεση τα δεδομένα δεν μπορούν να είναι πανομοιότυπα με αυτά σε άλλη υπόθεση, οπότε κάποια στοιχεία λαμβάνονται υπόψη πάντα κατ' αναλογία και εξετάζονται κατά περίπτωση, χωρίς να παραγνωρίζονται παντελώς.

Με βάση την Ε.Α 465/VI/2009, η ελληνική πετρελαϊκή αγορά, σύμφωνα με την ισχύουσα ελληνική νομοθεσία, χωρίζεται σε τρία επίπεδα: α) Διύλισης, β) Εμπορίας και γ) Λιανικής διάθεσης. Η Επιτροπή παραθέτει το πιο κάτω απόσπασμα στο οποίο διαφαίνεται ο σαφής διαχωρισμός που γίνεται στον ορισμό της γεωγραφικής αγοράς αναφορικά με το επίπεδο της χονδρικής εμπορίας και το επίπεδο της λιανικής διάθεσης.

*«34) Σε επίπεδο **χονδρικής εμπορίας**, η δυνατότητα ενός τοπικού μονοπωλητή να*

εκμεταλλευτεί τη γεωγραφική του θέση περιορίζεται από τον δυνητικό ανταγωνισμό που ασκείται από άλλους χονδρέμπορους σε γειτονικές περιοχές. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι παρόλο που στην Ελλάδα λειτουργούν δύο μόνο εταιρίες διύλισης (ΕΛΠΕ και Motor Oil Hellas ή ΜΟΗ), η δυνατότητα εναλλαγής προμήθειας (swapping activity) μεταξύ των εταιριών διύλισης διευκολύνει την επέκταση της δραστηριότητας των εταιριών εμπορίας (χονδρέμποροι) με σημαντικά πλεονεκτήματα κόστους, γεγονός που τους επιτρέπει να λειτουργούν πανελλαδικά παρόλο που σε μερικές περιοχές της χώρας (νομοί) ορισμένες εταιρίες εμπορίας έχουν μεγαλύτερη παρουσία σε σχέση με άλλες. Το γεγονός ότι σε αρκετές περιπτώσεις, μια εταιρία εμπορίας η οποία διαθέτει αποθηκευτικούς χώρους σε μια γεωγραφική περιοχή (νομός) εξυπηρετεί και άλλες εταιρίες εμπορίας, παρέχει δηλαδή σε αυτές πρόσβαση για την αποθήκευση και διακίνηση των καυσίμων, αποτελεί ισχυρή ένδειξη ότι υπάρχει δυνατότητα ανταγωνισμού μεταξύ των εταιριών εμπορίας σε όλη την ελληνική επικράτεια, δηλαδή δεν υφίσταται ανάγκη αποθηκευτικών χώρων για επέκταση σε μία περιοχή. Επομένως, σε επίπεδο χονδρικής διάθεσης υγρών καυσίμων ως σχετική γεωγραφική αγορά μπορεί να θεωρηθεί η ελληνική επικράτεια.

35) Στο συμπέρασμα ότι η γεωγραφική αγορά είναι η ελληνική επικράτεια, συνηγορεί και η διαπίστωση ότι οι εταιρίες εμπορίας εξαιτίας αντικειμενικών δυσκολιών που συνδέονται με την υποχρέωση τήρησης αποθεμάτων ασφαλείας εντός της ελληνικής επικράτειας, σε ελάχιστες περιπτώσεις εισάγουν πετρελαιοειδή από το εξωτερικό. Με βάση τα ανωτέρω, προκύπτει ότι σε επίπεδο χονδρικής, ως σχετική γεωγραφική αγορά, μπορεί να θεωρηθεί για τους λόγους που αναφέρθηκαν το σύνολο της ελληνικής επικράτειας (βλ. Ε.Α 421/IV/2008).

36) Σε επίπεδο **λιανικής διάθεσης**, η σχετική γεωγραφική αγορά μπορεί θεωρητικά να περικλείει το σύνολο της χώρας. Αυτό συμβαίνει καθώς σε μια μικρή αλλά σημαντική μη-παροδική αύξηση της τιμής των υγρών καυσίμων σε μια γεωγραφική περιοχή (νομός ή περιφέρεια), οι καταναλωτές μπορούν μεν μέσω της αλυσίδας υποκατάστασης (chain of substitution) να οδηγηθούν σε φθηνότερα πρατήρια σε άλλη γεωγραφική περιοχή.

Ωστόσο τονίζεται ότι προϋπόθεση για να επιτευχθεί κάτι τέτοιο είναι τα σχετικά κόστη

που επιβαρύνουν τον καταναλωτή με αυτή του την απόφαση (χρόνος, έξοδα μετακίνησης, κ.λ.π) να είναι μικρότερα από το κόστος αγοράς του ίδιου του καυσίμου, γεγονός που δεν συμβαίνει στις περισσότερες περιπτώσεις (αραιοκατοικημένοι νομοί, νομοί με μικρό αριθμό πρατηρίων και ανεπαρκές οδικό δίκτυο). Αυτό έχει σαν συνέπεια ο ανταγωνισμός που αναπτύσσεται σε επίπεδο λιανικής, να θεωρείται «τοπικός» (localised). Σύμφωνα και με προηγούμενη απόφαση της Ε.Α, σε επίπεδο λιανικής εμπορίας, η σχετική γεωγραφική αγορά, περιορίζεται σε τοπικό επίπεδο (σε συγκεκριμένη –περιορισμένη χιλιομετρική απόσταση από το πρατήριο (ΕΑ 236/IV/2004). Για τους σκοπούς της παρούσας συγκέντρωσης, η σχετική γεωγραφική αγορά στο στάδιο της λιανικής διάθεσης (πρατήρια) ορίζεται σε επίπεδο νομού. Στο συμπέρασμα αυτό συνηγορούν οι κάτωθι παράγοντες: α) Οι εταιρίες εμπορίας καταρτίζουν τις ονομαστικές τιμές τιμοκαταλόγου (αρχικές τιμές)

ανά νομό και στη συνέχεια διαμορφώνεται η τελική (καθαρή) τιμή χονδρικής ανά πρατήριο, η οποία λαμβάνει υπόψη τις τυχόν εκπτώσεις (τιμολογίου και όγκου) που χορηγούν οι εταιρίες, β) Υφίστανται σημαντικές αποκλίσεις μέσω των τιμών μεταξύ των νομών σε επίπεδο λιανικής διάθεσης, οι οποίες στην αγορά της βενζίνης φθάνουν μέχρι και 19.4%, γ) Παρουσιάζονται σημαντικές διαφορές (αποκλίσεις) στα μερίδια αγοράς των δύο εμπλεκόμενων εταιριών (ΕΚΟ και ΒΡ), οι οποίες για τη σχετική αγορά της βενζίνης κυμαίνονται στο διάστημα από 0.18 ποσοστιαίες μονάδες έως 31.8 ποσοστιαίες μονάδες (βλ. Παράρτημα, Πίνακας 7), δ) Η μορφολογία του εδάφους της

ελληνικής αγοράς δεν επιτρέπει ιδίως τις νησιωτικές περιοχές να ενταχθούν στην ίδια

σχετική αγορά με την ηπειρωτική χώρα καθώς οι συνθήκες ανταγωνισμού είναι διαφορετικές κυρίως λόγω του μεταφορικού κόστους.

[...]

38) Συνεπώς, με βάση την ανωτέρω ανάλυση και για τους σκοπούς της παρούσας συγκέντρωσης, ως σχετική γεωγραφική αγορά στα στάδια της διύλισης και χονδρικής εμπορίας ορίζεται η ελληνική επικράτεια. Εντούτοις, η σχετική γεωγραφική αγορά στο στάδιο της λιανικής διάθεσης μπορεί να ορισθεί στενότερα (νομός, ευρύτερη γεωγραφική περιοχή), καθώς οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις συμμετέχουν στην προμήθεια προϊόντων ή υπηρεσιών, οι όροι του ανταγωνισμού είναι επαρκώς ομοιογενείς και η εν λόγω περιοχή δύναται να διακριθεί από άλλες περιοχές, διότι οι όροι του ανταγωνισμού διαφέρουν σημαντικά.»

Αναλόγως, στην απόφαση Ε.Α 242/III/2003 γίνεται λόγος για εθνική αγορά στο θέμα που αφορά εκπτώσεις σε πωλήσεις προς εταιρείες εμπορίας πετρελαιοειδών που είναι πελάτες των ΕΛΠΕ.

Επομένως, λαμβάνοντας υπόψη πως το δίκτυο και η ανάπτυξη των δραστηριοτήτων της καταγγελλόμενης εταιρείας στη χονδρική προμήθεια πετρελαιοειδών και λιπαντικών προς τα πρατήρια της πραγματοποιείται σε όλη την κυπριακή αγορά υπό επαρκώς ομοιογενείς συνθήκες ανταγωνισμού και στη βάση των ανωτέρω, η Επιτροπή καταλήγει ότι ως γεωγραφική αγορά μπορεί να ορισθεί το σύνολο των περιοχών που τελούν υπό τον αποτελεσματικό έλεγχο της κυβέρνησης της Κυπριακής Δημοκρατίας, όπου η ΕΚΟ προμηθεύει χονδρικώς τους μεταπωλητές της υπό επαρκώς ομοιογενείς όρους.

6.3 Ουσιώδης χρόνος

Ο ουσιώδης χρόνος της έρευνας αφορά τα έτη 2014-2017. Συγκεκριμένα, το έτος 2014 είναι ενδεικτικό της κατ' ισχυρισμόν πολιτικής χαμηλής κερδοφορίας της RAMOIL η οποία κατά την καταγγέλλουσα εξασφαλίζει συνεχή πίεση στα πρατήρια παγκυπρίως και διασφαλίζει κέρδος για την ΕΚΟ, από την άλλη, το 2016 είναι το έτος που έλαβε χώρα η διακοπή προμήθειας λιπαντικών σε βαρέλι και έγιναν οι πλείστες συζητήσεις για την αναβάθμιση του πρατηρίου της Ντίνοσ Αποστόλου, ενώ το 2017 είναι το έτος που υποβλήθηκε η καταγγελία και λήφθηκε η απόφαση της Επιτροπής για διεξαγωγή της έρευνας και συγκεκριμένα στις 19/10/2017.

6.4 Δομή Αγοράς

Η Επιτροπή, παρατηρεί ότι βάσει της προκαταρκτικής έρευνας που διενεργήθηκε από την Υπηρεσία, προκύπτει ότι η εταιρεία ΕΠΚ δραστηριοποιείται στην αποθήκευση, διακίνηση και εμπορία υγρών καυσίμων, λιπαντικών και υγραερίου σε εμπορικούς και βιομηχανικούς πελάτες. Ταυτόχρονα η ΕΠΚ διαθέτει στο ευρύτερο κοινό όλα τα προϊόντα της μέσω ενός δικτύου 94 πρατηρίων²² με την εμπορική επωνυμία ΕΚΟ. Η υποδομή της εταιρείας αποτελείται από:

- 94 πρατήρια.
- Ιδιόκτητα γραφεία στην Λάρνακα.
- Ενοικιαζόμενα γραφεία στη Λευκωσία.
- Δεξαμενές αποθήκευσης καυσίμων στη Λάρνακα.
- Σταθμό φόρτωσης βυτιοφόρων οχημάτων.
- Εμφιαλωτήριο υγραερίου – σταθμός φιαλών και φόρτωση χύμα υγραερίου (LPG) σε βυτιοφόρα.
- 5 βυτιοφόρα για τη μεταφορά υγραερίου συνολικής χωρητικότητας 80000 λίτρων.
- Αποθήκες λιπαντικών.²³

Σημειώνεται ότι ορισμένα από τα πρατήρια ΕΚΟ ανήκουν στην θυγατρική RAMOIL και τα υπόλοιπα τα διαχειρίζονται συμβαλλόμενοι με την ΕΚΟ πρατηριούχοι.

Ο κλάδος πετρελαιοειδών σε πρατήρια βενζίνης χαρακτηρίζεται από τη διάθεση των ακόλουθων υγρών καυσίμων:

- αμόλυβδη βενζίνη 95 οκτανίων
- αμόλυβδη βενζίνη 98 οκτανίων
- πετρέλαιο κίνησης LS
- πετρέλαιο θέρμανσης
- αγροτικό πετρέλαιο και
- κηροζίνη

Στην Κύπρο, σύμφωνα με την ΕΚΟ²⁴, εκτός από την ίδια δραστηριοποιούνται οι ακόλουθες εταιρείες πετρελαιοειδών:

²² Σύμφωνα με στοιχεία από την ιστοσελίδα της εταιρείας (2019) και στοιχεία από τον καταγγέλλοντα (2017)

²³ <http://www.eko.com.cy/i-etairia-mas/i-istoria-mas/>

²⁴ Απαντήσεις ΕΚΟ 22/7/2019, ερ 306 τομ 5

- Petrolina (Holdings) Public Ltd
- ExxonMobil Cyprus Ltd
- Coral Energy Products Cyprus Ltd
- Staroil Cyprus Ltd
- Fill N Go Stations Ltd
- Total Plus.

Σύμφωνα με το παρατηρητήριο τιμών του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας,²⁵ οι εμπορικές επωνυμίες στα πρατήρια καυσίμων της Κυπριακής Δημοκρατίας είναι οι ακόλουθες: Agip, ENI, Petrolina (της εταιρείας Petrolina (Holdings) Public Ltd), ΕΚΟ (της εταιρείας ΕΠΚ), ESSO (της εταιρείας ExxonMobil Cyprus Limited), Fill n Go (του Michaelas Group), Lukoil, Shell, Total Plus (της εταιρείας Coral Energy Products Cyprus Ltd), Staroil (της εταιρείας Staroil Cyprus Ltd).

Με βάση στοιχεία από την έκθεση <https://www.fuelseurope.eu/wp-content/uploads/FuelsEurope-Statistical-Report-2018.pdf> στην Κύπρο, το 2017 υπήρχαν 310 πρατήρια, πράγμα που σημαίνει πως η ΕΚΟ, σε αριθμό πρατηρίων, κατείχε περίπου το 30,3% της αγοράς (=94/310).

Η Επιτροπή παρατηρεί ότι σύμφωνα με την ΕΚΟ, τα στοιχεία των συνολικών αγορών των πρατηρίων στην Κύπρο δημοσιεύονται από το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας σε μηνιαία βάση και αντιπαραβάλλονται σε σύγκριση με τις πωλήσεις της εταιρείας προς τα πρατήρια και προκύπτει το μερίδιο της συγκεκριμένης αγοράς:

ΕΤΟΣ	ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΕΚΟ (ΜΤ)	ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΣΥΝΟΛΟΥ ΑΓΟΡΑΣ (ΜΤ)	ΜΕΡΙΔΙΟ ΑΓΟΡΑΣ ΕΚΟ %
2014	{...}	{...}	(30-40]%
2015	{...}	{...}	(30-40]%
2016	{...}	{...}	(30-40]%
2017	{...}	{...}	(30-40]%

Η Επιτροπή προέβη σε υπολογισμό των μεριδίων αγοράς χρησιμοποιώντας τα δεδομένα από τη Στατιστική Υπηρεσία για πωλήσεις πετρελαιοειδών σε Μετρικούς Τόνους αναφορικά με τις εταιρείες πετρελαιοειδών και τις πωλήσεις τους από πρατήρια καυσίμων. Για να μπορέσει να εκτιμήσει τα μερίδια αγοράς στο επίπεδο της χονδρικής πώλησης, η Επιτροπή χρησιμοποίησε τις πωλήσεις από πρατήρια βενζίνης, όπως αναφέρονται στη Στατιστική Υπηρεσία, προσθέτοντας το απόθεμα τέλους έτους, καθότι αφορά αγορές που έγιναν από τα πρατήρια σε επίπεδο χονδρικής και αφαιρώντας από

²⁵ https://mobile.eservices.cyprus.gov.cy/mcit_ccpr/PBL_MCIT_PetroleumPrices

τις πωλήσεις των πρατηρίων τα λίτρα που αφορούσαν αγορές της προηγούμενης χρονιάς, δηλαδή το απόθεμα τέλους του προηγούμενου έτους:

ΕΤΟΣ	ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΕΚΟ (ΜΤ)	ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΣΥΝΟΛΟΥ ΑΓΟΡΑΣ (ΜΤ)	ΜΕΡΙΔΙΟ ΑΓΟΡΑΣ ΕΚΟ %
2014	{...}	611.672	(30-40]%
2015	{...}	641.979	(30-40]%
2016	{...}	688.150	(30-40]%
2017	{...}	689.364	(30-40]%

Με βάση τα πιο πάνω στοιχεία, παρουσιάζεται μικρή απόκλιση από τα στοιχεία που απέστειλε η ίδια η εταιρεία ΕΚΟ, της οποίας το μερίδιο φαίνεται να παραμένει σταθερό γύρω στο (30-40] % για τα υπό εξέταση έτη.

Αναφορικά με τις πωλήσεις λιπαντικών στην Κύπρο, σύμφωνα με την ΕΚΟ, αυτές γίνονται από όλα τα πρατήρια, τις ίδιες τις εταιρείες πετρελαιοειδών αλλά και από άλλες επιχειρήσεις (όπως εισαγωγείς εξαρτημάτων κλπ). Τα λιπαντικά διακρίνονται βάσει νομολογίας, στις εξής επιμέρους κατηγορίες λόγω της διαφορετικής τους χρήσης και του χαμηλού βαθμού υποκατάστασης μεταξύ τους, κυρίως από την πλευρά της ζήτησης:

- Λιπαντικά αυτοκινήτου και μοτοσυκλέτας (ορυκτελαϊκής, ημισυνθετικής και συνθετικής βάσης).
- Λιπαντικά ναυτιλίας (ορυκτελαϊκής, ημισυνθετικής και συνθετικής βάσης).
- Λιπαντικά αεροπορίας (ορυκτελαϊκής, ημισυνθετικής και συνθετικής βάσης).
- Λιπαντικά βιομηχανίας (ορυκτελαϊκής βάσης).

Σύμφωνα με την ΕΚΟ, οι πωλήσεις των πρατηρίων και εταιρειών πετρελαιοειδών υπολογίζονται στο 50% της αγοράς, με το υπόλοιπο 50% να καλύπτεται από τις ανεξάρτητες επιχειρήσεις και ιδιώτες. Το ποσοστό αυτό επιβεβαιώνεται κατά προσέγγιση, με βάση τα στοιχεία από τη Στατιστική Υπηρεσία, αν συγκρίνει κανείς το σύνολο των εισαγωγών λιπαντικών (σε όγκο) με τις πωλήσεις λιπαντικών από τις εταιρείες πετρελαιοειδών (σε όγκο).

Με βάση τους υπολογισμούς της, η ΕΚΟ, παρουσίασε τα πιο κάτω μερίδια σχετικά με τις πωλήσεις λιπαντικών:

ΑΓΟΡΑ ΑΠΟ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΕΚΟ			
ΕΤΟΣ	ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΜΕΓΕΘΟΥΣ ΑΓΟΡΑΣ (ΜΤ)	ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ ΕΚΟ (ΜΤ)	ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΜΕΡΙΔΙΟ ΑΓΟΡΑΣ ΕΚΟ %
2014	4500	{...}	(10-20]%
2015	4500	{...}	(10-20]%
2016	5000	{...}	(10-20]%
2017	5000	{...}	(20-30]%

Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι βάσει των στοιχείων της Στατιστικής Υπηρεσίας Κύπρου, αναφορικά με τα έτη 2014-2017 και τις πωλούμενες ποσότητες λιπαντικών από τις εταιρείες πετρελαιοειδών, προκύπτουν τα πιο κάτω μερίδια:

ΑΓΟΡΑ ΑΠΟ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ			
ΕΤΟΣ	ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΜΕΓΕΘΟΥΣ ΑΓΟΡΑΣ (ΜΤ)	ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ ΕΚΟ (ΜΤ)	ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΜΕΡΙΔΙΟ ΑΓΟΡΑΣ ΕΚΟ %
2014	4072	{...}	(10-20]%
2015	4140	{...}	(10-20]%
2016	3687	{...}	(20-30]%
2017	3695	{...}	(30-40]%

Αν και παρουσιάζεται μια απόκλιση στις εκτιμήσεις ειδικά για τα έτη 2016 και 2017, αυτή δεν φαίνεται αρκετή ώστε να επηρεάσει την ανάλυση της Επιτροπής.

Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι η σχετική αγορά αφορά τα λιπαντικά για μηχανοκίνητα οχήματα, η Επιτροπή επεδίωξε μια πιο εξειδικευμένη προσέγγιση στον υπολογισμό των μεριδίων αγοράς. Εντοπίζοντας κατά προσέγγιση, από τη Στατιστική Υπηρεσία τις κατηγορίες εισαγωγής λιπαντικών που περιλαμβάνουν τα λιπαντικά για μηχανοκίνητα οχήματα και συγκεκριμένα για τους κωδικούς 27101981 (Λάδια κινητήρων, λάδια συμπιεστών, λάδια στροβίλων) και 27101987 (Λάδια κιβωτίων ταχυτήτων), προκύπτουν τα πιο κάτω στοιχεία:

ΑΓΟΡΑ ΑΠΟ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΓΙΑ ΜΗΧΑΝΟΜΙΚΗΤΑ ΟΧΗΜΑΤΑ			
ΕΤΟΣ	ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΜΕΓΕΘΟΥΣ ΑΓΟΡΑΣ (ΜΤ)	ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ ΕΚΟ (ΜΤ)	ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΜΕΡΙΔΙΟ ΑΓΟΡΑΣ ΕΚΟ %
2014	4689	{...}	(10-20]%
2015	4943	{...}	(10-20]%
2016	4780	{...}	(10-20]%
2017	4844	{...}	(10-20]%

Σημειώνεται ότι η ΕΚΟ, με βάση την ίδια εκτίμηση αγοράς που χρησιμοποίησε και για τον υπολογισμό των μεριδίων στην ολόκληρη των λιπαντικών, παρουσιάζει τα πιο κάτω μερίδια αγοράς για μηχανοκίνητα οχήματα.

ΑΓΟΡΑ ΑΠΟ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΕΚΟ			
ΕΤΟΣ	ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΜΕΓΕΘΟΥΣ ΑΓΟΡΑΣ (ΜΤ)	ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ ΕΚΟ (ΜΤ)	ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΜΕΡΙΔΙΟ ΑΓΟΡΑΣ ΕΚΟ %
2014	4500	{...}	(10-20]%
2015	4500	{...}	(10-20]%
2016	5000	{...}	(10-20]%
2017	5000	{...}	(10-20]%

Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι και σε αυτή την περίπτωση τα μερίδια αγοράς με βάση τις δυο διαφορετικές μεθόδους υπολογισμού παρουσιάζουν μικρές διαφορές.

7. ΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

7.1 Έννομο Συμφέρον

Βάσει του άρθρου 35(1) και (2) του Νόμου, δικαίωμα καταγγελίας πιθανών παραβάσεων του Νόμου, έχει οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο έχει έννομο προς τούτο συμφέρον. Η Επιτροπή, ως διοικητικό όργανο, έχει υποχρέωση να προβεί στη δέουσα υπό τις περιστάσεις έρευνα για να διαπιστώσει κατά πόσο η Δέσποινα Αποστόλου ως διαχειρίστρια του αποθανόντος Ντίνος Αποστόλου και η εταιρεία Ντίνος Αποστόλου έχουν έννομο συμφέρον να προβούν στην πιο πάνω καταγγελία, ήτοι κατά πόσο υπέστησαν ή κατά πόσο υπάρχει σοβαρός κίνδυνος να υποστούν αισθητή οικονομική βλάβη ή να τεθούν σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό, ως άμεσο αποτέλεσμα της παράβασης.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, η Δέσποινα Αποστόλου είναι η διαχειρίστρια του αποθανόντος Ντίνου Αποστόλου και Διευθύντρια της Ντίνος Αποστόλου. Η Δέσποινα Αποστόλου ως διαχειρίστρια, διαφυλάττει τα κληρονομικά δικαιώματα που πηγάζουν από την περιουσία του αποθανόντος Ντίνου Αποστόλου συμπεριλαμβανομένων των εμπορικών και οικονομικών συμφερόντων της εταιρείας Ντίνος Αποστόλου, τα οποία δύνανται να πληγούν ως αποτέλεσμα της αντι-ανταγωνιστικής συμπεριφοράς των καταγγελλομένων επιχειρήσεων. Η εταιρεία Ντίνος Αποστόλου, που δραστηριοποιείται στη διαχείριση πρατηρίου καυσίμων και/ή πετρελαιοειδών βάσει συμφωνίας διαχείρισης με την ΕΚΟ, και επηρεάζεται άμεσα ή/και έμμεσα από οποιαδήποτε πολιτική που ενδεχομένως να εφαρμόζει η εταιρεία ΕΚΟ και καθόσον υπάρχει ο σοβαρός ή πιθανός κίνδυνος αισθητής οικονομικής της βλάβης με επιπτώσεις και στον ελεύθερο ανταγωνισμό, θεωρείται ότι έχει έννομο συμφέρον να προβεί στην υπό εξέταση καταγγελία.

7.2 «Επιχείρηση»

Το άρθρο 2 του Νόμου ορίζει ως «επιχείρηση» κάθε φορέα που ασκεί οικονομική δραστηριότητα ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τον διέπει και τον τρόπο χρηματοδότησής του.

Σύμφωνα και με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής το «ΔΕΕ»), η έννοια επιχείρηση, στο πλαίσιο του ανταγωνισμού συμπεριλαμβάνει «*κάθε οντότητα που ασκεί οικονομικής ή εμπορικής φύσεως δραστηριότητες*», ανεξάρτητα από τη νομική της υπόσταση και τον τρόπο με τον οποίο χρηματοδοτείται.²⁶ Επιπλέον, το ΔΕΕ έχει αποφανθεί ότι ο όρος «*οικονομικής φύσεως δραστηριότητα*», εφαρμόζεται σε οποιαδήποτε δραστηριότητα που έχει σχέση με την προσφορά αγαθών και/ή υπηρεσιών σε συγκεκριμένη αγορά, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που την διέπει και τον τρόπο της χρηματοδότησής της και η οικονομική δραστηριότητα συνίσταται σε κάθε δραστηριότητα προσφοράς αγαθών ή υπηρεσιών σε δεδομένη αγορά.²⁷

Η Επιτροπή σημειώνει ότι η ΕΚΟ είναι εταιρεία που δραστηριοποιείται στη διάθεση, διακίνηση και χονδρική εμπορία υγρών καυσίμων, λιπαντικών και υγραερίου. Επίσης, η RAMOIL δραστηριοποιείται κυρίως στην πώληση πετρελαιοειδών προϊόντων στην Κύπρο μέσω διαφόρων πρατηρίων.

Ως εκ των άνω, στη βάση των ενώπιον της Επιτροπής στοιχείων, η Επιτροπή καταλήγει ότι η ΕΚΟ στο πλαίσιο εξέτασης των ισχυριζόμενων παραβάσεων του άρθρου 3 και 6 του Νόμου και η RAMOIL στο πλαίσιο εξέτασης των ισχυριζόμενων παραβάσεων του άρθρου 3 του Νόμου, δύνανται να χαρακτηριστούν ως επιχειρήσεις, όπως ορίζεται και στο Νόμο, καθότι προσφέρουν προϊόντα και ασκούν καθ' όλα οικονομικής φύσεως δραστηριότητες.

²⁶ Υπόθεση C-41/90, *Hofner & Elsnher v. Macrotron*, [1991] ECR I-1979; Υπόθεση 170/83, *Hydrotherm v. Compact*, [1984] ECR 2999.

²⁷ *Ibid.*

7.3 Επηρεασμός του Ενδοενωσιακού Εμπορίου

Στη συνέχεια, η Επιτροπή, προχωρά να εξετάσει κατά πόσον τίθεται θέμα επηρεασμού του εμπορίου μεταξύ των κρατών-μελών, ώστε στην προκειμένη περίπτωση να επιβάλλεται η παράλληλη εφαρμογή του ενωσιακού και του εθνικού δικαίου του ανταγωνισμού, καθότι σύμφωνα με την καταγγέλλουσα, στις θέσεις της ημερομηνίας 11/01/2021, παράλληλα με τις αντίστοιχες διατάξεις των άρθρων 3(1) και 6(1) του Νόμου, γίνεται αναφορά σε πιθανολογούμενη παράβαση των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ.

Συναφώς, το Άρθρο 3(1) του Ευρωπαϊκού Κανονισμού 1/2003 του Συμβουλίου προβλέπει ότι: *«οσάκις οι αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών ή τα εθνικά δικαστήρια εφαρμόζουν την εθνική νομοθεσία ανταγωνισμού σε συμφωνίες, αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων ή εναρμονισμένες πρακτικές κατά την έννοια του άρθρου 81(1) της Συνθήκης, οι οποίες είναι πιθανόν να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών κατά την έννοια της διάταξης αυτής, εφαρμόζουν επίσης το άρθρο 81 της Συνθήκης στις εν λόγω συμφωνίες, αποφάσεις ή εναρμονισμένες πρακτικές. Όταν οι αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών ή τα εθνικά δικαστήρια εφαρμόζουν την εθνική νομοθεσία ανταγωνισμού σε τυχόν καταχρηστική πρακτική που απαγορεύεται από το άρθρο 82 της συνθήκης εφαρμόζουν επίσης το άρθρο 82»²⁸.*

Συνεπώς, το άρθρο 3(1) του Κανονισμού 1/2003 υποχρεώνει τις εθνικές αρχές ανταγωνισμού και τα εθνικά δικαστήρια των κρατών μελών να εφαρμόζουν και τα άρθρα 101 και 102 της ΣΛΕΕ, όταν εφαρμόζουν την εθνική νομοθεσία περί ανταγωνισμού σε συμφωνίες ή/και καταχρηστικές πρακτικές που δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών.²⁹

Κατά πάγια νομολογία, για να μπορεί μια πρακτική να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών, πρέπει, βάσει ενός συνόλου νομικών και πραγματικών στοιχείων, να μπορεί να πιθανολογηθεί επαρκώς ότι μπορεί να ασκήσει άμεση ή έμμεση, πραγματική ή δυνητική επίδραση στα εμπορικά ρεύματα μεταξύ των κρατών μελών, τούτο δε κατά τρόπο που να προκαλείται φόβος ότι θα μπορούσε να εμποδίσει την πραγματοποίηση ενιαίας αγοράς μεταξύ κρατών μελών.³⁰ Δεν απαιτείται να αποδειχθεί ότι η κάθε φορά εξεταζόμενη πρακτική είχε όντως το αποτέλεσμα αυτό.³¹ Επίσης, είναι αδιάφορο αν η πρακτική μιας συγκεκριμένης επιχείρησης επηρεάζει, αυτοτελώς εξεταζόμενη, το ενωσιακό εμπόριο.³²

²⁸ Βλ. σχετ. Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1/2003 του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 και 82 της Συνθήκης, Επίσημη Εφημερίδα L 001 της 4.1.2003.

²⁹ Βλ. σχετικά Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής — Κατευθυντήριες Γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης, ΕΕ 2004/C 101/07, σελ. 81, παρ. 8 επ.

³⁰ Βλ. Συνεκδικασθείσες υποθέσεις 209 έως 215 και 218/78, Heintz van Landewyck SARL και λοιποί κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, [1980], Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου 1980 σελίδα 03125, σκέψη 170, Υπόθεση C-219/95 P, Ferriere Nord SpA κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, [1997] Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου 1997 σελίδα I-04411, σκέψη 20.

³¹ Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής- Κατευθυντήριες Γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 101 και 102 της Συνθήκης ΕΕ 2004/C 101/07, παρ. 16.

³² *Ibid*, παρ. 15.

Η έννοια της επίδρασης στα εμπορικά ρεύματα δεν προϋποθέτει μόνο τον περιορισμό ή τη μείωση του εμπορίου αλλά οποιαδήποτε διαφοροποίηση των εμπορικών ρευμάτων, αρκεί αυτή να είναι αισθητή.³³

Κατά συνέπεια και στην περίπτωση συμφωνιών ή πρακτικών που καλύπτουν το έδαφος ενός μόνο κράτους μέλους θεμελιώνεται επίδραση στο εμπόριο μεταξύ κρατών μελών αρκεί να υπάρχει δυνατότητα αισθητής μεταβολής των εμπορικών ρευμάτων μεταξύ αυτών.

Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης,³⁴ οι περιοριστικές του ανταγωνισμού πρακτικές που καλύπτουν ολόκληρο το έδαφος ενός των κρατών μελών, ζωτικό δηλαδή τμήμα της κοινής αγοράς, έχουν εξ ορισμού ως αποτέλεσμα την παρακώλυση της οικονομικής αλληλοδιεισδύσεως που επιδιώκεται με τη Συνθήκη.

Η φύση των προϊόντων που καλύπτονται από τις συμφωνίες ή πρακτικές παρέχει μία ένδειξη για το εάν το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών δύναται να επηρεαστεί. Όταν η ίδια η φύση των προϊόντων διευκολύνει τις διασυνοριακές συναλλαγές ή τα καθιστά ιδιαίτερα σημαντικά για επιχειρήσεις που επιθυμούν να εγκατασταθούν ή να αναπτύξουν τις δραστηριότητές τους σε άλλα κράτη μέλη, το εφαρμοστέο του ενωσιακού δικαίου προσδιορίζεται ευκολότερα απ' ότι σε περιπτώσεις στις οποίες η ζήτηση για προϊόντα προμηθευτών από άλλα κράτη μέλη είναι, λόγω της φύσης τους, πιο περιορισμένη ή στις οποίες τα προϊόντα παρουσιάζουν μικρότερο ενδιαφέρον από την άποψη της διασυνοριακής εγκατάστασης ή της επέκτασης της οικονομικής δραστηριότητας που δραστηριοποιείται μέσω παρόμοιας εγκατάστασης.³⁵

Το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών μπορεί να επηρεαστεί επίσης σε περιπτώσεις, στις οποίες η οικεία αγορά είναι η εθνική αγορά ή τμήμα της εθνικής αγοράς.³⁶ Περί της κατάχρησης δεσπόμενης θέσης, γίνεται δεκτό ότι όταν μια επιχείρηση κατέχει δεσπόμενα θέση στο σύνολο ενός κράτους μέλους, το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών δύναται υπό κανονικές συνθήκες να επηρεαστεί. Εξάλλου, το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών μπορεί να επηρεαστεί και όταν η συμπεριφορά της δεσπόμενης επιχείρησης επηρεάζει τη διάρθρωση των ανταγωνισμού στο εσωτερικό ενός κράτους μέλους.

Επιπλέον σημαντικό στοιχείο για την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου μεταξύ των κρατών μελών αποτελεί η φύση των προϊόντων που καλύπτονται από τις συμφωνίες ή πρακτικές που εξετάζονται στην παρούσα καταγγελία. Όταν η ίδια η φύση των προϊόντων τα καθιστά ιδιαίτερα

³³ *Ibid*, παρ. 34 και 77.

³⁴ Βλ. Υπόθεση 8/72, *Vereeniging van Cementhandelaren κατά Επιτροπής*, [1972] Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου 1972 σελίδα 00977, σκέψη 29. Υπόθεση 126/80, *Maria Salonia κατά Giorgio Poidomani και Franca Giglio, χήρας Baglieri*, [1981] Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου 1981 σελίδα 015631981. Υπόθεση 42/84. [1985] *Remia BV και λοιποί κατά Επιτροπής*, Συλλ. Νομ. 1985, σελ. 2545, σκέψη 22. Υπόθεση C-35/96, *Επιτροπή κατά Ιταλίας*, [1998] Συλλ. Νομ. 1998, σελ. I-3851, σκέψη 48. Υπόθεση C-309/99, *J. C. J. Wouters, J. W. Savelbergh, Price Waterhouse Belastingadviseurs BV κατά Algemene Raad van de Nederlandse Orde van Advocaten*, [2002] *Επίσημη Εφημερίδα αριθ. C 109 της 04/05/2002 σ. 0004*.

³⁵ Βλ. *supra* υποσ. 31, παρά. 30.

³⁶ *Ibid*, παρ. 22.

σημαντικά για επιχειρήσεις που επιθυμούν να εγκατασταθούν ή να αναπτύξουν τις δραστηριότητες τους σε άλλα κράτη μέλη, το εφαρμοστέο του ενωσιακού δικαίου προσδιορίζεται ευκολότερα.³⁷

Πέραν των πιο πάνω, το κριτήριο του επηρεασμού του ενωσιακού εμπορίου προσδιορίζει το πεδίο εφαρμογής του προαναφερόμενου άρθρου 3 του Κανονισμού 1/2003 και είναι αυτόνομο κριτήριο της ενωσιακής νομοθεσίας, το οποίο εκτιμάται *ad hoc* και οριοθετεί το πεδίο εφαρμογής του ενωσιακού δικαίου του ανταγωνισμού.

Το κριτήριο αυτό πληρούται όταν οι υπό εξέταση κάθε φορά συμφωνίες και πρακτικές δύνανται να έχουν ένα ελάχιστο επίπεδο διασυνοριακών επιπτώσεων στο εσωτερικό της Ένωσης.³⁸

Σύμφωνα και με τη σχετική Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,³⁹ η έννοια του εμπορίου καλύπτει όλες τις διασυνοριακές οικονομικές δραστηριότητες.

Στην προκειμένη υπόθεση, η Επιτροπή θεωρεί ότι ο επηρεασμός του ενωσιακού εμπορίου δεν είναι αισθητός ώστε να θεμελιώνεται επίδραση στο εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και δεν τίθεται θέμα παρακώλυσης των διασυνοριακών συναλλαγών, όπως προκύπτει από τους ισχυρισμούς της καταγγέλλουσας.

Επομένως, η Επιτροπή θεωρεί ότι δεν υφίσταται ενδεχόμενος επηρεασμός του ενωσιακού εμπορίου και άρα θα προχωρήσει με την εξέταση μόνο των εθνικών άρθρων 3(1), 6(1) και 6(2) του Νόμου που καταγγέλλονται.

7.4 Αξιολόγηση της Επιτροπής σε σχέση με τις θέσεις της καταγγέλλουσας ημερ. 11/01/2021

Στο σημείο αυτό, η Επιτροπή, έχοντας μελετήσει τις θέσεις της καταγγέλλουσας ημερομηνίας 11/1/2021, επί των προκαταρκτικών της θέσεων, και αφού ήδη αποφάσισε πιο πάνω επί της γεωγραφικής αγοράς, που ήταν το πρώτο θέμα που έθιξε η καταγγέλλουσα στις θέσεις της, αποφασίζει για τα υπόλοιπα, ως ακολούθως:

(α) Εταιρικές Κάρτες – Καταγγελία σύμπραξης για τις εταιρικές κάρτες – Επιβολή τιμών πώλησης χρεώσεων για τις εταιρικές κάρτες

Αναφορικά με το θέμα των εμπορικών καρτών, καθώς και την ενδεχόμενη σύμπραξη για τις εταιρικές κάρτες και επιβολή τιμών πώλησης, η καταγγέλλουσα στις γραπτές θέσεις της κάνει αναφορά στον Κανονισμό 330/2010 για την εφαρμογή του άρθρου 101 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ορισμένες κατηγορίες κάθετων συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών. Η καταγγέλλουσα ισχυρίζεται πως αντικείμενο της καταγγελίας της είναι η κάθετη σχέση που η ίδια έχει με την εταιρεία ΕΚΟ, η οποία αποτελεί προμηθευτή της, και η οποία,

³⁷ *Ibid*, παρ. 30.

³⁸ *Ibid*, παρ. 12-13.

³⁹ *Ibid*.

με βάση τους ισχυρισμούς της, της επιβάλλει την τιμή πώλησης προς τους πελάτες που χρησιμοποιούν εμπορικές κάρτες.

Ο εν λόγω Κανονισμός αφορά τις κάθετες συμφωνίες επιχειρήσεων που δρουν σε διαφορετικό επίπεδο της αγοράς, οι οποίες δύναται να εξαιρεθούν από την εφαρμογή του άρθρου 101 στοιχ.1 της ΣΛΕΕ, αν το μερίδιο αγοράς προμηθευτή και αγοραστή δεν υπερβαίνει το ποσοστό 30%, εκτός των περιπτώσεων κάποιων περιορισμών ιδιαίτερης σοβαρότητας. Συγκεκριμένα, στον Κανονισμό αναφέρεται:

(8) Μπορεί να θεωρηθεί ότι, εφόσον το μερίδιο που διαθέτει στη σχετική αγορά ο προμηθευτής και ο αγοραστής δεν υπερβαίνει καθένα το 30%, οι κάθετες συμφωνίες οι οποίες δεν περιέχουν ορισμένες μορφές πολύ σοβαρών περιορισμών που αντιβαίνουν στον ανταγωνισμό, οδηγούν κατά κανόνα σε βελτίωση της παραγωγής ή της διανομής και εξασφαλίζουν στους καταναλωτές δίκαιο τμήμα από τα οφέλη που προκύπτουν.

Επομένως, η Επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη ότι το μερίδιο αγοράς της ΕΚΟ, στη σχετική αγορά της χονδρικής προμήθειας πετρελαιοειδών για διανομή τους μέσω πρατηρίων καυσίμων για τα έτη 2014-2017 έχει υπολογιστεί γύρω στο 33%, δεν θα μπορούσε να εμπίπτει στο ευεργέτημα απαλλαγής όπως αυτό ορίζεται στον Κανονισμό. Επειδή όμως η καταγγέλλουσα κάνει λόγο για περιορισμούς ιδιαίτερης σοβαρότητας περί καθορισμού τιμών, το μερίδιο αγοράς δεν είναι ένα στοιχείο που λαμβάνεται υπόψη. Σύμφωνα με το άρθρο 4 του Κανονισμού:

Η απαλλαγή που προβλέπεται στο άρθρο 2 δεν ισχύει για τις κάθετες συμφωνίες οι οποίες, άμεσα ή έμμεσα, μεμονωμένα ή σε συνδυασμό με άλλους παράγοντες που υπόκεινται στον έλεγχο των μερών, έχουν ως αντικείμενο:

α) τον περιορισμό της δυνατότητας του αγοραστή να καθορίζει τις τιμές πώλησης, με την επιφύλαξη της δυνατότητας του προμηθευτή να επιβάλει μέγιστη τιμή πώλησης ή να συνιστά τιμή πώλησης, υπό τον όρο ότι οι τιμές αυτές δεν ισοδυναμούν με καθορισμένη ή ελάχιστη τιμή πώλησης συνεπεία πιέσεων που ασκούνται ή κινήτρων που προσφέρονται από οποιοδήποτε συμβαλλόμενο μέρος·

Επ' αυτού, η θέση της καταγγέλλουσας υποστηρίζει τα πιο πάνω, αναφέροντας ότι η Συμφωνία που έχει με την εταιρεία ΕΚΟ, θα πρέπει να εξεταστεί για παράβαση του άρθρου 3(1) του Νόμου (και κατ' επέκταση του άρθρου 101(1) της ΣΛΕΕ και ΕΚ 330/2010) και δεν τυγχάνει του ευεργετήματος της απαλλαγής, όπως αυτό ορίζεται από τον Κανονισμό. Αναφέρει μάλιστα ότι ως μέρος της πιο πάνω συμφωνίας, έχει προβεί σε αίτηση να ενταχθεί στο σχέδιο επιείκειας όπως αυτό ορίζεται στην ΚΔΠ 463/2011.

Είναι η θέση της Επιτροπής ότι η συμφωνία για την οποία γίνεται αναφορά στο κείμενο της καταγγελίας ημερομηνίας 1/10/2017 και τίθενται επ' αυτής διάφοροι ισχυρισμοί περί παράβασης του άρθρου 3 του Νόμου, είναι αυτή της Παροχής Άδειας Χρήσης/Εκμετάλλευσης Πρατηρίου, καθώς και η Συμπληρωματική της (επισυναπτόμενα 22 και 23 της καταγγελίας). Η συγκεκριμένη συμφωνία δεν

είχε υπογραφθεί από την καταγγέλλουσα εταιρεία και άρα δεν θα μπορούσε να εξεταστεί κάτω από το άρθρο 3 του Νόμου εφόσον δεν υπάρχει κοινή βούληση των μερών να συμπεριφέρονται στην αγορά κατά ορισμένο τρόπο. Συγκεκριμένα, για την εξέταση μίας απαγορευμένης ανταγωνιστικής σύμπραξης, η έννοια της συμφωνίας, στο πλαίσιο του ανταγωνισμού, στηρίζεται στην ύπαρξη συμπτώσεως των βουλήσεων δύο τουλάχιστον μερών, της οποίας η μορφή εκδήλωσης δεν είναι σημαντική, εφόσον συνιστά πιστή έκφραση των βουλήσεων αυτών.⁴⁰ Συνεπώς, για τους σκοπούς εφαρμογής των κανόνων του ανταγωνισμού, αρκεί οι επιχειρήσεις να έχουν εκφράσει την κοινή τους βούληση να συμπεριφερθούν στην αγορά κατά καθορισμένο τρόπο, χωρίς να ενδιαφέρει η μορφή της έκφρασης της εν λόγω κοινής βούλησής τους.⁴¹ Αυτό συμβαίνει, για παράδειγμα, κάθε φορά που επιχειρήσεις εκφράζουν κοινή βούληση προς επίτευξη επιδιωκόμενων τιμών ή κατανομής αγορών/πελατείας.⁴² Για την ύπαρξη «συμφωνίας» σημασία έχει η σύμπτωση βούλησης των συμβαλλομένων φυσικών ή νομικών προσώπων, νομικώς ή οικονομικώς διακεκριμένων μεταξύ τους και αρκεί ότι κάθε μέρος εκούσια αναλαμβάνει να περιορίσει την ελευθερία του προς δράση σε σχέση με το άλλο.⁴³

Εντούτοις, η μονομερής συμπεριφορά μιας επιχείρησης, μπορεί να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 6(1) του Νόμου, το οποίο απαγορεύει την καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων, που κατέχει ή κατέχουν δεσπόζουσα θέση στο σύνολο ή μέρος της εγχώριας αγοράς ενός προϊόντος ή του άρθρου 6(2), το οποίο απαγορεύει την καταχρηστική εκμετάλλευση, από μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, της σχέσης οικονομικής εξάρτησης, στην οποία βρίσκεται προς αυτή ή αυτές μία επιχείρηση.

Όπως προκύπτει από την επιστολή «Διαμόρφωση Τιμών Μεταπώλησης Καυσίμων και Εταιρική Κάρτα» της ΕΚΟ προς τους πρατηριούχους, την οποία είχε επισυνάψει η καταγγέλλουσα κατά την προκαταρκτική έρευνα στις απαντήσεις της στις 15/6/2018, η συμφωνία για την οποία κάνει λόγο στις γραπτές της θέσεις ημερομηνίας 11/1/2021 είναι αυτή της «*Συμμετοχής στα Ηλεκτρονικά Συστήματα Διαχείρισης Καυσίμων*». Η καταγγέλλουσα, την εν λόγω συμφωνία την αναφέρει και την επισυνάπτει για πρώτη φορά στην επιστολή της ημερομηνίας 2/1/2018.

Συγκεκριμένα, η καταγγέλλουσα στην επιστολή της ημερομηνίας 2/1/2018, εκτός των στοιχείων που δίνει σχετικά με την καταγγελία της ως απάντηση σε ερωτηματολόγιο της Υπηρεσίας, εγείρει και νέα

⁴⁰ Βλ. Υπόθεση C-41/69, *Chemiefarma*, Συλλ. 1970, 661, σκ. 112. Υπόθεση T- 41/96, *Bayer*, Συλλ. 2000, II 3383, σκ. 67-69. Υπόθεση T-208/01, *Volkswagen*, Συλλ. 2003, II 5141, σκ. 30-32.

⁴¹ Βλ. Υπόθεση C-74/04 P, *Commission v Volkswagen*, Συλλ. 2006, I 6585, σκ. 37. Υπόθεση T-13/89, *ICI κατά Επιτροπής*, Συλλ.1992 II-1021, σκ. 253. Συνεκδικαζόμενες Υποθέσεις T-49, 31/02, *Brasserie Nationale and Others v Commission*, Συλλ. 2005 II-3033, σκ. 118. Υπόθεση T-9/99, *HFB Holding κατά Επιτροπής*, Συλλ.2002 II-1487, σκ. 199. Υπόθεση T-7/89, *Hercules κατά Επιτροπής*, Συλλ. 1991 II-1711, σκ. 256.

⁴² Βλ. ενδεικτικά Υπόθεση T-310/94, *Grueber και Weber κατά Επιτροπής*, Συλλ. 1998 II-01043, σκ. 85, 87. Υπόθεση T-1/89, *Rhône-Poulenc κατά Επιτροπής*, Συλλ.1991, II-867, σκ.120. Υπόθεση T-15/89, *Chemie Linz κατά Επιτροπής*, Συλλ.1992, II-1275, σκ. 301 και Υπόθεση T-310/94, *Grueber και Weber κατά Επιτροπής*, Συλλ. 1998 II-01043, σκ. 85, 87.

⁴³ Κοτσίρης, Ευρωπαϊκό Εμπορικό Δίκαιο, 2003, 391-392. Alison Jones/Brenda Sufrin, *EC Competition Law*, 2004, 130.

θέματα σχετικά με τη συνεργασία της με την εταιρεία ΕΚΟ. Γράφει δε χαρακτηριστικά στην παράγραφο 2.10 της επιστολής ότι:

«Επίσης κατόπιν έντονης μελέτης όλων των συμβολαίων τον τελευταίο χρόνο, θα ήθελα να μας απαντήσετε εάν ο όρος του συμβολαίου του 2009 στην παράγραφο 7.2.2 (επισυναπτόμενο 31) είναι συμβατός με τη νομοθεσία «ΟΙ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΙ ΤΟΥ 2008 ΚΑΙ 2014». Ο όρος αυτός αναφέρει: «7.2.2 Για όλους τους υπόλοιπους πελάτες που συμμετέχουν στα Ηλεκτρονικά Συστήματα Διαχείρισης Καυσίμων ολόκληρο το ποσό που αντιστοιχεί με βάση τη μέση λιανική τιμή καυσίμων όπως αυτή ανακοινώνεται επί εβδομαδιαίας βάσεως από το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού και την ποσότητα των προσφερόμενων προϊόντων και υπηρεσιών που φαίνονται σε κάθε Απόδειξης Συναλλαγής, με απευθείας πίστωση στο Λογαριασμό του».»

Από το πιο πάνω λεκτικό είναι προφανές πως είναι η πρώτη φορά που γίνεται αναφορά στο συγκεκριμένο θέμα. Η Επιτροπή έδωσε οδηγίες για έρευνα στην Υπηρεσία στις 19/10/2017, στη βάση του άρθρου 35 του Νόμου σύμφωνα με τα όσα η καταγγέλλουσα υπέβαλε, θεωρώντας πως τα ενώπιων της στοιχεία περιέχουν ικανοποιητικές πληροφορίες για να διεξαχθεί προκαταρκτική έρευνα. Προκύπτει πως εγείρονται από την καταγγέλλουσα νέα θέματα και ισχυρισμοί περί παραβάσεων του Νόμου, κατόπιν της καταγγελίας της, τα οποία δεν έχουν διερευνηθεί από την Υπηρεσία, αλλά ούτε και έχει ενημερωθεί σχετικά η καταγγελλόμενη για να μπορεί να υπερασπισθεί τον εαυτό της και να ασκήσει τα δικαιώματά της στη βάση της αρχής της φυσικής δικαιοσύνης και της αρχής της δίκαιης δίκης.

Πέραν τούτου, η συνεχής παράθεση από μέρους καταγγέλλοντα νέων στοιχείων και κατ' ισχυρισμό παραβάσεων του Νόμου, είναι προφανές ότι θα καθιστούσε τη διερεύνηση ατέρμονη, πράγμα που δεν θα εξυπηρετούσε στην κατάληξη επί των παραπόνων του καταγγέλλοντα ούτε και θα εξυπηρετούσε την αρχή της δράσης, η οποία αποτείνεται στην έγκαιρη άσκηση της αρμοδιότητας του διοικητικού οργάνου. Συναφώς και οι αναρτήσεις του προέδρου του Παγκύπριου Συνδέσμου Πρατηριούχων ΕΚΟ, που επισυνάπτει η καταγγέλλουσα στις γραπτές της θέσεις σχετικά με το πιο πάνω θέμα αποτελούν υποστηρικτικό στοιχείο των εκτός καταγγελίας ισχυρισμών της. Συνεπώς, οποιοσδήποτε αναφορές γίνονται σε τιμές, εκπτώσεις και περιθώριο κέρδους στη βάση της πιο πάνω συμφωνίας, δεν εξετάστηκαν από την Επιτροπή εφόσον δεν αποτέλεσαν μέρος της καταγγελίας της καταγγέλλουσας εταιρείας ημερομηνίας 1/10/2017. Επομένως, δεν τέθηκε επ' αυτής της συμφωνίας οποιοσδήποτε ισχυρισμός παράβασης των προνοιών του Νόμου στην αρχική καταγγελία ώστε υπό το φως του άρθρου 35 του Νόμου να εξετασθεί από την Επιτροπή η έναρξη ή μη, προκαταρκτικής δέουσας έρευνας από την Υπηρεσία στο πλαίσιο του άρθρου 3 ή/και 6 του Νόμου.

Αναφορικά με το γεγονός ότι η καταγγέλλουσα αναφέρει ότι η εν λόγω συμφωνία αφορά όλους τους πρατηριούχους, η Επιτροπή επισημαίνει πως κάτι τέτοιο δεν αλλάζει το γεγονός ότι η Συμφωνία «Συμμετοχής στα Ηλεκτρονικά Συστήματα Διαχείρισης Καυσίμων» και η ισχυριζόμενη παράβαση για

τον καθορισμό των τιμών των εταιρικών καρτών δεν ήταν μέρος της αρχικής καταγγελίας. Πέραν τούτου, στο πλαίσιο του άρθρου 35 του Νόμου δεν δίδεται η δυνατότητα απόδοσης εννόμου συμφέροντος προς καταγγέλλοντα με σκοπό τη διαμαρτυρία εκ μέρους των υπόλοιπων πρατηριούχων.

Σχετικά με τον ισχυρισμό της καταγγέλλουσας ότι τα πιο πάνω αναφερθέντα γεγονότα ήταν δυνατόν να εξεταστούν και υπό το πρίσμα των προνοιών του άρθρου 6(2) του Νόμου ως επιβολή όρων συναλλαγής χωρίς την ύπαρξη εναλλακτικής λύσης, η Επιτροπή σημειώνει πως σύμφωνα με τις θέσεις της καταγγέλλουσας ημερομηνίας 11/1/2021, αυτό έγινε σε επιστολή της καταγγέλλουσας ημερομηνίας 15/6/2018. Στην εν λόγω επιστολή, η καταγγέλλουσα παραθέτει επιπρόσθετες πληροφορίες αναφορικά με το θέμα που πρώτη φορά γενικολογώντας ανέφερε στην επιστολή της ημερομηνίας 2/1/2018, ήτοι των τιμών των εμπορικών καρτών και του κατ' ισχυρισμόν καταχρηστικού όρου 7.2.2 της Συμφωνίας της «Συμμετοχής στα Ηλεκτρονικά Συστήματα Διαχείρισης Καυσίμων». Η συγκεκριμένη επιστολή, αναφέρεται σε θέμα που δεν συμπεριλαμβανόταν στην αρχική καταγγελία και κάνει αναφορά επιβολής όρων συναλλαγής κατά παράβαση του άρθρου 6(2), θέλοντας να διευκρινίσει τη νέα καταγγελλόμενη παράβαση που ανέφερε η καταγγέλλουσα στην προηγούμενη επιστολή της. Η Επιτροπή επαναλαμβάνει τα όσα ανέφερε για νέα θέματα που εγείρονται από την καταγγέλλουσα κατόπιν της καταγγελίας της με σκοπό τη διεύρυνση της, και που δεν αποτελούν στοιχεία επί των ήδη ισχυριζόμενων παραβάσεων, και τονίζει και πάλι ότι δεν είναι δυνατό να εξετάζονται από την Υπηρεσία νέοι ισχυρισμοί παραβάσεων της νομοθεσίας που δεν συμπεριλαμβάνονται στην αρχική καταγγελία όταν αυτοί προστίθενται κατά τη διάρκεια της προκαταρκτικής έρευνας.

Τέλος, σχετικά με την αναφορά της καταγγέλλουσας στο δικαίωμα της απεργίας και πως κάτι τέτοιο απλά θα ευνοούσε τα ανταγωνιστικά πρατήρια της RAM, η Επιτροπή αναφέρει ότι το συνταγματικό δικαίωμα του απεργείν αφορά τη σχέση εργοδότη και εργοδοτούμενου. Στην περίπτωση των πρατηριούχων, η άρνηση εξυπηρέτησης των πελατών τους, ουδεμία σχέση θα είχε με το δικαίωμα της απεργίας και λογικά θα έστρεφε τους καταναλωτές σε άλλες εναλλακτικές λύσεις όπως θα συνέβαινε σε οποιονδήποτε τομέα της αγοράς αν μια επιχείρηση αποφάσιζε να αναστείλει τις δραστηριότητες της ενώ υπάρχουν άξια υποκατάστατα.

Σχετικά με την παράβαση υπό το άρθρο 6(1), στη βάση της αλλαγής του ορισμού της σχετικής αγοράς, η Επιτροπή αναφέρει ότι το ζήτημα αυτό ήδη απαντήθηκε.

(β) Ισχυριζόμενη παραβίαση του άρθρου 3 (101 ΣΛΕΕ, Κανονισμός 330/2010), 6.1 και 6.2 του Νόμου που σχετίζεται με τα πρατήρια RAMOIL και Εγκαταστάσεις

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο, η καταγγέλλουσα κάνει αναφορά στην πολλαπλή ιδιότητα της εταιρείας ΕΚΟ, αναφέροντας ότι ενεργεί ως προμηθευτής της και ανταγωνιστής της ταυτόχρονα. Συνεχίζει με την αναφορά στην απόφαση της Ελληνικής Επιτροπής Ανταγωνισμού με **αρ.583/VII/2013, ημερ.2.12.2013**, στην οποία αναφέρονται τα ακόλουθα στην παράγραφο 60 και 61:

«60) Τα πρατήρια του δικτύου των εταιριών εμπορίας ανάλογα με το καθεστώς λειτουργίας τους διακρίνονται σε: (i) COCOs (company owned company operated/managed), τα οποία είναι ιδιο-διαχειριζόμενα πρατήρια, δηλαδή πρατήρια που ανήκουν στην εταιρία εμπορίας και τα διαχειρίζεται η ίδια (έχοντας έτσι τη δυνατότητα ελέγχου και της τιμής μεταπώλησης), (ii) CODOs (company owned dealer operated/managed), τα οποία είναι πρατήρια που ανήκουν στην εταιρία εμπορίας και τα διαχειρίζεται όμως πρατηριούχος ως ανεξάρτητος επιχειρηματίας, ο οποίος και καθορίζει την τιμή μεταπώλησης, και (iii) DODOs (dealer owned dealer operated/managed), τα οποία ανήκουν στον πρατηριούχο και τα διαχειρίζεται ο ίδιος ως ανεξάρτητος επιχειρηματίας, καθορίζοντας ελεύθερα την τιμή μεταπώλησης. 61) Η κατοχή μεγάλου αριθμού πρατηρίων COCOs παρέχει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στην εταιρία εμπορίας, δεδομένου ότι διασφαλίζει τόσο την παραμονή του σημείου πώλησης στον έλεγχο της όσο και τον έλεγχο επί της τιμής μεταπώλησης, η οποία διαμορφώνεται με βάση τον τοπικό ανταγωνισμό. Η συντριπτική πλειοψηφία πρατηρίων υγρών καυσίμων της χώρας είναι DODOs για το σύνολο των εταιριών εμπορίας του κλάδου. Ο αριθμός πρατηρίων λιανικής πώλησης υγρών καυσίμων διαμορφώθηκε στα 6.518 στην ελληνική επικράτεια το 2011, παρουσιάζοντας μείωση κατά 6% έναντι του προηγούμενου έτους.»

Είναι η θέση της καταγγέλλουσας ότι με βάση τα πιο πάνω, η ΕΚΟ την ανταγωνίζεται κατά τρόπο αθέμιτο κατά παράβαση του άρθρου 6(2).

Στο σημείο αυτό η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι το άρθρο 6(2) του Νόμου αναφέρει τα ακόλουθα:

«(2) Απαγορεύεται η καταχρηστική εκμετάλλευση, από μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, της σχέσης οικονομικής εξάρτησης, στην οποία βρίσκεται προς αυτή ή αυτές μία επιχείρηση, η οποία κατέχει θέση πελάτη, προμηθευτή, παραγωγού, αντιπροσώπου, διανομέα ή εμπορικού συνεργάτη τους, ακόμη κι ως προς ένα ορισμένο είδος προϊόντων ή υπηρεσιών, και δε διαθέτει ισοδύναμη εναλλακτική λύση.

Η καταχρηστική αυτή εκμετάλλευση της σχέσης οικονομικής εξάρτησης μπορεί να συνίσταται ιδιαίτερα στην επιβολή αυθαίρετων όρων συναλλαγής, στην εφαρμογή διακριτικής μεταχείρισης, ή στην αιφνίδια και αδικαιολόγητη διακοπή μακροχρόνιων εμπορικών σχέσεων.»

Είναι συνεπώς φανερό, ότι η εκμετάλλευση της σχέσης οικονομικής εξάρτησης μπορεί να συνίσταται στις περιγραφόμενες στο σχετικό άρθρο συμπεριφορές και στη βάση αυτού εξετάστηκε από την Επιτροπή κατά πόσο αποτελεί παράβαση κατά το άρθρο 6(2) η επιβολή αυθαίρετων όρων συναλλαγής ή/και η διακριτική μεταχείριση υπέρ της RAMOIL αναφορικά με την αναβάθμιση των εγκαταστάσεων των πρατηρίων και τη διακοπή της πώλησης χύμα λιπαντικών από τα πρατήρια. Η λειτουργία πρατηρίων COCO σε κοντινή απόσταση από το πρατήριο της Ντίνος Αποστόλου δεν αποτελεί *per se* παράβαση του ανταγωνισμού ούτε και εξετάζεται υπό το πρίσμα του άρθρου 6(2) του Νόμου.

Η αναφορά που γίνεται στην απόφαση της Ε.Α. με αρ. 583/VII/2013, ημερ. 2.12.2013 αφορά συγκέντρωση που, εκ των πραγμάτων, ο έλεγχος των συγκεντρώσεων έχει ως σκοπό τον έλεγχο δημιουργίας ή ενίσχυσης της δεσπόζουσας θέσης μιας επιχείρησης. Σύμφωνα με τις Κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση των οριζόντιων συγκεντρώσεων σύμφωνα με τον κανονισμό του Συμβουλίου για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων (2004/C 31/03):

«1. Το άρθρο 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 139/2004 της 20.1.2004 για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων(1) (στο εξής: ο "κανονισμός συγκεντρώσεων") προβλέπει ότι η Επιτροπή πρέπει να αξιολογεί τις συγκεντρώσεις που εμπίπτουν στον κανονισμό συγκεντρώσεων προκειμένου να διαπιστώσει κατά πόσον συμβιβάζονται με την κοινή αγορά. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή πρέπει να αξιολογεί, σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφοι 2 και 3, κατά πόσον μία συγκέντρωση παρακωλύει σημαντικά τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό, ιδίως με τη δημιουργία ή ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης στην κοινή αγορά ή σε σημαντικό τμήμα αυτής.

2. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή πρέπει να λαμβάνει υπόψη κάθε σημαντική παρακώλυση του αποτελεσματικού ανταγωνισμού που ενδέχεται να προκληθεί από τη συγκέντρωση. [...]» (Η υπογράμμιση της Επιτροπής)

Είναι λοιπόν, προφανές ότι ο ρόλος της νομοθεσίας περί ελέγχου των συγκεντρώσεων αποσκοπεί σ' ένα προληπτικό έλεγχο, σε αντίθεση με τον έλεγχο που γίνεται στην αγορά στη βάση του δικαίου του ανταγωνισμού και ειδικώς του άρθρου 6, σύμφωνα με το οποίο η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης δεν αποτελεί από μόνη της παράβαση αν δεν αποδεικνύεται κατάχρηση αυτής. Εξάλλου, ακόμα και το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα που ενδεχομένως να υπάρχει από τη δημιουργία πρατηρίων COCO για μια επιχείρηση, στην προαναφερόμενη υπόθεση εξετάζεται στη βάση του ελέγχου συγκεντρώσεων και όχι στη βάση παραβατικής σύμπραξης ή εκμετάλλευσης δεσπόζουσας θέσης και σε καμία περίπτωση δεν αποτελεί αφ' εαυτού παράβαση του δικαίου του ανταγωνισμού.

Σύμφωνα με την καταγγέλλουσα στο κείμενο της καταγγελίας της αναφέρεται σε παράβαση από μέρους των εταιρειών ΕΚΟ και RAMOIL του άρθρου **3.1 και 6.2 και ίσως 6.1**, κάνοντας δε συγκεκριμένη αναφορά στην παράγραφο της καταγγελίας της 3.1.2.6. Η εν λόγω παράγραφος αναφέρει τα ακόλουθα:

«Επίσης η πολιτική της RAMOIL για χαμηλά έως μηδαμινά κέρδη, βλέπε σημ. 2.3.1 και 2.3.2, διασφαλίζει μεγάλο ποσοστό κέρδους της ΕΚΟ καθώς ασκείται πίεση για μείωση προμηθειών και δικαιωμάτων στους υπόλοιπους πρατηριούχους. Εφόσον τα πρατήρια της RAMOIL βρίσκονται σε κοντινή απόσταση με των υπόλοιπων πρατηριούχων ΕΚΟ, αυτό σημαίνει ότι εάν σε πιθανή αύξηση τιμών από την ΕΚΟ οι πρατηριούχοι δεν μπορούν να αντιδράσουν. Μειώνεται έτσι η κερδοφορία της RAMOIL και των πρατηριούχων και ταυτόχρονα αυξάνεται η κερδοφορία της ΕΚΟ. Δεν μπορεί να καθοριστεί η συνεισφορά των κερδών από τη προμήθεια καυσίμων στα αεροπλάνα στο αεροδρόμιο της Πάφου στα μηδαμινά κέρδη της RAMOIL.»

Είναι προφανές από τα λεγόμενα της καταγγέλλουσας ότι αυτό που ισχυρίζεται ως παράβαση αφορά συμπίεση περιθωρίου κέρδους από πλευράς των εταιρειών ΕΚΟ και RAM. «Συμπίεση περιθωρίου κέρδους» (margin squeeze) εμφανίζεται όταν η τιμή χρέωσης του χονδρικού προϊόντος, σε σύγκριση με την τιμή χρέωσης του λιανικού προϊόντος, από τον καθετοποιημένο προμηθευτή με δεσπίζουσα θέση στην αγορά, δεν επιτρέπει, σε έναν εξίσου αποδοτικό ανταγωνιστή του λιανικού προϊόντος, να έχει ικανό περιθώριο κέρδους για να επιβιώσει. Συνεπώς, η ισχυριζόμενη αυτή παράβαση εμπίπτει στις εξεταζόμενες παραβάσεις του άρθρου 6(1) και δη της πρόνοιας (α) αυτής.

Στο σημείο αυτό η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι η διερεύνηση των κατ' ισχυρισμό παραβάσεων των άρθρων 3(1) και 6(1) έχει απορριφθεί για τους λόγους που έχουν ήδη αναλυθεί και επαναλαμβάνει ότι η καταγγελλόμενη συμπεριφορά, όπως ορίζεται από την καταγγέλλουσα, δεν δύναται να αποτελέσει αντικείμενο έρευνας υπό το άρθρο 6(2) του Νόμου.

Περαιτέρω στις γραπτές της θέσεις η καταγγέλλουσα αναφέρει αποσπάσματα από τον Κανονισμό 330/2010 και από την απόφαση της Ελληνικής Αρχής Ανταγωνισμού 602/2015, ημερομηνίας 16/2/2015, θέλοντας να επιχειρηματολογήσει εναντίον της μακρόχρονης σύμβασης που έχει συνάψει με την εταιρεία ΕΚΟ. Αναφέρει χαρακτηριστικά:

«Ενόψει του ότι η εκμίσθωση από την ΕΚΟ του ακινήτου επί του οποίου βρίσκεται το πρατήριο ανήκει σε άτομα σχετιζόμενα με την πρατηριούχο καταγγέλλουσα εταιρεία (ουσιαστικά στα ίδια άτομα), και σύμφωνα με τα όσα αναπτύσσονται ανωτέρω στην Ελληνική απόφαση 602/2015, σημαίνει ότι η σύμβαση μεταξύ ΕΚΟ και καταγγέλλουσας για την διαχείριση του πρατηρίου παραβιάζει το Άρθρο 3 του Νόμου, και κατ' επέκταση το Άρθρο 101 της ΣΛΕΕ αλλά και το άρθρο 5 του Κανονισμού 330/2010. Πρώτο γιατί εξ αρχής ξεπερνούσε τα 5 χρόνια που επιτρέπεται ο περιορισμός ή και η επιβαλλόμενη υποχρέωσης μη άσκησης ανταγωνισμού από τον πρατηριούχο. Έπειτα, εάν συνδυαστεί με την διάρκεια εκμίσθωσης του ακινήτου που ήταν για 16 χρόνια, τότε και πάλι είναι παράνομη για το λόγο ότι αυτό προκαλεί εμπόδιο στον πρατηριούχο από του να απαλλαγεί από την ΕΚΟ μετά την λήξη των 5 χρόνων της διαχείρισης. Η ΕΚΟ δηλαδή έχει δεσμεύσει τόσο την καταγγέλλουσα όσο και το συγκεκριμένο ακίνητο υπό τον έλεγχο της για περίοδο πέραν των 5 ετών, έτσι που να παραβιάζεται και να επηρεάζεται πλήρως ο ανταγωνισμός στην ευρύτερη περιοχή. Δημιουργείται ο κίνδυνος σωρευτικού αποτελέσματος στεγανοποίησης της αγοράς, λόγω της ύπαρξης παρόμοιων συμφωνιών που συνάπτονται παράλληλα μεταξύ πρατηριούχων και ΕΚΟ ή και οι οποίοι ανήκουν σε διαφορετικά δίκτυα. Επιπρόσθετα δεν δίδεται καμία ευχέρεια στον πρατηριούχο είτε να προβεί με δικά του έξοδα στην αναβάθμιση του ακινήτου (αφού η καταγγελλόμενη δεν της το επιτρέπει ρητά), είτε τουλάχιστον στο τέλος της διάρκειας είτε της σύμβασης licensing του πρατηρίου είτε της εκμίσθωσης, την δυνατότητα να αγοράσει οποιοδήποτε εξοπλισμό στην αγοραία αξία του κατά τη λήξη της υποχρέωσης μη άσκησης ανταγωνισμού.»

Ακολούθως, η καταγγέλλουσα αναφέρει ότι η Επιτροπή όφειλε να εξετάσει αυτήν την πτυχή της συμφωνίας της με την ΕΚΟ, πράγμα που δεν έπραξε, παρόλο που είχε ενώπιόν της όλα τα γεγονότα και τις σχετικές συμφωνίες.

Επ' αυτού, η Επιτροπή κάνει αναφορά στο άρθρο 23 του Νόμου όπου:

«23.-(1) Η Επιτροπή συνιστά την Αρχή Ανταγωνισμού της Δημοκρατίας για την εφαρμογή των Άρθρων 101 ΣΛΕΕ και 102 ΣΛΕΕ, κατά τα οριζόμενα στο Άρθρο 5 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003.

(2) Τηρουμένων των διατάξεων του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003, η Επιτροπή έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

(α) να διερευνά και να αποφασίζει αναφορικά με παραβάσεις των άρθρων 3 ή/και 6, είτε αυτεπάγγελα είτε κατόπιν καταγγελίας

[...]

(στ) να διερευνά και να αποφασίζει αναφορικά με παραβάσεις των Άρθρων 101 ΣΛΕΕ ή/και 102 ΣΛΕΕ, είτε κατόπιν καταγγελίας είτε αυτεπάγγελα ή όπως άλλως ορίζει ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1/2003

[...]»

Σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο, η Επιτροπή δύναται να διερευνήσει και να αποφασίσει αναφορικά με παραβάσεις κατόπιν καταγγελίας ή κατόπιν απόφασης για αυτεπάγγελτη έρευνα. Στην παρούσα υπόθεση, η διερεύνηση έγινε κατόπιν καταγγελίας στη βάση των ισχυρισμών της εταιρείας Ντίνος Αποστόλου περί παραβάσεων από τις εταιρείες ΕΚΟ και RAMOil. Η συγκεκριμένη υπόθεση λοιπόν, διερευνήθηκε στο πλαίσιο των ισχυριζόμενων παραβάσεων, ως αυτές παρουσιάστηκαν στο κείμενο της καταγγελίας ημερομηνίας 1/10/2017. Η Επιτροπή τονίζει ότι στην ενώπιόν της υπό εξέταση καταγγελία ουδεμία αναφορά γίνεται σε παράβαση του ανταγωνισμού εξαιτίας της μακρόχρονης σύμβασης της καταγγέλλουσας με την ΕΚΟ, είτε αυτή αφορά τη γη, είτε τη διαχείριση πρατηρίου.

Το κείμενο της σύμβασης "license agreement" επισυνάπτεται στο κείμενο της καταγγελίας ημερομηνίας 1/10/2017, ως απόδειξη της συμβατικής αποκλειστικής σχέσης της εταιρείας με την ΕΚΟ και χρησιμοποιήθηκε από την Επιτροπή για την στοιχειοθέτηση των απαιτούμενων προϋποθέσεων του άρθρου 6(2). Σε κανένα όμως σημείο στο κείμενο της καταγγελίας δεν γίνεται αναφορά ή καταγγέλλεται στη βάση των προνοιών του Νόμου ότι η εν λόγω μακροχρόνια σύμβαση αποτελεί μέρος των ισχυριζόμενων παραβάσεων αναφορικά με τη διάρκειά της είτε αναφορικά με τη διαχείριση του πρατηρίου είτε με την εκμίσθωση της γης. Αντιθέτως, η καταγγέλλουσα επιθυμούσε να καταγγείλει τις νέες προτεινόμενες συμβάσεις της εταιρείας ΕΚΟ, τις οποίες και αρνήθηκε να υπογράψει και γι' αυτό γίνεται αναφορά στην καταγγελία στο κεφάλαιο για τις λεπτομέρειες της κατ' ισχυρισμό παράβασης.

Οποιαδήποτε τέτοια προσπάθεια της Επιτροπής να διερευνήσει μη καταγγελλόμενες παραβάσεις θα μπορούσε να θεωρηθεί ως προσπάθεια αλίευσης πληροφοριών (*fishing expedition*) που έχουν διερευνητικό χαρακτήρα.

Σχετικά με τις επενδύσεις στο πρατήριο της καταγγέλλουσας, η εν λόγω εταιρεία αναφέρει ότι οι ενέργειες της ΕΚΟ για εισαγωγή καυσίμων AVIO και ΕΚΟ RACING 100 ελάχιστα επηρεάζουν τον τζίρο της Ντίνος Αποστόλου ΛΤΔ. Επίσης, αναφορικά με την αναβάθμιση του πρατηρίου, η καταγγέλλουσα ισχυρίζεται ότι οι απαραίτητες άδειες είναι ξεκάθαρα δουλειά της ΕΚΟ και οι δυο συνιδιοκτήτες γης είναι υποχρεωμένοι να υπογράψουν με βάση το μισθωτήριό τους και ότι η ΕΚΟ δεν αποδέχεται ο πρατηριούχος να επενδύσει στο πρατήριο χρήματα.

Η Επιτροπή κατ' αρχάς διευκρινίζει ότι η αναφορά στα νέα προϊόντα της ΕΚΟ, Diesel Avio και Racing 100, δεν έγινε στο πλαίσιο διερεύνησης του όγκου πωλήσεων τους από την καταγγέλλουσα ούτε της επίδρασής τους στο συνολικό της τζίρο. Τα συγκεκριμένα προϊόντα έχουν αναφερθεί από την εταιρεία ΕΚΟ, μέσα στο πλαίσιο της υπεράσπισής της επί του ισχυρισμού της διακριτικής μεταχείρισης, θέλοντας να δείξει ότι η καταγγέλλουσα ήταν μέρος των προωθητικών ενεργειών της ΕΚΟ, γεγονός που καθιστά την καταγγέλλουσα ως μέρος των επενδύσεων της και του προγράμματος που έκανε η εταιρεία για τις γενικότερες αναβαθμίσεις των πρατηρίων ΕΚΟ.

Σημειώνεται ότι η συντήρηση και η αναβάθμιση του οποιουδήποτε πρατηρίου δεν αποτελεί συμβατική υποχρέωση, αλλά εναπόκειται στην κρίση της εταιρείας το κατά πόσο θα προχωρήσει ή όχι σε ανακαινίσεις. Εξ ου και η εταιρεία έχει δικαίωμα να επιλέξει να επενδύσει σε νέα δικά της πρατήρια αντί να προβεί σε αναβαθμίσεις των υπαρχόντων. Εξάλλου, η εταιρεία την περίοδο 2014-2017, που αφορά τον ορισθέντα υπό εξέταση ουσιώδη χρόνο της υπόθεσης, προέβη {...} Στη μία περίπτωση ετίθετο σοβαρό θέμα ασφάλειας και στην άλλη υπήρχε σοβαρό πρόβλημα επάρκειας αποθεμάτων.

Σχετικά με το θέμα των επενδύσεων, η Επιτροπή επίσης σχολιάζει ότι καθίσταται σαφές από την ΕΚΟ ότι δεν επιτρέπει προσωπικές επενδύσεις του πρατηριούχου. Στην επιστολή της ΕΚΟ προς την καταγγέλλουσα ημερομηνίας 21/11/2016 γίνεται αναφορά σε απαγόρευση προσωπικών επενδύσεων και το ίδιο αναφέρει και στην επιστολή της προς την Υπηρεσία ημερομηνίας 22/07/2019, όπου αναφέρει ότι «*η ΕΚΟ είναι υπεύθυνη για τις όποιες επενδύσεις/αλλαγές/αναβαθμίσεις στο πρατήριο*». Η καταγγέλλουσα επισυνάπτει και σχετική επιστολή της ΕΚΟ ημερομηνίας 5/8/2020, η οποία είναι εκτός ουσιώδους χρόνου, αναφερόμενη στο ίδιο θέμα.

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι με βάση το license agreement: *“The S/Station which the Licensee is to use, shall remain the absolute property of the Licensor and the Licensee shall make only use of same as hereinafter provided”*. Συνεπώς φαίνεται ότι η ΕΚΟ έχει την πλήρη ευθύνη για την αναβάθμιση ή οποιαδήποτε αλλαγή στις εγκαταστάσεις του πρατηρίου. Περαιτέρω φαίνεται ότι και οι δύο πλευρές χρησιμοποιούσαν την υπογραφή νέων συμβάσεων ως μέσον διαπραγμάτευσης και μοχλό πίεσης, η ΕΚΟ από την πλευρά της για την υπογραφή των νέων συμβολαίων και η

καταγγέλλουσα από την πλευρά της για την υπογραφή του μισθωτηρίου γης, το θέμα της αναβάθμισης του πρατηρίου. Στο πλαίσιο διαπραγμάτευσης της ενοικίασης της γης και της αβεβαιότητας της συνέχισης της συνεργασίας, η Επιτροπή έχει κάνει αναφορά και στις πολεοδομικές και/ή άλλες άδειες, χωρίς να γίνεται λόγος για τη συνιδιοκτησία της γης με τρίτο πρόσωπο, γεγονός που αναφέρει η καταγγέλλουσα ότι χρησιμοποιήθηκε παραπλανητικά από την ΕΚΟ.

Αναφορικά με τον ισχυρισμό που έχει τεθεί ότι το πλυντήριο και οι άλλες αναβαθμίσεις δεν υλοποιήθηκαν λόγω των απαιτήσεων της Ντίνος Αποστόλου για προμήθεια 10 σεντ το λίτρο, ενώ οι εκπτώσεις πρέπει να συνδέονται με τα λίτρα και όχι ανάλογα με τις σχέσεις που διατηρεί ο κάθε πρατηριούχος με την εκάστοτε εταιρεία πετρελαιοειδών, η Επιτροπή αναφέρει ότι υπάρχουν διάφορα περιστατικά που δείχνουν ότι οι διαπραγματεύσεις και η επικοινωνία μεταξύ των μερών πάσχουν. Η Επιτροπή δεν βασίστηκε στο ποσοστό της έκπτωσης που παίρνει η καταγγέλλουσα, ούτε αν είναι θεμιτή η απαίτηση των 10 σεντς και/ή ο οποιοσδήποτε συσχετισμός της προμήθειας με τα λίτρα ή το ενοίκιο, για να προχωρήσει στη διερεύνηση του θέματος των αναβαθμίσεων του πρατηρίου υπό το άρθρο 6(2) του Νόμου.

Αναφερόμενη η καταγγέλλουσα ειδικότερα στο θέμα του πλυντηρίου αυτοκινήτων, σχολιάζει ότι οι προωθητικές ενέργειες από την RAMOIL που σχετίζονται με αυτό δεν γίνεται να μην καθορίζονται από την ίδια την ΕΚΟ, αφού οι δυο τους κρίθηκαν ως ενιαία οικονομική οντότητα στις προκαταρκτικές θέσεις της Επιτροπής που της κοινοποιήθηκαν. Σε αυτό το σημείο, η Επιτροπή διευκρινίζει ότι η ενιαία οικονομική οντότητα κρίνεται στη βάση του άρθρου 3, ήτοι σε θέμα σύμπραξης και της μεταξύ των δύο εταιρειών συμφωνίας για να ελεγχθεί κατά πόσο αυτή αποτελεί σύμπραξη απαγορευμένη ή όχι. Επομένως, κατά την εφαρμογή του άρθρου 6(2) του Νόμου δεν έχει σημασία εάν λαμβάνονται κοινές αποφάσεις στα θέματα καθημερινής δραστηριότητας των δύο εταιρειών και άρα εάν αποτελούν μία ενιαία οικονομική οντότητα ή όχι, εφόσον ελέγχεται η σχέση οικονομικής εξάρτησης της καταγγέλλουσας με την καταγγελλόμενη ΕΚΟ. Επιπρόσθετα, η κατ' ισχυρισμό εξεταζόμενη παράβαση αφορά τη συμπεριφορά της ΕΚΟ αφού η RAMOIL αποτελεί το μέρος το οποίο σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της καταγγέλλουσας, ευνοείται με τη διακριτική μεταχείριση από την ΕΚΟ.

Η καταγγέλλουσα κάνει για άλλη μια φορά αναφορά στους όρους των συμβολαίων που κατά τους ισχυρισμούς της, ήθελε η ΕΚΟ να νομιμοποιήσει, τονίζοντας ότι την περίοδο των διαπραγματεύσεων ήταν υπό το καθεστώς απειλής και ότι υπάρχει κατάχρηση από πλευράς της ΕΚΟ μέσω της προσπάθειάς της για αποδοχή από την Ντίνος Αποστόλου πρόσθετων καταχρηστικών υποχρεώσεων, τη στιγμή που η καταγγέλλουσα ήταν δεσμευμένη με μακροχρόνιο συμβόλαιο γης.

Η Επιτροπή έχει ήδη αναλύσει το θέμα αναφορικά με τα μη υπογεγραμμένα συμβόλαια που αναφέρονται στην καταγγελία της Ντίνος Αποστόλου, αναφορικά με την ισχυριζόμενη παράβαση του 3(1)(ε) του Νόμου. Επίσης, η Επιτροπή έχει ήδη αναλύσει και το θέμα αναφορικά με τα συμβόλαια που αναφέρονται από την καταγγέλλουσα σε μετέπειτα της καταγγελίας χρόνο και δεν θα προβεί σε επανάληψη της ανάλυσης του ζητήματος.

Σε σχέση με το πλυντήριο αυτοκινήτων, η καταγγέλλουσα αναφέρει επιπρόσθετα ότι είναι σε δυσμενή θέση σε σχέση με τα κοντινά της πρατήρια (RAMOIL και πρώην Lukoil), τα οποία διαθέτουν εξοπλισμό πλυσίματος αυτοκινήτων. Αναφέρει επίσης ότι τα μόνα πρατήρια ΕΚΟ που δεν έχουν πλυντήριο στην περιοχή της Λεμεσού είναι ένα πρατήριο τύπου DODO που δεν εξαρτάται από την ΕΚΟ αναφορικά με τις επενδύσεις του και ένα πρατήριο RAMOIL, το οποίο βρίσκεται πολύ κοντά σε πρατήριο ΕΚΟ με πλυντήριο αυτοκινήτων και σε υπερσύγχρονο πλυντήριο ιδιώτη. Αιτείται δε, να της δοθεί ο κατάλογος με τα πρατήρια που δεν διαθέτουν πλυντήριο, ο οποίος έχει δηλωθεί από την ΕΚΟ ως εμπιστευτικός. Σ' αυτό το σημείο, η Επιτροπή επαναλαμβάνει τη θέση της, η οποία λήφθηκε κατά τη συνεδρία της ημερομηνίας 24/11/2020 την οποία κοινοποίησε στην καταγγέλλουσα με την επιστολή της ημερομηνίας 04/12/2020, ότι αν και δεν αποκαλύπτονται τα ονόματα των εν λόγω πρατηρίων, η καταγγέλλουσα μπορεί να αντιληφθεί τις πληροφορίες που αιτείται να λάβει από το κείμενο των προκαταρκτικών θέσεων της Επιτροπής που της έχει κοινοποιηθεί στις 11/11/2020, ώστε να μπορέσει να εξαγάγει τα συμπεράσματά της και να καταγράψει επ' αυτών τις θέσεις της. Περαιτέρω, όπως η ίδια αναφέρει, τα εν λόγω πρατήρια που διαθέτουν πλυντήριο αυτοκινήτων το διαφημίζουν, επομένως εύλογα μπορεί να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι είναι ήδη γνωστά σε αυτήν.

Επί των πιο πάνω, η Επιτροπή αναφέρει ότι, {...} Το πρατήριο {...} και από τα υπόλοιπα τρία, το ένα είναι η καταγγέλλουσα και τα άλλα δύο είναι {...} Η Επιτροπή σημειώνει ότι η καταγγέλλουσα παρουσιάζει ως λογική αιτιολογία αναφορικά με το γεγονός ότι το πρατήριο στη Λεωφ. Σπύρου Κυπριανού δεν έχει πλυντήριο, ότι σε κοντινή απόσταση υπάρχουν άλλα πλυντήρια προς εξυπηρέτηση του κοινού. Με το ίδιο σκεπτικό, θα μπορούσε εύλογα κάποιος να ισχυριστεί για το λόγο που η καταγγέλλουσα δεν έχει πλυντήριο, ότι κοντά στο πρατήριο της υπάρχει το πρατήριο της RAMOIL στην Αγίου Γεωργίου, που διαθέτει πλυντήριο, καθώς και πλυντήριο αυτοκινήτων στα 600μ περίπου από αυτήν επί της ίδιας οδού.

Επίσης, η καταγγέλλουσα δηλώνει ότι ο κύκλος εργασιών της δικαιολογεί τη δημιουργία πλυντηρίου, καθώς ένα από τα κριτήρια που δηλώνει η ΕΚΟ ως απαραίτητα για τη δημιουργία πλυντηρίου είναι το πρατήριο να είναι βιώσιμο. Παρόλ' αυτά αυτό δεν αποτελεί το μοναδικό κριτήριο της ΕΚΟ και εν πάση περιπτώσει είναι στο πλαίσιο συνεργασίας της ΕΚΟ με τον κάθε πρατηριούχο. Συνεπώς, δεν διαφαίνεται θέμα διακριτικής μεταχείρισης προς την καταγγέλλουσα εταιρεία στη βάση του άρθρου 6(2) του Νόμου, καθότι από τα ενώπιον της Επιτροπής στοιχεία δεν φαίνεται να προκύπτει από πλευράς της ΕΚΟ οποιαδήποτε διαφοροποιημένη μεταχείριση χωρίς αντικειμενική αιτιολογία.

(γ) Αναφορικά με τη διακοπή προμήθειας λιπαντικών σε συσκευασία βαρελιών(205Λ) /Άρθρο 3 και 6.2 του Νόμου

Το τελευταίο κεφάλαιο των θέσεων της καταγγέλλουσας κάνει λόγο για τη διακοπή προμήθειας λιπαντικών σε βαρέλι από την ΕΚΟ προς τα πρατήρια. Κατ' αρχάς, η Επιτροπή αναφέρει ότι δεν υπάρχει παρανόηση σχετικά με την ερμηνεία της ορολογίας «χύμα λιπαντικών» και είναι ξεκάθαρο ότι όλες οι αναφορές αφορούν τα λιπαντικά σε συσκευασία βαρελιού.

Τούτου λεχθέντος, η Επιτροπή εξετάζει αρχικά τη θέση ότι η πολιτική της ΕΚΟ επέβαλε τη μείωση περιθωρίου κέρδους της καταγγέλλουσας και αύξησε την κερδοφορία της ΕΚΟ, ενώ ταυτόχρονα η RAMOIL ανταγωνίζεται το πρατήριο της καταγγέλλουσας. Παραθέτει στοιχεία αναλυτικά σε σχέση με τη ζημιά της εταιρείας και το κόστος ανά λίτρο λιπαντικού σε μικρή συσκευασία έναντι αυτής σε συσκευασία βαρελιού και σχολιάζει επίσης την αλλαγή στον κύκλο εργασιών της ΕΚΟ σε σύγκριση με την αλλαγή στα λίτρα πώλησης λιπαντικών. Η καταγγέλλουσα αναφέρει στην καταγγελία της «*Ταυτόχρονα η RAMOIL ακολουθώντας την πολιτική της ΕΚΟ δεν αφήνει περιθώρια στους υπόλοιπους πρατηριούχους να αυξήσουν τις τιμές εφόσον αυξήθηκαν οι τιμές του προϊόντος που προσφέρουν. Αυτό βοηθά την ΕΚΟ να διατηρήσει το μερίδιο της στην αγοράς αυξάνοντας ταυτόχρονα την κερδοφορία της.*» Συνεπώς, διαφαίνεται, όπως έχει ήδη αναφερθεί και για προηγούμενους ισχυρισμούς, ότι αυτό που ισχυρίζεται ως παράβαση η καταγγέλλουσα με βάση τα πιο πάνω, αφορά συμπίεση περιθωρίου κέρδους από πλευράς των εταιρειών ΕΚΟ και RAMOIL, πράγμα που δεν επιτρέπει, στην καταγγέλλουσα, να έχει ικανό περιθώριο κέρδους για να επιβιώσει. Συνεπώς, η ισχυριζόμενη αυτή παράβαση αποτελεί παράβαση του άρθρου 6(1) και δεν έχει εξεταστεί λόγω της απουσίας δεσπόζουσας θέσης από πλευράς της καταγγελλόμενης.

Αναφορικά με τη διακοπή της παροχής λιπαντικών σε συσκευασία βαρελιού, η ισχυριζόμενη παράβαση αφορά *αιφνίδια και αδικαιολόγητη διακοπή μακροχρόνιων εμπορικών σχέσεων* στη βάση του άρθρου 6(2) του Νόμου. Επ' αυτού, η Επιτροπή θεωρεί απαραίτητο να αναφέρει ότι η διακοπή της προμήθειας χύμα λιπαντικών έλαβε χώρα με προειδοποίηση πέραν των τριών μηνών, όπως φαίνεται στην επιστολή της ΕΚΟ ημερομηνίας 4/5/2016 προς την καταγγέλλουσα όπου αναφέρεται: «*Σε συνέχεια της επιστολής μας ημερ 20/1/2016 για τη νέα πολιτική της εταιρείας σε σχέση με τη διάθεση λιπαντικών στα πρατήρια, και τις επιτόπου ενημερωτικές συναντήσεις [...], θα θέλαμε να σας ενημερώσουμε ότι η περίοδος διάθεσης από τα πρατήρια λιπαντικών από βαρέλι λήγει στις 30/4/2016. Κατά συνέπεια, αμέσως μετά τις γιορτές του Πάσχα, συνεργείο της Εταιρείας θα περάσει από τα πρατήρια και θα συλλέξει όσα βαρέλια έχουν μείνει αδιάθετα.*»

Η Επιτροπή, ως προς την ερμηνεία του όρου «*αιφνίδια*», έχει τη θέση ότι η αιφνίδια διακοπή αναφέρεται στο χρονικό διάστημα που εύλογα και/ή δικαιολογημένα θεωρείται ικανοποιητικό έτσι ώστε η διακοπή των μακροχρόνιων εμπορικών σχέσεων που είχαν αναπτυχθεί μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών να μην είναι αιφνίδια, δεδομένο που κατά την άποψη της πρέπει να σταθμίζεται υπό το πρίσμα όλων των δεδομένων της κάθε υπόθεσης ξεχωριστά. Στις αποφάσεις της Ελληνικής Επιτροπής Ανταγωνισμού, με αρ.145/II/2000 και αρ. 144/II/2000 κρίθηκε ότι η προθεσμία της μίας εβδομάδας που δόθηκε για τη διακοπή της μακροχρόνιας σχέσης μεταξύ των δύο εταιρειών δεν ήταν ικανοποιητική. Περαιτέρω, η Επιτροπή σημειώνει και σύμφωνα με την απόφαση της Ελληνικής Αρχής Ανταγωνισμού αρ. 514/VI/2011, ότι «*σκοπός των προστατευτικών διατάξεων του άρθρου 2α του ν. 703/77 δεν είναι η διαιώνιση συμβατικών σχέσεων, αλλά ιδίως η εξασφάλιση μιας*

εύλογης προθεσμίας μέσα στην οποία η εξαρτώμενη επιχείρηση θα μπορέσει να αποσβέσει σημαντικό μέρος των επενδύσεών της και θα προσαρμοστεί στα νέα δεδομένα».

Στην παρούσα υπόθεση, δεν τίθεται θέμα απόσβεσης επενδύσεων αναφορικά με τα χύμα λιπαντικά αλλά ούτε και απότομη διακοπή, με την έννοια της απροειδοποίητης διακοπής της παροχής προμήθειας των εν λόγω προϊόντων. Η Επιτροπή, στο σημείο αυτό, αναφέρει περαιτέρω ότι με βάση το license agreement της καταγγέλλουσας, οποιαδήποτε διακοπή συνεργασίας λαμβάνει χώρα με προειδοποίηση 30 ημερών. Συγκεκριμένα αναφέρεται στον όρο 13 ότι: *“The license granted hereunder is for an indefinite period provided always that the Licensor shall have the right at any time to bring same to an end by giving to the Licensee 30 days’ prior notice in writing and thereupon the License shall absolutely determine.”*

Σημειώνεται δε, ότι η εν λόγω διακοπή προμήθειας δεν θα οδηγήσει την καταγγέλλουσα σε αδυναμία να συνεχίσει τη λειτουργία της. Η Επιτροπή τονίζει ότι η κύρια δραστηριότητα της επιχείρησης είναι η πώληση πετρελαιοειδών και η πώληση λιπαντικών λαμβάνει χώρα στο πλαίσιο του συμβολαίου της περί διαχείρισης πρατηρίου. Η καταγγέλλουσα σχολιάζει στις θέσεις της την αναφορά της Επιτροπής σχετικά με τη χρήση «συνεχώς χύμα λιπαντικών» για την αλλαγή λαδιού από το πρατήριο της Ντίνος Αποστόλου. Διευκρινίζεται ότι η εν λόγω φράση, είναι στην πραγματικότητα αναφορά της ίδιας της καταγγέλλουσας στην επιστολή της ημερομηνίας 15/6/2018 όπου καταγράφει: *«Τους τελευταίους 6 περίπου μήνες, εγκαταστήσαμε μηχανισμό στο χώρο αλλαγής λαδιού για απευθείας πρόσθεση λαδιού από το βαρέλι στα αυτοκίνητα χρησιμοποιώντας συνεχώς χύμα λάδι για τις αλλαγές λαδιών».* Τα δε χύμα λιπαντικά, κατά δήλωση της καταγγέλλουσας αποτελούν περίπου το 50% των πωλήσεων λιπαντικών της. Η κατάργηση πώλησης συγκεκριμένων κωδικών προϊόντων μέσα από μια ευρύτερη σειρά προϊόντων δεν συνιστά διακοπή εμπορικών σχέσεων ώστε να κινδυνεύει η επιχείρηση με ανεπανόρθωτη βλάβη, δεδομένου ότι η βασική της δραστηριότητα παραμένει αλώβητη, όπως και η πώληση λιπαντικών σε μεγάλο βαθμό, καθότι επηρεάζεται μόνο μια μερίδα των πωλούμενων κωδικών της.

Επιπρόσθετα, η καταγγέλλουσα παραθέτει σωρεία επιχειρημάτων, αλληλογραφίας και τεχνικών προδιαγραφών προσπαθώντας να αντικρούσει τη θέση της ΕΚΟ περί χαμηλών προδιαγραφών και επιμόλυνσης των χύμα λιπαντικών. Η Επιτροπή ανέφερε στις προκαταρκτικές της θέσεις ότι η πολιτική της ΕΚΟ διασφάλιζε τη σωστή ποιότητα του λιπαντικού προς τον πελάτη μέσω της πώλησης μικρής, σφραγισμένης συσκευασίας. Η Επιτροπή δεν απορρίπτει τους ισχυρισμούς της καταγγέλλουσας περί σωστής συντήρησης των βαρελιών της διατηρώντας τα σε σκιερό μέρος στα κατάλληλα επίπεδα θερμοκρασίας και υγρασίας. Αυτό όμως, δεν μπορεί να διαπιστωθεί για το σύνολο των πρατηριούχων και δεν εξαλείφει την πιθανότητα αλλοίωσης των λιπαντικών σε συσκευασία βαρελιού. Η αλλαγή πολιτικής της ΕΚΟ σε όλα τα πρατήρια, αποτελεί εμπορική στρατηγική απόφαση που δεν έχει σκοπό να πλήξει την καταγγέλλουσα, αφού εφαρμόστηκε παγκύπρια και καθολικά σε όλα τα πρατήρια ανεξαιρέτως.

Αναφορικά με τους κωδικούς πώλησης της RAMOIL και τον ισχυρισμό ότι εξακολουθεί να πουλά κωδικούς παλιάς τεχνολογίας, η Επιτροπή διευκρινίζει ότι η ΕΚΟ, δεν απαγόρευσε τη χρήση παλιών κωδικών λιπαντικών ούτε και αρνήθηκε την ύπαρξη αυτοκινήτων μεγάλης ηλικίας, που δεν έχουν ανάγκη εξειδικευμένων προδιαγραφών. Η αλλαγή πολιτικής της ΕΚΟ αφορά τη συσκευασία πώλησης των λιπαντικών και η αιτιολογία της γι' αυτό αναφέρει την ύπαρξη νέων προδιαγραφών και νέων αναγκών χωρίς όμως αυτό να απορρίπτει την ταυτόχρονη ύπαρξη των παλιών. Προσπάθεια της ΕΚΟ φαίνεται να είναι να εξασφαλιστεί η σωστή επιλογή λιπαντικού αναλόγως της μηχανής για την οποία προορίζεται με σκοπό την αποφυγή εκτεταμένης χρήσης των χύμα λιπαντικών επειδή προσφέρουν υψηλότερο περιθώριο κέρδους.

Παρά τα πιο πάνω, η Επιτροπή σχολιάζει και πάλι την πρόνοια του άρθρου 6(2) που αναφέρεται σε *αιφνίδια και αδικαιολόγητη διακοπή μακροχρόνιων εμπορικών σχέσεων*, καθότι οι προϋποθέσεις «*αιφνίδια και αδικαιολόγητη*» εξετάζονται σωρευτικά και όχι εναλλακτικά. Στην απόφαση ΕΠΑ αρ. 42/2012 αναφέρεται:

«Η Επιτροπή δεν θα προχωρήσει στην εξέταση του κατά πόσο η διακοπή των μακροχρόνιων εμπορικών σχέσεων μεταξύ των εταιρειών είναι αδικαιολόγητη. Η Επιτροπή είναι της άποψης ότι για να στοιχειοθετηθεί παράβαση του άρθρου 6(2) στη βάση της «αιφνίδιας και αδικαιολόγητης διακοπής μακροχρόνιων εμπορικών σχέσεων», θα πρέπει η εν λόγω διακοπή να είναι αφενός αιφνίδια και αφετέρου αδικαιολόγητη. Το συνδυαστικό «και» που έθεσε ο νομοθέτης αποτελεί αδιαμφισβήτητη απόδειξη ότι για τη στοιχειοθέτηση της εν λόγω παράβασης θα πρέπει να συντρέχουν και οι δύο προϋποθέσεις.

Συνακόλουθα, η Επιτροπή κρίνει ότι εφόσον δεν υπάρχει αιφνίδια διακοπή των μακροχρόνιων εμπορικών παρέλκει η εξέταση του κατά πόσο η εν λόγω διακοπή είναι αδικαιολόγητη.»

Συνεπώς, σημαντικό γεγονός στην παρούσα περίπτωση αποτελεί το ότι η ΕΚΟ προχώρησε σε αλλαγή της εμπορικής της στρατηγικής λαμβάνοντας μία απόφαση που αφορούσε όλα τα πρατήρια παγκύπρια για τους λόγους που η ίδια θεώρησε ορθούς προς προστασία της επωνυμίας της και δεν έχει σκοπό να πλήξει την καταγγέλλουσα.

Όσον αφορά το θέμα της εξέτασης του ισχυρισμού ότι οι πρατηριούχοι τίθενται σε δυσμενή θέση έναντι των μηχανικών αυτοκινήτων, η Επιτροπή αρνείται κατηγορηματικά ότι μόνο αυτό το θέμα εξέτασε από το σύνολο των ισχυρισμών της καταγγέλλουσας, όπως εξάλλου φαίνεται από το κείμενο των προκαταρκτικών της θέσεων.

Επ' αυτού, η Επιτροπή αναφέρει ότι δεν τίθεται θέμα δυσμενούς διάκρισης υπό την έννοια του άρθρου 6(2) του Νόμου επειδή κατ' αρχάς, για να υπάρχει θέμα διακριτικής μεταχείρισης θα πρέπει τα μέρη που αντιμετωπίζουν την άνιση μεταχείριση να θεωρούνται όμοια, αφού αξιώνουν ισοδύναμες παροχές. Η ομοιότητα αυτή μπορεί να αφορά συγκεκριμένη δραστηριότητα και δεν εξομοιώνει τις επιχειρήσεις που ενδεχομένως να δραστηριοποιούνται σε πολλές και διαφορετικές

αγορές. Συγκεκριμένα, προς εφαρμογή της σχετικής πρόνοιας του άρθρου 6(2) του Νόμου, οι επιχειρήσεις πρέπει να είναι ομοειδείς στις σχέσεις τους με την **εξαρτώσα** επιχείρηση, ώστε όταν πραγματοποιείται διάκριση αυτή να σκοπεύει στη βλάβη ή την εκτόπιση από την αγορά της οικονομικά εξαρτώμενης επιχείρησης, πράγμα το οποίο θα αποτελεί τη βάση για την κατάληξη της Επιτροπής στην ύπαρξη ή όχι απαγορευμένης καταχρηστικής εκμετάλλευσης της σχέσης αυτής. Υπό αυτή την έννοια, η υπηρεσία παροχής λιπαντικού για μηχανοκίνητα οχήματα σε τελικούς καταναλωτές θα μπορούσε να θεωρηθεί όμοιο προϊόν παρόλο που οι δραστηριότητες ενός πρατηριούχου και ενός μηχανικού δεν ταυτίζονται. Εντούτοις, οι μηχανικοί αυτοκινήτων δεν θεωρούνται εξαρτώμενη επιχείρηση προς την εταιρεία ΕΚΟ. Αντιθέτως, η συνεργασία τους με αυτή διέπεται από ένα διαφορετικό καθεστώς, συγκριτικά με τους πρατηριούχους, οι οποίοι μπορούν να θεωρηθούν ως εξαρτώμενη αυτής. Αφού το άρθρο 6(2) του Νόμου απαγορεύει τη διακριτική μεταχείριση, το ισοδύναμο της παροχής των συγκρινόμενων επιχειρήσεων αφορά αποκλειστικά στη σχέση τους με την εξαρτώσα.⁴⁴ Αν δεν υπάρχει εξαρτώσα επιχείρηση, αυτόματα δεν τίθεται θέμα διάκρισης. Υπό αυτή την έννοια, η εταιρεία ΕΚΟ, δεν δύναται να προβεί σε διακριτική μεταχείριση των μηχανικών έναντι της καταγγέλλουσας. Συνεπώς, στο πλαίσιο της συναλλακτικής της ελευθερίας, η καταγγελλόμενη δεν έχει υποχρέωση να εξομοιώνει τους πελάτες της, αλλά έχει το δικαίωμα να τους επιλέγει και να διαθέτει ελεύθερα τα προϊόντα της.

Τέλος, η Επιτροπή αναφέρεται επιγραμματικά στον ισχυρισμό της καταγγέλλουσας περί παράβασης του άρθρου 3(1) του Νόμου, αφού ως η ίδια η καταγγέλλουσα πρεσβεύει, η απαγόρευση πώλησης χύμα λιπαντικών συνιστά κάθετο περιορισμό στους πρατηριούχους ή/και έλεγχο της παραγωγής και διάθεσης των λιπαντικών, καθώς και ανόμοιους όρους για ισοδύναμη συναλλαγή μεταξύ ΕΚΟ και πρατηριούχων και μη πρατηριούχων. Η καταγγελία της Ντίνος Αποστόλου αναφέρει σε σχέση με τη διακοπή παροχής χύμα λιπαντικών: *«Επίσης καταγγέλλεται η ΕΚΟ και η RAMOIL για σύμπραξη με σκοπό με αυτή την απαγόρευση να αυξηθεί η κερδοφορία της ΕΚΟ τόσο ώστε η συνολική κερδοφορία των δυο εταιρειών να επηρεαστεί ελάχιστα ή/και να αυξηθεί»*. Προφανώς, από το λεκτικό της καταγγελίας έχει καταγγελθεί σύμπραξη μεταξύ ΕΚΟ και RAMOIL και όχι σύμπραξη που προκύπτει από την κάθετη σχέση που έχει η καταγγέλλουσα με την ΕΚΟ. Για όλους τους λόγους που έχουν ήδη αναλυθεί ενδελεχώς από την Επιτροπή, οι ισχυρισμοί που έθεσε η καταγγέλλουσα εκτός καταγγελίας, δεν έχουν εξετασθεί. Σχετικά με την ισχυριζόμενη παράβαση αναφορικά με τη σύμπραξη μεταξύ των δυο εταιρειών ΕΚΟ και RAMOIL, η Επιτροπή επαναλαμβάνει ότι αυτή δεν εξετάζεται καθότι οι δυο εταιρείες, για τους λόγους που αναλύονται πιο κάτω, κρίθηκαν ως ενιαία οικονομική οντότητα.

⁴⁴ Βλ. σχετικά Γιώργος Ι. Μπαμπέτας «Οικονομική Εξάρτηση και Καταχρηστική Εκμετάλλευση», Π. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα (2008), παρα 641-647

7.5 Κατ' ισχυρισμό παράβαση του άρθρου 3 του Νόμου

Η Επιτροπή σημειώνει το άρθρο 3(1) του Νόμου βάσει του οποίου: «3.-(1) Τηρουμένων των διατάξεων των άρθρων 4 και 5, απαγορεύονται όλες οι συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων ή ενώσεων επιχειρήσεων, όλες οι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και κάθε εναρμονισμένη πρακτική, που έχουν ως αντικείμενο ή αποτέλεσμα την παρακώλυση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της Δημοκρατίας, ιδίως εκείνες οι οποίες συνίστανται –

- (α) στον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό των τιμών αγοράς ή πώλησης ή άλλων όρων συναλλαγής
- (β) στον περιορισμό ή στον έλεγχο της παραγωγής, της διάθεσης, της τεχνολογικής ανάπτυξης ή των επενδύσεων.
- (γ) στη γεωγραφική ή άλλη κατανομή των αγορών ή των πηγών προμήθειας [...]

Συνεπώς, το άρθρο 3 του Νόμου απαγορεύει όλες τις συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων, όλες τις αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και κάθε εναρμονισμένη πρακτική που έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού, και ιδίως εκείνες οι οποίες συνίστανται στον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό των τιμών αγοράς ή πωλήσεως ή άλλων όρων συναλλαγής, στον περιορισμό ή στον έλεγχο της παραγωγής και των αγορών, ή στην κατανομή των αγορών ή των πηγών εφοδιασμού.

Προϋποθέσεις, επομένως, εφαρμογής της ως άνω διάταξης είναι: 1) Η ύπαρξη συμφωνίας, εναρμονισμένης πρακτικής μεταξύ επιχειρήσεων ή απόφασης ένωσης επιχειρήσεων, 2) Αντικείμενο ή αποτέλεσμα της ανωτέρω συμφωνίας, εναρμονισμένης πρακτικής ή απόφασης να είναι ο περιορισμός, η παρακώλυση ή η νόθευση του ανταγωνισμού.

Απαραίτητη προϋπόθεση για να εμπίπτει μια σύμπραξη ή συμφωνία στις διατάξεις του άρθρου 3 του Νόμου και συνεπώς να κριθεί απαγορευμένη, είναι ότι πληρούται το κριτήριο του περιορισμού του ανταγωνισμού.⁴⁵

Η Επιτροπή σημειώνει ότι η διάταξη του άρθρου 3 του Νόμου, εξειδικεύει την έννοια της παρεμπόδισης, του περιορισμού και της νόθευσης του ανταγωνισμού και προνοεί ότι οι εν λόγω αντι-ανταγωνιστικές συνέπειες πρέπει να συνιστούν είτε αντικείμενο είτε αποτέλεσμα των κρινόμενων συμφωνιών.

Σύμφωνα με τον Νόμο: «σύμπραξη» σημαίνει οποιαδήποτε τυπική ή άτυπη, γραπτή ή άγραφη, εκτελεστή κατά νόμο ή μη, συμφωνία δυο ή περισσότερων επιχειρήσεων ή ενώσεων επιχειρήσεων ή την εναρμονισμένη πρακτική δύο ή περισσότερων επιχειρήσεων ή την απόφαση ένωσης επιχειρήσεων, αλλά δεν περιλαμβάνει συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική –

⁴⁵ Δημήτρης Τζουγανάτος, Δίκαιο του Ελεύθερου Ανταγωνισμού, Νομική Βιβλιοθήκη, 2013, σελ. 242.

(α) μητρικής και θυγατρικής εταιρείας, εάν -

(i) αυτές αποτελούν μια ενιαία οικονομική ενότητα μέσα στην οποία η θυγατρική εταιρεία δεν έχει πραγματική ελευθερία καθορισμού του δικού της τρόπου ενέργειας, και

(ii) η συμφωνία ή η εναρμονισμένη πρακτική αφορά αποκλειστικά τον καταμερισμό δραστηριοτήτων μεταξύ μητρικής και θυγατρικής εταιρείας.

(β) δύο ή περισσότερων θυγατρικών εταιρειών, εφόσον αυτές αποτελούν μια ενιαία οικονομική οντότητα με τη μητρική εταιρεία.

Επιπρόσθετα, «συμφωνία» σημαίνει οποιαδήποτε διευθέτηση μεταξύ τουλάχιστον δύο επιχειρήσεων ή ενώσεων επιχειρήσεων, δυνάμει της οποίας το ένα από τα μέρη εκουσίως αναλαμβάνει την υποχρέωση να περιορίσει την ελευθερία του προς ενέργεια αναφορικά με ένα άλλο από τα μέρη.

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι στην παρούσα υπόθεση, η καταγγέλλουσα εταιρεία, στη βάση του άρθρου 3(1) του Νόμου έχει καταγγείλει τα ακόλουθα:

(α) Οι διευθυντές της εταιρείας RAMOIL και η σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΟ είναι ίδια. Επομένως, υπάρχει εσωτερική πληροφόρηση με αποτέλεσμα οι εργαζόμενοι στην ΕΚΟ να γνωρίζουν όλες τις πληροφορίες για τους πρατηριούχους της ΕΚΟ και κατά συνέπεια και η RAMOIL. Η ΕΚΟ, σύμφωνα με την καταγγέλλουσα, μέσω ηλεκτρονικών συστημάτων διαχείρισης πρατηρίων τα οποία νοικιάζει με μηδενικό κόστος προς τους πρατηριούχους και σε συνδυασμό με τους όρους του συμβολαίου, μπορεί να έχει online πρόσβαση στις πωλήσεις των πρατηρίων. Σύμφωνα με το License Agreement, η ΕΚΟ έχει δικαίωμα να έχει πρόσβαση στα λογιστικά βιβλία του πρατηριούχου ανά πάσα στιγμή. Η καταγγέλλουσα ισχυρίζεται ότι η πρόσβαση της RAMOIL σε πληροφορίες ανταγωνιστών της/άλλων πρατηριούχων (πελατολόγιο και πωλήσεις) συνιστά «σύμπραξη» μεταξύ δύο θυγατρικών εταιρειών, ΕΚΟ και RAMOIL, με σκοπό τη νόθευση και περιορισμό του ανταγωνισμού.

(β) Η καταγγέλλουσα ισχυρίζεται ότι η πολιτική της RAMOIL για χαμηλά έως μηδαμινά κέρδη «διασφαλίζει μεγάλο ποσοστό κέρδους στην ΕΚΟ, καθώς ασκείται πίεση για μείωση προμηθειών και δικαιωμάτων στους υπόλοιπους πρατηριούχους». Εφόσον τα πρατήρια της RAMOIL βρίσκονται σε κοντινή απόσταση με των υπόλοιπων πρατηριούχων της ΕΚΟ, σε πιθανή αύξηση τιμών από την ΕΚΟ οι πρατηριούχοι δεν μπορούν να αντιδράσουν καθότι τα ανταγωνιστικά πρατήρια της RAMOIL κρατούν τις τιμές χαμηλά. «Μειώνεται έτσι η κερδοφορία της RAMOIL και των πρατηριούχων και ταυτόχρονα αυξάνεται η κερδοφορία της ΕΚΟ».

(γ) Σε σχέση με την απαγόρευση χύμα λιπαντικών από τα πρατήρια, ότι «ΕΚΟ και RAMOIL συμπράττουν με σκοπό, με αυτήν την απαγόρευση, να αυξηθεί η κερδοφορία της ΕΚΟ τόσο ώστε η συνολική κερδοφορία των δύο εταιρειών να επηρεαστεί ελάχιστα ή/και να αυξηθεί».

(δ) Η ΕΚΟ καταγγέλλεται ότι με την υπογραφή των νέων συμβολαίων με την ΕΚΟ, επιδιώκει να επιβάλει πρόσθετους όρους στη σχέση εταιρείας πρατηριούχου.

(ε) Η ΕΚΟ καταγγέλλεται για σύμπραξη με την RAMOIL με σκοπό να υποβαθμίσουν την αξία του πρατηρίου της Ντίνος Αποστόλου

Η Επιτροπή σημειώνει ότι οι Διευθυντές της εταιρείας RAMOIL και τα άτομα που απαρτίζουν τη σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΟ είναι τα ίδια πρόσωπα. Αξιοσημείωτο μάλιστα είναι και το γεγονός ότι το 100% του μετοχικού κεφαλαίου της ΕΚΟ ανήκει στην Hellenic Petroleum International AG, η οποία είναι εταιρεία εγγεγραμμένη στην Αυστρία. Η ΕΚΟ είναι αδελφική εταιρεία της RAMOIL. Το 100% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας RAMOIL ανήκει στην Hellenic Petroleum International AG.

Η Επιτροπή διευκρινίζει ότι, η ύπαρξη συμφωνίας, που προνοείται στο άρθρο 3 του Νόμου, προϋποθέτει τη σύμπτωση βουλήσεως μεταξύ επιχειρήσεων. Ως επιχείρηση νοείται κάθε οντότητα απαρτιζόμενη από ενιαία οργάνωση υλικών και άυλων στοιχείων ταγμένων στη διαρκή επιδίωξη ορισμένου οικονομικού σκοπού, η οποία διαθέτει αποφασιστική αυτονομία για τον καθορισμό της συμπεριφοράς της στην αγορά.⁴⁶ Με βάση τον ορισμό αυτό, οι θυγατρικές που εντάσσονται σε όμιλο ή οι συνδεδεμένες μεταξύ τους εταιρείες είναι δυνατόν να εκληφθούν ως τμήματα μίας ενιαίας επιχείρησης.

Καθώς ο ίδιος ή παράλληλος σκοπός εξυπηρετείται κάτω από διαφορετικά νομικά ενδύματα, οι εταιρείες αυτές δεν συνιστούν κατά κανόνα ανεξάρτητα κέντρα λήψης αποφάσεων. Ακόμη και όταν υφίσταται ένας βαθμός ανεξαρτησίας μεταξύ τους, δεν νοείται ανάπτυξη ανταγωνιστικών σχέσεων διότι δεν είναι ούτε πιθανή ούτε λογική μια επιχειρηματική στρατηγική που θα κατέτεινε στην απόσπαση μεριδίου αγοράς ή πελατών της μιας θυγατρικής από την άλλη ή στην επιδίωξη αλληλοσυγκρουόμενων εμπορικών στόχων. Για το λόγο αυτό δεν νοείται και έλεγχος των ενδοομιλικών συμφωνιών ή άλλων μορφών συνεργασίας με βάση το άρθρο 101 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής η «ΣΛΕΕ»).⁴⁷

Συνεπώς, στην προκειμένη περίπτωση, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι παρέλκει η εξέταση του άρθρου 3(1) του Νόμου, αφού η εφαρμογή αυτού δεν δύναται να εφαρμοστεί σε οποιοσδήποτε συμφωνίες ή εναρμονισμένες πρακτικές μεταξύ επιχειρήσεων που ανήκουν στον ίδιο όμιλο όπως στην προκειμένη η ΕΚΟ και η RAMOIL καθώς η σύνδεση των δύο αυτών εταιριών βασίζεται σε νομικές ή πραγματικές σχέσεις που εξασφαλίζουν δυνατότητα ελέγχου μίας εταιρείας επί μίας άλλης, οδηγώντας στο εύλογο συμπέρασμα ότι οι συμπεριφορές τους εντάσσονται στο ίδιο επιχειρηματικό πλαίσιο.

⁴⁶ ΠΕΚ απόφαση 10.3.1992, T-11/89, Shell, Συλλ.1992, II-757, SK;ECEIW 311-312

⁴⁷ Ειδική Βιβλιογραφία Αθανασίου Λ. / Μαστρομανώλης Ε., Καταλογισμός σε μητρική εταιρεία παράβασης κανόνων ανταγωνισμού θυγατρικής της, Σύγχρονες τάσεις και προσεγγίσεις, ΔΕΕ 2009, 1301

7.6 Κατ' ισχυρισμό παράβαση του άρθρου 6(1) του Νόμου

Η Επιτροπή σημειώνει πως σύμφωνα με το άρθρο 6(1) του Νόμου: «Απαγορεύεται η καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων, που κατέχει ή κατέχουν δεσπόζουσα θέση στο σύνολο ή μέρος της εγχώριας αγοράς ενός προϊόντος, ιδιαίτερα εάν η πράξη αυτή έχει ως αποτέλεσμα ή ενδεχόμενο αποτέλεσμα –

(α) τον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό αθέμιτων τιμών αγοράς ή πώλησης ή άλλων μη θεμιτών υπό τις περιστάσεις όρων συναλλαγής

(β) τον περιορισμό της παραγωγής ή της διάθεσης ή της τεχνολογικής ανάπτυξης, προς ζημιά των καταναλωτών

(γ) την εφαρμογή ανόμοιων όρων για ισοδύναμες συναλλαγές, με συνέπεια ορισμένες επιχειρήσεις να τίθενται σε μειονεκτική στον ανταγωνισμό θέση

(δ) την εξάρτηση της σύναψης συμφωνιών από την αποδοχή εκ μέρους των αντισυμβαλλόμενων πρόσθετων υποχρεώσεων, οι οποίες, εκ της φύσεως τους ή σύμφωνα με τις εμπορικές συνήθειες, δεν έχουν σχέση με το αντικείμενο των συμφωνιών αυτών».

Στην παρούσα υπόθεση, η καταγγέλλουσα εταιρεία ισχυρίζεται τα ακόλουθα αναφορικά με την κατάχρηση από την ΕΚΟ της κατ' ισχυρισμόν δεσπόζουσας θέσης της στις σχετικές αγορές, επισημαίνοντας κυρίως ότι όσα δεν εμπίπτουν κάτω από την αξιολόγηση του άρθρου 3(1) του Νόμου, η Επιτροπή θα πρέπει να τα αξιολογήσει στο πλαίσιο του άρθρου 6(1) του Νόμου:

(α) Η ΕΚΟ, με τα νέα συμβόλαια έχει υποβιβάσει τους πρατηριούχους σε υπαλλήλους, καθότι δεν τους επιτρέπει να συνεργαστούν με τρίτους έτσι ώστε να ανταγωνιστούν την RAMOIL, μειώνοντας τα έξοδα λειτουργίας. Συγκεκριμένα, στην παράγραφο 3 των συμβολαίων, αναφέρεται ότι, «*Η παρούσα άδεια χρήσης και εκμετάλλευσης του πρατηρίου είναι προσωπική για τον Αδειούχο μόνο. Ο Αδειούχος εμποδίζεται από του να μεταβιβάσει ή εκχωρήσει σε τρίτο πρόσωπο την άδεια ή να προσλάβει οποιοδήποτε συνέταιρο, άνευ της προηγούμενης ρητής και γραπτής συγκατάθεσης της Εταιρείας.*» Στην ουσία, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της καταγγέλλουσας, η ΕΚΟ ρυθμίζει τον ανταγωνισμό απέναντι στην RAMOIL, με το να μην αφήνει τα πρατήρια από μόνα τους να μειώσουν το κόστος τους μέσα από συνεργασίες και ταυτόχρονα η RAMOIL, λειτουργώντας με χαμηλή κερδοφορία, εξασφαλίζει συνεχή πίεση στα πρατήρια.

(β) Η πολιτική της RAMOIL για χαμηλά έως μηδαμινά κέρδη διασφαλίζει μεγάλο ποσοστό κέρδους στην ΕΚΟ, καθώς ασκείται πίεση για μείωση προμηθειών και δικαιωμάτων στους υπόλοιπους πρατηριούχους. Εφόσον τα πρατήρια της RAMOIL βρίσκονται σε κοντινή απόσταση με των υπόλοιπων πρατηριούχων της ΕΚΟ, σε πιθανή αύξηση τιμών από την ΕΚΟ οι πρατηριούχοι δεν μπορούν να αντιδράσουν καθότι τα ανταγωνιστικά πρατήρια της RAMOIL

κρατούν τις τιμές χαμηλά. Μειώνεται έτσι η κερδοφορία της RAMOIL και των πρατηριούχων και ταυτόχρονα αυξάνεται η κερδοφορία της ΕΚΟ.

(γ) Η απαγόρευση πώλησης χύμα λαδιού από τα πρατήρια ΕΚΟ και η πώληση τους μόνο σε μηχανικούς, οι οποίοι μπορούν στη συνέχεια να πωλούν λάδι χύμα από τα βαρέλια, θέτει όλα τα πρατήρια ΕΚΟ σε δυσμενή διάκριση σε σχέση με μηχανικούς που χρησιμοποιούν βαρέλια λιπαντικών ΕΚΟ για συντήρηση, καθώς η χρήση μονόλιτρων και τετράλιτρων συσκευασιών λιπαντικών υπερδιπλασιάζει το κόστος ανά λίτρο λιπαντικού στον πρατηριούχο. Η ΕΚΟ, για να πωλήσει βαρέλια λιπαντικών στα πρατήρια και να διασφαλίσει ότι οι πρατηριούχοι δε θα τα χρησιμοποιήσουν για πώληση χύμα λαδιού, ζητά στοιχεία πελατών. Η πώληση χύμα λαδιού, παρόλο ότι δεν επηρεάζει σημαντικά τον τζίρο των πρατηριούχων, επηρεάζει σημαντικά την κερδοφορία τους. Σύμφωνα με την καταγγέλλουσα, η RAMOIL, παρόλο που η ΕΚΟ αύξησε τις τιμές ανά λίτρο στα λιπαντικά, κράτησε τις τιμές σχεδόν τις ίδιες, όπως ήταν πριν την αλλαγή πολιτικής για απαγόρευση πώλησης χύμα λαδιού, ελαχιστοποιώντας την κερδοφορία της. Η κερδοφορία της RAMOIL αν και μειώνεται, η κερδοφορία RAMOIL και ΕΚΟ μαζί, από αυτήν την πολιτική αυξάνεται, άρα η μητρική εταιρεία της RAMOIL και ΕΚΟ αυξάνει τα κέρδη της.

(δ) Περαιτέρω, η καταγγέλλουσα αναφέρει ότι η ΕΚΟ δεν έχει συμφωνήσει να κτίσει νέα πρατήρια με άλλους πρατηριούχους εκτός με την RAMOIL. Επίσης, όπως αναφέρεται, υπάρχει η τάση στην αγορά η ΕΚΟ να αγοράζει πρατήρια από τους πρατηριούχους, κάτι που παρατηρείται και με τις άλλες εταιρείες. Η ΕΚΟ ουδέποτε προέβη σε αναβάθμιση, συντήρηση και ανακαίνιση του συγκεκριμένου πρατηρίου, ενώ από το 2012 και μετά, η ΕΚΟ έκτισε 3 νέα πρατήρια, τα οποία διαχειρίζεται η RAMOIL και βρίσκονται σε πολύ κοντινή απόσταση και τα οποία διαθέτουν και χώρους για πλύσιμο αυτοκινήτων. Η καταγγέλλουσα δεν μπορεί να κάνει προσφορές σε πελάτες με την βοήθεια του χώρου πλυσίματος αυτοκινήτων, μια κοινή πρακτική που λαμβάνει χώρα σε πάρα πολλά πρατήρια στην Κύπρο. Αποτέλεσμα είναι η ΕΚΟ να προβαίνει σε διακριτική μεταχείριση και να θέτει την καταγγέλλουσα εταιρεία σε μειονεκτική θέση στο ανταγωνισμό σε σχέση με τις άλλες εταιρείες συνεργάτες της και την RAMOIL. Επιπρόσθετα, η καταγγέλλουσα αναφέρει ότι το πρατήριο RAMOIL Ύψωνα επιχορηγείται από την ΕΚΟ τον λογαριασμό του νερού (τιμολόγιο 12001170532). Το ποσό αυτό πέραστηκε στην οικονομική κατάσταση που στέλνει η ΕΚΟ στην καταγγέλλουσα, λόγω λάθους του λογιστηρίου της.

7.6.1 Δεσπόζουσα θέση

Η Επιτροπή επισημαίνει πως σύμφωνα με την ερμηνεία που δίδεται στο άρθρο 2 του Νόμου, δεσπόζουσα θέση έχει μια επιχείρηση που απολαμβάνει οικονομική δύναμη, που την καθιστά ικανή να παρακωλύει τη διατήρηση αποτελεσματικού ανταγωνισμού στην αγορά ενός συγκεκριμένου προϊόντος και της επιτρέπει να ενεργεί σε αισθητό βαθμό ανεξάρτητα από τους ανταγωνιστές, τους

πελάτες της και κατ' επέκταση τους καταναλωτές.⁴⁸ Βασικό στοιχείο, λοιπόν, της έννοιας της δεσπόζουσας θέσης, είναι η ύπαρξη οικονομικής ισχύος, η οποία παρέχει στη δεσπόζουσα επιχείρηση ευχέρεια ανεξάρτητης συμπεριφοράς, την αποδεσμεύει δηλαδή από τους περιορισμούς που υπάρχουν σε μια ανταγωνιστική αγορά.

Το μεγάλο ποσοστό συμμετοχής της επιχείρησης σε μια αγορά αποτελεί τη σημαντικότερη ένδειξη για την απόδειξη δεσπόζουσας θέσης. Μία επιχείρηση που διαθέτει πολύ υψηλό μερίδιο αγοράς για αρκετό χρονικό διάστημα βρίσκεται λόγω του μεριδίου αυτού σε κατάσταση ισχύος που την καθιστά υποχρεωτικό σύνταίρο και της εξασφαλίζει την ελευθερία συμπεριφοράς (freedom of action) έναντι των ανταγωνιστών, η οποία χαρακτηρίζει την επιχείρηση με δεσπόζουσα θέση.⁴⁹ Η Επιτροπή σημειώνει ότι νομολογιακά κρίθηκε ότι η κατοχή ποσοστού στις σχετικές αγορές ύψους 80% έως 100% ήταν αρκετό για τη θεμελίωση ύπαρξης δεσπόζουσας θέσης.⁵⁰

Επίσης, η Επιτροπή επισημαίνει ότι μερίδιο αγοράς άνω του 50%, θεωρείται ότι αποτελεί ένδειξη ύπαρξης δεσπόζουσας θέσης και, επομένως, απαιτείται να ληφθούν υπόψη και άλλοι παράγοντες, προκειμένου να θεμελιωθεί η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης.

Σχετικά, στην υπόθεση AKZO, το ΔΕΕ καθιέρωσε ως μαχητό τεκμήριο ύπαρξης δεσπόζουσας θέσης, την κατοχή μεριδίου αγοράς πάνω από το 50%.⁵¹ Στην εν λόγω απόφαση καταγράφεται ότι: «60. Ως προς τα μερίδια αγοράς, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί (απόφαση της 13ης Φεβρουαρίου 1979, 85/76, Hoffmann-La Roche (Jurispr. 1979, σ. 461, σκέψη 41) ότι ιδιαίτερα σημαντικά μερίδια αποτελούν καθεαυτά, χωρίς τη συνδρομή εξαιρετικών περιστάσεων, απόδειξη υπάρξεως δεσπόζουσας θέσης. Αυτό συμβαίνει όταν πρόκειται για μερίδιο 50%, όπως είχε διαπιστωθεί στην υπόθεση εκείνη. 61. Εξάλλου, ορθώς η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι και άλλοι παράγοντες επιβεβαιώνουν την υπεροχή της AKZO στην αγορά. Εκτός από το γεγονός ότι θεωρείται παγκοσμίως ως πρωτοπόρος στην αγορά των υπεροξειδίων, πρέπει να τονιστεί ότι η AKZO, όπως η ίδια ομολογεί, διαθέτει την καλύτερη οργάνωση έρευνας αγοράς, τόσο από εμπορικής όσο και από τεχνικής απόψεως, καθώς και πολύ περισσότερες γνώσεις από εκείνες των ανταγωνιστών της στον τομέα της ασφάλειας και της τοξικολογίας (παραρτήματα 2 και 4 της κοινοποίησης των αιτιάσεων)».⁵² Συνεπώς, εκτός του μεριδίου αγοράς, η επιχείρηση AKZO διέθετε, επίσης, προβάδισμα σε σχέση με τους ανταγωνιστές από άποψη τεχνολογικής εξέλιξης και εμποροβιομηχανικών γνώσεων και εμπειριών στη συγκεκριμένη αγορά, γεγονός που ενίσχυε τη θεμελίωση δεσπόζουσας θέσης της στη σχετική αγορά.

⁴⁸ Απόφαση Δικαστηρίου στην υπόθεση 322/81 *NV Nederlandsche Bande Industrie Michelin κατά της Επιτροπής*, Συλλογή της Νομολογίας 1983, σελ. 3461.

⁴⁹ Υπόθεση C-85/76 *Hoffmann-La Roche v. Commission*, παρ. 41.

⁵⁰ Υπόθεση C-85/76 *Hoffmann-La Roche v. Commission*, σκ. 53-56, 59-60 και 67 και Υπόθεση T-83/91, *Tetra Pak International SA v. Commission* [1994] ECR II-755, σκ.109.

⁵¹ Δημήτρης Τζουγανάτος, Το Δίκαιο του Ελεύθερου Ανταγωνισμού, Νομική Βιβλιοθήκη, 2013, σελ. 506.

⁵² Υπόθεση C-62/86, *Akzo Chemie v. Commission*, Συλλογή 1991, σελ. I-3359, σκέψεις 60-61.

Σχετικά η Επιτροπή θεωρεί και τα όσα καταγράφονται στην απόφαση Tetra Pak II,⁵³ όπου σημειώθηκε ότι: «109. Προκειμένου, πρώτον, για τον τομέα ασηπτικής συσκευασίας, από τα συγκλίνονα στοιχεία που παρέσχαν οι διάδικοι προκύπτει ότι η Tetra Pak κατείχε το 90% περίπου των αγορών ασηπτικής συσκευασίας όσον αφορά τόσο τις μηχανές όσο και τα χάρτινα κουτιά στο σύνολο της Κοινότητας καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς. [...] 110. Επιπλέον, όπως επισήμανε η Επιτροπή, η παρουσία, στις αγορές των μηχανών και των ασηπτικών χάρτινων κουτιών, ενός μόνον ανταγωνιστή της Tetra Pak, ήτοι της PKL, που κατείχε τα υπόλοιπα μερίδια της αγοράς, ήτοι περίπου το 10 % των αγορών αυτών, καθώς και η ύπαρξη τεχνολογικών εμποδίων και πολυαρίθμων διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας που παρακώλυαν την πρόσβαση νέων ανταγωνιστών στην αγορά των ασηπτικών μηχανών, συνέβαλαν στη διατήρηση και την ενίσχυση της δεσπόζουσας θέσεως της Tetra Pak τόσο στην αγορά των μηχανών όσο και στην αγορά των ασηπτικών χάρτινων κουτιών. Πράγματι, ακόμη και εάν, όπως παραδέχονται οι δύο διάδικοι, η διείσδυση ανταγωνιστών στην αγορά των ασηπτικών χάρτινων κουτιών ήταν τεχνικώς δυνατή, η έλλειψη διαθεσίμων ασηπτικών μηχανών, λόγω ιδίως της πολιτικής των αλληλένδετων πωλήσεων που εφαρμόζει η Tetra Pak, συνιστούσε, στην πραγματικότητα, σοβαρό εμπόδιο για τη διείσδυση νέων ανταγωνιστών στην αγορά.».

Επιπλέον, η Επιτροπή αντλεί καθοδήγηση από το σύγγραμμα «Το Δίκαιο του Ελεύθερου Ανταγωνισμού»,⁵⁴ στο οποίο σημειώνεται πως η ενδεχόμενη ολιγοπωλιακή δομή της αγοράς, στην οποία η επιχείρηση κατέχει μερίδιο της τάξης του 40%- 50%, δεν αποτελεί από μόνη της επαρκή ένδειξη δεσπόζουσας θέσης και επομένως απαιτούνται συμπληρωματικές ενδείξεις για τη διαπίστωσή της. Μερίδια γύρω στο 35-38% θεωρούνται σημαντικά, αλλά όχι από μόνα τους ικανά για τη στοιχειοθέτηση δεσπόζουσας θέσης.⁵⁵

Η Επιτροπή θεωρεί αξιοσημείωτο το γεγονός πως παρά το ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το ΔΕΕ αφήνουν ανοικτό το ενδεχόμενο μια επιχείρηση να κατέχει δεσπόζουσα θέση σε μία αγορά με μερίδιο πολύ μικρότερο του 50%,⁵⁶ εντούτοις το μικρότερο μερίδιο αγοράς που κατείχε μια επιχείρηση την οποία η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έκρινε ότι κατέχει δεσπόζουσα θέση για σκοπούς εφαρμογής του άρθρου 102 (αντίστοιχο του άρθρου 6(1) του Νόμου), ήταν 39.7%.⁵⁷

Εξάλλου, η Επιτροπή θεωρεί πως κατά την αξιολόγηση που γίνεται προτού εξαχθεί το συμπέρασμα αν μια εταιρεία κατέχει δεσπόζουσα θέση ή όχι, είναι σημαντικό να ερευνάται και η θέση των άλλων ανταγωνιστών στην αγορά. Σε περίπτωση που η υπόλοιπη αγορά είναι κατακερματισμένη σε πληθώρα ανταγωνιστών, τότε, ακόμα και με σχετικά μικρό ποσοστό αγοράς, μια επιχείρηση μπορεί να θεωρηθεί ως κατέχουσα δεσπόζουσα θέση, αφού κανένας εκ των ανταγωνιστών της δεν κατέχει μερίδιο αγοράς αρκετό, ώστε να συνιστά απειλή για τη δεσπόζουσα επιχείρηση. Σχετική είναι η

⁵³ Υπόθεση T-83/91, *Tetra Pak International SA v. Commission* [1994] ECR II-755, σκ. 109-110.

⁵⁴ Δημήτρης Τζουγανάτος, *Το Δίκαιο του Ελεύθερου Ανταγωνισμού*, Νομική Βιβλιοθήκη, 2013, σελ.507.

⁵⁵ *Ibid.*

⁵⁶ Υπόθεση C-250/92, *Gottrup Klim v. KLG* [1994], ECR I-5641, [1996] 4 CMLR 191.

⁵⁷ Υπόθεση T-219/99, *British Airways v. Commission* [2003], ECR II-5917, [2004] 4 CMLR 1008.

απόφαση United Brands,⁵⁸ στην οποία θεωρήθηκε ότι η επιχείρηση United Brands κατείχε δεσπόζουσα θέση στη σχετική αγορά, διότι, μεταξύ άλλων, είχε σχεδόν διπλάσιο ποσοστό από τον πλησιέστερο ανταγωνιστή της.

Πιο συγκεκριμένα στην εν λόγω απόφαση σημειώθηκε ότι: «108 Χωρίς πολλές συζητήσεις γύρω από τα ποσοστά, τα οποία κατ' ανάγκη προσδιορίζονται κατά προσέγγιση, μπορεί να θεωρηθεί ως βέβαιο ότι το μερίδιο της UBC στην οικεία αγορά ήταν πάντοτε άνω του 40% και προσήγγιζε το 45%.

109 Εν τούτοις το ποσοστό αυτό δεν επιτρέπει να συναχθεί ότι η UBC ελέγχει αυτομάτως την αγορά.

110 Το μερίδιο αυτό πρέπει να αξιολογηθεί ενόψει της ισχύος και του αριθμού των ανταγωνιστών.

111 Καταρχάς, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, στο σύνολο της αγοράς αυτής, το εν λόγω ποσοστό αντιπροσωπεύει *grosso modo* μερίδιο πολλαπλώς ανώτερο αυτού που κατέχει η ισχυρότερη ανταγωνίστριά της, η επιχείρηση Castle και Cooke, ενώ οι λοιποί ανταγωνιστές υπολείπονται αισθητά.

112 Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με άλλα που έχουν ήδη επισημανθεί, μπορεί να θεωρηθεί ως αποδεικτικό στοιχείο της υπερέχουσας ισχύος της UBC.

113 Δεν είναι όμως ανάγκη, για να κατέχει μια επιχείρηση δεσπόζουσα θέση, να έχει εξαφανίσει κάθε δυνατότητα ανταγωνισμού.».

Επίσης, η Επιτροπή παραθέτει απόσπασμα από την υπόθεση Michelin⁵⁹ όπου θεωρήθηκε ότι το ποσοστό 57-65% που κατείχε η εταιρεία Michelin στη σχετική αγορά, ήταν αρκετό για τη θεμελίωση δεσπόζουσας θέσης, μεταξύ άλλων, διότι οι ανταγωνιστές διέθεταν καθένας ποσοστά 4-8% της σχετικής αγοράς: «52. [...] Ορθώς, επομένως, η Επιτροπή έλαβε υπόψη της, για να εκτιμήσει τη θέση της NBIM σε σχέση με την ισχύ και τον αριθμό των ανταγωνιστών της, τμήμα αγοράς 57 έως 65% επί της αγοράς των καινούργιων ελαστικών αντικαταστάσεως για φορτηγά. Σε σύγκριση με τα τμήματα αγοράς μεταξύ 4 και 8% των κυριότερων ανταγωνιστών της NBIM το τμήμα αυτό της αγοράς, συνιστά, έστω και αν ληφθεί υπόψη κάποιος ανταγωνισμός που ασκούν τα αναγομωμένα ελαστικά, ικανή ένδειξη για την ύπαρξη υπερέχουσας ισχύος της NBIM σε σχέση με τους ανταγωνιστές της.».

Περαιτέρω, η Επιτροπή σημειώνει την υπόθεση Hoffmann-La Roche,⁶⁰ όπου και τονίστηκε ότι αποτελεί ισχυρή ένδειξη κατοχής δεσπόζουσας θέσης η σχέση μεταξύ των μεριδίων αγοράς που κατέχει η οικεία επιχείρηση και αυτών που κατέχουν οι ανταγωνιστές της, ιδίως αυτοί που

⁵⁸ Υπόθεση 27/76, *United Brands Company and United Brands Continental BV v Commission* [1978] ECR 207, σκ. 108-113.

⁵⁹ Υπόθεση 322/81, *NV Nederlandshe Banden Industrie Michelin κατά Επιτροπής*, Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου 1983 σελ.3461, σκ.52.

⁶⁰ Υπόθεση C-85/76 *Hoffmann-La Roche v. Commission*, σ. 461.

ακολουθούν άμεσα. Όσον αφορά την ομάδα των βιταμινών Β3 όπου το μερίδιο αγοράς της Roche ήταν 41,2% σε ποσότητα και 51% σε αξία, κρίθηκε ότι δεν μπορούσε να θεμελιωθεί η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης. Το γεγονός ότι το μερίδιο αγοράς του πλησιέστερου ανταγωνιστή ήταν περίπου 30%, σε συνδυασμό με το ότι η Επιτροπή δεν κατέδειξε ποιες θα ήταν οι συμπληρωματικές ενδείξεις που θα μπορούσαν να υποδηλώσουν τη δεσπόζουσα θέση της Roche, οδήγησαν στο συμπέρασμα ότι δεν αποδείχθηκε επαρκώς η κατοχή δεσπόζουσας θέσης της Roche σε αυτή την αγορά. Αντίθετα, όσον αφορά την ομάδα των βιταμινών Α, κρίθηκε ότι η Roche κατείχε μερίδιο αγοράς της τάξης του 47% τόσο σε ποσότητα όσο και σε αξία ενώ τα ποσοστά των άλλων παραγωγών ανήλθαν σε 27%, 18%, 7% και 1%. Το Δικαστήριο έκρινε ότι επειδή η εν λόγω αγορά παρουσιάζει χαρακτηριστικά στενής ολιγοπωλιακής αγοράς, στην οποία ο ανταγωνισμός είναι ήδη εξασθενημένος, το ποσοστό της Roche, ίσο με το άθροισμα των ποσοστών των δύο επόμενων ανταγωνιστών της, δείχνει ότι διαθέτει ιδιαίτερη ελευθερία δράσεως για να καθορίζει τη στάση της απέναντι στον ανταγωνισμό. Επομένως κρίθηκε ότι ορθά η Επιτροπή αναγνώρισε την ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης.

Σχετική είναι επίσης και η υπόθεση *British Airways*,⁶¹ όπου τα σταθερά μερίδια αγοράς μεταξύ 40-45% της εταιρίας *British Airways* θεωρήθηκε ότι αποτελούσαν άκρως σημαντική ένδειξη για τη θεμελίωση της δεσπόζουσας θέσης της, καθώς οι ανταγωνιστές της διέθεταν καθένας ποσοστά μεταξύ 2-7% της σχετικής αγοράς. Στο κείμενο της απόφασης αυτής καταγράφεται ότι: «210 Συναφώς, πρέπει να ληφθεί υπόψη η άκρως σημαντική ένδειξη που αποτελεί η κατοχή ευρύτατων μεριδίων αγοράς εκ μέρους της επιχειρήσεως για την οποία πρόκειται καθώς και η σχέση μεταξύ των μεριδίων αγοράς που κατέχουν η ενδιαφερόμενη επιχείρηση και οι άμεσοι ανταγωνιστές της (απόφαση *Hoffmann-La Roche κατά Επιτροπής*, παρατεθείσα στη σκέψη 182 ανωτέρω, σκέψεις 39 και 48), τούτο δε ισχύει ακόμη περισσότερο αφού οι άμεσοι ανταγωνιστές κατέχουν μικρά μόνο μερίδια αγοράς (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Φεβρουαρίου 1978, 27/76, *United Brands κατά Επιτροπής*, Συλλογή τόμος 1978, σ. 75, σκέψη 111).».

Με βάση στοιχεία από την έκθεση <https://www.fuelseurope.eu/wp-content/uploads/FuelsEurope-Statistical-Report-2018.pdf> στην Κύπρο το 2017 υπήρχαν 310 πρατήρια, πράγμα που δεικνύει πως η ΕΚΟ, σε αριθμό πρατηρίων, κατείχε περίπου το 30,3% της αγοράς (=94/310).

Με βάση την καταγγελία, η καταγγέλλουσα ισχυρίζεται ότι η ΕΚΟ έχει δεσπόζουσα θέση όσον αφορά τα προϊόντα που διαθέτει στην αγορά (στους πρατηριούχους της), καθώς όλα τα πρατήρια ΕΚΟ προμηθεύονται το 100% των λιπαντικών και των καυσίμων από την εταιρεία ΕΚΟ.

Σύμφωνα με την ΕΚΟ, τα στοιχεία των συνολικών αγορών των πρατηρίων στην Κύπρο δημοσιεύονται από το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας σε μηνιαία βάση και αντιπαραβάλλονται σε σύγκριση με τις πωλήσεις της εταιρείας προς τα πρατήρια και προκύπτει το μερίδιο της συγκεκριμένης αγοράς, περίπου (30-40)%, για όλα τα έτη 2014-2017⁶². Με βάση τα

⁶¹ Υπόθεση T-219/99, *British Airways v. Commission* [2003], ECR II-5917, [2004] 4 CMLR 1008, σκ. 210-211.

⁶² Βλ. επιστολή ΕΚΟ ημερομηνίας 6/8/2019

στοιχεία που χρησιμοποίησε στην ανάλυση της η Επιτροπή, τα οποία προκύπτουν από τα δεδομένα της Στατιστικής Υπηρεσίας, το μερίδιο της ΕΚΟ φαίνεται να παραμένει σταθερό, γύρω στο (30-40]%, για τα υπό εξέταση έτη.

Συνεπώς, η Επιτροπή καταλήγει ότι δεν προκύπτει δεσπόζουσα θέση για την εταιρεία ΕΚΟ στη σχετική αγορά της **χονδρικής προμήθειας πετρελαιοειδών για διανομή τους μέσω πρατηρίων καυσίμων**.

Όσον αφορά τις πωλήσεις λιπαντικών στην Κύπρο, σύμφωνα με την ΕΚΟ, αυτές γίνονται από όλα τα πρατήρια, τις ίδιες τις εταιρείες πετρελαιοειδών αλλά και από άλλες επιχειρήσεις (όπως εισαγωγείς εξαρτημάτων κλπ). Με βάση τους υπολογισμούς της, η ΕΚΟ δια της επιστολής της ημερομηνίας 6/8/2019, παρουσίασε τα πιο κάτω μερίδια σχετικά με τις πωλήσεις λιπαντικών συνολικά (όχι μόνο για μηχανοκίνητα οχήματα): (10-20] % για το 2014, (10-20] % για το 2015, (10-20] % για το 2016 και (20-30] % για το 2017.

Η Επιτροπή παρατηρεί ότι, με βάση τα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας Κύπρου αναφορικά με τα έτη 2014-2017⁶³ για τις πωλούμενες ποσότητες λιπαντικών από τις εταιρείες πετρελαιοειδών, προκύπτουν τα πιο κάτω μερίδια για την ΕΚΟ: (10-20] % για το 2014, (10-20] % για το 2015, (20-30] % για το 2016 και (30-40] % για το 2017.

Αν και παρουσιάζεται μια απόκλιση στις εκτιμήσεις ειδικά για τα έτη 2016 και 2017, αυτή δεν φαίνεται αρκετή ώστε να επηρεάσει την ανάλυση της Επιτροπής.

Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι η σχετική αγορά αφορά τα λιπαντικά για μηχανοκίνητα οχήματα, η Επιτροπή επεδίωξε μια πιο εξειδικευμένη προσέγγιση στον υπολογισμό των μεριδίων αγοράς, που δεν αφορά την ολόκληρη των λιπαντικών, κι έτσι το μερίδιο της ΕΚΟ διαμορφώνεται ως εξής: (10-20] % για το 2014, (10-20] % για το 2015, (10-20] % για το 2016 και (10-20] % για το 2017.⁶⁴

Σημειώνεται ότι η ΕΚΟ, με βάση δικό της υπολογισμό παρουσιάζει μερίδια αγοράς για μηχανοκίνητα οχήματα τα οποία κυμαίνονται από (10-20] % ως (10-20] % για τα υπό διερεύνηση έτη.

Η Επιτροπή διαπιστώνει πως με βάση τις διαφορετικές μεθόδους υπολογισμού, παρουσιάζονται μικρές διαφορές στο ύψος των μεριδίων. Ως εκ τούτου, λαμβάνοντας υπόψη πως με καμιά από αυτές τις μεθόδους δεν δύναται να θεμελιωθεί δεσπόζουσα θέση από μέρους της ΕΚΟ, καθότι τα μερίδια της στη σχετική αγορά είναι μικρά, η Επιτροπή αποφασίζει ότι η ΕΚΟ δεν κατέχει δεσπόζουσα θέση στην **αγορά χονδρικής προμήθειας λιπαντικών που προορίζονται για αυτοκίνητα και μοτοσυκλέτες**.

⁶³ Όπως έχουν δημοσιευτεί στην ιστοσελίδα της Στατιστικής Υπηρεσίας Κύπρου https://www.mof.gov.cy/mof/cystat/statistics.nsf/energy_environment_81main_keyfarchive_gr/energy_environment_81main_keyfarchive_gr?OpenForm&yr=2017253116E50D172111DF059D0C7AAAE3E2&n=2017

⁶⁴ Όπως έχουν δημοσιευτεί στην ιστοσελίδα της Στατιστικής Υπηρεσίας Κύπρου στις Εκδόσεις του Εξωτερικού Εμπορίου της Στατιστικής Υπηρεσίας, Τομ. Ι. (CYPRUS EXTERNAL TRADE STATISTICS)

Η Επιτροπή σημειώνει ότι αφ' ης στιγμής δεν στοιχειοθετείται η κατοχή δεσπίζουσας θέσης από μέρος της καταγγελλόμενης επιχείρησης στη βάση του άρθρου 6(1) του Νόμου, δεν δύναται να εξετασθούν οι ισχυρισμοί της καταγγέλλουσας περί καταχρηστικής εκμετάλλευσης της θέσης αυτής.⁶⁵

7.7 Άρθρο 6(2) του Νόμου

Για την εξέταση της καταγγελίας υπό το πρίσμα του άρθρου 6(2) του Νόμου, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τη συγκεκριμένη νομοθετική ρύθμιση, η οποία διαλαμβάνει ότι:

«(2) Απαγορεύεται η καταχρηστική εκμετάλλευση, από μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, της σχέσης οικονομικής εξάρτησης, στην οποία βρίσκεται προς αυτή ή αυτές μία επιχείρηση, η οποία κατέχει θέση πελάτη, προμηθευτή, παραγωγού, αντιπροσώπου, διανομέα ή εμπορικού συνεργάτη τους, ακόμη κι ως προς ένα ορισμένο είδος προϊόντων ή υπηρεσιών, και δε διαθέτει ισοδύναμη εναλλακτική λύση.

Η καταχρηστική αυτή εκμετάλλευση της σχέσης οικονομικής εξάρτησης μπορεί να συνίσταται ιδιαίτερα στην επιβολή αυθαίρετων όρων συναλλαγής, στην εφαρμογή διακριτικής μεταχείρισης, ή στην αιφνίδια και αδικαιολόγητη διακοπή μακροχρόνιων εμπορικών σχέσεων.»

Η Επιτροπή σημειώνει ότι το άρθρο 6(2) του Νόμου αναφορικά με την «Απαγόρευση καταχρηστικής εκμετάλλευσης της σχέσης οικονομικής εξάρτησης» συνιστά καταρχάς παρέκκλιση από το ενωσιακό δίκαιο του ανταγωνισμού. Παρέχεται δια του εν λόγω άρθρου αποτελεσματική προστασία στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, που είναι ευάλωτες σε σχέσεις εξάρτησης από επιχειρήσεις, οι οποίες, λόγω του επιχειρηματικού τους εύρους και της δυναμικότητάς τους, μπορούν να επιβάλλουν καταχρηστικούς όρους συναλλαγών.

Προϋπόθεση για την εφαρμογή της εν λόγω διάταξης είναι η ύπαρξη σχέσης οικονομικής εξάρτησης μεταξύ των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων, (και όχι δεσπίζουσας θέσης), σε σημείο που η μονομερής διακοπή της σχέσης αυτής να καθιστά αδύνατη την εξεύρεση από την εκμεταλλεόμενη επιχείρηση ισοδύναμων εναλλακτικών λύσεων εμπορικών επιλογών και συναλλαγών. Η αυθαίρετη και καταχρηστική μονομερής διακοπή τέτοιων συμβάσεων από τον «ισχυρό» αντισυμβαλλόμενο μπορεί να δημιουργήσει ανεπανόρθωτη βλάβη στην επιχείρηση, η οποία έχει οργανωθεί και προσαρμοστεί με γνώμονα τις συμβάσεις που έχει πετύχει. Η εφαρμογή του εν λόγω άρθρου προσθέτει μία ακόμα νομική βάση για τις μικρές κυρίως επιχειρήσεις ενάντια σε τυχόν αυθαιρεσίες των «ισχυρών», όταν η απρόσκοπτη τήρηση συγκεκριμένων όρων και συνθηκών συναλλαγών αποτελεί αποφασιστικό παράγοντα για την διατήρηση της ανταγωνιστικότητάς τους.

Επομένως, για την εφαρμογή του άρθρου 6(2) του Νόμου προϋποθέτονται τα ακόλουθα:

⁶⁵ Απόφαση Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού: 51/2010 - Καταγγελία του Συνδέσμου Εγκεκριμένων Ιδιωτικών Νηπιαγωγείων Κύπρου εναντίον του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας και απόφαση Ελληνικής Αρχής Ανταγωνισμού Αρ. 493/VI/2010 σημείο 54 όπου ακολουθήθηκε αυτή η προσέγγιση.

- A. η ύπαρξη σχέσης οικονομικής εξάρτησης μίας επιχείρησης προς άλλη,
- B. η εξαρτώμενη επιχείρηση να μην διαθέτει ισοδύναμη εναλλακτική λύση και,
- Γ. η καταχρηστική εκμετάλλευση της σχέσης αυτής, η οποία κρίνεται στη βάση στάθμισης των συμφερόντων των εμπλεκόμενων μερών.

7.7.1 Σχέση Οικονομικής Εξάρτησης

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι βάσει της διάταξης του άρθρου 6(2) του Νόμου, απαγορεύεται από τις επιχειρήσεις η καταχρηστική εκμετάλλευση της σχέσης οικονομικής εξάρτησης στην οποία βρίσκονται (προς αυτές) πελάτες ή προμηθευτές τους, οι οποίοι δεν διαθέτουν ισοδύναμες εναλλακτικές λύσεις υπό την έννοια είτε ότι δεν προσφέρονται καθόλου εναλλακτικές λύσεις, είτε ότι οι υπάρχουσες συνδέονται με σοβαρά μειονεκτήματα για την εξαρτημένη επιχείρηση.

Η οικονομική εξάρτηση εμπόρου από προμηθευτή μπορεί να προκύπτει από το γεγονός ότι ο πρώτος έχει, λόγω της μακρόχρονης συνεργασίας του και των επενδύσεων που έκανε, προσαρμόσει την επιχείρησή του στις ανάγκες διάθεσης και προώθησης των προϊόντων του δευτέρου, ώστε δεν θα μπορούσε να στραφεί σε εναλλακτικές πηγές εφοδιασμού χωρίς να υποστεί σοβαρές οικονομικές θυσίες.⁶⁶

Περαιτέρω, η οικονομική εξάρτηση φαίνεται να έχει ως παραγωγικά αίτια και να προϋποθέτει είτε επώνυμο προϊόν, είτε έλλειψη ενός προϊόντος, είτε προσαρμογή της επιχείρησης της εξαρτώμενης είτε εξάρτηση της προσφοράς από τη ζήτηση.⁶⁷

Επιπλέον, η Επιτροπή σημειώνει ότι η οικονομική εξάρτηση είναι άμεσα συνυφασμένη με το κατά πόσο υφίσταται ή όχι ισοδύναμη εναλλακτική λύση. Δηλαδή, εξετάζεται εάν η επιχείρηση δύναται να στραφεί σε εναλλακτική πηγή προμήθειας ή διάθεσης προϊόντος ή υπηρεσίας ως αυτή έχει διαπιστωθεί και οριοθετηθεί στη σχετική αγορά.⁶⁸

Αναφορικά με τα κριτήρια και τις προϋποθέσεις στις οποίες στηρίζεται η αξιολόγηση της ύπαρξης οικονομικής εξάρτησης, αυτή μπορεί επίσης να διαπιστωθεί και μέσα από το γεγονός της ύπαρξης μίας μακρόχρονης συνεργασίας μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών. Η ενδεχόμενη αποκλειστική συνεργασία μεταξύ των μερών, όπως επίσης και το ύψος των κερδών και εσόδων που διασφαλίζει ο έμπορος από τη διακίνηση και πώληση των προϊόντων του προμηθευτή και το εάν και κατά πόσο αυτά αποτελούν σημαντικό τμήμα του συνολικού (ετήσιου) κύκλου εργασιών, αποτελούν επίσης σχετικά κριτήρια για την αξιολόγηση της ύπαρξης ή μη οικονομικής εξάρτησης.⁶⁹ Επιπρόσθετα, σχετικά κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη, είναι ο μεγάλος αριθμός πελατών, η έλλειψη υποδομής

⁶⁶ Βλ. σχετικά Απόφαση της Ελληνικής Αρχής Ανταγωνισμού, Αρ. 395/V/2008, Απόφαση της Ελληνικής Αρχής Ανταγωνισμού, Αρ. 156/II/2000.

⁶⁷ Βλ. σχετικά Γιώργος Ι. Μπαμπέτας «Οικονομική Εξάρτηση και Καταχρηστική Εκμετάλλευση», Π. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα (2008), σελ. 207 seq..

⁶⁸ *Ibid.*

⁶⁹ Βλ. σχετικά Αποφάσεις της Ελληνικής Αρχής Ανταγωνισμού με Αρ. 514/VI/2011 και 395/V/2008.

για διάθεση ανταγωνιστικών προϊόντων, η ανάγκη συναλλαγής με συγκεκριμένη επιχείρηση και η διατήρηση αποθεμάτων.

Επιπλέον, η Επιτροπή σημειώνει ότι σε απόφαση της ομόλογης Ελληνικής Επιτροπής Ανταγωνισμού κρίθηκε ότι: «... *σχέση οικονομικής εξάρτησης μεταξύ δύο εταιρειών υφίσταται μόνο εφόσον αναπτύχθηκε μεταξύ τους τυπική ή άτυπη σχέση συμβατικής συνεργασίας οιασδήποτε μορφής.*»⁷⁰

Η Επιτροπή, αναφορικά με την πρώτη παράμετρο ήτοι, το ζήτημα της ύπαρξης σχέσης οικονομικής εξάρτησης, θεωρεί πως η διαπίστωση της ύπαρξης σχέσης οικονομικής εξάρτησης μιας επιχείρησης προς άλλη, είναι θέμα πραγματικό και ως τέτοιο πρέπει να αξιολογηθεί στη βάση των δεδομένων της υπόθεσης. Προς τούτο παρατηρήθηκαν τα ακόλουθα:

Μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών υπάρχει σύμβαση αποκλειστικής προμήθειας πετρελαιοειδών από μέρους της καταγγελλόμενης εταιρείας, που ξεκίνησε αρχικά βάσει συμφωνίας διαχείρισης του Ντίνου Αποστόλου με την BP Cyprus Ltd (Licence Agreement – 1992) και μετά, βάσει συμφωνίας διαχείρισης του Ντίνου Αποστόλου με την ΕΚΟ (Addendum to the Licence Agreement – 2008), η οποία συνεχίζει να ισχύει και ως εκ τούτου δύναται να χαρακτηριστεί ως μακροχρόνια.

Το αποτέλεσμα μέσα από τη πολυετή συνεργασία των δύο εταιρειών είναι, σύμφωνα με τα στοιχεία, η κύρια δραστηριότητά της καταγγέλλουσας να αφορά την προμήθεια και την πώληση πετρελαιοειδών. Επομένως, από τα ως άνω στοιχεία φαίνεται ότι η καταγγελλόμενη εταιρεία είναι ο κύριος και ο πλέον σημαντικός και απαραίτητος προμηθευτής της καταγγέλλουσας εταιρείας για μακρά χρονική περίοδο σε ότι αφορά τόσο την προμήθεια πετρελαιοειδών αλλά και σε ότι αφορά την προμήθεια λιπαντικών για μηχανοκίνητα οχήματα.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι η σύμβαση του 1992 που είχε υπογραφεί μεταξύ της BP Cyprus Ltd και της Ντίνου Αποστόλου και η οποία εξακολουθεί να είναι σε ισχύ, στους όρους 4 και 5, διαλαμβάνει ότι: «4. *The licensee is allowed to make use of the s/station **for the exclusive purpose** of storing, handling, dealing in and selling the products of the Licensor, as well as for the purpose of carwashing [.....], under the terms and conditions hereinafter set out. 5. The Licensee undertake to purchase from the Licensor **all the products** required for the operation of the S/Station at the ruling market prices [.....].*” Επίσης προβλέπεται στον όρο 13 ότι: “*The Licence granted hereunder is for an indefinite period [.....].*”

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία που δόθηκαν από τα εμπλεκόμενα μέρη της υπόθεσης, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, η καταγγέλλουσα εταιρεία βρίσκεται σε σχέση οικονομικής εξάρτησης με την εταιρεία ΕΚΟ, λόγω της φύσης της εμπορικής και συμβατικής σχέσης

⁷⁰ Απόφαση Ε.Α. 429/V/2009. Επίσης, αποφάσεις Ε.Α. αρ. 145/II/2000, αρ. 297/IV/2006 και αρ. 442/V/2009.

της με αυτήν, καθώς υποχρεούται να προμηθεύεται αποκλειστικά καύσιμα και άλλα προϊόντα, συμπεριλαμβανομένων και λιπαντικών από αυτήν.

7.7.2 Απουσία ισοδύναμης εναλλακτικής λύσης

Η Επιτροπή επισημαίνει πως νομολογιακά έχει κριθεί ότι η απουσία ισοδύναμης εναλλακτικής λύσης προϋποθέτει είτε ότι δεν υπάρχουν καθόλου τέτοιες λύσεις ή ότι οι προσφερόμενες συνδέονται με σοβαρά μειονεκτήματα, δηλαδή δεν μπορεί να προμηθεύεται τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες από άλλη πηγή ή, εάν μπορεί, όχι με τους ίδιους αλλά με δυσμενέστερους όρους που θα έχουν ως αποτέλεσμα να περιέλθει η εξαρτώμενη επιχείρηση σε δυσμενή έναντι των ανταγωνιστών της θέση, αφού μειώνεται έτσι σημαντικά η ικανότητα της να ανταπεξέλθει στον ελεύθερο ανταγωνισμό, γεγονός το οποίο μπορεί να την οδηγήσει και σε αδυναμία συνέχισης της λειτουργίας της.⁷¹

Απουσία ισοδύναμης εναλλακτικής λύσης υφίσταται και στην περίπτωση που ένας μεταπωλητής δεν θα μπορούσε να στραφεί σε εναλλακτικές πηγές εφοδιασμού δίχως να υποστεί σοβαρές οικονομικές θυσίες.⁷²

Από τη διατύπωση της τελευταίας διάταξης συνάγεται, ότι η παράβαση αυτή προϋποθέτει τη διαμόρφωση αδυναμίας διάθεσης ισοδύναμης εναλλακτικής λύσης, υπό την έννοια, είτε ότι δεν προσφέρονται καθόλου εναλλακτικές λύσεις, είτε ότι οι υπάρχουσες συνδέονται με σοβαρά μειονεκτήματα για την εξαρτημένη επιχείρηση.

Ειδικότερα, η Επιτροπή σημειώνει πως η οικονομική εξάρτηση εμπόρου από προμηθευτή μπορεί να προκύπτει από το γεγονός ότι ο πρώτος έχει, λόγω της μακρόχρονης συνεργασίας του και των επενδύσεων που έκανε, έχει προσαρμόσει την επιχείρησή του στις ανάγκες διάθεσης και προώθησης αποκλειστικώς των προϊόντων του δευτέρου, ώστε δεν θα μπορούσε να στραφεί σε εναλλακτικές πηγές εφοδιασμού χωρίς να υποστεί σοβαρές οικονομικές θυσίες.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της καταγγέλλουσας εταιρείας, στην αγορά των πετρελαιοειδών δραστηριοποιείται στον ίδιο χώρο από το 1961 με αποτέλεσμα να έχει αποκτήσει ένα σημαντικό κύκλο πελατών. Δεδομένου ότι η εταιρεία Ντίνος Αποστόλου βρίσκεται σε συμβατική σχέση με την εταιρεία ΕΚΟ για την προμήθεια των προϊόντων της, η εναλλακτική λύση της καταγγέλλουσας εταιρείας θα ήταν η συνεργασία με άλλη εταιρεία πετρελαιοειδών, πράγμα που προϋποθέτει κατ' αρχάς την ύπαρξη διατεθειμένων εταιρειών να εγκαταστήσουν/επενδύσουν σε νέα πρατήρια, οι οποίες φαίνεται να είναι ήδη συμβεβλημένες με πρατηριούχους και δεσμεύονται με συμβόλαια και κατά δεύτερον ένας τερματισμός της ισχύουσας συμφωνίας με την ΕΚΟ πιθανόν να επιφέρει συνέπειες.

Η Επιτροπή διαπιστώνει πως η καταγγέλλουσα εταιρεία, στην πράξη δύσκολα θα μπορούσε να εξεύρει κάποια εναλλακτική λύση αφού οι προμηθεύτριες εταιρείες είναι ήδη συμβεβλημένες με

⁷¹ Βλ. σχετικά Αποφάσεις της Ελληνικής Αρχής Ανταγωνισμού με Αρ. 91/99,150/00, 144/00, 145/00.

⁷² Βλ. επίσης την Απόφαση της Ελληνικής Αρχής Ανταγωνισμού Αρ. 297/2006.

πρατηριούχους καθώς επίσης, όπως διαφαίνεται και από τα πιο πάνω δεδομένα, ακόμα και αν υποθετικά θα είχε τη δυνατότητα να συμβληθεί με άλλη εταιρεία πετρελαιοειδών, το αποτέλεσμα θα είναι δυσμενέστερο, καθότι στο παρόν πρατήριο της ανήκει και μέρος της γης, και θα βρισκόταν σε μειονεκτική έναντι των ανταγωνιστών της θέση.

7.7.3 Καταχρηστική εκμετάλλευση της σχέσης οικονομικής εξάρτησης

Η Επιτροπή σημειώνει πως σύμφωνα με το άρθρο 6(2) του Νόμου, απαιτείται η συμπεριφορά της επιχείρησης που βρίσκεται σε θέση ισχύος να είναι τέτοια, ώστε να δημιουργεί συνθήκες κατάχρησης της σχέσης οικονομικής εξάρτησης.

Επισημαίνεται επίσης ότι στο άρθρο 6(2) απαριθμούνται ενδεικτικά κάποιες περιπτώσεις όπου υπάρχει καταχρηστική εκμετάλλευση της σχέσης οικονομικής εξάρτησης, όπως οι ισχυριζόμενες πρακτικές στην καταγγελία που αφορούν την επιβολή αυθαίρετων όρων συναλλαγής και την εφαρμογή διακριτικής μεταχείρισης.

Η Επιτροπή σημειώνει πως βάσει νομολογίας, η απαγόρευση του άρθρου 6(2) του Νόμου δεν επιδιώκει να επιβάλει τη διαιώνιση συμβατικών σχέσεων, αλλά αποσκοπεί στην εξασφάλιση μιας εύλογης προθεσμίας μέσα στην οποία η εξαρτημένη επιχείρηση θα μπορέσει να αποσβέσει σημαντικό μέρος των επενδύσεων, στις οποίες υποβλήθηκε, εξαιτίας της συγκεκριμένης εμπορικής συνεργασίας και να προσαρμοστεί στα νέα δεδομένα.⁷³

Επίσης, είναι γενικά αποδεκτό ότι ο προμηθευτής έχει το δικαίωμα να επιλέγει ή να τροποποιεί το σύστημα διανομής των προϊόντων του, προκειμένου να βελτιώσει τη θέση του στον ανταγωνισμό.⁷⁴

7.7.3.1. Ισχυρισμοί περί Διακριτικής Μεταχείρισης και Αιφνίδιας Διακοπής Μακροχρόνιων Εμπορικών Σχέσεων:

Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς στην καταγγελία, η εταιρεία ΕΚΟ εκμεταλλεύεται καταχρηστικά τη σχέση οικονομικής εξάρτησης που έχει προς την εταιρεία Ντίνος Αποστόλου, με τις ακόλουθες παράνομες και αθέμιτες πρακτικές και ενέργειες, οι οποίες συνιστούν διακριτική μεταχείριση και αιφνίδια διακοπή μακροχρόνιων εμπορικών σχέσεων από μέρους της, κατά παράβαση του άρθρου 6(2) του Νόμου:

- (α) με το να αρνείται να συντηρήσει, να ανακαινίσει ή/και να αναβαθμίσει και να εγκαταστήσει το πρατήριό της καταγγέλλουσας σε σχέση με τα πρατήρια που διαχειρίζεται η εταιρεία RAMOIL, και δη να προσθέσει εγκαταστάσεις πλυντηρίου, και αυτό συνιστά διακριτική μεταχείριση που θέτει την καταγγέλλουσα εταιρεία σε μειονεκτική στον ανταγωνισμό θέση με τους άλλους συνεργάτες της καταγγελλόμενης εταιρείας στους οποίους παρέχονται τα πιο πάνω·

⁷³ Βλ. σχετικά Απόφαση της Ελληνικής Αρχής Ανταγωνισμού Αρ. 144/II/2000.

⁷⁴ *Ibid.*

(β) με την μονομερή αλλαγή πολιτικής και την διακοπή μακροχρόνιας πρακτικής χωρίς την παροχή εναλλακτικής λύσης, από μέρους της καταγγελλόμενης εταιρείας ΕΚΟ, αναφορικά με την προμήθεια χύμα λιπαντικών για χρήση από το καταναλωτικό κοινό, θέτοντας την έτσι σε μειονεκτική θέση έναντι των μηχανικών αυτοκινήτων. Η καταγγελλόμενη εταιρεία RAMOIL είναι σε θέση να πωλεί τα συσκευασμένα λιπαντικά καύσιμα με χαμηλότερο περιθώριο κέρδους προς το καταναλωτικό κοινό, και θέτει την καταγγέλλουσα εταιρεία σε μειονεκτική στον ανταγωνισμό θέση.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι όπως έχει επαναλάβει σε προηγούμενες αποφάσεις της,⁷⁵ η αναφορά που γίνεται στο άρθρο 6(2) του Νόμου για εφαρμογή διακριτικής μεταχείρισης πηγάζει από τον ορισμό που δόθηκε μέσα από τη νομολογία του ΔΕΕ για την εφαρμογή ανόμοιων όρων για ισοδύναμες συναλλαγές με συνέπεια ορισμένες επιχειρήσεις να τίθενται σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό στο άρθρο 102 της ΣΛΕΕ, με τη διαφορά ότι η στοιχειοθέτηση του άρθρου 6(2) του Νόμου αφορά την ύπαρξη σχέσης οικονομικής εξάρτησης, ενώ το άρθρο 102 της ΣΛΕΕ, τη δεσπόζουσα θέση.

Επομένως, σύμφωνα με τη νομολογία του ΔΕΕ, η καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης μπορεί να έχει τη μορφή διακριτικής μεταχείρισης εντός της ίδιας αγοράς ή την υιοθέτηση διαφορετικής τιμολογιακής ή άλλης πολιτικής ανάλογα με την αγορά, στην οποία διατίθενται τα προϊόντα ή υπηρεσίες. Διακριτική μεταχείριση δεν θεωρείται μόνο η διακριτική τιμολόγηση, αλλά και οποιαδήποτε πρακτική ή συμπεριφορά.

Η Επιτροπή επισημαίνει πως βάσει του άρθρου 102 της ΣΛΕΕ, βασική προϋπόθεση για τη διαπίστωση ή μη της διακριτικής μεταχείρισης είναι η προηγούμενη αξιολόγηση της ισοδυναμίας ή μη των συναλλαγών των επιχειρήσεων που δύνανται να συμβληθούν με τη δεσπόζουσα επιχείρηση. Είναι προφανές ότι απαγορευμένη διακριτική μεταχείριση δεν υφίσταται στην περίπτωση κατά την οποία οι συναλλαγές των αντισυμβαλλόμενων της επιχείρησης με δεσπόζουσα θέση δεν είναι ισοδύναμες.⁷⁶

Η Επιτροπή αναφέρει περαιτέρω ότι στο ενωσιακό δίκαιο του ανταγωνισμού, πέραν από τη διακριτική μεταχείριση απαγορεύονται και οι πρακτικές, οι οποίες συνίστανται στην επιβολή μη δίκαιων ή επαχθών όρων και προσκρούουν στο άρθρο 102 στοιχ. α' της ΣΛΕΕ. Επ' αυτού, η νομολογία έχει αποδεχθεί ότι, ο σκοπός της εν λόγω διάταξης δεν είναι «να παρεμβαίνει αγορανομικά ή πατερναλιστικά και να διαμορφώνει το επιθυμητό περιεχόμενο των συμβατικών όρων μεταξύ επιχειρήσεων. Αντίθετα με το δίκαιο προστασίας καταναλωτή, το δίκαιο του ελεύθερου ανταγωνισμού δεν επιδιώκει να περιορίσει ή να ρυθμίσει την ελευθερία των συμβαλλομένων στην επιλογή μεθόδων ρυθμίσεως ή τρόπων δομής των οικονομικών τους σχέσεων, καθώς κάτι τέτοιο θα αποτελούσε όχι

⁷⁵ Βλ. απόφαση της Επιτροπής με αριθμό 43/2014: Καταγγελία της εταιρείας Goldhawk Trading Ltd εναντίον της εταιρείας Hellenic Petroleum Cyprus Ltd (ΕΚΟ)

⁷⁶ Υπόθεση T-65/89, *BPB Industries and British Gypsum Ltd v. Commission*, [1993] ECR II-389.

μόνο ανεπίτρεπτο περιορισμό της ελευθερίας αλλά και του ίδιου του ανταγωνισμού τον οποίο ο νόμος προστατεύει. Αντίθετα, ελέγχεται μόνο η εκμεταλλευτική συμπεριφορά που αποτελεί κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης, επιβάλλοντας και ανεπίτρεπτα βάρη στην οικονομία.»⁷⁷

Στη συνέχεια η Επιτροπή λαμβάνοντας υπόψη της όσα προαναφέρθηκαν και στη βάση των στοιχείων που είναι καταχωρισμένα εντός του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης, εξετάζει τους ισχυρισμούς της καταγγέλλουσας υπό το φως της διακριτικής μεταχείρισης και της αιφνίδια διακοπή μακροχρόνιων εμπορικών σχέσεων κατά παράβαση του άρθρου 6(2) του Νόμου για τους λόγους που καταγράφηκαν ανωτέρω:

(α) Ισχυρισμοί για την Ανακαίνιση, Συντήρηση, Αναβάθμιση και Εγκατάσταση πλυντηρίου

Αναφορικά με το θέμα της καταχρηστικής εκμετάλλευσης της σχέσης οικονομικής εξάρτησης, η οποία συνίσταται στην ύπαρξη διακριτικής μεταχείρισης, σύμφωνα με την καταγγελία, η Επιτροπή αρχικώς εξετάζει τους ισχυρισμούς σε σχέση με το αν και κατά πόσο η καταγγελλόμενη εταιρεία προέβη σε διακριτική μεταχείριση με το να αρνείται να συντηρήσει, να ανακαινίσει ή/και να αναβαθμίσει και να εγκαταστήσει πλυντήριο στο πρατήριο που διαχειρίζεται η καταγγέλλουσα εταιρεία, ως έχει πράξει προς τα πρατήρια της εταιρείας RAMOIL που βρίσκονται στη Λεμεσό.

Σύμφωνα με την καταγγέλλουσα, η ΕΚΟ εφαρμόζει την πολιτική να μην κτίζει νέα πρατήρια με άλλους πρατηριούχους εκτός με την RAMOIL. Υπάρχει η τάση στην αγορά η ΕΚΟ να αγοράζει πρατήρια από πρατηριούχους. Με τα νέα συμβόλαια που ετοίμασε η ΕΚΟ, υποβιβάζει ουσιαστικά τους πρατηριούχους σε υπαλλήλους. Στην παράγραφο 3 των συμβολαίων αναφέρεται ότι: «*Η παρούσα άδεια χρήσης και εκμετάλλευσης του πρατηρίου είναι προσωπική για τον αδειούχο μόνο. Ο Αδειούχος εμποδίζεται από του να μεταβιβάσει ή εκχωρήσει σε τρίτο πρόσωπο την άδεια, ή να προσλάβει οποιοδήποτε συνέταιρο άνευ της προηγούμενης ρητής και γραπτής συγκατάθεσης της Εταιρείας*». Οι νέοι πρατηριούχοι στην ουσία είναι εκτός ανταγωνισμού και ούτε ποτέ μπορούν να συνεργαστούν, έτσι ώστε να ανταγωνιστούν την RAMOIL μειώνοντας τα έξοδα λειτουργίας. Στην ουσία, η ΕΚΟ ρυθμίζει τον ανταγωνισμό απέναντι στην RAMOIL με το να μην αφήνει τα πρατήρια από μόνα τους να μειώσουν το κόστος τους μέσα από συνεργασίες και ταυτόχρονα η RAMOIL, λειτουργώντας με χαμηλή κερδοφορία, εξασφαλίζει συνεχή πίεση στα πρατήρια.

Η ΕΚΟ ανήγειρε δύο πρατήρια που δόθηκαν στην RAMOIL για διαχείριση, σε κοντινή απόσταση από το πρατήριο που διαχειρίζεται η Ντίνος Αποστόλου. Η Ντίνος Αποστόλου ισχυρίζεται ότι δεν μπορεί να αυξήσει τις τιμές, καθώς η RAMOIL θα διατηρήσει χαμηλές τιμές. Σε αντίθετη περίπτωση, οι πελάτες θα καταλήξουν σε γειτονικά πρατήρια, χωρίς ουσιαστικά η ΕΚΟ να χάσει πελάτες, καθότι τα 2 μικρά πρατήρια (RAMOIL), με καλύτερες και καινούριες υποδομές (ίσως όχι βιώσιμα ή

⁷⁷ Τζουγανάτος Δ., Δίκαιο του Ελεύθερου Ανταγωνισμού, [2013] εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη.

κερδοφόρα λόγω χαμηλών πωλήσεων) κτίστηκαν για να ελέγχουν τις τιμές στο πρατήριο Ντίνος Αποστόλου.

Σύμφωνα με την καταγγέλλουσα, ενώ η ΕΚΟ κτίζει σύγχρονα εξοπλισμένα πρατήρια για την RAMOIL, δεν προχωρά σε καμία ανακαίνιση του πρατηρίου της Ντίνος Αποστόλου, το οποίο βρίσκεται σε φάση εγκατάλειψης. Τα πρατήρια που κτίζει η ΕΚΟ για την RAMOIL διαθέτουν χώρο πλυντηρίου ή υπηρεσία για πλύσιμο αυτοκινήτου, ενώ το πρατήριο της Ντίνος Αποστόλου δεν διαθέτει κάτι τέτοιο με αποτέλεσμα να μειονεκτεί. Επίσης, έχουν καλύτερη εμφάνιση και καλύτερο εξοπλισμό όπως π.χ προβολείς Led. Η RAMOIL διαφημίζει προσφορές τόσο προς εταιρικούς (κάρτες ΕΚΟ και easy fuel) όσο και απλούς πελάτες για πλύσιμο αυτοκινήτων, κάτι που δεν μπορεί να προσφέρει η καταγγέλλουσα. Η Ντίνος Αποστόλου ισχυρίζεται ότι χάνει εισοδήματα δεκάδων χιλιάδων ευρώ επειδή δεν μπορεί να παρέχει τη βασική υπηρεσία πλυσίματος, που διαθέτουν σχεδόν όλα τα πρατήρια της Κύπρου.

Οι μόνες βελτιώσεις που έκανε η ΕΚΟ στο πρατήριο της καταγγέλλουσας, σύμφωνα με την ίδια την καταγγέλλουσα, ήταν:

- ✓ Η διόρθωση των σουβάδων και το βάψιμο του κτιρίου εξωτερικά. Δεν έκαναν οποιαδήποτε παρέμβαση εσωτερικά. Η βελτίωση αυτή έγινε μετά την αποστολή του επισυναπτόμενου 26 της επιστολής της καταγγέλλουσας η οποία παρουσιάζει ένα κτίριο σε πολύ επικίνδυνη κατάσταση.
- ✓ Αλλαγή των αντλιών του πρατηρίου με άλλες μεταχειρισμένες (έτος κατασκευής 2009). Η αλλαγή έγινε τον Μάιο του 2018. Ο λόγος είναι η συμμόρφωση της ΕΚΟ με την ισχύουσα νομοθεσία που θα τεθεί σε εφαρμογή από την 1/1/2019. Η νομοθεσία αφορά την συλλογή εξάτμισης της βενζίνης κατά τη διάρκεια εφοδιασμού των αυτοκινήτων.

Επίσης, η καταγγέλλουσα διατείνεται ότι το πρατήριο της RAMOIL στον Ύψωνα επιχορηγείται από την ΕΚΟ, όσον αφορά την κατανάλωση νερού, έτσι τουλάχιστον φαίνεται από την οικονομική κατάσταση που έστειλε η ΕΚΟ, εκ λάθους, στην Ντίνος Αποστόλου,⁷⁸ με δικαιολογία τον χαμηλό τζίρο.

Σύμφωνα με την καταγγέλλουσα, διαχειριστής πρατηρίου της RAMOIL παρέχει προσφορές για δωρεάν πλυσίματα στα προσωπικά αυτοκίνητα των οδηγών της EMEL αν γεμίζουν τα λεωφορεία τους στο δικό της πρατήριο, όπως φαίνεται σε επιστολή που απέστειλε στους οδηγούς.

Στην επιστολή της Ντίνος Αποστόλου ημερομηνίας 20/07/2016 προς την ΕΚΟ, η καταγγέλλουσα, απευθυνόμενη προς τον διευθυντή της ΕΚΟ ισχυρίζεται ότι ο ίδιος στα πλαίσια επαναμίσθωσης τεμαχίου γης για τη λειτουργία του πρατηρίου, υποσχέθηκε, παρουσία άλλων υπαλλήλων της εταιρείας ότι αν η Ντίνος Αποστόλου έφερνε την τελική έγκριση του υφιστάμενου πρατηρίου η

⁷⁸ Βλ. επισυναπτόμενο 38, στην επιστολή της καταγγέλλουσας, ημερομηνίας 2/1/2018

εταιρεία θα προχωρούσε σε αναβάθμιση, προχωρώντας μάλιστα και στην παροχή των σχετικών σχεδίων. Παρόλ' αυτά, η ΕΚΟ επικαλούμενη την οικονομική κρίση του 2013, υπαναχώρησε, ανεγείροντας όμως το 2016 τρία νέα πρατήρια σε κοντινή απόσταση με αυτό της καταγγέλλουσας.

Η ΕΚΟ με την απάντησή της στις 16/8/2016 στην πιο πάνω επιστολή, αρνείται την ύπαρξη οποιασδήποτε δέσμευσης και αναφέρει ότι μέσα στα πλαίσια των μελετών της για ανάπτυξη και βελτίωση του δικτύου της ετοιμάζει πιθανές προτάσεις αναβάθμισης χωρίς να σημαίνει ότι θα τις υλοποιήσει. Επίσης, η ΕΚΟ ισχυρίζεται ότι υπήρξε αναβάθμιση του πρατηρίου με μερική ανακατασκευή του το 2003 και στην παραχώρηση υπό μορφής δανεισμού βυτιοφόρου για τη μεταφορά καυσίμων, χωρίς κάτι τέτοιο να προβλέπεται στο license agreement που έχει υπογράψει με το πρατήριο. Όσον αφορά την κατασκευή πλυντηρίου η εταιρεία ισχυρίζεται ότι υπάρχουν αρκετά πρατήρια χωρίς τέτοιο εξοπλισμό και ότι δεν είναι υποχρεωμένη να προχωρήσει σε τέτοια κατασκευή.

Η εν λόγω επιστολή δόθηκε στην εταιρεία Ντίνος Αποστόλου σε συνάντηση που έλαβε χώρα με την εταιρεία ΕΚΟ. Στα πρακτικά που κρατήθηκαν από την ίδια την ΕΚΟ στην εν λόγω συνάντηση έγινε αναφορά για δημιουργία σύγχρονου λιπαντηρίου στη βάση του προτύπου «pit-stop», την ένταξη του καταστήματος στο δίκτυο speed mart με ταυτόχρονη εμφανισιακή βελτίωση του χώρου, δημιουργία πλυντηρίου εφόσον ο πρατηριούχος εξασφαλίσει τις σχετικές άδειες, εκπαίδευση του προσωπικού για θέματα προώθησης των λιπαντικών και κάλυψη απώλειας μεικτού κέρδους από τη διακοπή πώλησης χύμα λιπαντικών.

Σε επιστολή της εταιρείας ΕΚΟ ημερομηνίας 21/11/2016, γίνεται και πάλι αναφορά σε ενδεχόμενες αναβαθμίσεις του πρατηρίου εφόσον εξασφαλιστούν οι σχετικές άδειες, αναφορικά με υποδομή για την εγκατάσταση αυτόματου πλυντηρίου, κατασκευή σύγχρονου λιπαντηρίου, αλλαγή φωτισμού νύχτας (με αναφορά ότι έχουν ήδη γίνει κάποιες αλλαγές με φωτισμό led για λόγους οικονομίας), δομική αναβάθμιση του πρατηρίου και εγκατάσταση αντλίας ταχείας φόρτωσης.

Στις 22/6/2017, η Ντίνος Αποστόλου διαμαρτύρεται εκ νέου για την κατάσταση του πρατηρίου, η οποία βάζει σε κίνδυνο τη σωματική ακεραιότητα των υπαλλήλων, καθότι είναι υπό κατάρρευση.

Η Επιτροπή παρατηρεί ότι η ΕΚΟ στις απαντήσεις της κατά την προκαταρκτική έρευνα, δήλωσε ότι το πρατήριο το οποίο διαχειρίζεται η Ντίνος Αποστόλου, έχει ενοικιαστεί από την ΕΚΟ με μακρόχρονο συμβόλαιο lease agreement. Ως εκ τούτου η γη, τα κτήρια και όλος ο εξοπλισμός ανήκουν στην ΕΚΟ η οποία αναλαμβάνει επίσης την συντήρησή τους. Τα τελευταία χρόνια, έχουν γίνει ως έχει αναφερθεί σημαντικές ενέργειες, οι οποίες αποσκοπούσαν προς αυτήν την κατεύθυνση. Ανάμεσα σε άλλα, έχει ολοκληρωθεί ο μεταχρωματισμός των πρατηρίων και έχει εφαρμοστεί σε όλα τα πρατήρια η νέα εταιρική εικόνα, έχει λανσαριστεί η νέα γενιά καυσίμων EKONOMY, καθώς και τα διαφοροποιημένα προϊόντα ΕΚΟ Racing 98, Diesel Avio Double Filtered και η ΕΚΟ Racing 100.

Πάγια πολιτική της εταιρείας η οποία εφαρμόζεται σε όλα τα πρατήρια, είναι η διατήρηση της υποδομής όλων των πρατηρίων σε πολύ ψηλά επίπεδα, έτσι ώστε να συνάδουν τόσο με την νομοθεσία όσο και με τα πρότυπα εμφάνισης, ασφάλειας και ποιότητας της εταιρείας. Η εταιρεία έχει την ευθύνη και πραγματοποιεί συντηρήσεις σε συνεχή βάση σε όλα τα πρατήρια, ανάλογα με τα προβλήματα που παρουσιάζονται και το βαθμό της σημαντικότητας η/και επικινδυνότητας του κάθε προβλήματος. Ανακαινίσεις ή/και αναβαθμίσεις σε πρατήρια διεξάγονται από καιρού εις καιρό, ανάλογα με την περίπτωση (και αφού εξασφαλιστούν όλες οι προβλεπόμενες από τον νόμο άδειες) και με βάση τα δεδομένα του κάθε πρατηρίου και τη διαθεσιμότητα των απαιτούμενων κονδυλίων, ανεξάρτητα από το ποιος διαχειρίζεται το πρατήριο. Σημειώνεται ότι η συντήρηση και η αναβάθμιση του οποιουσδήποτε πρατηρίου δεν αποτελεί συμβατική υποχρέωση, αλλά εναπόκειται στην κρίση της εταιρείας το κατά πόσο θα προχωρήσει ή όχι σε ανακαινίσεις.

Η Επιτροπή παρατηρεί επίσης ότι η ΕΚΟ στις απαντήσεις της ημερομηνίας 18/06/2020, κατά την προκαταρκτική έρευνα, τόνισε ότι για υλοποίηση της οποιοσδήποτε πρότασης αναβάθμισης, πέραν της τήρησης των Ομιλικών διαδικασιών έγκρισης, απαιτείται και η διαθεσιμότητα των απαιτούμενων κονδυλίων, κάτι το οποίο δεν γίνεται πάντοτε παράλληλα με την έγκριση της πρότασης, αλλά γίνεται ανάλογα με την διαθεσιμότητα των απαιτούμενων κονδυλίων.

Επίσης, ανέφερε ότι τα κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη στην προετοιμασία των προτάσεων που θα αποσταλούν για έγκριση είναι, κατά βάση (α) θέματα ασφάλειας -Υγείας- Περιβάλλοντος σε κάθε πρατήριο, (β) η παλαιότητα του εξοπλισμού, (γ) η εναπομείνασα διάρκεια της σύμβασης ενοικίασης της γης και η πιθανότητα ανανέωσης/επέκτασης της σύμβασης ενοικίασης, με σκοπό την απόσβεση της απαιτούμενης επένδυσης και (δ) η βιωσιμότητα του πρατηρίου, με βάση τον όγκο πωλήσεων

Για την κατασκευή πλυντηρίου είναι απαραίτητη η εξασφάλιση των απαιτούμενων από το νόμο πολεοδομικών αδειών και αδειών οικοδομής. Πολιτική της ΕΚΟ, σύμφωνα με δηλώσεις της, είναι η κατασκευή πλυντηρίων σε όλα τα πρατήρια τα οποία εξασφαλίζουν τις απαιτούμενες από τη νομοθεσία άδειες, ανεξάρτητα από την τοποθεσία του πρατηρίου και τον όγκο πωλήσεων. Σε ό,τι αφορά την κατασκευή πλυντηρίου στο πρατήριο της Ντίνοσ Αποστόλου, οι σχετικές άδειες δεν είχαν εξασφαλιστεί και ως εκ τούτου η κατασκευή πλυντηρίου δεν υλοποιήθηκε, εφόσον οι ιδιοκτήτες της γης δήλωσαν ότι η μη ανανέωση της συμφωνίας ενοικίασης της γης ήταν ένα πολύ πιθανό ενδεχόμενο, εάν δεν τηρούνταν οι όροι τους αναφορικά με εκπτώσεις των 10 σεντ ανά λίτρο.

Σύμφωνα με την εταιρεία RAMOIL, οι προωθητικές ενέργειές της που σχετίζονται με το πλυντήριο αυτοκινήτων ορίζονται από την ίδια και όχι από την ΕΠΚ. Δεν λαμβάνονται οποιεσδήποτε επιχορηγήσεις από την ΕΠΚ. Όλα τα έξοδα των πρατηρίων που διαχειρίζεται η RAMOIL (λειτουργικά έξοδα και αλλά) καλύπτονται από την ίδια, κατά δήλωσή της. Η εταιρεία ΕΠΚ απέστειλε κατά την προκαταρκτική έρευνα της υπόθεσης, σχετικό τιμολόγιο που δείχνει ότι εξοφλεί τους λογαριασμούς νερού του πρατηρίου στον Ύψωνα και ακολούθως χρεώνει την εταιρεία RAMOIL.

Η Επιτροπή, μελετώντας τα συμβόλαια μεταξύ των μερών, διαπιστώνει ότι δεν προκύπτει υποχρέωση αναβάθμισης ή επένδυσης στο πρατήριο από την ΕΚΟ, αλλά προκύπτει ότι οφείλει να παρέχει ασφαλείς εγκαταστάσεις. Η Ντίνος Αποστόλου από την άλλη, οφείλει να επιδιορθώνει ζημιές που προκλήθηκαν από δική της υπαιτιότητα, να διατηρεί το πρατήριο καθαρό, συγυρισμένο και ελκυστικό και να συντηρεί τις πινακίδες και τα λογότυπα που εγκαθιστά η εταιρεία στο πρατήριο. Επιπρόσθετα, προκύπτει ότι ο πρατηριούχος οφείλει να αναλαμβάνει μόνος του την πληρωμή των λογαριασμών του, όπως του νερού και του ρεύματος. Ως προς τούτα αναφέρονται:

“8. The Licensee undertakes to inform the Licensor forthwith of any defect in the S/Station or of any part or installation thereof and to stop using same until such time as it is repaired [...]

11. the Licensee further agrees:

(a) To pay to the Licensor in advance the sum of C£46.00 monthly in consideration of the Licensor allowing him to use the S/Station.

(b) To sell the Licensor’s products delivered hereunder and to perform and/or execute the various services incidental to the operation of the S/Station at the prices which may be fixed by the Licensor from time to time.

(c) To keep intact and to maintain upon the S/Station all trade names, embelms, signs, advertisements or other marks that the Licensor may at his absolute discretion place or display thereon from time to time and the Licensee shall be bound to accept any instructions from the Licensor relating to their size, shape or colour.

(d) Not to remove or allow the removal of any of the Licensor’s installations, apparatus or equipment nor to permit or do any act which would or might result in any damage thereto.

(e) To be responsible for any damage that may be caused to the installations, apparatus or equipment that may be caused by the Licensee or any of his servants or workmen.

(f) To defray any cost of electricity and water required for the operation of the S/Station.

(g) To employ sufficient and capable personnel for the efficient operation of the S/Station and to maintain the standards of operation which may be laid down by the Licensor and to co-operate to the utmost with the Licensor in preserving such standards.

(h) To keep and maintain the S/Station and all the installations, equipment and apparatus thereof clean, tidy and attractive in appearance and up to the standards required by the Licensor.”

Στα νέα συμβόλαια που προώθησε η εταιρεία στους πρατηριούχους και που η Ντίνος Αποστόλου αρνήθηκε να υπογράψει, οι υποχρεώσεις των μερών αναφορικά με επιδιόρθωση και συντήρηση του πρατηρίου καταγράφονται ρητά. Για παράδειγμα καταγράφεται ότι η «*συντήρηση και επισκευή αντλιών και των δεξαμενών καυσίμων και λοιπών στοιχείων*» είναι ευθύνη της εταιρείας.

Η Επιτροπή, μελετώντας περαιτέρω τα στοιχεία που απέστειλε η ΕΚΟ,⁷⁹ διαπίστωσε ότι οι προτάσεις αναβάθμισης, ανάπτυξης και βελτίωσης σε σχέση με τις εγκαταστάσεις πρατηρίων, οι οποίες είχαν ακολουθήσει τη σχετική διαδικασία του Ομίλου για έγκριση την περίοδο 2014-2017, που αφορά τον ορισθέντα ουσιώδη χρόνο της υπόθεσης, ήταν παγκύπρια {...} σε σχέση με Λεωφ. Πάφου στη Λεμεσό και στη Λεωφ. Δημοσθένη Σεβέρη στη Λευκωσία.

Όπως έχει ήδη αναφερθεί οι αναβαθμίσεις/βελτιώσεις που υλοποιήθηκαν τον ουσιώδη χρόνο της καταγγελίας στα πρατήρια στη Λεωφ. Πάφου στη Λεμεσό και στη Λεωφ. Δημοσθένη Σεβέρη στη Λευκωσία ήταν απαραίτητες εφόσον: σε ό,τι αφορούσε τη Λεωφ Πάφου, ετίθετο σοβαρό θέμα ασφάλειας και σε ό,τι αφορούσε τη Λεωφ. Δημοσθένη Σεβέρη, υπήρχε σοβαρό πρόβλημα επάρκειας αποθεμάτων.

Ουσιαστικά, η Επιτροπή μέσα από τα στοιχεία της προκαταρκτικής έρευνας, διαπιστώνει πως δεν προκύπτει να έλαβε χώρα μακροσκελής σειρά αναβαθμίσεων τα υπό διερεύνηση έτη, από τις οποίες να εξαιρέθηκε το πρατήριο της Ντίνος Αποστόλου.

Σε ό,τι αφορά το ζήτημα της εγκατάστασης πλυντηρίου αυτοκινήτων στο πρατήριο της καταγγέλλουσας, φαίνεται να αποτέλεσε αντικείμενο συζητήσεων μεταξύ των εμπλεκομένων.⁸⁰ Η συνεργασία και επικοινωνία μεταξύ της καταγγέλλουσας και της ΕΚΟ διαφαίνεται να είναι προβληματική. Οι σχετικές άδειες σε σχέση με την εγκατάσταση πλυντηρίου αυτοκινήτων στο πρατήριο της καταγγέλλουσας, δεν έχουν εξασφαλιστεί καθότι σύμφωνα με την ΕΚΟ⁸¹ οι ιδιοκτήτες της γης, και συγκεκριμένα η καταγγέλλουσα δήλωσε ότι η μη ανανέωση της συμφωνίας ενοικίασης της γης ήταν ένα πολύ πιθανό ενδεχόμενο· συνεπώς, η επένδυση για το πλυντήριο θα κρινόταν αντιοικονομική λόγω της μικρής διάρκειας του συμβολαίου ενοικίασης γης που είχε παραμείνει, με ημερομηνία λήξης στις 31/12/2023. Δηλαδή, η καταγγέλλουσα, στην προσπάθεια της να τηρηθούν οι όροι της από την ΕΚΟ αναφορικά με μεγαλύτερες εκπτώσεις,⁸² επέλεξε την μη ανανέωση της συμφωνίας ενοικίασης της γης ως ένα πιθανό ενδεχόμενο, με αποτέλεσμα η ΕΚΟ να βρίσκεται σε μία κατάσταση αβεβαιότητας όσον αφορά την οποιαδήποτε μελλοντική συνεργασία της με το εν λόγω πρατήριο. Παρά ταύτα, η ΕΚΟ στο πλαίσιο της συνεργασίας αυτής, κατά τον ουσιώδη χρόνο, προχώρησε και έκανε βήματα υπέρ της εν λόγω συνεργασίας όπως, μεταξύ άλλων, την ολοκλήρωση του μεταχρωματισμού του πρατηρίου, την εφαρμογή της νέας εταιρικής εικόνας, το λανσάρισμα της νέας γενιάς καυσίμων EKONOMY, καθώς και τα διαφοροποιημένα προϊόντα ΕΚΟ Racing 98, Diesel Avio Double Filtered και η ΕΚΟ Racing 100.

⁷⁹ Απαντήσεις ΕΚΟ 18/6/2020 σε ερωτηματολόγιο της Υπηρεσίας.

⁸⁰ Απαντήσεις ΕΚΟ 18/6/2020 σε ερωτηματολόγιο της Υπηρεσίας και συνημμένες επιστολές στην καταγγελία.

⁸¹ Απαντήσεις ΕΚΟ 18/6/2020 σε ερωτηματολόγιο της Υπηρεσίας

⁸² Απαντήσεις ΕΚΟ 18/6/2020 σε ερωτηματολόγιο της Υπηρεσίας και συνημμένες επιστολές στην καταγγελία.

Επίσης, η Επιτροπή δεν μπορεί να αγνοήσει το γεγονός πως, με βάση το συμβόλαιο μεταξύ των μερών License Agreement, η εταιρεία ΕΚΟ δεν ήταν υποχρεωμένη να προχωρήσει στην οποιαδήποτε εγκατάσταση πλυντηρίου στα πρατήρια.

Η Επιτροπή διευκρινίζει επίσης ότι, από τα στοιχεία της προκαταρκτικής έρευνας, δεν προκύπτει από πλευράς της ΕΚΟ οποιαδήποτε διαφοροποιημένη μεταχείριση όσον αφορά το πρατήριο της καταγγέλλουσας έναντι των πρατηρίων της RAMOIL. Συγκεκριμένα, μέσα από τον κατάλογο που απέστειλε η ΕΚΟ⁸³ με τα πρατήρια όπου υπάρχουν πλυντήρια σε παγκύπρια βάση, φαίνεται {...} Αναλυτικότερα, από τα ενενήντα έξι (96) (το 2020)⁸⁴ πρατήρια της ΕΚΟ {...}

{...}	{...}
{...}	{...}
{...}	{...}
{...}	{...}
{...}	{...}
{...}	{...}
{...}	{...}
{...}	{...}
{...}	{...}
{...}	{...}

Επίσης, από το εν λόγω κατάλογο, προκύπτει ότι, {...}

Μελετώντας τα στοιχεία, η Επιτροπή δεν κρίνει απλώς κατά πόσο η αιτιολογία μη ανέγερσης πλυντηρίου στο συγκεκριμένο πρατήριο είναι αντικειμενική αλλά και κατά πόσο υπάρχει διακριτική μεταχείριση υπέρ της εταιρείας RAMOIL, κάτι το οποίο δεν στοιχειοθετείται από τα στοιχεία της υπόθεσης, καθότι δεν φαίνεται να έχουν πλυντήριο τα πρατήρια της RAMOIL μόνο ή έστω κατά κύριο λόγο, έναντι των υπόλοιπων πρατηρίων.

Στο σημείο αυτό, η Επιτροπή αναφέρει ότι το θέμα των υπαρχόντων πρατηρίων με πλυντήριο αυτοκινήτων, η ακτίνα εντός της οποίας βρίσκονται αυτά σε σχέση με την καταγγέλλουσα, ο κύκλος εργασιών της καταγγέλλουσας, η συνεργασία της με την ΕΚΟ ειδικά σε σχέση με την υπογραφή του ενοικιαστηρίου γης, καθώς και οι επενδύσεις της ΕΚΟ σε νέα πρατήρια, αλλά και η προώθηση νέων προϊόντων είναι θέματα που επίσης αναλύθηκαν εκτενώς στην αξιολόγηση των θέσεων της καταγγέλλουσας ημερομηνίας 11/1/2021.

⁸³ Απαντήσεις ΕΚΟ 18/6/2020 σε ερωτηματολόγιο της Υπηρεσίας.

⁸⁴ Κατά τον ουσιώδη χρόνο ενενήντα τέσσερα (94) πρατήρια.

Ως εκ των ανωτέρω, η Επιτροπή θεωρεί ότι, η εταιρεία ΕΚΟ δεν έχει προβεί σε εκμετάλλευση της σχέσης οικονομικής εξάρτησης με την καταγγέλλουσα εταιρεία κατά παράβαση του άρθρου 6(2) του Νόμου προβαίνοντας σε διακριτική μεταχείριση προς αυτήν σε σχέση με την εταιρεία RAMOIL.

(β) Ισχυρισμοί για τη διακοπή προμήθειας χύμα λιπαντικών

Η Επιτροπή, στην παρούσα ανάλυση διερευνά τον ισχυρισμό της καταγγέλλουσας, ο οποίος αναφέρεται στο ότι η ΕΚΟ, η οποία αποτελεί τον μοναδικό προμηθευτή της για πώληση χύμα λαδιού (λιπαντικών) σε βαρέλια στα πρατήρια, απέστειλε επιστολή για απόσυρση των βαρελιών με λιπαντικά και του εξοπλισμού τους με ισχύ από 30/4/2016, θέτοντας έτσι όλα τα πρατήρια σε δυσμενή θέση σε σχέση με τους μηχανικούς, οι οποίοι εξακολουθούν να χρησιμοποιούν χύμα λιπαντικά σε βαρέλια για τη συντήρηση των αυτοκινήτων.

Με τη χρήση συσκευασμένων λιπαντικών σε μονόλιτρη και τετράλιτρη συσκευασία, υπερδιπλασιάζεται το κόστος λιπαντικού για τον πρατηριούχο. Η ΕΚΟ για να πουλήσει βαρέλια λιπαντικών στα πρατήρια ζητά στοιχεία πελατών ώστε να διασφαλίσει ότι δεν θα χρησιμοποιηθούν για πώληση χύμα λαδιού.

Η καταγγέλλουσα επίσης τονίζει ότι μετά το πέρας 5-6 μηνών, όταν αντιλήφθηκε ότι η ΕΚΟ προσπαθούσε να την βάλει να υπογράψει νέα συμβόλαια, άρχισαν κατά διαστήματα (όχι συνεχώς) να αγοράζουν βαρέλια με λιπαντικά σε συνεργασία με πελάτες. Αναφέροντας τα στοιχεία τους, παραλάμβαναν τα βαρέλια με λιπαντικά από αυτούς για να τα χρησιμοποιήσουν για πώληση χύμα λαδιού. Μετά από κάποιο χρονικό διάστημα, η ΕΚΟ παρέδιδε τα βαρέλια με λιπαντικά στο πρατήριο. Το μόνο που ζητούσε ήταν να αναφέρεται το όνομα και το τηλέφωνο του πελάτη. Κατά συνέπεια υπήρξε μείωση του κέρδους, αλλά όχι στο βαθμό που θα ήταν εάν εφαρμόζονταν πλήρως οι οδηγίες της ΕΚΟ. Τους τελευταίους 6 περίπου μήνες, εγκαταστάθηκε ο μηχανισμός στο χώρο αλλαγής λαδιού για απευθείας πρόσθεση λαδιού από το βαρέλι στα αυτοκίνητα χρησιμοποιώντας συνεχώς χύμα λάδι για τις αλλαγές λαδιών. Η ΕΚΟ, μεταξύ Φλεβάρη και Μάρτη του 2018, μετά που αντιλήφθηκε ότι εγκαταστάθηκε μηχανισμός για εξαγωγή του λαδιού από τα βαρέλια στο χώρο αλλαγής λαδιού στα αυτοκίνητων, φωτογράφησε το μηχανισμό και σταμάτησε να παραδίδει πλέον τα βαρέλια στο πρατήριο. Τα παρέδιδε απευθείας στους πελάτες, δημιουργώντας ως ισχυρίστηκε η καταγγέλλουσα, επιπρόσθετο κόστος για να τα φέρουν πίσω.

Όσον αφορά για τις εναλλακτικές λύσεις που πρότεινε η ΕΚΟ η καταγγέλλουσα αναφέρθηκε στο πρακτικό ημερομηνίας 16/08/2016 της εταιρείας που μιλούσε για σύγχρονο pit-stop (για αλλαγή λαδιού) και αναπλήρωση της απώλειας από τα κέρδη της όσον αφορά την πώληση χύμα λαδιού. Ακόμη πρότεινε δημιουργία υποδομής για αυτόματο πλυντήριο ή εγκαταστάσεις για πλύσιμο στο χέρι. Αυτά που πρότεινε η ΕΚΟ στην επιστολή ως υποστήριξε η καταγγέλλουσα, ουδέποτε εφαρμόστηκαν, αναφέροντας προφορικά σε αυτήν ότι έπρεπε να ανανεωθεί το συμβόλαιο της γης εντός του οποίου βρίσκεται ο σταθμός.

Επί των πιο πάνω ισχυρισμών, η ΕΚΟ ανέφερε ότι μέσα στα πλαίσια της στρατηγικής της, για ποιοτική βελτίωση της εικόνας της ΕΠΚ, είχε ενταχθεί και η απόφαση της ΕΠΚ για απομάκρυνση λιπαντικών σε συσκευασίες βαρελιών από τα πρατήρια της.

Ανέφερε πως σύμφωνα με τις νέες προδιαγραφές των κατασκευαστών αυτοκινήτων τις τελευταίες δύο δεκαετίες οι αυτοκινητοβιομηχανίες απαιτούν για τους κινητήρες τους τη χρήση εξειδικευμένων λιπαντικών, συγκεκριμένα συνθετικών και ημι-συνθετικών, με στόχο τη μεγαλύτερη εξοικονόμηση καυσίμων, καθώς και την πιο σωστή λειτουργία των κινητήρων και των συστημάτων μείωσης των εκπομπών ρύπων (καταλύτες, φίλτρα σωματιδίων για κινητήρες ντίζελ, κλπ). Επιπρόσθετα, οι πλείστες εταιρείες κατασκευής κινητήρων θέτουν οι ίδιες τις συγκεκριμένες προδιαγραφές, τις οποίες πρέπει να πληρούν τα λιπαντικά (π.χ. Mercedes Benz 228.51, BMW LL-04, Renault, Peugeot General Motors, κλπ). Για παράδειγμα, ενώ από πλευράς ιξώδους μπορεί τα λιπαντικά να είναι τα ίδια (π.χ. 5W-30), χρειάζονται 3 διαφορετικά λιπαντικά 5W-30 για να καλύψουν όλα τα σύγχρονα αυτοκίνητα: το ΕΚΟ Megatron synthetic 5W-30, που απευθύνεται κυρίως σε ιαπωνικής προέλευσης αυτοκίνητα, το ΕΚΟ Megatron Platinum 5W-30 Formula C, που απευθύνεται σε BMW, Mercedes και Peugeot-Citroen και το ΕΚΟ Megatron Platinum 5W-30 Formula V, που απευθύνεται κυρίως σε αυτοκίνητα του VolksWagen Group (VW, Audi, Seat Scoda). Πριν από 20 – 30 χρόνια με το ορυκτέλαιο λιπαντικό 15W-40 καλύπτονταν οι προδιαγραφές που έθεταν όλες οι πιο πάνω αυτοκινητοβιομηχανίες εξ ου και η παρουσία βαρελιών στα πρατήρια τότε.

Επίσης και σύμφωνα με στατιστικές, η μέση ηλικία αυτοκινήτων στην Κύπρο είναι τα 11 χρόνια, ως εκ τούτου, οι προδιαγραφές τους για λιπαντικά συνάδουν με αυτές των ημι-συνθετικών και συνθετικών λιπαντικών.

Υποστήριξε ακόμα, πως τα πλείστα συμβατικά λιπαντικά μέσω συσκευασίας βαρελιών δεν είναι πλέον σε θέση να καλύψουν τις πιο πάνω αναβαθμισμένες προδιαγραφές και είναι για αυτό το λόγο που η ΕΠΚ προχώρησε σε απομάκρυνση λιπαντικών σε συσκευασίες βαρελιών από τα πρατήρια της.

Η ΕΠΚ, μέσα στα πλαίσια των αναγκών της σύγχρονης αγοράς για τη χρήση ολοένα και περισσότερων ημι-συνθετικών και συνθετικών λιπαντικών και τις εξελιγμένες ανάγκες και προδιαγραφές των αυτοκινήτων, ανέφερε ότι έχει προχωρήσει σε μια σειρά από αλλαγές στα πρατήρια της, με στόχο την πώληση των ενδεδειγμένων λιπαντικών για την κάθε περίπτωση, αλλά και για τη διασφάλιση της σωστής ποιότητας μέσω σφραγιστών συσκευασιών προς αποφυγή επιμόλυνσης από σκόνες περιβάλλοντος και υγρασία.

Σύμφωνα με την ΕΚΟ, η απόφαση για την απομάκρυνση λιπαντικών από συσκευασία βαρελιών μέσω των πρατηρίων επηρέασε θετικά τόσο την ίδια όσο και τον καταναλωτή, εφόσον πρόσφερε στον καταναλωτή μια νέα σειρά σύγχρονων προϊόντων, ικανοποιώντας με αυτόν τον τρόπο τις τεχνολογικές ανάγκες των μηχανοκίνητων οχημάτων. Το 2017, {...}

Ως αποτέλεσμα της εταιρικής απόφασης για πλήρη απομάκρυνση των λιπαντικών σε συσκευασίες βαρελιών, η ΕΠΚ ανέφερε ότι έχει προβεί σε διάφορες ενέργειες με σκοπό την παροχή διευκολύνσεων για αναπροσαρμογή των εταιρειών με τις οποίες είναι συμβεβλημένη με συμβόλαια αποκλειστικότητας όπως:

- Τη διάθεση μέσω των πρατηρίων της νέας εξειδικευμένης σειράς συνθετικών λιπαντικών (EKO Megatron PLATINUM 5W-30, 10W-40) με τις τελευταίες προδιαγραφές, καθώς και σε εξασφάλιση προμήθειας συνθετικών λιπαντικών Castrol μέσω διαδικτύου.
- {...}
- {...}
- Τη διενέργεια διαφημιστικής καμπάνιας αναφορικά με τη νέα γενιά λιπαντικών.
- Τη δημιουργία και εγκατάσταση εξειδικευμένου λογισμικού, καθώς και tablet σε πρατήρια, με στόχο την εύρεση του κατάλληλου λιπαντικού ανάλογα με τον τύπο αυτοκινήτου και τις εν λόγω προδιαγραφές που θέτονται για κάθε αυτοκίνητο. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την υποβοήθηση των πρατηριούχων/εργολάβων και υπαλλήλων πρατηρίων, καθώς και των ίδιων των καταναλωτών.
- Το σχεδιασμό και την κατασκευή νέων εκθετηρίων λιπαντικών, τα οποία έχει αποστείλει σε όλα τα πρατήρια.
- {...}
- {...}

Η ΕΠΚ στην κυπριακή αγορά εμπορεύεται συνολικά τρία είδη λιπαντικών, συγκεκριμένα τα λιπαντικά EKO, Castrol και Fuchs. Η EKO δεν επιτρέπει την πώληση χύμα λιπαντικών από ανοικτή συσκευασία βαρελιού προς τους καταναλωτές - πελάτες των πρατηρίων που φέρουν το σήμα της. Ο λόγος που δόθηκε είναι για να διασφαλιστεί η σωστή ποιότητα λιπαντικού προς τον πελάτη μέσω της πώλησης μικρής, σφραγισμένης συσκευασίας που αποκλείει την εισχώρηση υγρασίας ή/και σκόνης στο δοχείο και κατ' επέκταση στην μηχανή του πελάτη. Σε αντίθεση, το λιπαντικό σε συσκευασία βαρελιού (λόγω μεγάλης, ανοικτής συσκευασίας) μπορεί να εκτεθεί σε υγρασία ή/και σκόνη με πιθανό αποτέλεσμα την πρόκληση ζημιάς στην μηχανή. Η EKO κατ' ουδένα λόγο δεν επιθυμεί να πωληθεί ως ανέφερε, προϊόν από πρατήριο με το σήμα της στο οποίο να υπάρχει η πιθανότητα επιμόλυνσης λόγω ανοικτής συσκευασίας. Η EKO επιτρέπει την πώληση λιπαντικών σε συσκευασία σφραγισμένων βαρελιών μέσω των πρατηρίων της απευθείας σε ανεξάρτητα συνεργεία/καταναλωτές.

Η RAMOIL, σχολιάζοντας την κερδοφορία της μετά την αλλαγή της πολιτικής της ΕΠΚ για τη μη πώληση λιπαντικών από βαρέλι εντός των πρατηρίων, αναθεώρησε τον τιμοκατάλογο πώλησης λιπαντικών από τα πρατήρια της. Οι αλλαγές στις τιμές πώλησης των λιπαντικών ήταν ανάλογες με

τις νέες τιμές κόστους, διατηρώντας περίπου το ίδιο ποσοστιαίο περιθώριο κέρδους. Ο ισχυρισμός ότι η RAMOIL «διατήρησε εξαιρετικά χαμηλές τιμές πώλησης κατόπιν της αλλαγής της πολιτικής της ΕΠΚ» δεν ευσταθεί, όπως μπορεί να διαπιστωθεί από τους τιμοκαταλόγους αγοράς λιπαντικών πριν και μετά την αλλαγή.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι από τα στοιχεία που βρίσκονται καταχωρισμένα στο διοικητικό φάκελο της υπόθεσης, φαίνεται ότι ο ισχυρισμός για κατάχρηση της σχέσης οικονομικής εξάρτησης αναφορικά με τη διακοπή πώλησης χύμα λιπαντικών (σε βαρέλια) από την ΕΚΟ, αφορά πολιτική που εφαρμόστηκε από την ΕΚΟ σε όλα της τα πρατήρια καθολικά, αφού η τελευταία κρίνοντας στη βάση των εμπορικών της συμφερόντων, αποφάσισε ότι δεν επιθυμεί να πωληθεί προϊόν από πρατήριο με το σήμα της στο οποίο να υπάρχει η πιθανότητα επιμόλυνσης λόγω της ανοιχτής συσκευασίας. Η καθολική αυτή πολιτική της σε όλα τα πρατήρια, διασφάλιζε τη σωστή ποιότητα του λιπαντικού προς τον πελάτη μέσω της πώλησης μικρής, σφραγισμένης συσκευασίας που αποκλείει την εισχώρηση υγρασίας ή/και σκόνης στο δοχείο και κατ' επέκταση στην μηχανή του πελάτη να πωληθεί προϊόν από πρατήριο με το σήμα της στο οποίο να υπάρχει η πιθανότητα επιμόλυνσης λόγω ανοιχτής συσκευασίας. Μάλιστα, ο νέος αυτός όρος της συνεργασίας τους, προσέφερε στον καταναλωτή μια νέα σειρά σύγχρονων προϊόντων, ικανοποιώντας με αυτόν τον τρόπο τις τεχνολογικές ανάγκες των μηχανοκίνητων οχημάτων και έτσι το 2017, {...}.

Σχετικά με το θέμα των μηχανικών αυτοκινήτων, η Επιτροπή επαναλαμβάνει στο σημείο αυτό, ότι οι επιχειρήσεις πρέπει να είναι ομοειδείς στις σχέσεις τους με την **εξαρτώσα** επιχείρηση, ώστε να πραγματοποιείται διάκριση στη βάση του άρθρου 6(2) του Νόμου. Αν και η υπηρεσία παροχής λιπαντικού για μηχανοκίνητα οχήματα σε τελικούς καταναλωτές θα μπορούσε να θεωρηθεί όμοιο προϊόν παρόλο που οι δραστηριότητες ενός πρατηριούχου και ενός μηχανικού δεν ταυτίζονται, οι μηχανικοί αυτοκινήτων δεν θεωρούνται εξαρτώμενη επιχείρηση προς την εταιρεία ΕΚΟ. Αν δεν υπάρχει εξαρτώσα επιχείρηση, αυτόματα δεν τίθεται θέμα διάκρισης.

Η Επιτροπή, όπως ήδη ανέφερε στην αξιολόγησή των θέσεων της καταγγέλλουσας ημερομηνίας 11/1/2021, επαναλαμβάνει, ότι η εν λόγω διακοπή προμήθειας δεν θα οδηγήσει την καταγγέλλουσα σε αδυναμία να συνεχίσει τη λειτουργία της.

Ως εκ των ανωτέρω, η Επιτροπή, στην εν προκειμένω εξεταζόμενη καταγγελία θεωρεί ότι δεν προκύπτουν στοιχεία που να καταδεικνύουν ότι η συμπεριφορά της καταγγελλόμενης εταιρείας έναντι της καταγγέλλουσας, είναι καταχρηστική κατά την έννοια του άρθρου 6(2) του Νόμου.

8. ΚΑΤΑΛΗΚΤΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Υπό το φως όλων των πιο πάνω αναλυθέντων στοιχείων και μέσα από την αξιολόγηση και συνεκτίμηση των στοιχείων του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης, η Επιτροπή καταλήγει ότι δεν στοιχειοθετείται παράβαση του άρθρου 3(1) του Νόμου, καθότι οι εταιρείες ΕΚΟ και RAMOIL αποτελούν ενιαία οικονομική οντότητα. Επιπρόσθετα η Επιτροπή έχει καταλήξει ότι δεν έχει

στοιχειοθετηθεί η κατοχή δεσπόζουσας θέσης στις υπό εξέταση σχετικές αγορές από μέρους της εταιρείας ΕΚΟ, στη βάση του άρθρου 6(1) του Νόμου και ως αποτέλεσμα αυτού δεν έχουν εξετασθεί οποιοσδήποτε κατ' ισχυρισμό παραβάσεις του εν λόγω άρθρου.

Επιπρόσθετα, η Επιτροπή, εξετάζοντας τις προϋποθέσεις για την εφαρμογή του άρθρου 6(2) του Νόμου, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η καταγγέλλουσα εταιρεία βρίσκεται σε σχέση οικονομικής εξάρτησης με την προμηθεύτρια της εταιρεία ΕΚΟ λόγω και της συμβατικής μεταξύ τους σχέσης, καθώς και λόγω της μακροχρόνιας συνεργασίας τους. Επιπλέον, η Επιτροπή έκρινε ότι, η καταγγέλλουσα εταιρεία δεν διαθέτει οποιαδήποτε ισοδύναμη εναλλακτική λύση.

Όσον αφορά τους ισχυρισμούς της καταγγέλλουσας για καταχρηστική συμπεριφορά ή/και πρακτική από μέρους της καταγγελλόμενης εταιρείας με την εφαρμογή προς αυτήν διακριτικής μεταχείρισης σε σχέση με τη συγγενική της εταιρεία RAMOIL αναφορικά με την αναβάθμιση και συντήρηση του πρατηρίου και την κατασκευή πλυντηρίου, καθώς και τη διακοπή μακροχρόνιων εμπορικών σχέσεων αναφορικά με την προμήθεια χύμα λιπαντικών που την θέτει επίσης σε μειονεκτική θέση σε σχέση με τους μηχανικούς και της μειώνει την κερδοφορία, η Επιτροπή, στη βάση των όσων αναφέρθηκαν πιο πάνω και κατόπιν ενδελεχούς εξέτασης των ενώπιόν της στοιχείων, δηλώσεων και δεδομένων, έχει καταλήξει ότι, δεν έχει στοιχειοθετηθεί κανένας από τους ισχυρισμούς της καταγγέλλουσας εταιρείας εναντίον της ΕΚΟ. Επομένως, δεν στοιχειοθετείται παράβαση του άρθρου 6(2) του Νόμου και ως αποτέλεσμα, δεν έχει διαφανεί ότι η καταγγελλόμενη εταιρεία προέβη σε καταχρηστική εκμετάλλευση της σχέσης οικονομικής εξάρτησης που έχει με την καταγγέλλουσα εταιρεία, κατά παράβαση του άρθρου 6(2) του Νόμου.

Λουκία Χριστοδούλου
Πρόεδρος Επιτροπής Προστασίας Ανταγωνισμού